

ADRIS GRUPA d. d.
Rovinj

GODIŠNJE IZVJEŠĆE I
IZVJEŠĆE NEOVISNOG REVIZORA
31. PROSINCA 2019.

ZAJEDNO S DODATNIM DOKUMENTIMA

Sadržaj

	Stranica
GODIŠNJE IZVJEŠĆE I IZVJEŠĆE NEOVISNOG REVIZORA 31. PROSINCA 2018.	1-192
IZJAVA ODGOVORNIH OSOBA ZA SASTAVLJANJE GODIŠNJIH IZVJEŠTAJA	193
ODLUKA NADLEŽNOG TIJELA (prijedlog) O UTVRĐIVANJU GODIŠNJIH FINANCIJSKIH IZVJEŠTAJA	194-195
PRIJEDLOG ODLUKE O RASPODJELI DOBITI	196
IZVJEŠĆE O STANJU VLASTITIH DIONICA DRUŠTVA, TE PROVEDBI PROGRAMA RASPOLAGANJA VLASTITIM DIONICAMA	197-198

ADRIS GRUPA d. d.
Rovinj

GODIŠNJE IZVJEŠĆE I
IZVJEŠĆE NEOVISNOG REVIZORA
31. PROSINCA 2019.

Sadržaj

IZVJEŠĆE POSLOVODSTVA ZA 2019. GODINU	3
1. OSNOVNA DJELATNOST DRUŠTVA.....	4
2. POVEZANA DRUŠTVA	4
3. REZULTATI POSLOVANJA I POLOŽAJ NA TRŽIŠTU TE OČEKIVANI RAZVOJ U BUDUĆNOSTI.....	4
4. RIZICI I UPRAVLJANJE RIZICIMA	9
5. PODACI O STJECANJU I OTPUŠTANJU VLASTITIH DIONICA.....	9
6. AKTIVNOSTI ISTRAŽIVANJA I RAZVOJA	9
7. ZNAČAJNI DOGAĐAJI NAKON ZAVRŠETKA POSLOVNE GODINE.....	10
8. NEFINANCIJSKI IZVJEŠTAJ.....	10
9. TABLICA USKLADE GFI FINANCIJSKOG IZVJEŠTAJA ZA 2019. GODINU I REVIDIRANOG MSFI FINANCIJSKOG IZVJEŠTAJA ZA 2019. GODINU	11
IZVJEŠĆE NEOVISNOG REVIZORA	12
ODGOVORNOST ZA GODIŠNJE IZVJEŠĆE	20
KONSOLIDIRANI I NEKONSOLIDIRANI FINANCIJSKI IZVJEŠTAJI 31. PROSINCA 2019.	21
IZJAVA O PRIMJENI KODEKSA KORPORATIVNOG UPRAVLJANJA ZA 2019. GODINU	134
NEFINANCIJSKO IZVJEŠĆE ZA 2019. GODINU	138
1. IZJAVA UPRAVE.....	139
2. OPĆENITO	140
2.1. Profil	140
2.2. Etika i integritet.....	153
2.3. Upravljanje	153
2.4. Praksa izvještavanja	159
3. MATERIJALNE TEME I DIONICI	160
3.1. Angažman, uključenost interesnih skupina (dionika)	160
3.2. Objašnjenje materijalno značajnih tema i njihove granice	161
4. EKONOMSKE TEME	163
4.1. Ekonomska vrijednost	163
4.2. Prisutnost na tržištu	164
5. OKOLIŠNE TEME	165
5.1. Energija.....	167
5.2. Voda, otpadne vode i otpad	168
5.3. Bioraznolikost.....	170
6. DRUŠTVENE TEME.....	172
6.1. Odnos sa zaposlenicima	172
6.1.1. Zapošljavanje.....	172
6.1.2. Odnos zaposlenika i menadžmenta	175
6.1.3. Zdravlje i sigurnost na radnom mjestu.....	176
6.1.4. Obuka i obrazovanje.....	178
6.1.5. Raznolikost i jednake mogućnosti, nediskriminacija	180
6.2. Suradnja s lokalnom zajednicom.....	181
6.3. Usmjerenost na potrošača	185
6.3.1. Odgovornost za proizvod	185
6.3.2. Zdravlje i sigurnost potrošača.....	187

ADRIS GRUPA d. d.
Rovinj

IZVJEŠĆE POSLOVODSTVA
ZA 2019. GODINU

1. OSNOVNA DJELATNOST DRUŠTVA

Osnovna djelatnost društva ADRIS GRUPA d. d. (dalje: „Adris“ ili „Društvo“) jest upravljanje i ulaganje. Cilj Društva, kao korporativnog centra, koordinacija je ulaganja, upravljanja, razvoja i rada cijelog sustava.

Adris čine tri strateške poslovne jedinice: turizam, kojom upravlja MAISTRA d. d., proizvodnja zdrave hrane, kojom upravlja CROMARIS d. d., i osiguranje, kojom upravlja CROATIA osiguranje d. d. (dalje: „Grupa“).

2. POVEZANA DRUŠTVA

Društvo u okviru svog poslovanja izravno djeluje kroz sljedeća povezana društva:

- ABILIA d. o. o., Rovinj, Hrvatska
- MAISTRA d. d., Rovinj, Hrvatska
- CROMARIS d. d., Zadar, Hrvatska
- CROATIA osiguranje d. d., Zagreb, Hrvatska
- EXPERTUS d. o. o., Zagreb, Hrvatska
- HUP-ZAGREB d. d., Zagreb, Hrvatska

Adris je imatelj 100 % udjela u temeljnom kapitalu društava ABILIA d.o.o. i CROMARIS d.d., imatelj 90,47 % udjela u temeljnom kapitalu društva MAISTRA d. d., imatelj 66,39 % udjela u temeljnom kapitalu društva Croatia osiguranje d. d., imatelj 100 % udjela u temeljnom kapitalu društva EXPERTUS d. o. o. (od čega je 22,22 % priznato s osnove Opcijskog sporazuma) te imatelj 40,70 % direktnog udjela u temeljnom kapitalu društva HUP-Zagreb d. d. Tijekom 2019. godine Adrisu je pripojeno 100 % ovisno društvo ADRIA RESORTS d.o.o.

Popis svih povezanih društava naveden je u financijskim izvještajima, u bilješci Opći podaci.

3. REZULTATI POSLOVANJA I POLOŽAJ NA TRŽIŠTU TE OČEKIVANI RAZVOJ U BUDUĆNOSTI

Makroekonomska okruženje¹

Hrvatska je u 2019. godini zabilježila rast gospodarstva od oko tri posto, točnije 2,9 posto. Nezaposlenost je rekordno niska i iznosi 7,8 posto. Smanjen je javni dug na 73 posto BDP-a. Ti pokazatelji upućuju na dobre trendove, međutim brojke se mogu analizirati i na drugačiji način. Hrvatska je tek u 2019. godini dostigla razinu BDP-a iz 2008. godine. Trebalo joj je punih 11 godina za oporavak od negativnih učinaka globalne krize. S nama usporedive tranzicijske zemlje oporavile su se u upola kraćem razdoblju. Razlog je manja konkurentnost hrvatskog gospodarstva. Prema izvješću o globalnoj konkurentnosti za 2019. godinu, Hrvatska je na 63. mjestu među 141 svjetskim gospodarstvom. Ostvaren je napredak od pet mjesta u odnosu na godinu prije, no postoji velik prostor za daljnji napredak. Najveći nedostaci mogu se grupirati u četiri skupine izazova: nedostatak kvalificirane radne snage i mogućnost zapošljavanja stranih radnika, opterećenost gospodarstva propisima i efikasnost pravnog sustava, sklonost poduzetničkim rizicima te nedovoljan fokus Vlade na budućnost. Sve to u skladu je sa statističkim podacima prema kojima je Hrvatsku u posljednjih pet godina napustilo oko 190 tisuća stanovnika. Kada se uzme u obzir da se doselilo oko 88 tisuća stanovnika, neto negativan učinak i dalje je veći od sto tisuća. Radi se o uglavnom radno sposobnom i iznadprosječno obrazovanom, dakle najvitalnijem dijelu stanovništva. Po odljevu mozgova Hrvatska je četvrta zemlja u svijetu, nakon Haitija, Venezuele i BiH, prema izvješću Svjetskog ekonomskog foruma koje je objavio The Economist. S takvim negativnim trendovima teško će se riješiti suštinski izazovi konkurentnosti. Svaka sljedeća globalna kriza samo će produbiti opisane izazove. U svijetu brzih promjena, gdje se životni vijek najvećih svjetskih tvrtki u posljednjih tridesetak godina prepolovio, a u posljednjih šezdeset godina smanjio gotovo četiri puta, nužna je fleksibilnost i stalna prilagodba. Upravo su obrazovani i motivirani zaposlenici ključan čimbenik opstanka, rasta i razvoja uspješnih tvrtki. Uspješne tvrtke vođene poduzetničkom idejom i energijom jedan su od najvažnijih elemenata uspješnih društava.

---

¹ Osvrt je pisan prije pojave pandemije koronavirusa

Što je Adris i kako bira poslove?

Adris je tvrtka za ulaganje i upravljanje naglašene društvene odgovornosti. Cilj joj je dugoročno stvaranje vrijednosti i prinosa za dioničare, kreiranje novih radnih mjesta i koristi za zajednicu u kojoj djeluje. U ostvarivanju ciljeva Adris se oslanja na naglašenu pripadnost tvrtki, otvorenost novim znanjima i uspješnim svjetskim poslovnim praksama. Adris ima ulagačke kriterije koje propituje prije ulaska u određeni posao vodeći računa o elementima dugoročne održivosti svakoga od svojih poslova. Prvi je dugoročno rastuća potražnja, koja je jedan od ključnih elemenata uspješnog poslovanja. Pokazuje se da u padajućim industrijama tvrtke na dugi rok ne mogu ostvarivati iznadprosječno visoke prinose. Malo domaće tržište i dugoročno ograničena lokalna potražnja zahtijevaju izlazak na strana tržišta i internacionalizaciju poslovanja. Takav rast donosi brojne izazove, prije svega stvaranje poznatosti robne marke ili brenda, kao i natjecanje s europskom i svjetskom konkurencijom, logističke izazove, troškovnu učinkovitost te u konačnici i internacionalizaciju interne upravljačke strukture. Stoga je iznimno važna i poželjnost tvrtke kao poslodavca. Sve to utječe na elemente konkurentnosti i održivost naših tvrtki. Trendovi na tržištu rada na ključnim izvoznim tržištima i potražnja u segmentu visokospecijaliziranih poslova s jedne te pad potražnje u segmentu manje složenih poslova s druge strane utječu na strukturu potražnje proizvoda. Posljedično, Adrisova orijentacija na izgradnju ponude u najvišim segmentima slijedi dugoročne trendove potražnje. Premiumizacija je element poslovne politike koji utječe na stabilnost poslovanja. Pokazuje se da su najviši segmenti ponude najotporniji na krize, a potrošači najmanje cjenovno osjetljivi. Uz tri navedena elementa važna je i mogućnost lokalne ili regionalne konsolidacije industrije i dostizanje ekonomije razmjera. Bez ekonomije razmjera nije moguće razvijati snažan brend te imati troškovnu strukturu koja pak osigurava primjerenu profitabilnost poslovanja. Analitičari kažu „da je bolje biti prosječna tvrtka u dobroj industriji nego izvrsna tvrtka u prosječnoj industriji”. Adris ima dobre tvrtke u dobrim industrijama te uravnotežen portfelj održivih poslova. Uz strateško promišljanje portfelja Adris drži visoku razinu produktivnosti i svojom ponudom nastoji biti različit u odnosu na konkurenciju. Stalna inovacija proizvoda, usluga i elemenata poslovnog modela ugrađena je u poslovanje Adrisovih tvrtki.

Još je jedan element utjecao na rast i razvoj Adrisovih poslova. Snažna novčana pozicija matice i model internog financiranja omogućili su ulazak u dugoročne projekte koji su kreirali prepoznatljivost, profitabilnost, vrijednost i u konačnici održivost. Adris je u turističkom dijelu Grupe započeo investicijski ciklus još 2005. godine i snažno ulagao u hotelski segment na razini četiriju i pet zvjezdica. To je bilo vrijeme visokih kamatnih stopa kada je na tržištu duga bilo vrlo teško opravdati ulaganja u hotelske kapacitete za koje ne postoji dostatna infrastruktura na turističkom odredištu. Maistra je 2005. godine započela stvaranje smještajne ponude koja je bila znatno iznad sadržaja koje su nudili Rovinj i Vrsar kao turistička odredišta. Paralelno ulaganju u proizvode pokrenut je niz aktivnosti na povećanju atraktivnosti spomenutih turističkih odredišta. U trenutku dok investicije nisu započele efektuiranje, razina zaduženosti turističkog dijela bila je znatno iznad prihvatljivih četiri puta EBITDA. Trebalo je čekati sedam godina da Maistra dođe do održive razine zaduženosti, spomenutih četiri puta EBITDA, koja omogućuje samostalan izlazak na tržište duga. Drugi primjer potrebe za dugoročnim financiranjem matice jest u Cromarisu. Ulaskom 2008. godine u posao sa zdravom hranom snažan rast bio je nužnost. Od male tvrtke s manje od 1000 tona vlastite proizvodnje Cromaris se razvio u sedmu po veličini europsku tvrtku u segmentu orade i brancina. U desetak godina prodaja i proizvodnja gotovo su se udeseterostručile. Takav rast zahtijevao je snažno ulaganje u proizvodne kapacitete, radni kapital i marketing, pri čemu u promatranom razdoblju nije bilo dostatne zarade i likvidnosti za povlačenje dividende. Ipak, kreirana je vrijednost tvrtke koja je posljedica tržišne pozicije, dugoročne perspektive i očekivanih zarada. Ta dva primjera pokazuju da je snažna financijska pozicija matice omogućavala potpunu samostalnost i fleksibilnost u vođenju poslovne politike operativnih tvrtki. Pored fleksibilnosti i samostalnosti snažna novčana pozicija matice omogućila je brzo i učinkovito korištenje prilika koje su se otvorile na investicijskom horizontu. Dobar primjer jest akvizicija društva HUP-Zagreb d.d. početkom 2018. godine. Prošireno je poslovanje na dva rastuća i atraktivna turistička odredišta – Zagreb i Dubrovnik. Ta akvizicija vrijedna 1,7 milijardi kuna omogućila je ulazak u segment gradskih hotela. čime je dodatno smanjena sezonalnost poslovanja. Uz dugoročni organski rast turistički segment ostvario je podrškom matice i snažan akvizicijski rast. Brz ulazak u djelatnost osiguranja također je posljedica Adrisove snažne financijske pozicije. U posljednjih petnaestak godina Adris je u rast i razvoj svojih poslova uložio više od 10 milijardi kuna, od čega gotovo šest milijardi kuna u turizam. Adris je dugoročni ulagač i ima portfelj poslova u tradicionalnim industrijama. Vlasnička vizija, marketinška orijentacija, financijska snaga matice i dugoročnost te radno-tehnička disciplina u izvršenju poslovne strategije doveli su do rasta vrijednosti poslova i Grupe u cjelini. Područje društvene odgovornosti važan je element poslovne filozofije Grupe. Zaklada Adris samo je jedan od primjera. Naglasak je na poticanju kulture izvrsnosti, znanja i solidarnosti u hrvatskome društvu.

Temeljna obilježja 2019. godine

Croatia osiguranje postavilo je novu strategiju za sljedeće petogodišnje razdoblje. Pokrenut je transformacijski program koji sadržava niz poslovnih inicijativa s ciljem povećanja konkurentnosti i profitabilnosti tvrtke. Uz fokus na digitalizaciju Croatia osiguranje nastavit će raditi i na daljnjem razvoju ukupnog tržišta osiguranja u Hrvatskoj, zadržavajući pritom vodeću poziciju na osigurateljnom tržištu u svim parametrima vezanim za reputaciju, imidž i snagu brenda. Maistra je u prošloj 2019. godini lansirala na tržište Grand Park Hotel Rovinj, ključan proizvod u procesu zaokruživanja vrhunske rovinjske hotelske ponude. Drugi pak velik pomak u ulagačkom procesu u turističkom segmentu Grupe jest formalni završetak postupka vezanog za hotel Marjan u Splitu, što će Adrisu omogućiti ulazak u to rastuće turističko odredište. Cromaris je u 2019. godini ostvario prodaju od 9.557 tona ekvivalenta svježe ribe, što je rast od osam posto. Izvoz čini 80 posto prihoda od prodaje. U procesu vezanom za Agrokor Adris je, u skladu s razinom očekivanih rizika, obavio sva potrebna rezerviranja. Pritom spomenuta rezerviranja ne utječu na likvidnost, profitabilnost i dugoročnu održivost Adrisovih tvrtki.

U 2019. godini Adris grupa ostvarila je ukupan prihod u iznosu od 6,3 milijarde kuna, što je rast od šest posto. Prihod od prodaje robe i usluga iznosio je 5,4 milijarde kuna i za šest posto je veći u usporedbi s prethodnom godinom. Prihodi ostvareni na inozemnim tržištima veći su za pet posto i iznose 1,6 milijardi kuna. Neto dobit iznosi 506 milijuna kuna, što je rast od 13,4 posto. Neto dobit nakon manjinskih interesa iznosi 402 milijuna kuna i 31 posto je veća od prošlogodišnje.

Adris ima snažnu novčanu poziciju i visok investicijski potencijal. Postoji financijski kapacitet koji omogućuje financijsku stabilnost i u najizazovnijim vremenima.

Odrednice važne za usporedivost podataka

U 2018. i 2019. godini rezervirana su potraživanja na osnovi plasmana prema Agrokoru u tvrtki Adris grupa d.d., tako da rezultat na razini Grupe nije potpuno usporediv. Maistra je u 2018. godini ostvarila porezne olakšice po osnovi Zakona o poticanju ulaganja, što je u spomenutom izvještajnom razdoblju pozitivno utjecalo na neto rezultat. U 2019. godini ostvaren je kapitalni dobitak pri otkupu potraživanja u procesu stjecanja hotela Marjan u Splitu.

Turizam ostvario rast prihoda i operativne dobiti

Kombinacijom organskog rasta, odnosno investicijama i akvizicijama, od 2005. do 2019. godine Adris je u turizam uložio oko šest milijardi kuna. Spomenuta ulaganja potpuno su promijenila hotelsku ponudu. U 2004. godini udio hotelskih kapaciteta na razini četiriju zvjezdica iznosio je 17 posto, a proizvoda na razini pet zvjezdica nije bilo u Maistrinoj ponudi. Na kraju 2019. godine udio hotelskih kapaciteta s četiri i pet zvjezdica narastao je na 84 posto. Od 2005. do 2019. Adrisov turistički segment ostvario je rast prihoda više od četiri puta, a rast operativne dobiti oko šest puta. Pritom dvije trećine operativne dobiti dolazi iz čvrstih objekata, hotela i naselja. Ulaganja u postojeće i nove proizvode, ulaganja u sadržaje i prepoznatljivost turističkih odredišta kao i povećanje razine operativne izvrsnosti dobitna su kombinacija za uspjeh Adrisova turističkog segmenta. Pri tome treba uzeti u obzir i da je u posljednjih pet godina turizam i na globalnoj i na lokalnoj razini ostvario visoke prosječne godišnje stope rasta. Svjetski turizam rastao je prosječno za pet posto, Mediteran za oko osam posto, dok je prosječan godišnji rast broja dolazaka u Hrvatskoj rastao za oko devet posto.

Svijet već nekoliko godina živi u novom okruženju, u civilizaciji koja se zasniva na ekonomiji doživljaja, civilizaciji koja se sažeto naziva društvom snova ili The Dream Society. Upravo je turizam jedna od poluga društva snova, a infrastruktura za njegov razvoj jesu informacijske tehnologije i jeftin zračni prijevoz. Informacijske tehnologije omogućuju dostatne informacije za odluku o kupnji kao i samu kupnju turističkih proizvoda. Jeftin zračni prijevoz olakšao je povezanost brojnih turističkih odredišta. Ljudi putuju češće i borave kraće, a veći dio ušteda ostvarenih kupnjom putem digitalnih kanala „prelijeva” se u potrošnju u turističkim odredištima. Istraživanja pokazuju da se turizam nakon kriznih situacija, poput terorizma, vrlo brzo potpuno oporavlja. Najveća prepreka oporavku jest dugoročna politička nestabilnost neke države ili pak cijele regije. Hrvatska je zemlja koja ovisi o turizmu jer on ima oko 20 posto udjela u BDP-u. Dobra je vijest da je globalna konkurentnost hrvatskog turizma porasla za pet mjesta u godinu dana. Trenutno se Hrvatska nalazi na 27. mjestu od 140 zemalja. Da bi turizam bio djelatnost visoke dodane vrijednosti, potrebno je ulagati u hotelske kapacitete. S udjelom hotelskih kapaciteta od oko 15 posto Hrvatska znatno zaostaje za vodećim europskim i mediteranskim konkurentima koji imaju između 45 i 60 posto hotelskoga smještaja u ukupnoj ponudi. I u 2019. godini nastavljen je sličan trend. Na tržište je došlo šest puta više kapaciteta u privatnom smještaju u odnosu na hotelski. Maistra je u prošloj 2019. godini lansirala na tržište Grand Park Hotel Rovinj, ključan proizvod u procesu zaokruživanja vrhunske rovinjske hotelske ponude.

Ubrzo nakon lansiranja hotel je uvršten na listu najluksuznijih svjetskih hotela LHW – Leading Hotels of the World. Taj status, kao i članstvo u organizaciji LHW omogućeno je samo najistaknutijim hotelima u kategoriji luksuznih hotela s najvišim standardima kvalitete smještaja, usluge, sadržaja te gastronomske ponude. Riječ je o drugom Maistrinu hotelu koji se našao u društvu najboljih svjetskih hotela. Prvi je uvršten Monte Mulini, koji je upravo zbog ekskluzivnosti članom The Leading Hotels of the World postao 2012. godine. Inače, danas LHW ima više od 400 najluksuznijih svjetskih hotela, destinacija i spa centra u više od 80 zemalja svijeta. Drugi velik pomak u ulagačkom procesu u turistički segment jest formalni završetak postupka vezanog za hotel Marjan u Splitu, što će Adrisu omogućiti ulazak u to rastuće turističko odredište.

Turistički dio Grupe u 2019. godini ostvario je 1,98 milijuna prodanih jedinica, što je na razini prošle godine, uz povećanje prosječne cijene prodanih jedinica od pet posto. Poslovni prihodi veći su za pet posto i iznose 1,76 milijardi kuna. Dobit prije kamata, poreza i amortizacije (EBITDA) iznosi 636 milijuna kuna i za osam je posto veća od prošlogodišnjega ostvarenja. Dobit prije kamata i poreza (EBIT) bilježi rast od dva posto i iznosi 358 milijuna kuna. Ostvarena neto dobit iznosi 269 milijuna kuna.

U 2020. godini bit će završeno funkcionalno spajanje tvrtki Maistra d.d. i HUP-Zagreb d.d. Iako će poslovati kao dvije pravne osobe, postoji nužnost vođenja jedinstvene poslovne politike u svim segmentima poslovanja. Efektuiranje ekonomije obujma i sinergija potpora su ostvarenju dugoročne održivosti i povećanja vrijednosti. Jedinstvena brend arhitektura omogućit će stvaranje platforme za rast i razvoj kao i lakše širenje u druga turistička odredišta.

U sljedeće tri godine turistički dio Grupe nastavit će investicijski ciklus s ciljem repozicioniranja postojećih i kreiranja novih proizvoda. Niska ukupna zaduženost omogućuje samostalno financiranje investicijskog ciklusa. Uz ulaganja u Rovinju, Vrsaru, Zagrebu i Dubrovniku u planu je i gradnja hotela u Splitu, rastućemu i prepoznatljivom hrvatskom turističkom odredištu.

Cromaris ostvario daljnji rast prodaje i izvoza

Adris je u posao sa zdravom hranom ušao 2008. godine. Četiri male tvrtke spojene su u jedinstven poslovni sustav, a brend Cromaris lansiran je krajem 2009. godine. Od ulaska u posao do kraja 2019. godine ostvaren je količinski rast prodaje od devet puta ili prosječno 22 posto godišnje. Cromaris je u 2019. godini dostigao dugoočekivanu granicu od gotovo 10.000 tona prodaje, mjereno ekvivalentom svježe ribe. Tvrtka je stalno tražila izvore rasta na stranim tržištima. Udio prihoda od izvoza povećao se od početnih 39 na 80 posto. Udio prihoda od diferenciranih proizvoda koji omogućuju provođenje strategije diferencijacije ili razlikovnosti u odnosu na konkurenciju povećao se na 44 posto ili čak 15 puta. Očekuje se daljnji rast udjela diferenciranih proizvoda, koji bi za dvije do tri godine trebao biti veći od 50 posto. Dosadašnja ulaganja u proizvodne kapacitete i radni kapital iznose više od 1,3 milijarde kuna. Dosadašnja ostvarenja rezultat su industrijske tradicije, poslovne vizije, marketinške orijentacije, financijske podrške Adrisa i visokog stupnja radno-tehničke discipline u tvrtki.

Proizvodnja zdrave hrane rastući je posao. Rast populacije, ograničeni prirodni resursi, jačanje svijesti o zdravoj prehrani i povećana dostupnost proizvoda idu u prilog dugoročno rastućoj potražnji. Sa stajališta proizvodnje riba iz uzgoja najefikasniji je izvor proteina. Globalni trendovi u prehrani i istraživanja pokazuju da 31 posto potrošača u svijetu želi smanjiti proizvodnju mesa, a 60 posto potrošača spremno je platiti više za proizvode visoke kvalitete. Čak 91 posto potrošača želi više informacija o porijeklu prehrambenih proizvoda. Ti podaci pokazuju da postoji tržište za visokokvalitetne proizvode kontroliranog porijekla. Tu svakako pripada i riba iz uzgoja. Rast globalne potražnje potvrđuju rastući trendovi proizvodnje svježe ribe. U proteklih osam godina globalna proizvodnja svježe ribe raste po godišnjoj stopi od četiri posto, prije svega zbog porasta proizvodnje ribe iz uzgoja, i to po prosječnoj godišnjoj stopi od šest posto.

Cromaris je u 2019. godini ostvario prodaju od 9.557 tona ekvivalenta svježe ribe, što je rast od osam posto. Ukupna količina prodanih proizvoda iznosi 8.761 tona i za sedam posto je veća od prošlogodišnje. Količinska prodaja na izvoznim tržištima porasla je za sedam posto, od čega najviše na talijanskome i austrijskome tržištu. Na inozemnim tržištima ostvaruje se 79 posto količinske prodaje i 80 posto prihoda od prodaje. U uvjetima snažnoga dampinga konkurencije na ključnim izvoznim tržištima ostvaren je porast prosječnih cijena od jedan posto. U skladu s rastom količina i cijena u 2019. godini ostvaren je porast prihoda od prodaje za osam posto. Prihodi od prodaje diferenciranih proizvoda, prije svega svježe očišćene i pakirane ribe, porasli su za 23 posto. Kao što je spomenuto, proizvodi visoke dodane vrijednosti trenutno čine 44 posto udjela u ukupnoj prodaji, što je pet postotnih bodova više u odnosu na prethodnu godinu, i u skladu je s Cromarisovom strategijom diferencijacije. Poslovanje u 2019. godini obilježila su znatna ulaganja u organizaciju, osobito jačanje tržišnih službi. Ulaže se i u razvoj i prepoznatljivost robne marke Cromaris, nove inovativne proizvode te logistiku. Krajem 2019. godine poznatost robne marke Cromaris u Hrvatskoj iznosila je 67 posto, što je četiri postotna boda više u odnosu na godinu prije. U Sloveniji je poznatost 32 posto, dok je u Italiji 4,4 posto. Indeks distribucije ili dostupnost u Hrvatskoj gotovo je 100 posto. Znatno je porasla dostupnost i na izvoznim tržištima. U rujnu 2019. godine na hrvatsko je

tržište lansiran novi proizvod visoke dodane vrijednosti, tzv. skin fileti. U posljednjem tromjesečju 2019. godine započeo je i izvoz u Italiju, najveće europsko tržište orade i brancina. Cromaris je u 2019. godini ostvario neto dobit u iznosu od 6,5 milijuna kuna. Brz rast i razvoj tvrtke zahtijevao je visoka ulaganja u proizvodne kapacitete te radni kapital s obzirom na trajanje proizvodnog ciklusa od oko dvije i pol godine. Stoga je početkom 2019. godine obavljena dokapitalizacija tvrtke u iznosu od 110 milijuna kuna. Nužno je osigurati kapacitete za preradu kako bi se ostvario daljnji rast proizvoda dodane vrijednosti, što je ujedno element strategije diferencijacije. Stoga je u pripremi projekt izgradnje tvornice za preradu ribe.

Croatia osiguranje na putu potpune digitalne transformacije

Adris je u posao osiguranja ušao 2014. godine i već sljedeće godine stabilizirao se tržišni udjel nakon dugogodišnjeg pada. Od 2015. godine, prve pune godine pod Adrisovim upravljanjem, do 2019. godine znatno je porasla efikasnost i kombinirani razmjer smanjen je za 10 postotnih bodova. Posljedično, neto dobit povećala se više od tri puta u četiri godine, pri čemu je Croatia osiguranje zadržalo lidersku poziciju na hrvatskom tržištu osiguranja.

U posljednjih sedam godina hrvatsko tržište osiguranja pod snažnim je utjecajem liberalizacije autoosiguranja koje je započelo krajem 2013. godine. Ta linija proizvoda ni u 2019. nije dostigla razinu iz 2012., koja se u analizi uzima kao bazna godina. Tržište te linije proizvoda, koja nosi najveću zaradu u cijeloj industriji, u 2019. godini i dalje je sedam postotnih bodova niže u odnosu na referentnu 2012. godinu. Ostali proizvodi neživota, ukupno gledajući, za 28 posto su veći u odnosu na 2012. godinu, što je prosječan godišnji rast od 3,6 posto. U istom je razdoblju došlo do pada kamatnih stopa i znatnog pada profitabilnosti linije životnih proizvoda. Stoga ostvarene rezultate poslovanja Croatia osiguranja treba promatrati u opisanom tržišnom kontekstu.

Croatia osiguranje i dalje zauzima vodeću poziciju na hrvatskom osigurateljnom tržištu u svim parametrima vezanim za reputaciju, imidž i snagu brenda.

Sredinom 2019. godine postavljena je nova strategija Croatia osiguranja za sljedeće petogodišnje razdoblje te je pokrenut transformacijski program koji sadržava niz inicijativa čiji je cilj stvaranje učinkovitije, konkurentnije i profitabilnije tvrtke. Od projekata realiziranih u prošloj godini izdvaja se nova organizacija, koja je znatno pojednostavila i ubrzala tvrtku. Implementiran je i projekt optimizacije portfelja proizvoda i klijenata, a pokrenute su i inicijative optimizacije troškova. Projekti za daljnji rast tvrtke nastavljaju se provoditi i u 2020. godini. Jedno od strateških usmjerenja tvrtke jest digitalizacija te usmjerenost prema online kanalima. Krajem 2019. godine potpisan je ugovor o nabavi novog Core IT sustava, više od 100 milijuna kuna vrijedne tehnološke platforme koja će u sljedećem trogodišnjem razdoblju zamijeniti dosadašnja IT rješenja i stvoriti uvjete za još bržu isporuku usluga i bolja rješenja za tržište. Uz fokus na digitalizaciju Croatia osiguranje nastavit će kao tržišni lider raditi na daljnjem razvoju ukupnog tržišta osiguranja u Hrvatskoj. Prije svega se to odnosi na daljnji razvoj kasko, putnog, zdravstvenog i imovinskog osiguranja te iskorake u kreiranju proizvoda, organizaciji prodajne mreže i korisničkom iskustvu.

Ukupan dugoročni tržišni potencijal treba promatrati u odnosu na razvijene EU zemlje. Postoji pozitivna korelacija ili povezanost u kretanju životnog standarda i zaračunate bruto premije po stanovniku. Ako se analizira trenutni odnos prosječne zaračunate premije po stanovniku između zapadne Europe i Hrvatske, u osiguranju motornih vozila odnos je tri prema jedan. U zdravstvenom osiguranju taj je odnos šest puta veći u korist zapadne Europe, dok je kod ostalih neživotnih osiguranja čak 19 puta. Dugoročno gledajući, zasigurno postoji prostor za rast hrvatskog i regionalnog tržišta osiguranja.

I u 2019. godini Croatia osiguranje zadržalo je vodeću poziciju na hrvatskome tržištu, s ukupnim udjelom od 26,2 posto. U Hrvatskoj je ostvarena ukupna bruto zaračunata premija u iznosu od 2,7 milijardi kuna, što je 1,9 posto manje od prošlogodišnje premije, prvenstveno zbog daljnje optimalizacije i smanjenja dijela portfelja. Bruto zaračunata premija na razini Grupe iznosi 3,3 milijarde kuna i neznatno je manja od prošlogodišnje bruto zaračunate premije. Kombinirani omjer iz redovnog poslovanja, kao jedan od ključnih pokazatelja učinkovitosti poslovanja, blago je poboljšan u odnosu na prošlogodišnji i iznosi 93,9. Ostvareni pokazatelji rezultat su uspješnoga nastavka procesne transformacije Društva s naglaskom na operativnu izvrsnost. U 2019. godini Croatia osiguranje ostvarilo je dobit prije poreza u iznosu od 412 milijuna kuna, dok je u 2018. godini ostvarena dobit od 403 milijuna kuna, što je rast od dva posto. Neto dobit iznosi 340 milijuna kuna i veća je za jedan posto od prošlogodišnje neto dobiti

mr.sc. Hrvoje Patajac, direktor kontrolinga Adris grupe

4. RIZICI I UPRAVLJANJE RIZICIMA

Početak 2020. godine obilježen je globalnom epidemiološkom krizom uzrokovanom virusom COVID-19, a posljedica je snažan pad gospodarskih aktivnosti kako u svijetu tako i u Republici Hrvatskoj. Došlo je do usporavanja ili djelomičnog prekida lanaca opskrbe, zatvaranja HORECA kanala u većem dijelu Europe te nemogućnosti prekograničnog kretanja stanovništva.

Posljedično, u turističkom dijelu Grupe rizik predstavlja nemogućnost dolaska gostiju u predsezoni pri čemu je segment poslovnih događaja i kongresa potpuno zaustavljen.

U području zdrave hrane, izazov predstavlja logistika i uspostava procedura izvoza na ključna tržišta. Očekuje se pad potražnje u segmentu HORECA kanala.

U segmentu osiguranja rizik predstavlja smanjena mogućnost fizičke komunikacije s klijentima. Razvijanje *on-line* kanala i uspostava novih procedura korištenjem informacijske tehnologije gotovo su u cijelosti prevladane početne teškoće.

5. PODACI O STJECANJU I OTPUŠTANJU VLASTITIH DIONICA

Glavna skupština Društva dana 17. lipnja 2014. donijela je Odluku o davanju ovlasti Upravi za stjecanje vlastitih dionica oznake ADRS (ADRS-R-A) i ADRS2 (ADRS-P-A) za razdoblje od pet godina od dana donošenja odluke, radi ponude navedenih dionica na prodaju radnicima Društva i povezanih Društava. Na temelju ovlasti i pod uvjetima koje je odredila Glavna skupština Odlukom od 17. lipnja 2014., Uprava Društva izradila je Program raspolaganja vlastitim dionicama, kojeg je usvojio Nadzorni odbor dana 17. listopada 2017., kojim se uređuju način i uvjeti prodaje vlastitih dionica radnicima Društva i radnicima povezanih društava.

U 2019. Društvo je, u skladu s ovlastima i uvjetima određenim Odlukom Glavne skupštine od 17. lipnja 2014., dana 18. veljače 2019. objavilo poziv za otkup dionica Društva, u trajanju od 18. veljače 2019. do 25. veljače 2019. koji je objavljen na internetskim stranicama Zagrebačke burze i Društva (www.zse.hr; www.adris.hr).

Glavna skupština Adris grupe d.d. dana 11. lipnja 2019. donijela je novu Odluku o davanju ovlasti Upravi za stjecanje vlastitih dionica oznake ADRS (ADRS-R-A) i ADRS2 (ADRS-P-A) za razdoblje od pet godina od dana donošenja odluke, radi ponude navedenih dionica na prodaju radnicima Društva i povezanih Društava, te je dana 18. lipnja 2019. donijet novi Program otkupa vlastitih dionica, kojim se ovlašćuje investicijsko društvo Interkapital vrijednosni papiri d.o.o., Masarykova 1, 10000 Zagreb, za provedbu procesa kupnje vlastitih dionica Društva na razdoblje od 19. lipnja 2019. do 19. lipnja 2020., budući je prethodni, donijet 02. ožujka 2018. istekao 16. lipnja 2019. godine. Predmetni program objavljen je na internetskim stranicama Zagrebačke burze i Društva (www.zse.hr; www.adris.hr).

U skladu s prethodno navedenim programima, tijekom 2019. Društvo je:

- steklo 61.474 vlastitih dionica roda ADRS (ADRS-R-A), koje čine 0,63 % dionica tog roda, i 204.670 vlastitih dionica roda ADRS2 (ADRS-P-A), koje čine 3,01 % dionica tog roda, odnosno ukupno 266.144 dionica koje čine 1,62 % ukupnog temeljnog kapitala Društva.
- prodalo radnicima Društva i radnicima povezanih društava 53.845 vlastitih dionica roda ADRS (ADRS-R-A), koje čine 0,55 % dionica tog roda, i 8.934 vlastitih dionica roda ADRS2 (ADRS-P-A), koje čine 0,13 % dionica tog roda, odnosno ukupno 62.779 vlastitih dionica koje čine 0,38 % ukupnog temeljnog kapitala Društva.

Na dan 31. prosinca 2019. Društvo je držalo ukupno 103.031 vlastitih dionica roda ADRS (ADRS-R-A), što čini 1,07 % dionica tog roda, i 443.659 vlastitih dionica roda ADRS2 (ADRS-P-A), koje čine 6,53 % dionica tog roda, odnosno ukupno 546.690 vlastitih dionica koje čine 3,33 % ukupnog temeljnog kapitala Društva.

6. AKTIVNOSTI ISTRAŽIVANJA I RAZVOJA

Društvo kontinuirano prati događanja u okruženju i ulaže u istraživanje tržišta, usmjerava i podržava aktivnosti povezanih društava koje su u funkciji organskog rasta te prepoznavanja poslovnih prilika i realizacije novih akvizicija.

7. ZNAČAJNI DOGAĐAJI NAKON ZAVRŠETKA POSLOVNE GODINE

Utjecaj bolesti COVID-19

U ožujku 2020. godine, zbog proglašene pandemije COVID-19, u Hrvatskoj i u svijetu uvedene su mnoge mjere ograničenja kretanja ljudi i roba u cilju suzbijanja pandemije, a koje značajno utječu na hrvatsko i svjetsko gospodarstvo, odnosno uzrokuju značajno usporavanje i pad gospodarskih aktivnosti. Društva unutar Grupe nalaze se u različitim poslovnim okolnostima s obzirom na tržišne uvjete i poslovni model, stoga je potencijal intenziteta i dinamika utjecaja novonastalih okolnosti različit u odnosu na poslovanje društava unutar Grupe. Navedeni pad gospodarskih aktivnosti i navedene mjere imaju sljedeći utjecaj na poslovanje Grupe:

- segment Turizam – očekuje se smanjenje poslovnih prihoda zbog otkazivanja rezervacija smještaja i skupova za ožujak, travanj i svibanj 2020. godine, uglavnom u MICE segmentu, dok značajnih otkazivanja rezervacija za period od lipnja 2020. nadalje nema
- segment Zdrava hrana – očekuje se smanjenje poslovnih prihoda zbog primjetnog utjecaja u distribuciji proizvoda na vanjska tržišta, prvenstveno na tržištu Italije kao najznačajnijem tržištu
- segment Osiguranje – očekuje se smanjenje potražnje za uslugama osiguranja zbog usporavanja ekonomije. Posljedično će negativna ekonomska kretanja imati utjecaja na volatilitnost sveobuhvatne dobiti iz ulaganja, povećan kreditni rizik te povećanje vrijednosnih usklađenja potraživanja iz ugovora o osiguranju i povećan broj otkupa polica životnog osiguranja.

Grupa i Društvo pripremaju i provode mjere koje imaju za cilj ublažavanje štete u poslovanju i očuvanje resursa Grupe i Društva. Grupa i Društvo i uz navedeni događaj ostaju visoko solventni, likvidni i financijski stabilni. U ovom trenutku nije moguće pouzdano utvrditi trajanje niti učinak navedenih mjera i kretanje gospodarskih aktivnosti, niti konačni utjecaj koji će to imati na poslovanje Grupe i Društva. Grupa i Društvo smatraju da bolest COVID-19 nema utjecaja na iznose objavljene u ovim financijskim izvještajima.

Grupa će i nadalje aktivno pratiti razvoj situacije oko COVID-19 te ukoliko ocjeni da će isti značajno utjecati na poslovnu i financijsku poziciju Grupe u 2020. godini, postupati sukladno Zakonu o tržištu kapitala.

Potres na području Grada Zagreba

Dana 22. ožujka 2020. godine na području Grada Zagreba zabilježen je niz potresa, od kojih je najjači bio jačine 5,5 prema Richteru. Materijalna imovina Grupe na području potresa je u potpunosti osigurana te se u trenutku pisanja izvješća procjenjuje da nisu nastala veća oštećenja. Grupa u ugovorima o osiguranju osigurava i rizik osiguranja od potresa. Do dana izdavanja ovog izvještaja u tijeku je prijava i procjena iznosa šteta koje su nastale uslijed ovog događaja. Grupa ima adekvatnu reosigurateljnu zaštitu te će značajan dio šteta nadoknaditi kroz zaključene ugovore o reosiguranju što će značajno umanjiti utjecaj na financijski rezultat i financijsku poziciju Grupe. Grupa i Društvo i uz navedeni događaj ostaju visoko solventni, likvidni i financijski stabilni.

8. NEFINANCIJSKI IZVJEŠTAJ

Nefinancijski izvještaj za izvještajnu godinu prilaže se uz Izvještaj posloводства kao zaseban dokument.

9. TABLICA USKLADE GFI FINANCIJSKOG IZVJEŠTAJA ZA 2019. GODINU I REVIDIRANOG MSFI FINANCIJSKOG IZVJEŠTAJA ZA 2019. GODINU

(u tisućama kuna)

Stavka RDG-a u MSFI	Iznos	Stavka RDG-a u GFI	Iznos	Razlika	Napomena
Ostali prihodi	373.851	Ostali poslovni prihodi	636.052	-	
Ostali dobiti	262.201	(izvan grupe)			
Nastale štete u osiguranju neto od reosiguranja	1.797.154	Ostali vanjski troškovi	2.659.335	-	
Ukupno vanjske usluge	862.181				
Troškovi zaposlenih	1.205.759	Troškovi osoblja	1.184.845	-	
		Rezerviranja za mirovine, otpremnine i slične obveze	20.914		
Amortizacija i vrijednosna usklađenja	514.501	Amortizacija	494.558	-	
		Vrijednosna usklađenja dugotrajne imovine osim financijske imovine	19.943		
Ostali poslovni rashodi	304.287	Ostali troškovi	254.938	-	
Ostali gubici	108.783	Vrijednosna usklađenja kratkotrajne imovine osim financijske imovine	5.939		
		Ostali poslovni rashodi	152.193		

ADRIS GRUPA d.d.
Rovinj

ADRIS GRUPA d. d.
Marko Remenar

Izvešće neovisnih revizora

Dioničarima društva ADRIS GRUPA d.d.

Izvešće o reviziji nekonsolidiranih i konsolidiranih financijskih izvještaja

---

Naše mišljenje

Prema našem mišljenju, konsolidirani i nekonsolidirani financijski izvještaji fer prezentiraju, u svim značajnim odrednicama, konsolidirani i nekonsolidirani financijski položaj društva ADRIS GRUPA d.d. („Društvo“) i njegovih ovisnih društava (zajedno - „Grupa“) na dan 31. prosinca 2019. i njihovu nekonsolidiranu i konsolidiranu financijsku uspješnost i njihove konsolidirane i nekonsolidirane novčane tokove za tada završenu godinu u skladu s Međunarodnim standardima financijskog izvještavanja koji su usvojeni u Europskoj uniji.

Naše mišljenje je usklađeno s našim dodatnim izvještajem Revizijskom odboru od 24. travnja 2020. godine.

Što smo revidirali

Konsolidirani i nekonsolidirani financijski izvještaji Grupe i Društva obuhvaćaju:

- Konsolidirani i nekonsolidirani izvještaj o sveobuhvatnoj dobiti za godinu koja je završila 31. prosinca 2019.;
- Konsolidirani i nekonsolidirani izvještaj o financijskom položaju na dan 31. prosinca 2019.;
- Konsolidirani i nekonsolidirani izvještaj o promjenama dioničke glavnice za tada završenu godinu;
- Konsolidirani i nekonsolidirani izvještaj o novčanom toku za tada završenu godinu; i
- Bilješke uz konsolidirane i nekonsolidirane financijske izvještaje, uključujući značajne računovodstvene politike i ostale objašnjavajuće informacije.

Osnova za mišljenje

Obavili smo našu reviziju u skladu s Međunarodnim revizijskim standardima (MRevS-ima). Naše odgovornosti prema tim standardima su detaljnije opisane u našem izvješću u odjeljku o Odgovornosti revizora za reviziju nekonsolidiranih i konsolidiranih financijskih izvještaja.

Vjerujemo da su revizijski dokazi koje smo dobili dostatni i primjereni te da čine odgovarajuću osnovu za naše mišljenje.

Neovisnost

Neovisni smo od Grupe i Društva u skladu s Kodeksom etike za profesionalne računovođe Odbora za međunarodne standarde etike za računovođe (IESBA Kodeksom), te smo ispunili naše ostale etičke odgovornosti u skladu s IESBA Kodeksom.

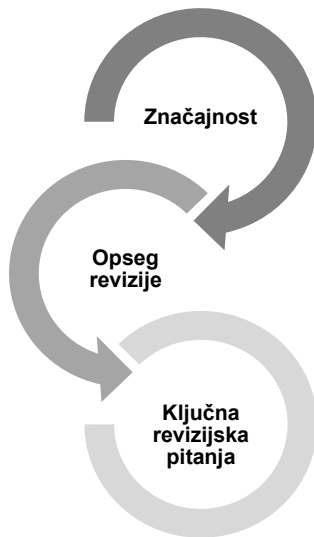
Prema našim najboljim saznanjima i uvjerenju, izjavljujemo da su nerevizijske usluge koje smo pružili Grupi i Društvu u skladu s primjenjivim zakonskim propisima u Republici Hrvatskoj te da nismo pružili nerevizijske usluge koje su zabranjene člankom 5(1) Uredbe (EU) br. 537/2014.

Nerevizijske usluge koje smo pružili Grupi i Društvu u razdoblju od 1. siječnja 2019. godine do 31. prosinca 2019. godine objavljene su u Izjavi o primjeni kodeksa korporativnog upravljanja.

Naš pristup reviziji

Pregled

- Značajnost za financijske izvještaje Društva kao cjelina: 18.600 tisuća kuna, što predstavlja 0,25% neto imovine.
  - Značajnost za financijske izvještaje Grupe kao cjelina: 32.300 tisuća kuna, što predstavlja 5% prosječne dobiti prije poreza za zadnje tri godine, uvećane za umanjene vrijednosti potraživanja za dane kredite.
-
- Kao zajednički revizori Grupe izvršili smo reviziju 5 izvještajnih jedinica u Hrvatskoj, uključujući domaće i inozemne komponente. Reviziju inozemnih ovisnih društava obavili su revizori komponenti koji su društva unutar mreža zajedničkih revizora.
  - Naš revizijski opseg obuhvatio je gotovo 100% prihoda od prodaje Grupe i gotovo 100% apsolutne vrijednosti pripadajuće dobiti Grupe.
-
- Grupa – Procjena korisnog vijeka uporabe nekretnina, postrojenja i opreme i pokazatelji umanjene vrijednosti u poslovnom segmentu turizam
  - Grupa – Procjene korištene u izračunu obveza iz ugovora o osiguranju i test adekvatnosti obveza (LAT)

Oblikovali smo našu reviziju utvrđujući značajnost i procjenjujući rizike značajnog pogrešnog prikazivanja u nekonsolidiranim i konsolidiranim financijskim izvještajima. Konkretno, razmatrali smo područja subjektivnih procjena uprave; na primjer, značajne računovodstvene procjene koje uključuju pretpostavke i uzimaju u obzir buduće događaje koji su inherentno neizvjesni. Kao i u svim našim revizijama, također smo obavili postupke vezane uz zaobilaženje internih kontrola od strane uprave, uključujući između ostalog i analizu o tome postoje li dokazi koji bi upućivali na pristranost koja predstavlja rizik materijalne pogreške kao posljedica prijevare.

Značajnost

Na opseg naše revizije utjecala je naša primjena značajnosti. Revizija je oblikovana kako bi se moglo steći razumno uvjerenje o tome jesu li konsolidirani i nekonsolidirani financijski izvještaji bez značajnog pogrešnog prikaza. Pogrešni prikazi mogu nastati kao posljedica prijevare ili pogreške. Smatraju se značajnim ako se razumno može očekivati da, pojedinačno ili u zbroju, utječu na ekonomske odluke korisnika donesene na osnovi tih konsolidiranih i nekonsolidiranih financijskih izvještaja.

Na temelju naše profesionalne prosudbe utvrdili smo određene kvantitativne pragove značajnosti, uključujući značajnost za konsolidirane i nekonsolidirane financijske izvještaje kao cjelina, kako je prikazano u tabeli niže. Oni su nam, zajedno s kvalitativnim razmatranjima, pomogli u određivanju opsega revizije, vrste, vremenskog rasporeda i obujma naših revizijskih postupaka, kao i utvrđivanju utjecaja pogrešnog prikazivanja, ako postoji, pojedinačno i u zbroju na konsolidirane i nekonsolidirane financijske izvještaje kao cjelinu.

Značajnost za financijske izvještaje kao cjelina

Društvo: 18.600 tisuća kuna
Grupa: 32.300 tisuća kuna

Kako smo je utvrdili

Društvo: 0,25% neto imovine
Grupa: 5% prosječne dobiti prije poreza za zadnje tri godine, uvećane za umanjenje vrijednosti potraživanja za dane kredite

---

Obrazloženje za korišteno odabrano mjerilo

Za Društvo smo odabrali za mjerilo neto imovinu jer smatramo da kao upravljačkom društvu prihodi i dobit ne predstavljaju ključne pokazatelje uspješnosti Društva, dok neto imovina odražava investicijski potencijal društva i uspješnost upravljanja vlastitim portfeljom.

Za Grupu smo odabrali dobit prije poreza kao mjerilo jer smatramo da je ona ključno mjerilo za praćenje uspješnosti Grupe i također predstavlja mjerilo prema kojem dioničari najčešće mjere uspješnost poslovanja Grupe. Zbog varijabilnosti dobiti prije poreza, koristili smo trogodišnji prosjek dobiti prije poreza za 2019., 2018. i 2017. godinu. Prilagodili smo dobit prije poreza Grupe za jednokratne učinke umanjenja vrijednosti potraživanja po danim kreditima. Postotak koji smo odabrali je u skladu s kvantitativnom razinom značajnosti društava orijentiranih na ostvarenje dobiti u relevantnom sektoru.

Ključna revizijska pitanja

Ključna revizijska pitanja su ona pitanja koja su, po našoj profesionalnoj prosudbi, bila od najveće važnosti za našu reviziju konsolidiranih i nekonsolidiranih financijskih izvještaja tekućeg razdoblja. Tim pitanjima smo se bavili u kontekstu naše revizije konsolidiranih i nekonsolidiranih financijskih izvještaja kao cjeline i pri formiranju našeg mišljenja o njima te ne dajemo zasebno mišljenje o tim pitanjima.

Ključno revizijsko pitanje

Grupa – Procjena korisnog vijeka uporabe nekretnina, postrojenja i opreme i pokazatelji umanjena vrijednosti u poslovnom segmentu turizam

Vidjeti bilješku 2.6 (Značajne računovodstvene politike), bilješku 4 (Ključne računovodstvene procjene) te bilješku 17 (Nekretnine, postrojenja i oprema).

Nekretnine, postrojenja i oprema u segmentu turizam uglavnom se sastoje od turističkih objekata (hoteli, kampovi i druga turistička naselja) i pripadajuće imovine koja je iskazana u konsolidiranoj i nekonsolidiranoj bilanci po povijesnom trošku, po potrebi umanjenom za akumuliranu amortizaciju i umanjenje vrijednosti.

Imovina koja se amortizira pregledava se zbog umanjena vrijednosti kad događaji ili promijenjene okolnosti ukazuju na to da knjigovodstvena vrijednost možda nije nadoknadiva. Gubitak od umanjena vrijednosti priznaje se kao razlika između knjigovodstvene vrijednosti imovine i njenog nadoknadivog iznosa.

Godišnje se procjenjuje postoje li okolnosti zbog kojih bi se procijenjeni korisni vijek uporabe nekretnina, postrojenja i opreme trebao izmijeniti u odnosu na prethodno utvrđeni te postoje li pokazatelji umanjena vrijednosti imovine.

Usmjerili smo pozornost na ovo područje zbog učestalosti adaptacija i rekonstrukcija imovine u poslovnom segmentu turizam, i mogućih značajnih učinaka na financijske izvještaje ako se okolnosti koje utječu na procjenu korisnog vijeka uporabe i/ili pokazatelji umanjena vrijednosti ne utvrde pravovremeno.

Kako smo revidirali ključno revizijsko pitanje

Stekli smo razumijevanje o procesu koji se koristi u određivanju korisnog vijeka uporabe nekretnina, postrojenja i opreme kao i o metodologiji koja se primjenjuje kada se utvrđuje postoje li pokazatelji umanjena vrijednosti.

S odgovornim osobama smo razgovarali o učestalosti adaptacija i rekonstrukcija imovine te smo pregledali odobrene investicijske planove kako bismo potvrdili da je procijenjeni korisni vijek uporabe u skladu s tim planovima.

Usporedili smo preostali korisni vijek uporabe pojedinih komponenti odabranih turističkih objekata i procijenili je li primjeren u usporedbi s rasponom korisnog vijeka uporabe koji je specifičan za turističku djelatnost i budućim investicijskim planovima ako su definirani.

Kod turističkih objekata za koje ne postoje neposredni planovi preuređenja, usporedili smo preostali korisni vijek uporabe s ostalim sličnim turističkim objektima u portfelju Grupe i procijenili je li primjeren.

U pogledu pokazatelja umanjena vrijednosti i nadoknadivih iznosa imovine, za sve turističke objekte izvršili smo sljedeće:

- Na temelju internih financijskih izvještaja Grupe, za svaki turistički objekt/profitnu jedinicu utvrdili smo da je dobit prije poreza, kamata i amortizacije (EBITDA) ostvarena u 2019. godini pozitivna. Usporedili smo i EBITDA za 2019. godinu s planom za 2019. godinu i EBITDA ostvarenoj u 2018. godini kako bismo utvrdili postoje li negativni trendovi.
- Knjigovodstvenu vrijednost svakog turističkog objekta podijelili smo s EBITDA za 2019. godinu i usporedili rezultat s korisnim vijekom uporabe ovih nekretnina kako bismo utvrdili postoje li pokazatelji umanjena vrijednosti.
- Što se tiče turističkih objekata kod kojih su utvrđeni pokazatelji umanjena vrijednosti, s odgovornim osobama smo razgovarali o planovima za takvu imovinu te smo pregledali i druge dostupne dokaze (izvješća o neovisnoj procjeni vrijednosti, trendovi na tržištu nekretnina, itd.).

Ključno revizijsko pitanje	Kako smo revidirali ključno revizijsko pitanje
<p><i>Grupa - Procjene korištene u izračunu obveza iz ugovora o osiguranje i test adekvatnosti obveza (LAT)</i></p> <p><i>Vidjeti bilješku 2.33 (Značajne računovodstvene politike) i bilješku 34 (Tehničke pričuve).</i></p> <p>Na dan 31. prosinca 2019. godine Grupa je imala tehničke pričuve u iznosu od 7.693.668 tisuća kuna, što predstavlja 69% ukupnih obveza Grupe. Radi se o području koje uključuje značajnu prosudbu u pogledu neizvjesnih budućih ishoda, uključujući prije svega vrijeme i konačno potpuno podmirenje dugoročnih obveza osiguranika, te smo stoga smatrali da je to ključno revizijsko pitanje u našoj reviziji.</p> <p>U skladu s industrijom osiguranja, Grupa koristi modele procjene vrijednosti koji služe kao podloga za izračune tehničkih pričuva. Složenost modela može dovesti do pogrešaka, kao rezultat neadekvatnih/nepotpunih podataka, odnosno dizajna ili primjene modela.</p> <p>Ekonomске pretpostavke kao što su povrat na investiciju i kamatne stope i aktuarske pretpostavke kao što su smrtnost, dugovječnost, ponašanja kupaca, kvota šteta i kvota troškova su ključni podaci koji se koriste za procjenu tih uglavnom dugoročnih obveza. U postavljanju ovih pretpostavki primjenjuje se značajna prosudba.</p> <p>Grupa je provela test adekvatnosti obveza sukladno MSFI-jevima kako bi se potvrdilo da su tehničke pričuve bile adekvatne u kontekstu očekivanih budućih novčanih odljeva.</p>	<p>Koristili smo vlastite aktuarske stručnjake da nam pomognu u obavljanju naših revizijskih postupaka.</p> <p>Naša je revizija osobito bila usmjerena na modele koji se smatraju složenijima i/ili koji zahtijevaju značajnu prosudbu u postavljanju pretpostavki korištenih u izračunu tehničkih pričuva ili obavljanju testa adekvatnosti obveza.</p> <p>Dobili smo uvid u interni aktuarski proces uključujući utvrđivanje ekonomskih i aktuarskih pretpostavki od strane Grupe i proces njihovog odobrenja.</p> <p>U našim procjenama smo, po potrebi, također i osporavali određene ekonomske i aktuarske pretpostavke s obzirom na obrazloženja odgovornih osoba u pogledu korištenih aktuarskih prosudbi uz usporedbu s primjenjivim iskustvima iz industrije.</p> <p>Razmotrili smo primjerenost aktuarskih prosudbi korištenih u modelima, koje mogu varirati ovisno o proizvodu i/ili specifikacijama proizvoda, kao i usklađenost modela s primjenjivim računovodstvenim standardima.</p> <p>Nadalje, našim ponovnim izračunima utvrdili smo jesu li modeli i sustavi izračunali tehničke pričuve točno i potpuno.</p> <p>Testirali smo valjanost testiranja adekvatnosti obveza od strane Grupe što predstavlja ključni test koji se provodi radi provjere jesu li obveze adekvatne u odnosu na očekivane buduće ugovorne obveze. Korišteni podaci usklađeni su s računovodstvenim evidencijama.</p> <p>Naši poslovi vezani za testove adekvatnosti obveza uključivali su ocjenu razumnosti projiciranih novčanih tokova i osporavanje pretpostavki usvojenih u pogledu iskustava u Grupi i industriji i specifičnih značajki proizvoda.</p>

Kako smo odredili opseg revizije Grupe

Prilagodili smo opseg revizije kako bismo obavili dostatnu razinu posla koja nam omogućava izražavanje mišljenja o konsolidiranim financijskim izvještajima kao cjelini, uzimajući u obzir strukturu Grupe, računovodstvene procese i kontrole te industriju u kojoj Grupa posluje.

Prilikom utvrđivanja našeg sveobuhvatnog pristupa reviziji Grupe, odredili smo vrstu posla koju je bilo potrebno odraditi direktno od strane nas, kao zajednički revizori Grupe ili revizora komponenti čije su procedure obavljene sukladno našim instrukcijama. Tamo gdje je posao obavljen od strane revizora komponenti, odredili smo razinu našeg uključivanja potrebnog za provođenje revizijskog posla nad tim komponentama kako bismo mogli zaključiti da li je prikupljeno dovoljno primjerenih dokaza koji čine osnovu za naše mišljenje o konsolidiranim financijskim izvještajima Grupe kao cjeline.

Identificirali smo 5 izvještajnih jedinica koje smo podvrgli našim revizijskim postupcima:

- Adris grupa d.d. (matično društvo) i na konsolidiranoj razini;
- ovisno društvo Maistra d.d. sa ovisnim društvima,
- ovisno društvo Expertus d.o.o. sa ovisnim društvima,
- ovisno društvo Cromaris d.d. sa ovisnim društvom i
- ovisno društvo Croatia osiguranje d.d. sa ovisnim društvima.

Reviziju inozemnih komponenti ovih podgrupa obavili su revizijski timovi društava unutar mreža zajedničkih revizora, prema uputama i pod nadzorom zajedničkih revizora Grupe.

Sve u svemu, naši revizijski postupci obuhvatili su gotovo 100% prihoda i dobiti Grupe.

Provodeći gore navedene postupke na razini svih značajnih komponenti uz dodatne postupke na razini Grupe, prikupili smo dovoljno primjerenih revizijskih dokaza vezano uz financijske informacije Grupe u cjelini, koje daju osnovu za naše mišljenje na konsolidirane financijske izvještaje.

Izveštavanje o ostalim informacijama uključujući Izvešće posloводства

Uprava je odgovorna za ostale informacije. Ostale informacije uključuju Izvešće posloводства i Izjavu o primjeni kodeksa korporativnog upravljanja, ali ne uključuju konsolidirane i nekonsolidirane financijske izvještaje i naše izvješće revizora o njima.

Naše mišljenje o nekonsolidiranim i konsolidiranim financijskim izvještajima ne obuhvaća ostale informacije.

U vezi s našom revizijom konsolidiranih i nekonsolidiranih financijskih izvještaja, naša je odgovornost pročitati ostale informacije gore navedene, te pri tome razmotriti jesu li ostale informacije značajno proturječne nekonsolidiranim i konsolidiranim financijskim izvještajima ili našim saznanjima stečenim u reviziji ili se na neki drugi način čini da su značajno pogrešno prikazane.

U pogledu Izvešća posloводства i Izjave o primjeni kodeksa korporativnog upravljanja, obavili smo također postupke propisane odredbama Zakona o računovodstvu Republike Hrvatske. Ti postupci obuhvaćaju provjeru da li je Izvešće posloводства sastavljeno u skladu s člankom 21. i 24. Zakona o računovodstvu, te uključuje li Izjava o primjeni kodeksa korporativnog upravljanja informacije definirane u članku 22. Zakona o računovodstvu.

Na temelju posla koji smo obavili tijekom revizije, prema našem mišljenju:

- Informacije u Izvešču posloводства i Izjavi o primjeni kodeksa korporativnog upravljanja za financijsku godinu za koju su sastavljeni konsolidirani i nekonsolidirani financijski izvještaji usklađene su, u svim značajnim odrednicama, s nekonsolidiranim i konsolidiranim financijskim izvještajima;
- Izvešće posloводства sastavljeno je u skladu s člankom 21. i 24. Zakona o računovodstvu; te
- Izjava o primjeni kodeksa korporativnog upravljanja uključuje informacije definirane u članku 22. Zakona o računovodstvu.

Ako temeljeno na poslu kojeg smo obavili na ostalim informacijama dobivenim prije datuma ovog izvješća revizora i u svjetlu poznavanja i razumijevanja poslovanja Grupe i Društva i njihovog okruženja stečenog u okviru revizije, zaključimo da postoji značajni pogrešni prikaz tih ostalih informacija, od nas se zahtijeva da izvijestimo tu činjenicu. U tom smislu nemamo ništa za izvijestiti.

Odgovornost uprave i onih koji su zaduženi za nadzor za konsolidirane i nekonsolidirane financijske izvještaje

Uprava je odgovorna za sastavljanje i fer prikaz konsolidiranih i nekonsolidiranih financijskih izvještaja u skladu s Međunarodnim standardima financijskog izvještavanja koji su usvojeni u Europskoj uniji i za one interne kontrole za koje uprava odredi da su potrebne za omogućavanje sastavljanja konsolidiranih i nekonsolidiranih financijskih izvještaja koji su bez značajnog pogrešnog prikaza uslijed prijevare ili pogreške.

U sastavljanju konsolidiranih i nekonsolidiranih financijskih izvještaja, uprava je odgovorna za procjenjivanje sposobnosti Grupe i Društva da nastavi s vremenski neograničenim poslovanjem, za objavljivanje okolnosti vezanih uz vremensku neograničenost poslovanja ako je to primjenjivo te za korištenje računovodstvene osnove utemeljene na vremenskoj neograničenosti poslovanja, osim ako uprava namjerava likvidirati Grupi i Društvo ili prekinuti poslovanje ili nema realne alternative nego da to učini.

Oni koji su zaduženi za nadzor su odgovorni za nadziranje procesa financijskog izvještavanja Grupe i Društva.

Odgovornost revizora za reviziju konsolidiranih i nekonsolidiranih financijskih izvještaja

Naši ciljevi su steći razumno uvjerenje o tome jesu li konsolidirani i nekonsolidirani financijski izvještaji kao cjelina bez značajnog pogrešnog prikaza uslijed prijevare ili pogreške i izdati izvješće neovisnog revizora koje uključuje naše mišljenje. Razumno uvjerenje je visoka razina uvjerenja, ali nije garancija da će revizija obavljena u skladu s MRevS-ima uvijek otkriti značajno pogrešno prikazivanje kad ono postoji. Pogrešni prikazi mogu nastati uslijed prijevare ili pogreške i smatraju se značajnima ako se razumno može očekivati da, pojedinačno ili u zbroju, utječu na ekonomske odluke korisnika donijete na osnovi tih konsolidiranih i nekonsolidiranih financijskih izvještaja.

Kao sastavni dio revizije u skladu s MRevS-ima, stvaramo profesionalne prosudbe i održavamo profesionalni skepticizam tijekom revizije. Mi također:

- Prepoznamo i procjenjujemo rizike značajnog pogrešnog prikaza konsolidiranih i nekonsolidiranih financijskih izvještaja, zbog prijevare ili pogreške, oblikujemo i obavljamo revizijske postupke kao reakciju na te rizike i pribavljamo revizijske dokaze koji su dostatni i primjereni da osiguraju osnovu za naše mišljenje. Rizik neotkrivanja značajnog pogrešnog prikaza nastalog uslijed prijevare je veći od rizika nastalog uslijed pogreške, jer prijevare može uključiti tajne sporazume, krivotvorenje, namjerno ispuštanje, pogrešno prikazivanje ili zaobilaženje internih kontrola.
- Stječemo razumijevanje internih kontrola relevantnih za reviziju kako bismo osmislili revizijske postupke koji su primjereni u danim okolnostima, ali ne i za svrhu izražavanja mišljenja o učinkovitosti internih kontrola Grupe i Društva.
- Ocjenjujemo primjerenost korištenih računovodstvenih politika i razumnost računovodstvenih procjena i povezanih objava koje je stvorila uprava.
- Zaključujemo o primjerenosti korištene računovodstvene osnove utemeljene na vremenskoj neograničenosti poslovanja koju koristi uprava i, na temelju pribavljenih revizijskih dokaza, zaključujemo o tome postoji li značajna neizvjesnost u vezi s događajima ili okolnostima koji mogu stvarati značajnu sumnju u sposobnost Grupe i Društva da nastave s vremenski neograničenim poslovanjem. Ako zaključimo da postoji značajna neizvjesnost, od nas se zahtijeva da skrenemo pozornost u našem izvješću neovisnog revizora na povezane objave u nekonsolidiranim i konsolidiranim financijskim izvještajima ili, ako takve objave nisu odgovarajuće, da modificiramo naše mišljenje. Naši zaključci temelje se na revizijskim dokazima pribavljenim sve do datuma našeg izvješća neovisnog revizora. Međutim, budući događaji ili uvjeti mogu uzrokovati da Društvo i Grupa prekinu s vremenski neograničenim poslovanjem.

- Ocjenjujemo cjelokupnu prezentaciju, strukturu i sadržaj konsolidiranih i nekonsolidiranih financijskih izvještaja, uključujući i objave, kao i odražavaju li konsolidirani i nekonsolidirani financijski izvještaji transakcije i događaje na kojima su zasnovani na način kojim se postiže fer prezentacija.
- Prikupljamo dostatne primjerene revizijske dokaze vezano uz financijske informacije subjekata ili poslovne aktivnosti unutar Grupe kako bismo mogli izraziti mišljenje o konsolidiranim financijskim izvještajima. Odgovorni smo za usmjeravanje, nadzor i provedbu grupne revizije. Samostalno smo odgovorni za naše izvješće neovisnog revizora.

Komuniciramo s onima koji su zaduženi za nadzor, između ostalih pitanja, planirani djelokrug i vremenski raspored revizije i važne revizijske nalaze, uključujući značajne nedostatke u internim kontrolama ako su otkriveni tijekom naše revizije.

Također dajemo izjavu onima koji su zaduženi za nadzor da smo postupili u skladu s relevantnim etičkim zahtjevima u vezi s neovisnošću i da ćemo komunicirati s njima o svim odnosima i drugim pitanjima za koja se može razumno smatrati da utječu na našu neovisnost, kao i, gdje je primjenjivo, o povezanim mjerama zaštite.

Među pitanjima o kojima se komunicira s onima koji su zaduženi za nadzor, određujemo ona pitanja koja su od najveće važnosti u reviziji konsolidiranih i nekonsolidiranih financijskih izvještaja tekućeg razdoblja i stoga predstavljaju ključna revizijska pitanja. Navedena pitanja opisujemo u našem izvješću neovisnog revizora, osim ako zakon ili regulativa sprječava javno objavljivanje pitanja ili kada odlučimo, u iznimno rijetkim okolnostima, da pitanje ne treba priopćiti u našem izvješću neovisnog revizora jer se razumno može očekivati da bi negativne posljedice priopćavanja nadmašile dobrobiti javnog interesa od takve objave.

Izvješće o ostalim zakonskim i regulatornim zahtjevima

Imenovanje

Odlukom skupštine dana 11. lipnja 2019. godine PricewaterhouseCoopers d.o.o. i Grant Thornton revizija d.o.o. imenovani smo kao zajednički revizori Društva za 2019. godinu.

PricewaterhouseCoopers d.o.o. je prvi puta imenovan revizorom Društva od njegovog osnutka i bio je revizor pravnog prethodnika Društva. Ovo imenovanje obnavlja se jednom godišnje odlukom skupštine i predstavlja ukupno neprekinuto razdoblje angažmana od više od 16 godina.

Grant Thornton revizija d.o.o. je prvi put imenovan za revizora Društva 2019. godine i predstavlja ukupno neprekinuto razdoblje angažmana od jedne godine.

Angažirani partneri u reviziji odgovorni za ovo izvješće neovisnih revizora su Tamara Maćašović, PricewaterhouseCoopers d.o.o. i Ivica Smiljan, Grant Thornton revizija d.o.o..

27. travnja 2020.

Tamara Maćašović
Član Uprave i ovlašteni revizor
PricewaterhouseCoopers d.o.o.
Heinzelova 70, Zagreb

Ivica Smiljan
Direktor i ovlašteni revizor
Grant Thornton revizija d.o.o.
Ulica grada Vukovara 284, Zagreb

ODGOVORNOST ZA GODIŠNJE IZVJEŠĆE

Na temelju važećeg hrvatskog Zakona o računovodstvu, Uprava je dužna osigurati da se nekonsolidirana i konsolidirana financijska izvješća za svaku financijsku godinu sastave u skladu s Međunarodnim standardima financijskog izvještavanja (MSFI) koje je odobrila Europska unija („EU“), tako da daju istinitu i objektivnu sliku financijskog položaja i rezultata poslovanja društva ADRIS GRUPA d. d., Rovinj i ovisnih društava („Grupa“) za to razdoblje.

Uprava razumno očekuje kako Grupa i Društvo imaju odgovarajuća sredstva za nastavak poslovanja u doglednoj budućnosti. Iz navedenog razloga, Uprava i dalje prihvaća načelo neograničenosti vremena poslovanja pri izradi konsolidiranih financijskih izvješća.

Odgovornosti Uprave pri izradi konsolidiranih i nekonsolidiranih financijskih izvješća uključuju osiguravanje:

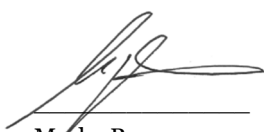
- odabira i dosljednog primjenjivanja odgovarajućih računovodstvenih politika;
- razumnih i opreznih prosudbi i procjena;
- primjenjivanja važećih računovodstvenih standarda; te
- pripremu konsolidiranih i nekonsolidiranih financijskih izvješća po načelu trajnosti poslovanja, osim ako je neprimjereno pretpostaviti hoće li Grupa i Društvo nastaviti svoje poslovne aktivnosti.

Uprava je odgovorna za vođenje ispravnih računovodstvenih evidencija koje će u bilo koje doba s prihvatljivom točnošću odražavati financijski položaj Grupe i Društva, kao i njegovu usklađenost s važećim hrvatskim Zakonom o računovodstvu. Uprava je također odgovorna za očuvanje imovine Grupe i Društva te stoga i za poduzimanje razumnih mjera radi sprječavanja i otkrivanja pronevjera i ostalih nepravilnosti.

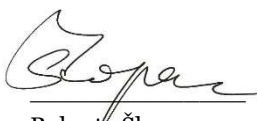
Osim toga, sukladno Zakonu o računovodstvu Uprava je dužna sastaviti i Godišnje izvješće koje obuhvaća financijske izvještaje, izvješće poslovanja i izjavu o primjeni kodeksa korporativnog upravljanja. Izvješće poslovanja sastavljeno je sukladno zahtjevima članka 21. i 24. Zakona o računovodstvu, a izjava o primjeni kodeksa korporativnog upravljanja sukladno zahtjevima članka 22. Zakona o računovodstvu.

Godišnje izvješće odobreno je za izdavanje od strane Uprave 27. travnja 2020. godine.

Potpisano od strane Uprave:

Marko Remenar
predsjednik uprave

Roberto Škopac
član uprave

Damir Vandelić
član uprave

ADRIS GRUPA d.d.
Rovinj

ADRIS GRUPA d. d.
Rovinj

KONSOLIDIRANI I
NEKONSOLIDIRANI
FINANCIJSKI IZVJEŠTAJI
31. PROSINCA 2019.

(u tisućama kuna)	Bilješka	Grupa		Društvo	
		2019.	2018.	2019.	2018.
Poslovni prihodi	5	5.383.074	5.064.599	24.931	23.345
Ostali prihodi	6	373.851	347.361	18.655	216.289
Promjena vrijednosti zaliha nedovršene proizvodnje i gotovih proizvoda		51.083	120.492	-	-
Nastale štete u osiguranju neto od reosiguranja	8	(1.797.154)	(1.743.769)	-	-
Troškovi materijala i usluga	7	(1.502.115)	(1.382.574)	(18.446)	(22.793)
Troškovi zaposlenih	9	(1.205.759)	(1.085.854)	(49.105)	(27.804)
Amortizacija i vrijednosna usklađenja	17, 18, 20	(514.501)	(438.497)	(17.794)	(18.294)
Ostali poslovni rashodi	10	(281.181)	(527.626)	(14.650)	(261.428)
Ostali dobici	11	221.965	149.408	144.227	33.561
Ostali gubici	12	(91.653)	(124.962)	(90.687)	(4.257)
Dobit iz poslovanja		637.610	378.578	(2.869)	(61.381)
Financijski prihodi	13	20.862	26.670	43.803	64.979
Financijski rashodi	13	(51.721)	(46.659)	(1.126)	(37.947)
Financijski prihodi/(rashodi) – neto	13	(30.859)	(19.989)	42.677	27.032
Udio u dobiti pridruženih društava i zajedničkih poduhvata	21	11.947	13.995	-	-
Dobit/(gubitak) prije oporezivanja		618.698	372.584	39.808	(34.349)
Porez na dobit	14	(112.581)	73.735	(15.429)	42.519
Neto dobit razdoblja		506.117	446.319	24.379	8.170
Ostala sveobuhvatna dobit					
<i>Stavke koje će naknadno biti klasificirane u dobit ili gubitak</i>					
Promjena fer vrijednosti financijske imovine kroz ostalu sveobuhvatnu dobit – neto od odgođenog poreza na dobit		245.286	(45.503)	14.842	(3.593)
Neto promjena revalorizacijske rezerve (FVPL vlasnički papiri – pristup preklapanja)		21.094	(6.371)	-	-
Ostalo		1.937	(2.288)	-	-
Ukupna ostala sveobuhvatna dobit		268.317	(54.162)	14.842	(3.593)
Ukupna sveobuhvatna dobit za godinu		774.434	392.157	39.221	4.577
Neto dobit za:					
Dioničare Društva		402.199	307.477	24.379	8.170
Nekontrolirajuće interese		103.918	138.842	-	-
		506.117	446.319	24.379	8.170
Sveobuhvatna dobit za:					
Dioničare Društva		585.325	270.337	39.221	4.577
Nekontrolirajuće interese		189.109	121.820	-	-
		774.434	392.157	39.221	4.577
Osnovna/razrijeđena zarada po dionici koja se odnosi na dioničare Društva (u kunama)	15	25,23	19,14	1,53	0,51

<i>(u tisućama kuna)</i>	Bilješka	Grupa		Društvo	
		31. prosinca 2019.	Prepravljeno 31. prosinca 2018.	31. prosinca 2019.	31. prosinca 2018.
IMOVINA					
Dugotrajna imovina					
Nekretnine, postrojenja i oprema	17	6.569.004	6.126.006	543.933	224.283
Ulaganja u nekretnine	18	931.252	901.915	226.925	234.324
Biološka imovina	19	32.472	32.199	-	-
Nematerijalna imovina	20	1.007.914	1.097.857	2.499	2.592
Ulaganja u ovisna društva	21	-	-	5.117.339	4.903.789
Dužnički vrijednosni papiri po amortiziranom trošku	22	1.922.205	1.883.079	-	-
Financijska imovina po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit	23	4.561.585	3.792.425	113.226	95.126
Financijska imovina po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka	29	719.952	615.526	-	-
Odgodena porezna imovina	26	243.862	307.774	137.768	155.051
Ulaganja u pridružena društva i zajedničke pothvate	21	89.590	91.249	-	-
Potraživanja iz poslovanja i ostala potraživanja	25	359.061	195.511	316.999	-
Depoziti	28	724.859	868.667	-	355.606
		17.161.756	15.912.208	6.458.689	5.970.771
Kratkotrajna imovina					
Zalihe	27	649.283	591.159	46	38
Potraživanja iz poslovanja i ostala potraživanja	25	1.250.751	1.704.358	49.990	1.037.627
Dužnički vrijednosni papiri po amortiziranom trošku	22	410.152	350.564	-	-
Financijska imovina po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit	23	225.363	329.383	-	-
Financijska imovina po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka	29	199.241	102.371	160.248	75.429
Depoziti	28	1.091.155	1.396.856	742.070	1.064.496
Potraživanja po osnovi poreza na dobit		20.850	45.195	4.549	13.524
Novac i novčani ekvivalenti	28	681.196	633.055	364.252	18.168
		4.527.991	5.152.941	1.321.155	2.209.282
Ukupno imovina		21.689.747	21.065.149	7.779.844	8.180.053

(u tisućama kuna)	Bilješka	Grupa		Društvo	
		31. prosinca 2019.	Prepravljeno 31. prosinca 2018.	31. prosinca 2019.	31. prosinca 2018.
KAPITAL I OBVEZE					
Kapital i rezerve					
Temeljni kapital		164.000	164.000	164.000	164.000
Kapitalna dobit		60.724	56.036	60.724	56.036
Vlastite dionice		(242.093)	(140.277)	(242.093)	(140.277)
Zakonske pričuve		12.448	12.448	12.448	12.448
Rezerve fer vrijednosti		343.419	158.689	52.627	37.785
Statutarne pričuve		7.986.126	8.266.586	7.436.434	7.733.264
Zadržana dobit		666.603	278.782	(35.463)	12.151
	30	8.991.227	8.796.264	7.448.677	7.875.407
Nekontrolirajući udjeli		1.573.593	1.473.522	-	-
Ukupno kapital		10.564.820	10.269.786	7.448.677	7.875.407
OBVEZE					
Dugoročne obveze					
Posudbe	31	1.537.481	885.261	-	-
Rezerviranja	33	132.626	137.343	57	32
Tehničke pričuve	34	4.989.022	4.888.796	-	-
Obveze prema dobavljačima i ostale obveze	32	140.270	25.919	-	-
Ostale financijske obveze	35	236.113	222.675	223.587	222.675
Odgodena porezna obveza	26	272.537	252.127	-	-
		7.308.049	6.412.121	223.644	222.707
Kratkoročne obveze					
Obveze prema dobavljačima i ostale obveze	32	978.626	1.038.377	78.252	55.012
Ugovorne obveze	32	22.214	23.551	-	-
Obveze za porez na dobit		38.112	41.978	-	-
Posudbe	31	51.185	678.262	29.271	26.927
Rezerviranja	33	22.095	24.367	-	-
Tehničke pričuve	34	2.704.646	2.576.707	-	-
		3.816.878	4.383.242	107.523	81.939
Ukupno obveze		11.124.927	10.795.363	331.167	304.646
Ukupno kapital i obveze		21.689.747	21.065.149	7.779.844	8.180.053

Grupa

<i>(u tisućama kuna)</i>	Bilješke	Glavnica koja se može pripisati dioničarima Društva							Ukupno	
		Temeljni kapital	Kapitalna dobit	Vlastite dionice	Zakonske pričuve	Rezerve fer vrijednosti	Statutarne pričuve	Zadržana dobit		Nekontrolirajući udjeli
Stanje 1. siječnja 2019.		164.000	56.036	(140.277)	12.448	158.689	8.266.586	278.782	1.473.522	10.269.786
Dobit za 2019. godinu		-	-	-	-	-	-	402.199	103.918	506.117
Ostala sveobuhvatna dobit										
Promjena fer vrijednosti financijske imovine kroz ostalu sveobuhvatnu dobit		-	-	-	-	167.836	-	-	77.450	245.286
Neto promjena revalorizacijske rezerve (FVPL vlasnički papiri – pristup preklapanja)		-	-	-	-	14.004	-	-	7.090	21.094
Tečajne razlike		-	-	-	-	-	1.286	-	651	1.937
Ukupna ostala sveobuhvatna dobit		-	-	-	-	181.840	1.286	402.199	189.109	774.434
Transakcije s vlasnicima										
Otkup od nekontrolirajućih interesa	36	-	-	-	-	-	-	(11.261)	(89.797)	(101.058)
Prijenos zadržane dobiti	30 /iv/	-	-	-	-	-	8.170	(8.170)	-	-
Prijenos iz statutarne pričuve u zadržanu dobit	30 /iv/	-	-	-	-	-	(305.000)	305.000	-	-
Objavljena dividenda	30 /v/	-	-	-	-	-	-	(290.553)	(656)	(291.209)
Kupnja vlastitih dionica	30 /ii/	-	-	(127.472)	-	-	-	-	-	(127.472)
Prodaja vlastitih dionica	30 /ii/	-	4.688	25.656	-	-	-	-	-	30.344
Ostalo		-	-	-	-	2.890	15.084	(9.394)	1.415	(9.995)
Ukupne transakcije s vlasnicima		-	4.688	(101.816)	-	2.890	(281.746)	(14.378)	(89.038)	(479.400)
Stanje 31. prosinca 2019.		164.000	60.724	(242.093)	12.448	343.419	7.986.126	666.603	1.573.593	10.564.820

BILJEŠKE KOJE SLIJEDE ČINE SASTAVNI DIO OVIH FINANCIJSKIH IZVJEŠTAJA.

Grupa

<i>(u tisućama kuna)</i>	Bilješke	Glavnica koja se može pripisati dioničarima Društva								Ukupno
		Temeljni kapital	Kapitalna dobit	Vlastite dionice	Zakonske pričuve	Rezerve fer vrijednosti	Statutarne pričuve	Zadržana dobit	Nekontrolirajući udjeli	
Stanje 31. prosinca 2017.		164.000	46.167	(60.799)	12.448	189.880	8.566.579	44.034	1.322.655	10.284.964
Utjecaj primjene MSFI 9	2.39	-	-	-	-	7.165	(7.165)	(12.786)	(6.042)	(18.828)
Stanje 1. siječnja 2018.		164.000	46.167	(60.799)	12.448	197.045	8.559.414	31.248	1.316.613	10.266.136
Dobit za 2018. godinu		-	-	-	-	-	-	307.477	138.842	446.319
Ostala sveobuhvatna dobit										
Promjena fer vrijednosti financijske imovine kroz ostalu sveobuhvatnu dobit		-	-	-	-	(31.400)	-	-	(14.103)	(45.503)
Neto promjena revalorizacijske rezerve (FVPL vlasnički papiri – pristup preklapanja)		-	-	-	-	(4.227)	-	-	(2.144)	(6.371)
Tečajne razlike		-	-	-	-	-	(1.513)	-	(775)	(2.288)
Ukupna ostala sveobuhvatna dobit		-	-	-	-	(35.627)	(1.513)	307.477	121.820	392.157
Transakcije s vlasnicima										
Otkup od nekontrolirajućih interesa	36	-	-	-	-	-	(8.939)	(52.581)	(581.429)	(642.949)
Stjecanje akvizicijom	35	-	-	-	-	-	-	-	630.465	630.465
Prijenos zadržane dobiti	30 /iv/	-	-	-	-	-	15.921	(15.921)	-	-
Prijenos iz statutarne pričuva u zadržanu dobit	30 /iv/	-	-	-	-	-	(290.000)	290.000	-	-
Objavljena dividenda	30 /v/	-	-	-	-	-	-	(281.441)	(9.637)	(291.078)
Kupnja vlastitih dionica	30 /ii/	-	-	(103.925)	-	-	-	-	-	(103.925)
Prodaja vlastitih dionica	30 /ii/	-	9.869	24.447	-	-	-	-	-	34.316
Ostalo		-	-	-	-	(2.729)	(8.297)	-	(4.310)	(15.336)
Ukupne transakcije s vlasnicima		-	9.869	(79.478)	-	(2.729)	(291.315)	(59.943)	35.089	(388.507)
Stanje 31. prosinca 2018.		164.000	56.036	(140.277)	12.448	158.689	8.266.586	278.782	1.473.522	10.269.786

BILJEŠKE KOJE SLIJEDE ČINE SASTAVNI DIO OVIH FINANCIJSKIH IZVJEŠTAJA.

Društvo

<i>(svi iznosi su u tisućama kuna)</i>	Bilješka	Temeljni kapital	Kapitalna dobit	Vlastite dionice	Zakonske pričuve	Rezerve fer vrijednosti	Statutarne pričuve	Zadržana dobit	Ukupno
Stanje 1. siječnja 2019.		164.000	56.036	(140.277)	12.448	37.785	7.733.264	12.151	7.875.407
Dobit za 2019. godinu		-	-	-	-	-	-	24.379	24.379
Ostala sveobuhvatna dobit									
Promjena fer vrijednosti financijske imovine kroz ostalu sveobuhvatnu dobit		-	-	-	-	14.842	-	-	14.842
Ukupna sveobuhvatna dobit		-	-	-	-	14.842	-	24.379	39.221
Transakcije s vlasnicima									
Raspodjela zadržane dobiti	30 /iv/	-	-	-	-	-	8.170	(8.170)	-
Prijenos iz statutarne pričuva u zadržanu dobit	30 /iv/	-	-	-	-	-	(305.000)	305.000	-
Objavljena dividenda	30 /v/	-	-	-	-	-	-	(290.553)	(290.553)
Kupnja vlastitih dionica	30 /ii/	-	-	(127.472)	-	-	-	-	(127.472)
Prodaja vlastitih dionica	30 /ii/	-	4.688	25.656	-	-	-	-	30.344
Utjecaj pripajanja ovisnog društva	41	-	-	-	-	-	-	(78.270)	(78.270)
Ostalo		-	-	-	-	-	-	-	-
Ukupne transakcije s vlasnicima		-	4.688	(101.816)	-	-	(296.830)	(71.993)	(465.951)
Stanje 31. prosinca 2019.		164.000	60.724	(242.093)	12.448	52.627	7.436.434	(35.463)	7.448.677

Društvo

<i>(svi iznosi su u tisućama kuna)</i>	Bilješka	Temeljni kapital	Kapitalna dobit	Vlastite dionice	Zakonske pričuve	Rezerve fer vrijednosti	Statutarne pričuve	Zadržana dobit	Ukupno
Stanje 31. prosinca 2017.		164.000	46.167	(60.799)	12.448	41.378	8.007.343	19.752	8.230.289
Utjecaj primjene MSFI 9	2.39	-	-	-	-	-	-	(7.370)	(7.370)
Stanje 1. siječnja 2018.		164.000	46.167	(60.799)	12.448	41.378	8.007.343	12.382	8.222.919
Dobit za 2018. godinu		-	-	-	-	-	-	8.170	8.170
Ostala sveobuhvatna dobit									
Promjena fer vrijednosti financijske imovine kroz ostalu sveobuhvatnu dobit		-	-	-	-	(3.593)	-	-	(3.593)
Ukupna sveobuhvatna dobit		-	-	-	-	(3.593)	-	8.170	4.577
Transakcije s vlasnicima									
Raspodjela zadržane dobiti	30 /iv/	-	-	-	-	-	15.921	(15.921)	-
Prijenos iz statutarne pričuva u zadržanu dobit	30 /iv/	-	-	-	-	-	(290.000)	290.000	-
Objavljena dividenda	30 /v/	-	-	-	-	-	-	(281.441)	(281.441)
Kupnja vlastitih dionica	30 /ii/	-	-	(103.925)	-	-	-	-	(103.925)
Prodaja vlastitih dionica	30 /ii/	-	9.869	24.447	-	-	-	-	34.316
Ostalo		-	-	-	-	-	-	(1.039)	(1.039)
Ukupne transakcije s vlasnicima		-	9.869	(79.478)	-	-	(274.079)	(8.401)	(352.089)
Stanje 31. prosinca 2018.		164.000	56.036	(140.277)	12.448	37.785	7.733.264	12.151	7.875.407

(u tisućama kuna)	Bilješka	Grupa		Društvo	
		2019.	2018.	2019.	2018.
Novčani tok iz poslovnih aktivnosti:					
Novac generiran poslovanjem	37	915.479	846.927	(94.611)	(67.692)
Povrat poreza / (plaćeni porez) na dobit		(57.574)	(96.509)	8.975	(17.711)
Plaćena kamata		(54.280)	(24.196)	(1.123)	(969)
Novčani tok iz poslovnih aktivnosti		803.625	726.222	(86.759)	(86.372)
Novčani tok korišten za ulagačke aktivnosti:					
Stjecanje udjela u ovisnim društvima, umanjeno za stečeni novac	21, 35	-	(539.495)	(61.673)	(1.401.248)
Pripajanje ovisnog društva	41	-	-	36	-
Ulaganje u dužničke vrijednosne papire po amortiziranom trošku	22	(387.959)	(400.434)	-	-
Primici od prodaje dužničkih vrijednosnih papira po amortiziranom trošku	22	283.893	370.322	-	-
Ulaganje u financijsku imovinu po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit	23	(1.807.398)	(1.553.214)	-	-
Primici od prodaje financijske imovine po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit	23	1.279.536	1.182.064	-	-
Ulaganje/(povlačenje) depozita - neto (Izdaci)/primici od ulaganja u vrijednosne papire i obveznice po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka		128.863	(171.631)	1.446	-
Nabava materijalne i nematerijalne imovine		(536.862)	(660.715)	(2.471)	(1.717)
Dani krediti		(35.328)	(41.659)	(295.920)	(312.352)
Primici od danih kredita		36.401	58.941	455.000	600.017
Naplaćene kamate		276.320	252.173	40.931	22.638
Primici od prodaje materijalne imovine		38.401	40.906	-	473
Primici od dividendi		31.180	22.570	18.025	216.088
Ostali primitci/(izdatci)		26	-	(8)	-
Novčani tok korišten za ulagačke aktivnosti		(260.520)	243.762	816.365	443.832
Novčani tok korišten za financijske aktivnosti:					
Kupnja vlastitih dionica	30	(127.472)	(103.925)	(127.472)	(103.926)
Prodaja vlastitih dionica	30	30.346	34.316	30.346	34.318
Kupnja manjinskih udjela		(98.055)	(642.949)	-	-
Izdaci za financijski najam		(435)	(1.158)	-	-
Plaćanje obveza za najam		(22.931)	-	-	-
Isplata dividendi		(289.417)	(285.137)	(288.644)	(279.610)
Otplata kredita		(219.067)	(35.291)	(4.350)	(4.150)
Primici od kredita		232.068	495.800	6.600	8.300
Neto ostali izdaci		(1)	(245)	(2)	-
Novčani tok korišten za financijske aktivnosti		(494.964)	(538.589)	(383.522)	(345.068)
Neto povećanje novca i novčanih ekvivalenata		48.141	431.395	346.084	12.392
Novac i novčani ekvivalenti na početku godine		633.055	201.660	18.168	5.776
Novac i novčani ekvivalenti na kraju godine	28	681.196	633.055	364.252	18.168

1. OPĆI PODACI

Adris grupa Rovinj (Grupa) sastoji se od Matice ADRIS GRUPA d. d., Rovinj (Društvo) i ovisnih društava navedenih u nastavku.

Matica je registrirana u Rovinju, Obala Vladimira Nazora 1, Hrvatska i bavi se upravljanjem ulaganjima u povezana društva i ostalim ulaganjima. Grupa se preko nekoliko ovisnih društava bavi turizmom, trgovinom, marikulturom te djelatnošću osiguranja.

Na dan 31. prosinca 2019. i 2018. godine dionice ADRIS GRUPE d. d., Croatia osiguranja d. d. i Maistre d. d. kotiraju na tržištu javnih dioničkih društava na Zagrebačkoj burzi.

ADRIS GRUPA d. d. vlasnik je sljedećih društava koja čine Adris grupu (Grupu):

Naziv ovisnog društva	% vlasništva	
	2019.	2018.
ADRIA RESORTS d. o. o. , Rovinj, Hrvatska:	-	100
MAISTRA d. d., Rovinj, Hrvatska:	90,47	89,64
- GRAND HOTEL IMPERIAL d. d., Dubrovnik, Hrvatska	74,10	73,42
- Slobodna Katarina d. o. o. Rovinj, Hrvatska	-	89,64
CROMARIS d. d., Zadar, Hrvatska:	100	100
- CENMAR EXPORT-IMPORT d. o. o. Kali, Hrvatska	-	100
- Cromaris Italia s.r.l., Treviso, Italija	100	100
EXPERTUS d. o. o., Zagreb, Hrvatska:	100	100
- HUP-ZAGREB d. d., Zagreb, Hrvatska:	100	95,59
- HOTELI DUBROVAČKA RIVIJERA d. d., Dubrovnik, Hrvatska)	100	93,19
- ASTORIA d. o. o., Zagreb, Hrvatska)	100	95,59
ABILIA d. o. o., Rovinj, Hrvatska	100	100
CROATIA osiguranje d. d., Zagreb, Hrvatska:	66,39	66,34
- CROATIA PREMIUM d. o. o., Zagreb	66,39	66,34
- Histria Construct d. o. o., Zagreb	66,39	66,34
- Core 1 d. o. o., Zagreb	66,39	66,34
- Razne Usluge d. o. o. – u likvidaciji, Zagreb	66,39	66,34
- CROATIA-Tehnički pregledi d. o. o., Zagreb	66,39	66,34
- STP Pitomača, Pitomača	66,39	66,34
- STP Blato, Blato	66,39	66,34
- Slavonijatrans-Tehnički pregledi d. o. o., Sl. Brod	50,46	50,42
- Autoprijevoz d. d., Otočac	52,53	52,60
- Herz d. d., Požega	66,39	66,34
- AUTO MAKSIMIR VOZILA d. o. o.	66,39	66,34
- CROATIA osiguranje mirovinsko društvo d. o. o., Zagreb	66,39	66,34
- CO Zdravlje d. o. o.	66,39	66,34
- CROATIA Poliklinika, Zagreb	66,39	66,34
- Milenijum osiguranje a.d., Beograd	66,39	66,34
- Croatia osiguranje d. d., Mostar	63,08	63,04
- Crotehna d. o. o., Ljubuški	63,08	63,04
- Ponte d. o. o., Mostar	63,08	63,04
- CROATIA remont d. d., Čapljina	44,03	42,10
- Croauto d. o. o., Mostar	42,13	41,90
- Hotel Hum d. o. o. , Ljubuški	63,08	63,04
- CROATIA osiguranje a.d. društvo za osiguranje neživota, Skopje	66,39	66,34
- CROATIA osiguranje a.d., društvo za osiguranje života, Skopje	66,39	66,34
- AK POLICA d. o. o., Varaždin	66,39	66,34

*prikazani % udjela se odnosi na konačni udjel ADRIS GRUPE d. d. kao krajnje matice (u izračun % udjela nisu uključene vlastite dionice društava)

2. ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE POLITIKE

Slijedi prikaz značajnih računovodstvenih politika usvojenih za pripremu ovih konsolidiranih i nekonsolidiranih financijskih izvještaja. Ove računovodstvene politike dosljedno su primjenjivane za sva razdoblja uključena u ove izvještaje, osim tamo gdje je drugačije navedeno.

2.1. Osnove sastavljanja

Financijski izvještaji Društva i Grupe sastavljeni su sukladno Međunarodnim standardima financijskog izvještavanja (MSFI) koji su usvojeni u EU primjenom metode povijesnog troška, koji su promijenjeni inicijalnim priznavanjem financijskih instrumenata koji se iskazuju po fer vrijednosti i naknadnom revalorizacijom financijskih instrumenata koji se mjere po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka te po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit. Ovi financijski izvještaji su odobreni od strane Uprave na dan 27. travnja 2020. godine.

Računovodstvene politike su konzistentne s računovodstvenim politikama iz prethodne financijske godine, osim promijenjenih računovodstvenih politika kao rezultat primjene novog računovodstvenog standarda MSFI 16 koji je na snazi od 1. siječnja 2019. godine.

Sastavljanje financijskih izvještaja sukladno MSFI zahtijeva upotrebu određenih ključnih računovodstvenih procjena. Također se od Uprave zahtijeva da se služi prosudbama u procesu primjene računovodstvenih politika Grupe. Područja koja uključuju viši stupanj prosudbe ili složenosti, odnosno područja gdje su pretpostavke i procjene značajne za financijske izvještaje prikazana su u bilješci 4.

a) Novi i dopunjeni standardi koje je Grupa i Društvo usvojila:

Grupa i Društvo su prvi put primijenili sljedeće standarde i dodatke za godišnje izvještajno razdoblje koje počinje 1. siječnja 2019. godine:

- *MSFI 16 Najmovi*
- *IFRIC 23 „Neizvjesnost povezana s tretmanom poreza na dobit“*
- *Karakteristike preplata s negativnom naknadom - Dodaci MSFI-ju 9*
- *Dodaci MRS-u 28 „Dugoročni udjeli u pridruženim subjektima i zajedničkim pothvatima“*
- *Godišnja poboljšanja MSFI-jeva za izvještajni ciklus od 2015. do 2017. godine – dodaci MSFI-ju 3, MSFI-ju 11, MRS-u 12 i MRS-u 23*
- *Dodaci MRS-u 19 „Izmjene, ograničenja ili podmirenje plana“*

Grupa i Društvo su nakon usvajanja MSFI-ja 16 morali promijeniti svoje računovodstvene politike i provesti određena retroaktivna usklađenja. To je objavljeno u bilješci 2.39. Većina ostalih gore navedenih dodataka nije imala utjecaja na iznose priznate u prethodnim razdobljima i ne očekuje se da će značajno utjecati na tekuće ili buduća razdoblja.

2. ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (nastavak)

2.1. Osnove sastavljanja (nastavak)

b) Standardi i tumačenja koja još nisu usvojena:

Objavljeno je nekoliko novih računovodstvenih standarda i tumačenja koji nisu obvezni za izvještajna razdoblja koja završavaju 31. prosinca 2018. godine i koje Grupa i Društvo nisu ranije usvojili. Grupa i Društvo u nastavku procjenjuju utjecaj ovih novih standarda i tumačenja:

- *Dodaci Konceptualnom okviru financijskog izvještavanja (na snazi za godišnja razdoblja koja počinju na dan ili nakon 1. siječnja 2020. godine)*

Izmijenjeni konceptualni okvir uključuje novo poglavlje o mjeranju; smjernice za izvještavanje o financijskom rezultatu; poboljšane definicije i smjernice - osobito definiciju obveze; i pojašnjenja u važnim područjima, kao što su uloga upravljanja, razboritosti i neizvjesnosti mjerenja u financijskom izvještavanju.

- *Definicija značajnosti - Dodaci MRS-u 1 i MRS-u 8 (na snazi za godišnja razdoblja koja počinju na dan ili nakon 1. siječnja 2020. godine)*

Dodaci pojašnjavaju definiciju značajnosti i kako je treba primjenjivati kako bi obuhvaćala smjernice koje su do sada bile sadržane drugdje u MSFI-jevima. Nadalje, poboljšana su objašnjenja uz samu definiciju. Naposljetku, dodaci osiguravaju dosljednost definicije značajnosti u svim MSFI-jevima. Informacije su značajne ako se opravdano može očekivati da će njihovo izostavljanje, pogrešno ili nejasno prikazivanje utjecati na odluke koje primarni korisnici financijskih izvještaja opće namjene donose na temelju tih financijskih izvještaja, a koje pružaju financijske informacije o određenom izvještajnom subjektu. Grupa i Društvo trenutno procjenjuju utjecaj dodataka na konsolidirane i nekonsolidirane financijske izvještaje.

- *Reforma referentnih kamatnih stopa - Dodaci MSFI-ju 9, MRS-u 39 i MSFI-ju 7 (objavljeni 26. rujna 2019. godine i na snazi za godišnja razdoblja koja počinju na dan ili nakon 1. siječnja 2020. godine)*

Dodaci su proizašli iz zamjene referentnih kamatnih stopa kao što je LIBOR i ostale međubankovne ponudbene kamatne stope („IBOR-i“). Dodaci pružaju mogućnost privremenog oslobođenja od primjene određenih zahtjeva računovodstva zaštite na odnose zaštite na koje je izravno utjecala reforma IBOR-a. Računovodstvo zaštite novčanih tokova prema MSFI-ju 9 i MRS-u 39 zahtijeva da budući zaštićeni novčani tokovi budu „vrlo vjerojatni“. Ako ovi novčani tokovi ovise o IBOR-u, oslobođenje predviđeno dodacima od subjekta zahtijeva primjenu pretpostavke da se kamatna stopa na kojoj se temelje novčani tokovi neće promijeniti uslijed reforme. MRS 39 i MSFI 9 zahtijevaju procjenu očekivanih budućih događaja za primjenu računovodstva zaštite. Bez obzira na to što se trenutačno očekuje da novčani tokovi na koje se primjenjuju kamatne stope IBOR i kamatne stope koje ga zamjenjuju budu uglavnom jednake, čime se umanjuje bilo kakva neučinkovitost, to možda više neće biti slučaj kako se datum reforme bude približavao. Prema dodacima, subjekt može pretpostaviti da na referentnu kamatnu stopu na kojoj se temelje novčani tokovi zaštićene stavke, instrumenta zaštite ili zaštićenog rizika, nije utjecala reforma IBOR-a. Uslijed reforme IBOR-a zaštita bi se mogla naći i izvan raspona od 80 - 125% koji je obavezan prema retroaktivnom testiranju u skladu s MRS-om 39. MRS 39 je stoga izmijenjen kako bi omogućio izuzeće od retroaktivnog testiranja učinkovitosti na način da se zaštita ne prekida tijekom razdoblja neizvjesnosti koju uzrokuje IBOR samo zato što se retroaktivna neučinkovitost nalazi izvan ovog raspona. Međutim, i tada bi još bi trebalo ispuniti ostale zahtjeve za primjenu računovodstva zaštite, uključujući procjenu očekivanih događaja. Kod nekih zaštita, zaštićena stavka ili zaštićeni rizik odnosi se na komponentu IBOR-a koja nije utvrđena ugovorom. Kako bi se primijenilo računovodstvo zaštite, MSFI 9 i MRS 39 zahtijevaju da se utvrđena komponenta rizika može zasebno utvrditi i pouzdano mjeriti. Prema dodacima, komponenta rizika trebala bi se moći zasebno utvrditi na početku utvrđivanja odnosa zaštite, a ne neprekidno.

2. ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (nastavak)

2.1. Osnove sastavljanja (nastavak)

U kontekstu makro zaštite, kada subjekt često usklađuje odnos zaštite, oslobođenje se primjenjuje od trenutka kada je zaštićena stavka prvotno utvrđena u sklopu tog odnosa zaštite. Svaka neučinkovitost zaštite i dalje će se iskazivati u računu dobiti i gubitka prema MRS-u 39 i MSFI-ju 9. U dodacima su utvrđeni razlozi za prestanak primjene oslobođenja, uključujući neizvjesnost koja proizlazi iz reforme referentne kamatne stope koja više nije primjenjiva. Dodaci od subjekata zahtijevaju pružanje dodatnih informacija ulagačima o njihovim odnosima zaštite na koje izravno utječu te neizvjesnosti, uključujući nominalni iznos instrumenata zaštite, na koje se primjenjuju oslobođenja, sve značajne pretpostavke ili prosudbe donesene tijekom primjene oslobođenja i kvalitativne objave o tome kako na subjekt utječe reforma IBOR-a i kako upravlja procesom prelaska. Grupa i Društvo trenutno procjenjuju utjecaj dodataka na konsolidirane i nekonsolidirane financijske izvještaje.

- *Prodaja ili unos imovine između investitora i njegovog pridruženog društva ili zajedničkog pothvata – Dodaci MSFI-ju 10 i MRS-u 28 (objavljeni 11. rujna 2014. godine i na snazi za godišnja razdoblja koja počinju na dan ili nakon dana koji će utvrditi IASB, još nije odobreno od strane Europske unije)*

Ovim se dodacima rješava nedosljednost između zahtjeva iz MSFI-ja 10 i zahtjeva iz MRS-a 28 koji se odnose na prodaju ili doprinos imovine između investitora i njegovog pridruženog društva ili zajedničkog pothvata.

Glavna posljedica dodataka je da se puni dobitak ili gubitak priznaje kada transakcija uključuje poslovanje. Djelomični dobitak ili gubitak priznaje se kada transakcija uključuje imovinu koja ne predstavlja poslovanje, čak i ako se radi o imovini podružnice. Grupa i Društvo trenutno procjenjuju utjecaj dodataka na konsolidirane i nekonsolidirane financijske izvještaje.

- *Definicija poslovanja – Dodaci MSFI-ju 3 (objavljen 22. listopada 2018. godine i na snazi za stjecanja od početka godišnjeg izvještajnog razdoblja koje počinje na ili nakon 1. siječnja 2020. godine, još nije odobreno od strane Europske unije)*

Dodacima se izmjenjuje definicija poslovanja. Poslovanje mora imati inpute i detaljni proces koji zajedno značajno doprinose sposobnosti stvaranja rezultata. Nove smjernice pružaju okvir za procjenu ako input i detaljni proces postoji, uključujući i društva u ranoj fazi razvoja koja nisu generirala rezultate. U slučaju nepostojanja rezultata, za potrebe klasifikacije kao poslovanja trebala bi postojati organizirana radna snaga. Definicija pojma 'rezultati' sužena je kako bi se usredotočila na robu i usluge koje se pružaju kupcima, generirajući prihod od ulaganja i ostale prihode, a isključuje povrate u obliku nižih troškova i drugih ekonomskih koristi. Također više nije potrebno procjenjivati jesu li sudionici na tržištu sposobni zamijeniti nedostajuće elemente ili integrirati stečene aktivnosti i imovinu. Subjekt može primijeniti „test koncentracije“. Stečena imovina ne bi predstavljala poslovanje ako bi se gotovo cjelokupna fer vrijednost bruto stečene imovine koncentrirala u jednoj imovini (ili grupi slične imovine). Dodaci se odnose na buduća razdoblja te će ih Grupa i Društvo primijeniti i procijeniti njihov utjecaj od 1. siječnja 2020. godine.

Ne postoje drugi standardi koji još nisu na snazi, a za koje se očekuje da bi mogli imati značajan utjecaj na subjekt u sadašnjem ili budućim izvještajnim razdobljima i na buduće transakcije.

2. ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (nastavak)

2.2. Konsolidacija

a) Ovisna društva

Ovisna društva su sva društva (uključujući strukturirana društva) koja su pod kontrolom Grupe. Grupa ima kontrolu nad društvom kada je izložena, ili kada ima prava na različite povrate koji proizlaze iz povezanosti s društvom te kada svojom kontrolom nad društvom ima mogućnost utjecati na te povrate. Ovisna društva su u potpunosti konsolidirana od datuma na koji je kontrola stvarno prenesena na Grupi, te isključena iz konsolidacije od dana kad ta kontrola prestane.

Grupa koristi računovodstvenu metodu kupnje za računovodstveni tretman poslovnih spajanja (bilješka 2.10).

Sve transakcije unutar Grupe, stanja i nerealizirani dobiti od transakcija unutar društava Grupe se eliminiraju. Isto tako eliminiraju se i nerealizirani gubici. Prema potrebi, računovodstvene politike ovisnih društava izmijenjene su kako bi se uskladile s politikama koje primjenjuje Grupa.

Ulaganja u ovisna društva u nekonsolidiranom izvještaju iskazuju se po trošku, umanjeno za ispravak vrijednosti. Trošak se usklađuje kako bi odražavao promjene naknade koje proizlaze iz promjena potencijalne naknade.

b) Ulaganja u pridružena društva

Pridruženim društvima smatraju se društva u kojima Grupa ima između 20 % i 50 % glasačkih prava, odnosno u kojima ima značajan utjecaj, ali nema kontrolu. U financijskim izvještajima Grupe navedena ulaganja iskazana su primjenom metode udjela, te su početno priznata po trošku. Ulaganja Grupe u pridružena društva uključuju goodwill utvrđen kod stjecanja (umanjen za akumulirane gubitke od umanjenja).

Udio Grupe u dobitima ili gubicima pridruženih društava nakon stjecanja priznaje se u izvještaju o sveobuhvatnoj dobiti, a udio promjena u pričuvama nakon stjecanja priznaje se u pričuvama.

U nekonsolidiranim financijskim izvještajima Društva, ulaganja u pridružena društva iskazuju se po trošku. Ulaganja u pridružena društva uključuju goodwill identificiran na datum stjecanja, umanjen za akumulirani gubitak od umanjenja vrijednosti.

c) Zajednički poslovi

Grupa primjenjuje MSFI 11 na sve zajedničke poslove. Prema MSFI-ju 11 ulaganja u zajedničke poslove klasificirana su kao zajednička poslovanja ili zajednički pothvati, ovisno o ugovornim pravima i obvezama svakog ulagača. Grupa je ocijenila prirodu svojih zajedničkih poslova i definirala ih je kao zajedničke pothvate. Zajednički pothvati iskazuju se po metodi udjela.

2. ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (nastavak)

2.3. Pripajanje društava pod zajedničkom kontrolom

Metoda knjigovodstvene vrijednosti prednika se upotrebljava za provođenje pripajanja kod društava pod zajedničkom kontrolom. Sadašnja vrijednost imovine i obveza Društava prednika se prenose u Društvo sljednika od datuma pripajanja. Na datum pripajanja, transakcije i stanja između društava, kao i dobiti i gubici u međusobnim transakcijama se poništavaju, a sadašnja vrijednost neto spojene imovine se priznaje u kapitalu.

2.4. Izvještavanje o segmentima

Operativni segmenti su dijelovi subjekta o kojima se izvještava na način koji je konzistentan s internim izvještavanjem koje se prezentira glavnom donositelju poslovnih odluka. Glavni donositelj poslovnih odluka koji je odgovoran za donošenje odluka o resursima koje treba rasporediti na segment i ocijeniti njegovo poslovanje identificiran je kao Uprava Adris grupe koja donosi strateške odluke.

2.5. Strane valute

a) Funkcionalna i izvještajna valuta

Stavke uključene u financijske izvještaje svake pojedine članice Grupe iskazane su u valuti primarnog gospodarskog okruženja u kojem članica Grupe posluje (funkcionalna valuta). Financijski izvještaji Društva i Grupe prikazani su u kunama, što predstavlja funkcionalnu valutu Društva i izvještajnu valutu Grupe.

b) Transakcije i stanja u stranoj valuti

Transakcije u stranim sredstvima plaćanja prevode se u funkcionalnu valutu tako da se iznosi u stranim sredstvima plaćanja preračunavaju po tečaju na dan transakcije. Dobici ili gubici od tečajnih razlika, koji nastaju prilikom podmirenja tih transakcija i preračuna monetarne imovine i obveza izraženih u stranim valutama, priznaju se u izvještaju o sveobuhvatnoj dobiti.

Tečajne razlike nastale na nemonetarnoj imovini u stranoj valuti kao što su glavničke vrijednosnice iskazane po fer vrijednosti u izvještaju o sveobuhvatnoj dobiti iskazane su u izvještaju o sveobuhvatnoj dobiti kao dio njihovih dobitaka ili gubitaka od preračuna na fer vrijednost.

c) Članice Grupe

Rezultati poslovanja i financijsko stanje svih članica Grupe čija se funkcionalna valuta razlikuje od izvještajne valute preračunavaju se u izvještajnu valutu kako slijedi:

- i/ imovina i obveze za svaku bilancu preračunavaju se prema zaključnom tečaju na datum te bilance;
- ii/ prihodi i rashodi za svaki izvještaj o sveobuhvatnoj dobiti preračunavaju se prema prosječnim tečajevima; i
- iii/ sve nastale tečajne razlike priznaju se u sveobuhvatnoj dobiti.

U konsolidaciji, tečajne razlike nastale preračunom neto ulaganja u inozemna ovisna društva evidentiraju se unutar dioničkog kapitala. Prilikom prodaje inozemnog ovisnog društva, sve tečajne razlike priznaju se u izvještaju o sveobuhvatnoj dobiti kao dio dobitka ili gubitka od prodaje.

2. ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (nastavak)

2.6. *Nekretnine, postrojenja i oprema*

Nekretnine, postrojenja i oprema iskazani su u bilanci po povijesnom trošku umanjenom za akumuliranu amortizaciju. Povijesni trošak uključuje trošak koji je izravno povezan sa stjecanjem imovine.

Naknadni izdaci uključuju se u knjigovodstvenu vrijednost imovine ili se, po potrebi, priznaju kao zasebna imovina jedino ako će Društvo i Grupa imati buduće ekonomske koristi od spomenute imovine, te ako se trošak imovine može pouzdano mjeriti. Svi ostali troškovi investicijskog i tekućeg održavanja terete izvještaj o sveobuhvatnoj dobiti u financijskom razdoblju u kojem su nastali.

Zemljište i imovina u pripremi se ne amortiziraju. Amortizacija ostalih nekretnina, postrojenja i opreme obračunava se primjenom pravocrtne metode u svrhu alokacije troška te imovine na njenu rezidualnu vrijednost tijekom njenog procijenjenog korisnog vijeka trajanja kako slijedi:

	Korisni vijek trajanja u godinama
Zgrade	12-50
Postrojenja i oprema	2,5-20

Rezidualna vrijednost imovine predstavlja procijenjeni iznos koji bi Društvo i Grupa trenutno dobili od prodaje imovine umanjenog za procijenjeni trošak prodaje u slučaju da je imovina dosegla starost i stanje koje se očekuje na kraju vijeka trajanja imovine. Rezidualna vrijednost imovine je nula ako Društvo i Grupa očekuju da će ju koristiti do kraja njenog vijeka trajanja. Rezidualna vrijednost imovine i korisni vijek uporabe pregledavaju se na svaki datum bilance i po potrebi usklađuju.

U slučaju da je knjigovodstveni iznos imovine veći od procijenjenog nadoknadivog iznosa, razlika se otpisuje do nadoknadivog iznosa (bilješka 2.11).

Dobici i gubici nastali prodajom određuju se usporedbom prihoda i knjigovodstvene vrijednosti sredstva i uključuju se u ostale dobitke/gubitke u izvještaju o sveobuhvatnoj dobiti.

2.7. *Nematerijalna imovina*

a) Licence za softver

Licence za softver kapitaliziraju se na temelju troškova stjecanja i troškova koji nastaju dovođenjem softvera u radno stanje. Ovi troškovi amortiziraju se pravocrtnom metodom tijekom njihovog korisnog vijeka uporabe u razdoblju od 4 godina.

b) Zaštitni znakovi i licence

Zaštitni znakovi i licence iskazani su po povijesnom trošku. Zaštitni znakovi i licence imaju ograničen vijek uporabe i iskazuju se po trošku umanjenom za akumuliranu amortizaciju. Amortizacija se obračunava pravocrtnom metodom kako bi se alocirao trošak zaštitnih znakova i licenci tijekom njihovog procijenjenog vijeka uporabe od 5 godina.

2. ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (nastavak)

2.7. Nematerijalna imovina (nastavak)

c) Brandovi

Brandovi stečeni poslovnim spajanjima iskazuju se po inicijalno utvrđenoj fer vrijednosti (na dan stjecanja) umanjeni za akumuliranu amortizaciju. Amortizacija se obračunava pravocrtnom metodom kako bi se alocirao trošak branda u toku njegovog procijenjenog vijeka uporabe (15 godina).

d) Odnosi s kupcima i dugoročni ugovori iz neživotnih osiguranja

Pojedinačno ostvareni odnosi s kupcima i stečeni dugoročni ugovori i prava iz neživotnih osiguranja iskazuju se po povijesnom trošku u razdoblju kada se pruža usluga. Odnosi s kupcima i dugoročni ugovori iz neživotnih osiguranja stečeni poslovnim spajanjima priznaju se po fer vrijednosti na dan stjecanja. Takvi ugovori i prava imaju ograničen vijek trajanja i iskazuju se po trošku umanjenom za akumuliranu amortizaciju i umanjenje vrijednosti, ako postoji. Amortizacija se obračunava pravocrtnom metodom tijekom procijenjenog trajanja odnosa i ugovora kako bi se alocirao trošak prava u toku njihovog procijenjenog vijeka uporabe (od 6 godina).

e) Vrijednost poslovanja životnih osiguranja

Vrijednost poslovanja životnih osiguranja stečenih poslovnim spajanjima priznaju se po fer vrijednosti na dan stjecanja. Takva imovina ima ograničen vijek trajanja sukladno trajanju dugoročnih ugovora o životnom osiguranju i iskazuje se po trošku umanjenom za akumuliranu amortizaciju i umanjenje vrijednosti, ako postoji. Amortizacija se obračunava pravocrtnom metodom tijekom procijenjenog trajanja odnosa i ugovora kako bi se alocirao trošak prava u toku njihovog procijenjenog vijeka uporabe (od 20 godina).

f) Prava iz potraživanja koja proizlaze iz ugovora o osiguranju

Pojedinačno ostvarena prava koja proizlaze iz ugovora o osiguranju iskazuju se po povijesnom trošku u razdoblju kada se pruža usluga. Prava koja proizlaze iz ugovora o osiguranju stečena poslovnim spajanjima priznaju se po fer vrijednosti na dan stjecanja. Takva prava imaju ograničen vijek trajanja i iskazuju se po trošku umanjenom za akumuliranu amortizaciju i umanjenje vrijednosti, ako postoji. Amortizacija se obračunava pravocrtnom metodom tijekom procijenjenog trajanja odnosa i ugovora kako bi se alocirao trošak prava u toku njihovog procijenjenog vijeka uporabe (od 8 godina).

g) Goodwill

Goodwill predstavlja razliku između fer vrijednosti troška stjecanja i fer vrijednosti udjela Grupe u neto prepoznatljivoj imovini stečenog ovisnog društva dan stjecanja. Goodwill nastao stjecanjem ovisnog društva iskazuje se u okviru nematerijalne imovine. Zasebno iskazan goodwill godišnje se provjerava zbog umanjenja vrijednosti ili kad god postoje pretpostavke za umanjenje te se iskazuje po trošku stjecanja umanjenom za akumulirane gubitke od umanjenja vrijednosti. Gubici od umanjenja vrijednosti goodwilla se ne ukidaju.

Goodwill se alocira na jedinice stvaranja novca za potrebe testiranja umanjenja vrijednosti. Alokacija se provodi na one jedinice stvaranja novca za koje se očekuje da će imati koristi od poslovnog spajanja u kojem je nastao goodwill (bilješka 2.10).

h) Razgraničeni troškovi pribave

Razgraničeni troškovi pribave za neživotna osiguranja odnose se na provizije koje se obračunavaju internoj i vanjskoj prodajnoj mreži nastale pri zaključivanju polica osiguranja tijekom trajanja financijske godine. U ovom smislu, provizija koje se obračunava prodajnoj mreži predstavlja ukupnu pribavnu proviziju za pojedinu policu osiguranja. Indirektni odnosno opći troškovi prodaje se ne razgraničavaju.

2. ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (nastavak)

2.7. Nematerijalna imovina (nastavak)

Za poslove neživotnih osiguranja, razgraničeni troškovi pribave na datum izvještavanja izračunavaju se metodologijom koja je usporediva s metodom obračuna pričuva za prijenosne premije na datum izvještavanja.

Uvođenjem računovodstvene politike razgraničavanja troškova pribave, Grupa je ujedno uvela i evidentiranje obveze za nedospjelu proviziju. Obveza za nedospjelu proviziju je razlika između ukupne provizije koja se treba obračunati za pojedinu policu osiguranja i obračunate provizije. Osnovica za izračun ukupne provizije predstavlja vrijednost policirane (zaračunate) premije, dok je osnovica za izračun obračunate provizije iznos naplaćene premije po pojedinoj polici.

Nadoknativi iznos razgraničenih troškova pribave se procjenjuje na svaki datum izvještavanja kao dio testa adekvatnosti obveza neživotnih osiguranja.

2.8. Ulaganja u nekretnine

Ulaganja u nekretnine odnose se uglavnom na poslovne zgrade i skladišta koja se drže u svrhu dugoročnog stjecanja prihoda od najma ili zbog porasta njihove vrijednosti te se Društvo i Grupa njima ne koriste. Ulaganja u nekretnine tretiraju se kao dugotrajna ulaganja, osim ako nisu namijenjena prodaji u sljedećoj godini i kupac je identificiran, u kojem se slučaju svrstavaju u kratkotrajnu imovinu.

Ulaganja u nekretnine iskazuju se po povijesnom trošku umanjenom za akumuliranu amortizaciju. Amortizacija zgrada obračunava se primjenom pravocrtne metode u svrhu alokacije troška tijekom njihovog procijenjenog korisnog vijeka uporabe od 40 godina.

Naknadni izdaci kapitaliziraju se samo kada je vjerojatno da će Društvo i Grupa od toga imati buduće ekonomske koristi i kada se trošak može pouzdano mjeriti. Svi ostali troškovi popravaka i održavanja terete izvještaj o sveobuhvatnoj dobiti kada nastanu. Ukoliko Društvo i Grupa počnu koristiti imovinu namijenjenu prodaji, ona se reklasificira u nekretnine, postrojenja i opremu te njena knjigovodstvena vrijednost na dan reklasifikacije postaje iznos pretpostavljenog troška koji će se naknadno amortizirati.

2.9. Najmovi (u primjeni od 1. siječnja 2019. godine)

Grupa i Društvo su na datum početka najma dužni priznati imovinu s pravom uporabe te obveze po najmu. Na datum početka najma imovina s pravom uporabe mjeri se po trošku, koji obuhvaća sljedeće:

- iznos početnog mjerenja obveze po najmu,
- sva plaćanja najma izvršena na datum početka najma ili prije tog datuma, umanjena za primljene poticaje za najam,
- sve početne izravne troškove koji nastaju za Grupu i Društvo,
- procjenu troškova koje će najmoprimac snositi pri rastavljanju i uklanjanju odnosno imovine, obnovi mjesta na kojem se imovina nalazi ili vraćanju odnosno imovine u stanje koje se zahtijeva na temelju uvjeta najma, osim ako ti troškovi nastaju pri proizvodnji zaliha. Grupi i Društvu obveza za te troškove nastaje na datum početka najma ili kao posljedica uporabe odnosno imovine tijekom određenog razdoblja.

Nakon datuma počeka najma Grupa i Društvo mjere imovinu s pravom uporabe primjenom modela troška. Pri primjeni modela troška Grupa i Društvo mjere imovinu s pravom uporabe po trošku umanjenom za akumuliranu amortizaciju i sve akumulirane gubitke od umanjenja vrijednosti te usklađenom za ponovno mjerenje obveze po najmu.

2. ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (nastavak)

2.9. Najmovi (nastavak)

Imovina s pravom upotrebe amortizira se linearnom metodom od datuma početka najma do kraja ugovora o najmu (od 4 do 20 godina). Ugovori o najmu sklapaju se na određeno i neodređeno razdoblje. Za najam koji je sklopljen na određeno vrijeme, Grupa i Društvo su procijenili rok najma s obzirom na mogućnost obnavljanja ili raskida, povijesnog trajanja najma ili značajnog troška zamjene imovine u najmu. Isto je vrijedilo i za najmove s fiksnim vremenom najma, te se rok najma provjeravao pojedinačno .

Grupa većinom iznajmljuje pomorsko dobro, građevinske objekte, poslovne prostore, vozila i IT opremu.

Na datum početka najma obveza po najmu mjeri se po sadašnjoj vrijednosti plaćanja najma koja nisu plaćena do tog datuma. Plaćanja najma diskontiraju se primjenom kamatne stope koja proizlazi iz najma, ako je tu stopu moguće izravno utvrditi. Ako se ta stopa ne može izravno utvrditi (većinom u slučaju najma poslovnih prostora), Grupa i Društvo primjenjuju graničnu kamatnu stopu zaduživanja. Grupa i Društvo određuju svoju graničnu kamatnu stopu temeljem javno dostupnih podataka uzimajući u obzir različite faktore poput trajanja najma, vrijednosti imovine koja je predmet najma, ekonomskog okruženja te specifičnosti vezanih za kreditni položaj društva koje je najmoprimac.

Na datum početka najma plaćanja najma uključena u mjerenje obveze po najmu uključuju sljedeća plaćanja za pravo uporabe odnosno imovine tijekom razdoblja najma koja nisu plaćena do datuma početka najma:

- fiksna plaćanja umanjena za primljene poticaje za najam,
- varijabilna plaćanja najma koja ovise o indeksu ili stopi, početno mjerena primjenom indeksa ili stope koji vrijede na datum početka najma,
- iznosi za koje se očekuje da će ih najmoprimac plaćati na temelju jamstava za ostatak vrijednosti,
- cijena izvršenja mogućnosti kupnje, ako je izvjesno da će Grupa i Društvo iskoristiti tu mogućnost,
- plaćanja kazni za raskid najma, ako razdoblje najma odražava da će Grupa i Društvo iskoristiti mogućnost raskida najma.

Nakon datuma početka najma Grupa i Društvo mjere obvezu po najmu kako slijedi:

- povećanjem knjigovodstvene vrijednosti kako bi odražavala kamate na obveze po najmu,
- smanjenjem knjigovodstvene vrijednosti kako bi odražavala izvršena plaćanja najma,
- ponovnim mjerenjem knjigovodstvene vrijednosti kako bi odražavala ponovnu ocjenu ili izmjene najma ili kako bi odražavala revidirana plaćanja najma koja su u biti fiksna.

Kamata na obvezu po najmu u svakom razdoblju tijekom trajanja najma jednaka je iznosu iz kojeg proizlazi stalna periodična kamatna stopa na preostali saldo obveze po najmu. Ta periodična kamatna stopa jednaka je diskontnoj stopi ili, ako je primjenjivo, revidiranoj diskontnoj stopi.

Grupa i Društvo, u ulozi najmoprimca, sukladno MSFI 16, odlučili su ne primjenjivati zahtjeve standarda na:

- kratkoročne najmove (s trajanjem do 12 mjeseci),
- najmove s odnosnom imovinom niske vrijednosti (niže od 35.000 kuna).

U tom slučaju, Grupa i Društvo priznaju plaćanja najma povezana s tim najmovima kao trošak na linearnoj osnovi tijekom razdoblja najma. Navedeni najmovi se u najvećoj mjeri odnose na vozila i opremu.

U izvještaju o financijskom položaju, imovina s pravom uporabe prikazana je unutar linije Nekretnine, postrojenja i oprema dok je obveza za najam prikazana unutar linije Obveze prema dobavljačima i ostale obveze.

2. ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (nastavak)

2.9. Najmovi (nastavak)

Do 31. prosinca 2018. najmovi nekretnina i oprema u kojima je Grupa bila najmoprimac te u kojima svi rizici i koristi povezani s vlasništvom nad odnosnom imovinom nisu bili preneseni na Grupu, bili su klasificirani kao operativni najmovi. Plaćanja po osnovi operativnih najмова iskazivala su se u Izvještaju o sveobuhvatnoj dobiti prema linearnoj metodi tijekom razdoblja najma.

Prihodi od najma u kojima su Grupa i Društvo najmodavac priznati su u Izvještaju o sveobuhvatnoj dobiti prema linearnoj metodi tijekom razdoblja najma. Imovina koja je pod poslovnim najmom prikazana je u izvještaju o financijskom položaju u skladu s prirodom imovine. Grupa nije imala potrebe za bilo kakvim prilagođavanjem za imovinu u kojoj je najmodavac, kao rezultat usvajanja MSFI-ja 16.

2.10. Biološka imovina – matično jato i ribe u uzgajalištu

Biološka imovina koju čine matična jata riba iskazuju se po fer vrijednosti umanjenoj za troškove koji nastaju do točke prodaje. Prihodi ili rashodi nastali s osnove priznavanja biološke imovine mjerene po fer vrijednosti umanjenoj za procijenjene troškove do točke prodaje, kao i prihodi i rashodi nastali kao posljedica promjene fer vrijednosti ove imovine, priznaju se u računu dobiti i gubitka u razdoblju kad su nastali.

Poljoprivredni proizvodi, koje čine ribe u uzgajalištima, iskazuju se po trošku koji obuhvaća hranu, trošak izravnog rada, ostale izravne troškove i pripadajući dio općih troškova. Zalihe ribe u uzgajalištu iskazuju se u financijskim izvještajima u okviru zaliha.

Proizvodni ciklus od nasada riblje mladi do prosječne težine konzumne ribe traje od 2 do 3 godine. Ukupan broj ribe u uzgajalištu na kraju razdoblja utvrđuje se na temelju nasadenih količina riblje mladi umanjenih za procijenjeni mortalitet i umanjenih za izlovljene količine. Na osnovu ustanovljene količine ribe u komadima u uzgajalištu, procjenjuje se ukupna biomasa (količina u kg) na način da se procijeni prosječna masa po jedinici ribe i na osnovu ukupnog broja komada izračuna ukupna količina ribe u kg.

2. ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (nastavak)

2.11. Poslovna spajanja

Računovodstvena metoda kupnje upotrebljava se za iskazivanje svih poslovnih spajanja neovisno o tome stječu li se glavnički instrumenti ili druga imovina. Naknada prenesena prilikom stjecanja ovisnog društva sastoji se od:

- fer vrijednosti prenesene imovine
- obveza nastalih prema bivšim vlasnicima stečenog društva
- vlasničkih udjela koje je izdala grupa
- fer vrijednosti svake stavke imovine ili obveza koja je rezultat ugovora o potencijalnoj naknadi i
- fer vrijednosti postojećih vlasničkih udjela u ovisnom društvu.

Stečena prepoznatljiva imovina, obveze i nepredviđene obveze u poslovnom spajanju, pri čemu postoji mali broj iznimaka, početno se mjere po fer vrijednosti na datum stjecanja. Grupa priznaje nekontrolirajuće interese u stečenom društvu po proporcionalnom udjelu nekontrolirajućeg interesa u prepoznatljivoj neto imovini stečenog društva primjenom metode stjecanja u etapama.

Troškovi povezani sa stjecanjem iskazuju se u izvještaju o sveobuhvatnoj dobiti kako nastanu.

Višak

- prenesene naknade,
- iznosa bilo kojeg nekontrolirajućeg interesa u stečenom društvu i
- fer vrijednosti na datum stjecanja bilo kojeg prijašnjeg vlasničkog udjela u stečenom društvu iznad fer vrijednosti prepoznatljive neto imovine stečenog društva iskazuje se kao goodwill. Ako su ti iznosi manji od fer vrijednosti prepoznatljive neto imovine stečenog ovisnog društva, razlika se iskazuje izravno u računu dobiti i gubitka kao kupnja po cijeni nižoj od prodajne.

U slučaju odgođenog podmirivanja bilo kojeg dijela novčane naknade iznosi plativi u budućnosti diskontiraju se na njihovu sadašnju vrijednost na datum razmjene. Korištena diskontna stopa jest stupnjevita kamatna stopa, tj. stopa po kojoj se mogu dobiti slične posudbe od neovisne financijske institucije pod usporedivim uvjetima.

Potencijalna naknada klasificira se kao financijska obveza ili kapital. Iznosi klasificirani kao financijska obveza naknadno se mjere po fer vrijednosti, a sve se promjene u fer vrijednosti iskazuju u računu dobiti i gubitka.

Ako je poslovno spajanje ostvareno u etapama, knjigovodstvena vrijednost postojećih vlasničkih udjela stjecatelja u stečenom društvu na datum stjecanja ponovno se mjeri po fer vrijednosti na datum stjecanja. Svi dobiti i gubici koji proizlaze iz takvog ponovnog mjerenja iskazuju se u računu dobiti i gubitka.

2.12. Umanjenje vrijednosti nefinancijske imovine

Godišnje se ispituje umanjeње vrijednosti za imovinu koja ima neograničen korisni vijek uporabe i koja se ne amortizira (npr. goodwill). Imovina koja se amortizira provjerava se radi mogućeg postojanja umanjeња vrijednosti kad događaji ili promijenjene okolnosti ukazuju na to da knjigovodstvena vrijednost možda nije nadoknadiva. Gubitak od umanjeња vrijednosti priznaje se kao razlika između knjigovodstvene vrijednosti imovine i njenog nadoknadivog iznosa. Nadoknadivi iznos je fer vrijednost imovine umanjena za troškove prodaje ili vrijednost imovine u uporabi, ovisno o tome koji je viši. Za potrebe procjene umanjeња vrijednosti, imovina se grupira na najnižu razinu kako bi se pojedinačno utvrdio novčani tok (jedinice stvaranja novca). Nefinancijska imovina, osim goodwilla, za koju je iskazan gubitak od umanjeња vrijednosti, provjerava se na svaki datum izvještavanja radi mogućeg ukidanja umanjeња vrijednosti.

2. ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (nastavak)

2.13. *Financijski instrumenti – dužnički instrumenti*

i/ Klasifikacija i priznavanje

Društvo i Grupa klasificiraju financijsku imovinu u sljedeće kategorije s obzirom na metodu vrednovanja: vrednovanje prema metodi amortiziranog troška, vrednovanje po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka i vrednovanje po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit.

Klasifikacija financijske imovine ovisi o poslovnom modelu koji su Društvo i Grupa odabrali za upravljanje financijskom imovinom i ugovorenim novčanim tokovima. Klasifikacija dužničkih instrumenata će se promijeniti, ako i isključivo ako se promijenio poslovni model za upravljanje istima.

ii/ Priznavanje i prestanak priznavanja

Financijska imovina se priznaje u izvještaju o financijskom položaju ako Društvo i Grupa postanu stranka ugovornih odredbi instrumenta. Financijska imovina prestaje u trenutku kada su istekla prava na primitak novčanih tokova od financijske imovine ili su ista prenesena, zajedno sa svim ostalim pravima i odgovornostima.

iii/ Vrednovanje prilikom inicijalnog priznavanja

Prilikom inicijalnog priznavanja, Društvo i Grupa mjere financijsku imovinu po fer vrijednosti uvećano za, u slučaju kada financijska imovina nije klasificirana kao financijska imovina po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka, transakcijske troškove koji se direktno mogu povezati uz stjecanje financijske imovine. Transakcijski troškovi financijske imovine koja se vrednuje po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka priznaju se u račun dobiti i gubitka.

iv/ Naknadno vrednovanje

Dužnički instrumenti – Financijska imovina mjerena po amortiziranom trošku

Dužnički instrumenti koji se drže s ciljem prikupljanja ugovorenih novčanih tokova, kada takvi novčani tokovi predstavljaju plaćanje glavnice i kamata („SPPI“), mjere se po metodi amortiziranog troška.

Prihodi od kamata od takve financijske imovine izračunavaju se uz korištenje metode efektivne kamatne stope te su iskazani u okviru računa dobiti i gubitka unutar pozicije „Financijski prihodi“. Gubici od umanjenja vrijednosti priznaju se sukladno politikama opisanim u Bilješci 2.12 v/ te se iskazuju u okviru pozicije „Ostali poslovni rashodi“.

Društvo i Grupa u spomenutu kategoriju klasificiraju sljedeće oblike imovine:

- potraživanja iz poslovanja i ostala potraživanja
- zajmovi koji zadovoljavaju klasifikaciju prema SPPI testu te koji se drže sukladno definiciji poslovnog modela „držanje s osnove prikupljanja ugovorenih novčanih tokova“,
- obveznice
- novac i novčane ekvivalente
- depozite

2. ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (nastavak)

2.13. Financijski instrumenti – dužnički instrumenti (nastavak)

Dužnički instrumenti – Financijska imovina koja se vrednuje po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit (FVOCI)

Dužnički instrumenti koji se drže s ciljem prikupljanja ugovorenih novčanih tokova i s ciljem prodaje, gdje novčani tokovi predstavljaju plaćanje glavnice i kamata, mjere se po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit. Promjene u knjigovodstvenoj vrijednosti priznaju se u ostalu sveobuhvatnu dobit, osim priznavanja dobitaka ili gubitaka od usklađenja vrijednosti, prihoda od kamata te dobitaka i gubitaka od tečajnih razlika. Kada prestaje priznavanje financijske imovine, ukupni dobiti i gubici koji su prethodno bili priznati u ostaloj sveobuhvatnoj dobiti reklasificiraju se iz pozicije kapitala u račun dobiti i gubitka te se priznaju u okviru ostalih dobitaka ili gubitaka. Prihodi od kamata od financijske imovine iskazuju se u okviru pozicije „Financijski prihodi“ uz korištenje metode efektivne kamatne stope. Gubici od umanjenja vrijednosti priznaju se sukladno politici opisanoj u Bilješci 2.12 v/ te se iskazuju u okviru pozicije „Financijski rashodi“.

Dužnički instrumenti – Financijska imovina koja se vrednuje po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka

Dužnički instrumenti koji ne zadovoljavaju kriterije vrednovanja po metodi amortiziranog troška ili FVOCI vrednuju se po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka. U spomenutu kategoriju klasificiraju se sljedeći financijski instrumenti: zajmovi koji ne zadovoljavaju kriterije SPPI testa, gdje učestalost kamatne stope nije usklađena sa periodom kamatne stope

Dobici ili gubici od fer vrednovanja dužničkih instrumenata priznaju se u dobit ili gubitak te se iskazuju na neto osnovi u okviru računa dobiti i gubitka u okviru pozicije „Ostali dobiti“ ili „Ostali gubici“ u razdoblju kada su nastali. Takvi dobiti ili gubici od fer vrednovanja uključuju ugovorene kamate na dužničke instrumente klasificirane u spomenutu kategoriju.

v/ Umanjenje vrijednosti financijske imovine koja se vrednuje po amortiziranom trošku i po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit

Grupa je procijenila očekivane buduće kreditne gubitke („ECL“) povezane uz dužničke instrumente koji se vrednuju po amortiziranom trošku te dužničke financijske instrumente koji se vrednuju po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit bez obzira na to postoje li indikatori umanjenja vrijednosti.

Svaka promjena fer vrijednosti dužničkog instrumenta uključuje i efekt promjene kreditnog rizika izdavatelja tog financijskog instrumenta. Za sve dužničke instrumente koji se mjere po FVOCI potrebno je procijeniti i iskazati ispravke vrijednosti, odnosno rezerviranja za očekivane kreditne gubitke. Sve promjene u iznosu rezerviranja za očekivane kreditne gubitke priznaju se u računu dobiti i gubitka, dok je iznos ispravaka vrijednosti na ime kreditnih gubitaka već uključen u kumulativnom iznosu promjene fer vrijednosti iskazan u ostaloj sveobuhvatnoj dobiti. Ispravci vrijednosti priznaju se kroz Ostalu sveobuhvatnu dobit, kao dio ukupne promjene fer vrijednosti i njima se ne smije dodatno umanjiti knjigovodstvena vrijednost financijske imovine koja se mjeri po FVOCI u izvještaju o financijskom položaju. Iznosi koji se priznaju u računu dobiti i gubitka na ime promjene rezerviranja za očekivane kreditne gubitke moraju biti jednaki iznosima koji bi bili priznati u računu dobiti i gubitka da je imovina mjerena po amortiziranom trošku.

Promjene fer vrijednosti koje su prethodno priznate u ostaloj sveobuhvatnoj dobiti u punom se iznosu recikliraju u račun dobiti i gubitka nakon prestanka priznavanja dužničkog instrumenta.

2. ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (nastavak)

2.13. Financijski instrumenti – dužnički instrumenti (nastavak)

Za kratkotrajna potraživanja bez značajnih financijskih komponenti (potraživanja po premiji, po osnovi namire financijskih transakcija, potraživanja od trgovaca i financijskih institucija po osnovu POS uređaja, potraživanja na osnovu danih zakupa nekretnina i poslovnih prostora, potraživanja od zaposlenika, i sl.), Grupa primjenjuje pojednostavljeni pristup sukladno zahtjevima MSFI-a 9 te procjenjuje ispravak vrijednosti za očekivani vijek trajanja kreditnih gubitaka od inicijalnog priznavanja potraživanja.

Koncept očekivanih kreditnih gubitaka

Očekivani kreditni gubici („ECL“) vezani uz određeni instrument se procjenjuju na temelju očekivanih budućih novčanih tokova (po osnovu glavnice, kamata, naknada i provizija) koji su vezani s predmetnim ugovorom, uključujući i iznose koji mogu nastati realizacijom relevantnih kolaterala. Svi očekivani novčani tokovi se svode na sadašnju vrijednost putem diskontiranja relevantnom efektivnom kamatnom stopom.

Očekivani kreditni gubici izračunavaju se kao umnožak vjerojatnosti nastupanja statusa neispunjavanja financijskih obaveza (PD), gubitka po nastupanju statusa neispunjavanja financijskih obaveza (LGD) i izloženosti u trenutku defaulta (EaD).

Vjerojatnosno ponderirani scenariji - očekivani kreditni gubici modeliraju se po nekoliko unaprijedno-gledajućih scenarija, koji uzimaju u obzir vjerojatnost nastupanja "stresnih" i povoljnih ekonomskih uvjeta, tako da rezultatna vrijednost ECL predstavlja vjerojatnosno-ponderirani broj temeljen na rezultatima nekoliko analiziranih ekonomskih scenarija unutar kojih se modeliraju parametri kreditnog rizika.

Odgovarajući odabir seta reprezentativnih ekonomskih scenarija temeljenih na nepristranim i objektivnim informacijama dostupnim Grupi, kao i vjerojatnost pojedinog (reprezentativnog) ekonomskog scenarija određuju relevantne organizacijske jedinice Grupe ekspertnom metodom.

Definicija neispunjavanja financijske obaveze (engl. default)

Status neispunjavanja financijske (engl. default) obaveze je nastupio kada je ispunjen jedan od sljedećih uvjeta:

- Grupa smatra vjerojatnim da dužnik neće u cijelosti podmiriti svoje obveze prema njoj, ne uzimajući u obzir moguću naplatu iz kolaterala (engl. Unlikelihood to pay)
- Dužnik više od 90 dana (u slučaju potraživanja po premiji iznimno se koristi period od 180 dana) uzastopno nije u materijalno značajnom iznosu ispunio svoju obvezu po bilo kojoj značajnoj kreditnoj obvezi prema Grupi (engl. 90+ past due). Ukoliko je dužnik u kašnjenju većem od 90, a manjem od 180 dana, posebno se sagledava materijalnost kašnjenja obzirom na ukupnu izloženost tom dužniku. Naime, ponekad se kao kašnjenje plaćanja broje i manji iznosi proizašli iz revalorizacija, naknade, dio kamate i slično. Također ponekad postoje određeni opravdani razlozi dužnika za kašnjenje u plaćanju poput tehničkih problema, operativnih grešaka i slično. Stoga se u tom slučaju uzima u obzir činjenica kako ništa od navedenog nipošto ne upućuje na potencijalne probleme u poslovanju dužnika.

Pritom Grupa slijedi relevantne regulatorne smjernice vezane uz apsolutne i relativne pragove materijalnosti, po svakom od segmenata svog portfelja, a definiciju defaulta primjenjuje dosljedno na razini Grupe.

2. ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (nastavak)

2.13. Financijski instrumenti – dužnički instrumenti (nastavak)

Probacijski kriteriji

Da bi se kreditna izloženost mogla ponovo rasporediti u podskupinu koja predstavlja nižu razinu kreditnog rizika od one u kojoj se trenutno kreditna izloženost nalazi, nužno je da ista demonstrira urednost u plaćanju na konzistentnoj osnovi tijekom definiranog vremenskog perioda (probacijski period).

Grupa može izloženosti iz Podskupine 2 prerasporediti u Podskupinu 1 u slučajevima kada su ispunjeni sljedeći uvjeti:

- a) Kada su svi razlozi koji upućuju na značajno povećanje kreditnog rizika u razdoblju od početnog priznavanja izloženosti do izvještajnog datuma prestali i
- b) Kada je dužnik kontinuirano tijekom definiranog probacijskog perioda dokazao urednost u plaćanju:
  - i. Restrukturirane izloženosti:
    - minimalno 6 mjeseci od datuma zadnjeg restrukturiranja ili od datuma prelaska iz neprihodujućih (Podskupina 3) u prihodujuće (Podskupina 2) izloženosti, uz poštivanja ostalih uvjeta koje Grupa definira za izlazak iz skupine restrukturiranih izloženosti ili
    - manje od 6 mjeseci ako Grupa, na temelju empirijskih podataka ili opravdanih razloga, utvrdi da za takve izloženosti ne očekuje značajno povećanje kreditnog rizika dužnika unutar kratkog roka.
  - ii. Nerestrukturirane izloženosti:
    - minimalno 3 mjeseca od datuma kada su prestali svi razlozi koji ukazuju na značajno povećanje kreditnog rizika ili
    - u roku manjem od 3 mjeseca ukoliko Grupa, temeljem empirijskih podataka, utvrdi da za takve izloženosti ne očekuje značajno povećanje kreditnog rizika dužnika unutar kratkog roka

Otpis

Otpis izravno umanjuje bruto knjigovodstvenu vrijednost financijske imovine ako nema razumnih očekivanja u pogledu povrata financijske imovine, u cijelosti ili djelomično

Pristup preklapanja

U rujnu 2016. godine IASB je objavio dodatak MSFI-u 4 koji se bavi problematikom osiguravajućih društava vezanom uz različite datume usvajanja MSFI-a 9 Financijski instrumenti te novog standarda vezanog uz ugovore o osiguranju, MSFI-a 17 Ugovori o osiguranju. Izmjena i dopuna pružila je dva različita rješenja za osiguravajuća društva, a to su privremeno izuzeće od primjene MSFI-a 9 za društva koja zadovoljavaju specifične zahtjeve (primjenjuju se na razini izvještajnog subjekta) te pristup preklapanja.

Temeljem navedenog, Grupa je od 1. siječnja 2018. odlučila primjenjivati pristup preklapanja budući osigurateljne obveze Grupe čine 80 % do 90 % ukupnih obveza te osim toga, Grupa obavlja značajne djelatnosti koje nisu povezane s djelatnošću osiguranja.

Pristup preklapanja primjenjuje se na vlasničke instrumente osiguravajućeg društva koje je dio Grupe, a koji zadovoljavaju sljedeće uvjete:

- Imovina koja se vrednuje kao financijska imovina po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka uz primjenu MSFI-a 9, a koja ne bi u cijelosti bila mjerena po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka uz primjenu MRS-a 39,
- Sva imovina, osim one koja se drži sa svrhom djelatnosti koje nisu vezane uz ugovore u djelokrugu MSFI-a 4.

2. ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (nastavak)

2.13. Financijski instrumenti – dužnički instrumenti (nastavak)

Pristup preklapanja može se primjenjivati na financijsku imovinu sve do trenutka:

- prestanka njihova priznavanja,
- kada se više ne drži sa svrhom obavljanja aktivnosti vezanih uz ugovore o osiguranja,
- kada na početku izvještajnog perioda Grupa odluči prestati primjenjivati pristup preklapanja za spomenute instrumente,
- do datuma usvajanja MSFI-a 17 (1. siječnja 2022. godine)

Grupa primjenjuje pristup preklapanja na dio financijskih instrumenata, koji su sukladno MRS-u 39 klasificirani u poziciju financijske imovine raspoložive za prodaju (nestratiške dionice i udjeli u fondovima). Isti će se sukladno MSFI-u 9 mjeriti po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka.

Primjena pristupa preklapanja zahtijeva zadržavanje određenih računovodstvenih politika koje su zahtijevane i prema MRS-u 39:

- Umanjenje vrijednosti vlasničkih instrumenata: vlasnički instrumenti koji se drže s ciljem obavljanja osiguravateljskih aktivnosti Grupe obično se klasificiraju u poziciju financijske imovine raspoložive za prodaju sukladno MRS-u 39, a prema MSFI-u 9 klasificiraju se u poziciju financijske imovine kroz račun dobiti i gubitka. Iskazivanje prema pristupu preklapanja zahtijeva umanjene vrijednosti vlasničkih instrumenata sukladno MRS-u 39. Primjenom pristupa preklapanja, sve promjene u fer vrijednosti priznaju se u rezervu vezanu uz pristup preklapanja, ali kada je smanjenje značajno u odnosu na trošak nabave tj. kada su nastupili uvjeti za priznavanje umanjene vrijednosti, tada se gubitak od promjene fer vrijednosti priznaje u račun dobiti i gubitka. Svako daljnje smanjenje također se priznaje izravno u račun dobiti i gubitka, dok se povećanje priznaje u rezervu preklapanja.
- Priznavanje dobitaka ili gubitaka od prestanka priznavanja vlasničkih instrumenata u računu dobiti i gubitka: prema pristupu preklapanja, prilikom prodaje vlasničkih instrumenata povezanih uz obavljanje osiguravateljske djelatnosti, akumulirana rezerva preklapanja iz ostale sveobuhvatne dobiti prenosi se u račun dobiti i gubitka kako bi se osigurali isti rezultati kao i prema MRS-u 39.

Pristupom preklapanja dopušta se reklasifikacija iz računa dobiti i gubitka u ostalu sveobuhvatnu dobit razlike koja proizlazi iz:

- vrijednosti prikazane u računu dobiti i gubitka ako se primjenjuju odredbe MSFI-a 9 za klasifikaciju financijske imovine koja je ponovno vrednovana po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak,
- vrijednosti koja bi trebala biti prikazana u izvještaju o dobiti ili gubitku ako se na tu imovinu primjenjuju odredbe MRS-a 39.

Spomenuta razlika koja je posljedica primjene MSFI-a 9 je reklasificirana iz neto financijskog rezultata od financijskih instrumenata koji se mjere po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka u revalorizacijsku rezervu vlasničkih instrumenata (pristup preklapanja) vezana uz nerealizirane dobitke ili gubitke od promjene fer vrijednosti iznosi 6.371 tisuća kuna.

Navedeno se odnosi na razliku između:

- Rezultata MSFI-a 9 (bez primjene pristupa preklapanja): 8.768 tisuća kuna realiziranih i nerealiziranih gubitaka ili dobitaka od promjene fer vrijednosti uključenih u neto rezultat od financijskih instrumenata koji se vrednuju po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka,
- Rezultata MRS-a 39: 2.396 tisuća kuna uključenih u neto realizirani rezultat u vrijednosti od 9.074 tisuće kuna i gubitke od umanjene vrijednosti u iznosu od 11.470 tisuća kuna.

2. ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (nastavak)

2.14. Financijska imovina – vlasnički instrumenti

Udjeli u ostalim društvima sastoje se od vlasničkih instrumenata drugih društava koji ne podrazumijevaju kontrolu, zajedničku kontrolu ili značajan utjecaj.

Udjeli u drugim društvima inicijalno se priznaju po fer vrijednosti uvećano za transakcijske troškove. Naknadno se udjeli vrednuju po fer vrijednosti. Za sva svoja ulaganja, Grupa je odabrala:

- za strateške vlasničke instrumente - iskazivanje dobiti ili gubitka od promjene fer vrijednosti priznaje se u okviru ostale sveobuhvatne dobiti, budući da se isti ne drže s ciljem generiranja povrata na ulaganje. S obzirom na spomenuti odabir, ne postoji naknadna reklasifikacija dobiti ili gubitka od fer vrednovanja u račun dobiti i gubitka kod prestanka priznavanja ulaganja. Gubici od umanjenja vrijednosti (i njihovo otpuštanje) vlasničkih instrumenata vrednovanih po FVOCI ne iskazuju se odvojeno od ostalih promjena fer vrijednosti.
- za nestrategičke vlasničke instrumente – molimo vidjeti bilješku 10.

Dividende se priznaju u dobit ili gubitak u trenutku kada Grupa ostvari pravo na isplatu istih.

2.15. Derivativni financijski instrumenti

U okviru redovnog poslovanja Grupa zaključuje ugovore o derivativnim financijskim instrumentima u svrhu upravljanja valutnim rizikom, te se stoga ti financijski instrumenti klasificiraju kao Financijska imovina ili obveze – koje se drže radi trgovanja - derivativi. Derivativi Grupe uključuju devizne forward ugovore.

Derivativi se evidentiraju u izvanbilančnoj evidenciji po nominalnom iznosu financijskog instrumenta, a vrednuju se po fer vrijednosti. Povećanje/smanjenje fer vrijednosti iskazuju se kao imovina ako je njihova fer vrijednost pozitivna i kao obveze ako je njihova fer vrijednost negativna pri čemu se promjene u fer vrijednosti derivativa uključuju u dobit ili gubitak tj. u financijske prihode i troškove.

2.16. Financijske obveze

Financijske obveze inicijalno se priznaju po fer vrijednosti umanjeno za transakcijske troškove, a naknadno se vrednuju po amortiziranom trošku uz primjenu metode efektivne kamatne stope, osim sljedećih:

- a) financijskih obveza određenih po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka. Takve obveze, uključujući derivatne instrumente koji su obveze, naknadno se mjere po fer vrijednosti;
- b) financijskih obveza koje nastaju ako prijenos financijske imovine ne ispunjava uvjete za prestanak priznavanja ili ako se primjenjuje pristup daljnjeg sudjelovanja. Prenesena imovina i povezana obveza mjere se na osnovi koja odražava prava i obveze koje je subjekt zadržao. Povezana se obveza mjeri na način da je neto knjigovodstvena vrijednost prenesene imovine i povezane obveze jednaka sljedećem:
  - i. amortiziranom trošku prava i obveza koje su zadržane ako se prenesena imovina mjeri po amortiziranom trošku ili
  - ii. fer vrijednosti prava i obveza koje su zadržane kada se mjeri na samostalnoj osnovi, ako se prenesena imovina mjeri po fer vrijednosti.

2. ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (nastavak)

2.16. Financijske obveze (nastavak)

- c) ugovora o financijskom jamstvu. Nakon početnog priznavanja, takav se ugovor naknadno mjeri po višem od sljedeća dva iznosa:
  - i. iznos rezerviranja za očekivane kreditne gubitke i
  - ii. početno priznat iznos po fer vrijednosti;
- d) obveza pružanja zajma uz kamatne stope niže od tržišnih kamatnih stopa. Takva obveza se naknadno mjeri po višem od sljedeća dva iznosa:
  - i. iznos rezerviranja za očekivane kreditne gubitke i
  - ii. početno priznat iznos po fer vrijednosti;
- e) nepredviđenih iznosa koje je kupac priznao u okviru poslovnog spajanja na koje se primjenjuje MSFI 3. Takvi se nepredviđeni iznosi naknadno mjere po fer vrijednosti, a promjene se priznaju u Računu dobiti i gubitka.

Pri početnom priznavanju može se neopozivo odlučiti da se financijska obveza mjeri po fer vrijednosti kroz Račun dobiti i gubitka (FVPL opcija) ako se:

- a) otklanja ili znatno umanjuje nedosljednost pri mjerenju ili priznavanju (što se ponekad naziva „računovodstvenom neusklađenošću”) koja bi u protivnome nastala zbog mjerenja imovine ili obveza ili priznavanja dobiti i gubitka povezanih s tom imovinom ili obvezama na različitim osnovama ili
- b) upravlja skupinom financijskih obveza ili skupinom financijske imovine i financijskih obveza i ocjenjuje se njezina učinkovitost na temelju fer vrijednosti u skladu s dokumentiranim upravljanjem rizikom ili strategijom ulaganja, a podaci se o skupini na toj osnovi interno prosljeđuju ključnom rukovodećem osoblju.

Dobit ili gubitak po financijskoj obvezi koja je određena po fer vrijednosti kroz Račun dobiti i gubitka evidentira se kako slijedi:

- a) iznos promjene fer vrijednosti financijske obveze koja se može pripisati promjenama kreditnog rizika te obveze prezentira se u ostaloj sveobuhvatnoj dobiti i
- b) preostali iznos promjene fer vrijednosti obveze prezentira se u Računu dobiti i gubitka

Primljeni krediti u stranoj valuti preračunavaju se u funkcionalnu valutu uz korištenje tečaja na datum transakcije. Pozitivne i negativne tečajne razlike od izvršenja takvih transakcije te od svođenja na tečaj na datum bilance priznaju se u račun dobili ili gubitka.

Dobici ili gubici od promjene ugovornih uvjeta financijskih obveza, koji ne rezultiraju prestankom priznavanja postojeće obveze, priznaju se u račun dobiti ili gubitka odmah po njihovu nastanku. Dobit ili gubitak izračunava se kao razlika između sadašnje vrijednosti promijenjenih ili originalnih novčanih tokova, diskontiranih uz korištenje originalne efektivne kamatne stope.

2. ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (nastavak)

2.17. Imovina u najmu

Najmovi u kojima Društvo i Grupa ne snose bitan udio rizika i koristi vlasništva klasificiraju se kao operativni najmovi. Plaćanja po osnovi operativnih najмова iskazuju se u izvještaju o sveobuhvatnoj dobiti prema pravocrtnoj metodi u razdoblju trajanja najma. Društvo i Grupa nemaju financijskih najмова.

2.18. Zalihe

Zalihe sirovina, proizvodnje u tijeku i gotovih proizvoda te rezervnih dijelova iskazuju se po trošku nabave ili neto ostvarivoj vrijednosti, ovisno o tome koja je niža. Trošak proizvodnje u tijeku i gotovih proizvoda obuhvaća sirovine, trošak izravnog rada, ostale izravne troškove i pripadajući dio općih troškova proizvodnje. Neto ostvariva vrijednost predstavlja procjenu prodajne cijene u redovnom tijeku poslovanja umanjenu za varijabilne troškove prodaje.

Trgovačka roba iskazuje se po prodajnoj cijeni umanjenoj za poreze i marže.

Sitni inventar i alati u potpunosti se otpisuju prilikom stavljanja u uporabu.

2.19. Potraživanja od kupaca i potraživanja po zajmovima

Potraživanja od kupaca i potraživanja po zajmovima početno se priznaju po fer vrijednosti, a naknadno se mjere po amortiziranom trošku uporabom metode efektivne kamatne stope, umanjena za ispravke vrijednosti koji su određeni upotrebom modela očekivanih kreditnih gubitaka (bilješka 2.12 v/). Iznosi ispravka vrijednosti potraživanja od kupaca kao i naplaćena ranije ispravljena potraživanja iskazuju se u računu dobiti i gubitka u okviru 'Ostalih poslovnih rashoda' kao neto trošak ili prihod.

2.20. Potraživanja iz poslova osiguranja

Potraživanja iz neposrednih poslova osiguranja i ostala potraživanja početno se priznaju po fer vrijednosti, a naknadno po amortiziranom trošku umanjenom za umanjena vrijednosti.

- i/ Potraživanja iz poslova osiguranja obuhvaćaju potraživanja od osiguranika po osnovi premije neživotnih osiguranja. Potraživanja po osnovi premije neživotnih osiguranja sastoje se od potraživanja za policiranu, a nefakturiranu premiju i potraživanja za fakturiranu, a nenaplaćenu premiju. Priznavanje premije osiguranja opisano je bilješci 2.24 – "Zaračunate bruto premije".
- ii/ Potraživanja za fakturiranu, a nenaplaćenu premiju iskazuju se po nominalnoj vrijednosti, a za sumnjiva i nenaplativa potraživanja utvrđuje se ispravak vrijednosti. Umanjenje vrijednosti priznaje se za sva nenaplaćena potraživanja od čijeg roka dospijeaća do datuma bilance je proteklo 180 dana. Umanjenje vrijednosti može se umanjiti za ona potraživanja po osnovi kojih je utvrđena obveza isplate štete dužniku (pričuva štete).
- iii/ Potraživanja po osnovi prava na regres priznaju se za sve regresne predmete iz mirnog postupka koji proizlaze iz potraživanja od drugog osiguravajućeg društva i regrese za koje je sklopljena nagodba o plaćanju s drugom ugovornom stranom. Umanjenje vrijednosti regresnog potraživanja utvrđuje se za sva potraživanja kod kojih je od datuma dospijeaća prošlo 180 dana. Utvrđeno umanjenje vrijednosti može se umanjiti za ona regresna potraživanja po kojima je izvjesna naplata. Priznavanje prihoda od regresa odgođeno je zbog neizvjesnosti naplate. Prihodi od regresa odgođeni su u pogledu onih regresa koji nisu podmireni u novcu uz iznimku regresa od drugih osiguravajućih društava koji se odmah priznaju u dobiti i gubitku.

2. ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (nastavak)

2.20. Potraživanja iz poslova osiguranja (nastavak)

iv/ Ostala potraživanja odnose se na potraživanja za kamate na kredite i depozite, potraživanja za predujmove, potraživanja za primljene instrumente plaćanja i sl.

2.21. Depoziti

Depoziti kod banaka ugovaraju se s fiksnim rokovima dospijeca. Depoziti s originalnim rokom dospijeca dužim od 3 mjeseca vode se po amortiziranom trošku i iskazani su zasebno u konsolidiranom izvještaju o financijskom položaju kao 'depoziti'.

Dani depoziti zadovoljavaju kriterije SPPI testa te poslovnog modela 'držanje radi naplate' te se početno priznaju po fer vrijednosti, a naknadno se mjere po amortiziranom trošku umanjeno za ispravke vrijednosti koji su određeni upotrebom modela očekivanih kreditnih gubitaka.

2.22. Novac i novčani ekvivalenti

Novac i novčani ekvivalenti obuhvaćaju gotovinu, depozite kod banaka po viđenju i ostale kratkotrajne visoko likvidne instrumente s rokovima naplate do tri mjeseca ili kraće.

Novac na računima kod banaka zadovoljava kriterije SPPI testa te poslovnog modela 'držanje radi naplate'. Vezano uz to, novac se vrednuje po amortiziranom trošku umanjeno za ispravke vrijednosti koji su određeni upotrebom modela očekivanih kreditnih gubitaka.

2.23. Dionički kapital

Dionički kapital sastoji se od redovnih dionica. Primici koji se iskazuju u glavnici pri izdavanju novih dionica ili opcija, iskazuju se umanjeno za pripadajuće troškove transakcije i porez na dobit.

Iznos naknade plaćene za otkup dioničkog kapitala, uključujući direktne zavisne troškove, priznaje se kao umanjeno u kapitalu i rezervama. Otkupljene dionice klasificiraju se kao vlastite dionice i predstavljaju odbitnu stavku od ukupnog kapitala i rezervi. Stjecanje vlastitih dionica se evidentira po trošku stjecanja a prodaja po postignutim cijenama. Dobit ili gubitak od prodaje vlastitih dionica iskazuje se u kapitalu i rezervama.

2.24. Posudbe

Posudbe se početno priznaju po fer vrijednosti, umanjenoj za troškove transakcije. U budućim razdobljima, posudbe se iskazuju po amortiziranom trošku; sve razlike između primitaka (umanjenoj za troškove transakcije) i otkupne vrijednosti priznaju se u izvještaju o sveobuhvatnoj dobiti tijekom razdoblja trajanja posudbe, koristeći metodu efektivne kamatne stope.

Troškovi posudbi koji se mogu direktno dovesti u vezu sa stjecajem imovine ili imovinom u izgradnji kapitaliziraju se tijekom vremenskog razdoblja koje je potrebno da se sredstvo dovrši i pripremi za namjeravanu uporabu. Ostali troškovi posudbi terete izvještaj o sveobuhvatnoj dobiti.

Posudbe se klasificiraju kao kratkoročne obveze, osim ako Društvo i Grupa imaju bezuvjetno pravo odgoditi podmirenje obveze najmanje 12 mjeseci nakon datuma bilance.

2. ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (nastavak)

2.25. Tekući i odgođeni porez na dobit

Porezni trošak za godinu sastoji se od tekućeg i odgođenog poreza na dobit. Porez se priznaje u izvještaju o sveobuhvatnoj dobiti, osim ako se odnosi na stavke priznate u ostaloj sveobuhvatnoj dobiti ili direktno u kapitalu. U tom slučaju, porez se priznaje u izvještaju o ostaloj sveobuhvatnoj dobiti ili u kapitalu.

Iznos poreza na dobit za tekuću godinu obračunava se na temelju poreznog zakona koji je na snazi u Republici Hrvatskoj na dan bilance ili u drugim zemljama u kojima ovisna društva imaju svoja sjedišta. Uprava povremeno procjenjuje pojedine stavke u poreznim prijavama s obzirom na situacije u kojima su primjenjive porezne odredbe podložne tumačenju te razmatra formiranje rezerviranja, gdje je to prikladno, na temelju očekivanog iznosa koji treba platiti Poreznoj upravi.

Iznos odgođenog poreza obračunava se metodom bilančne obveze, na privremene razlike između porezne osnovice imovine i obveza i njihove knjigovodstvene vrijednosti u financijskim izvještajima. Međutim, odgođeni porez se ne priznaje ako proizlazi iz početnog priznavanja imovine ili obveza u transakciji koja nije poslovno spajanje i koje u vrijeme transakcije ne utječe na računovodstvenu dobit niti na oporezivu dobit (porezni gubitak). Odgođena porezna imovina i obveze mjere se poreznim stopama za koje se očekuje da će se primjenjivati u razdoblju kada će imovina biti nadoknađena ili obveza podmirena, na temelju poreznih stopa koje su, i poreznih zakona koji su, na snazi ili se djelomično primjenjuju na datum bilance.

Iznos odgođenog poreza na dobit obračunava se na privremene razlike nastale na temelju ulaganja u ovisna društva, osim kada je vrijeme ukidanja privremenih razlika kontrolirano od strane Društva i Grupe, te postoji vjerojatnost da se privremena razlika neće ukinuti u dognednoj budućnosti.

Odgođena porezna imovina priznaje se do visine buduće oporezive dobiti za koju je vjerojatno da će biti raspoloživa za iskorištenje privremenih razlika.

2.26. Primanja zaposlenih

a) Obveze za mirovine i ostale obveze nakon umirovljenja

U toku redovnog poslovanja prilikom isplata plaća, Društvo i Grupa u ime svojih zaposlenika koji su članovi obveznih mirovinskih fondova obavlja redovita plaćanja doprinosa sukladno zakonu. Obvezni mirovinski doprinosi fondovima iskazuju se kao dio troška plaća kada se obračunaju. Društvo i Grupa nemaju dodatni mirovinski plan te stoga nema nikakvih drugih obveza u svezi s mirovinama zaposlenika.

Društvo i Grupa imaju obveze prema zaposlenima prilikom prestanka zaposlenja u nekim društvima u Grupi (prilikom odlaska u mirovinu, otkaza ili dobrovoljnog odlaska). Društvo i Grupa priznaju obvezu za ova dugoročna primanja radnika ravnomjerno u razdoblju u kojem je primanje ostvareno, na temelju stvarnog broja godina radnog staža. Obveza za dugoročna primanja radnika mjeri se korištenjem pretpostavki o broju radnika kojima navedena primanja treba isplatiti, procijenjenom trošku navedenih primanja te diskontnoj stopi.

b) Otpremnine

Obveze za otpremnine priznaju se kad Društvo i Grupa prekinu radni odnos zaposlenika prije normalnog datuma umirovljenja ili odlukom zaposlenika da dragovoljno prihvati prekid radnog odnosa u zamjenu za naknadu. Društvo i Grupa priznaju obveze za otpremnine kada je dokazivo preuzelo obvezu da prekine radni odnos sa sadašnjim zaposlenicima, na osnovu detaljnog formalnog plana bez mogućnosti da od njega odustane ili osigurava otpremnine kao rezultat ponude da potakne dragovoljno raskidanje radnog odnosa. Otpremnine koje dopijevaju u razdoblju duljem od 12 mjeseci nakon datuma bilance, diskontiraju se na sadašnju vrijednost.

2. ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (nastavak)

2.26. Primanja zaposlenih (nastavak)

c) Dugoročna primanja zaposlenih

Društvo i grupa imaju obveze prema zaposlenima prilikom prestanka zaposlenja (prilikom odlaska u mirovinu, otkaza ili dobrovoljnog odlaska). Društvo i Grupa priznaju obvezu za ova dugoročna primanja radnika ravnomjerno u razdoblju u kojem je primanje ostvareno, na temelju stvarnog broja godina radnog staža. Obveza za dugoročna primanja radnika mjeri se korištenjem pretpostavki o broju radnika kojima navedena primanja treba isplatiti, procijenjenom trošku navedenih primanja te diskontnoj stopi.

d) Kratkoročna primanja zaposlenih

Društvo i Grupa priznaju rezerviranje za bonuse kada postoji ugovorna obveza ili praksa iz prošlosti na temelju koje je nastala izvedena obveza. Nadalje, Društvo i Grupa priznaju obvezu za akumulirane naknade za odsutnost s posla na temelju neiskorištenih dana godišnjeg odmora na dan bilance.

2.27. Rezerviranja

Rezerviranja za troškove restrukturiranja, sudske sporove i ostala rezerviranja priznaju se ako Društvo i Grupa imaju sadašnju zakonsku ili izvedenu obvezu kao posljedicu prošlog događaja, ako je vjerojatno da će biti potreban odljev resursa radi podmirivanja obveze te ako se iznos obveze može pouzdano procijeniti.

Rezerviranja se mjere po sadašnjoj vrijednosti troškova za koje se očekuje da će biti potrebni za podmirenje obveze, korištenjem diskontne stope prije poreza, koja odražava tekuće tržišne procjene vremenske vrijednosti novca kao i rizike koji su specifični za navedenu obvezu.

2.28. Priznavanje prihoda

Prihodi se ostvaruju kroz prodaju proizvoda i usluga tijekom redovnog poslovanja Grupe i Društva. Prihodi su iskazani u iznosima transakcijske cijene. Transakcijska cijena predstavlja iznos naknade koju Grupa i Društvo očekuju prikupiti u zamjenu za prijenos kontrole nad robom i uslugama koje su se Grupa i Društvo obvezali isporučiti kupcu, ne uključujući iznose koje Grupa i Društvo prikupljaju u ime trećih strana.

Prihodi se priznaju umanjeni za porez na dodanu vrijednost, povrate robe, dane rabate i popuste.

Ugovorne obveze

Ugovorna obveza je obveza prijenosa robe ili usluga kupcu za koji su Grupa i Društvo primili naknadu (ili iznos dospjele naknade) od kupca. Ako kupac plati naknadu prije nego što Grupa i Društvo prenesu robu ili usluge kupcu, ugovorna obveza (obveze za primljene predujmove) se priznaje kada je plaćanje izvršeno ili je dospjela uplata (ovisno o tome što je ranije). Ugovorne obveze priznaju se kao prihod kada Grupa i Društvo rade na temelju ugovora.

Komponenta financiranja

Grupa i Društvo ne očekuju imati bilo kakve ugovore u kojima je razdoblje između transfera ugovorenih dobara i usluga kupcu i naplate za taj transfer duže od jedne godine. Kao posljedica navedenoga, Grupa i Društvo ne korigiraju transakcijske cijene za sadašnju vrijednost novca.

2. ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (nastavak)

2.28. Priznavanje prihoda (nastavak)

i/ Prihodi od prodaje robe i usluga

a) Prihodi od veleprodaje robe i materijala

Prihodi od prodaje robe i materijala u veleprodaji priznaju se kada je kontrola nad robom prebačena na kupca, roba je isporučena kupcu, kupac ima potpunu diskreciju raspolaganja robom i ne postoje neispunjene ugovorne obveze koje bi mogle utjecati na to da kupac ne prihvati isporučenu robu. Isporučka se realizira u trenutku kada je roba dostavljena na ugovorenu lokaciju, kada je rizik zastarjelosti, kvarenja ili gubitka robe prenesen na kupca te kada je ili kupac prihvatio isporučenu robu u skladu s ugovorom, ili su uvjeti prihvaćanja poput reklamacijskog roka istekli ili Grupa i Društvo ima objektivne dokaze da su svi uvjeti prihvaćanja isporuke zadovoljeni.

Prihodi od prodaje uz ugovorene popuste se priznaju na osnovu cijene koja je definirana ugovorom, neto od procijenjenog iznosa volumenskog rabata. Prilikom procjenjivanja i izračuna rezervacije za neobračunate rabate koristi se povijesno iskustvo, primjenom metode očekivane vrijednosti te su prihodi priznati samo kada je procijenjena velika vjerojatnost da neće doći do značajnih povrata robe. Obveza povrata sredstava kupcu temeljem navedenog ugovorenog prava je iskazana za očekivane volumene rabata plative prema kupcima u odnosu na prodaju realiziranu do kraja izvještajnog razdoblja.

Potraživanja se iskazuju kada je roba isporučena kupcu jer to predstavlja trenutak u vremenu u kojem je naknada bezuvjetna s obzirom da tada preostaje još samo protek vremena do dospjeća potraživanja na naplatu te su sve ugovorne obveze zadovoljene.

b) Prihodi od usluga

Grupa ostvaruje prihode od turističkih usluga. Turističke usluge obuhvaćaju prihod od smještaja gostiju u hotelima, naseljima i kampovima, prodaju hrane i pića i prodaju ostalih usluga povezanih uz boravak gostiju. Prihodi se priznaju kada su smještajne jedinice popunjene (tijekom vremena), kada se hrana i piće prodaju (u trenutku), odnosno kada su ostale usluge pružene (u trenutku). Grupa pruža turističke usluge temeljem ugovora s fiksnim cijenama pri čemu ugovoreni cjenici predstavljaju sastavni dio svakog ugovora. Cjenici uključuju količine i tipove smještajnih jedinica i ostalih usluga te su definirani razdobljem na koje se odnosi usluga. Svi popusti koji se obračunavaju na cijenu iz cjenika predstavljaju umanjenje prodajne cijene.

Agencijske provizije predstavljaju dodatne troškove stjecanja ugovora te ih Grupa priznaje kao rashod u trenutku nastanka jer razdoblje pokriva troška traje jednu godinu ili kraće i iskazuje ih u sklopu ostalih poslovnih rashoda.

Prihodi od turističkih usluga su iskazani u sklopu prihoda od prodaje.

Društvo zasebno pruža usluge upravljanja ovisnim društvima. Prihod od izvršenih usluga određuje se na temelju sklopljenog ugovora s fiksnom cijenom uz ugovorene rokove od 12 mjeseci. Prihodi se priznaju u razdoblju u kojem su usluge obavljene prema pravocrtnoj metodi tijekom razdoblja trajanja ugovora. Prihodi od ugovora s fiksnom cijenom za usluge priznaju se u razdoblju u kojem su usluge obavljene prema pravocrtnoj metodi tijekom razdoblja trajanja ugovora.

2. ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (nastavak)

2.28. Priznavanje prihoda (nastavak)

c) Prihodi od maloprodaje robe

Prihodi od maloprodaje robe priznaju u trenutku prodaje robe kupcu. Prihodi od maloprodaje uglavnom se ostvaruju u gotovini ili putem kreditnih kartica. Iskazani prihodi uključuju naknade za kreditne kartice koje se iskazuju u okviru ostalih troškova poslovanja.

ii/ Prihodi i troškovi iz osiguranja

Zaračunate bruto premije

- a) Zaračunate premije čine osnovne poslovne prihode, a sadrže zaračunate premije neživotnog i životnog osiguranja.
- b) Zaračunate bruto premije neživotnih osiguranja uključuju sve iznose premija koje su ugovorene (policirane) u tekućem obračunskom razdoblju, neovisno da li se ti iznosi u cijelosti ili djelomično odnose na kasnije obračunsko razdoblje.

Zaračunate bruto premije neživotnog osiguranja uključuju sve bruto premije policirane u obračunskom razdoblju kojima je početak osigurateljne godine u obračunskom razdoblju, bez obzira odnose li se u potpunosti ili djelomično na sljedeća računovodstvena razdoblja. Premije su objavljene bruto, tj. uključuju provizije posrednicima i isključuju poreze i doprinose na premije. Policirane premije uključuju korekciju premije policirane u prethodnim računovodstvenim razdobljima i procjene premija policiranih na kraju razdoblja. Policirane premije odnosno bruto zaračunate premije kao i prijenosne premije uključuju korekcije za otpis nedospjelih iznosa potraživanja od vlasnika polica zbog prekida osiguranja. Neto gubici od umanjenja potraživanja po premiji osiguranika iskazuju se u sklopu ostalih poslovnih rashoda.

Zarađeni dio primljenih premija, priznaje se kao prihod. Premije se zarađuju od datuma nastanka rizika tijekom razdoblja osiguranja, na temelju obrasca preuzetih rizika.

- c) Zaračunate bruto premije životnih osiguranja uključuju sve iznose premija koji su naplaćeni do kraja obračunskog razdoblja.

U skladu s izuzetkom kojeg dozvoljava MSFI 4, premije životnih osiguranja računovodstveno se evidentiraju po gotovinskom načelu. Premije dopunskih osiguranja evidentiraju se također po gotovinskom načelu.

Nastale štete

Nastale štete obuhvaćaju sve likvidirane iznose šteta u obračunskom razdoblju, bez obzira u kojem su obračunskom razdoblju štete nastale, umanjene za udio reosiguranja u štetama, naplaćena regresna potraživanja, prodane i nadoknađene iznose, te uvećani za pričuve šteta na kraju obračunskog razdoblja, a umanjene za pričuve šteta na početku obračunskog razdoblja.

Bruto iznosi likvidiranih šteta, osim čistih likvidiranih šteta, uključuju troškove vezane za likvidaciju šteta (procjene, odvjetničke usluge i slično), otkupe i troškove po regresnim zahtjevima.

2. ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (nastavak)

2.28. Priznavanje prihoda (nastavak)

iii/ Ostali prihodi

a) Prihodi od kamata

Prihodi od kamata priznaju se na vremenski proporcionalnoj osnovi koristeći metodu efektivne kamatne stope. Kada je vrijednost potraživanja umanjena, Društvo i Grupa umanjuje knjigovodstvenu vrijednost potraživanja na njegovu nadoknadivu vrijednost, što predstavlja procijenjenu vrijednost očekivanih novčanih priljeva diskontiranih po originalnoj efektivnoj kamatnoj stopi instrumenta. Ravnomjerno ukidanje diskonta u budućim razdobljima, priznaje se kao prihod od kamata. Prihodi od kamata od zajmova čija je naplata upitna, priznaju se koristeći metodu originalne efektivne kamatne stope. Primljene kamate klasificiraju se u izvještaju o novčanom toku kao novčani tok iz ulagačkih aktivnosti, dok se plaćene kamate iskazuju kao novčani tok iz poslovnih aktivnosti.

b) Prihodi od dividendi

Prihodi od dividendi priznaju se kada je ustanovljeno pravo na dividendu. Primljene dividende klasificiraju se u izvještaju o novčanom toku kao novčani tok iz ulagačkih aktivnosti, dok se plaćene dividende iskazuju kao novčani tok iz financijskih aktivnosti.

c) Prihodi od državnih subvencija

Prihodi od državnih subvencija priznaju se po njihovoj fer vrijednosti kada se sa sigurnošću može utvrditi da će subvencije biti primljene i da je Grupa ispunila sve uvjete koji su zahtijevani od strane države.

2.29. Raspodjela dividendi

Raspodjela dividendi dioničarima Društva priznaje se kao obveza u financijskim izvještajima u razdoblju u kojem su odobrene od strane Glavne skupštine Društva.

2.30. Porez na dodanu vrijednost

Porezna uprava zahtijeva podmirenje PDV-a na neto osnovi. PDV koji proizlazi iz transakcija prodaje i kupnje priznaje se i iskazuje u bilanci na neto osnovi. U slučaju umanjnja potraživanja za ispravak vrijednosti, gubitak od umanjnja iskazuje se u bruto iznosu potraživanja, uključujući PDV.

2.31. Obveze prema dobavljačima

Obveze prema dobavljačima su nastale za nabavljena dobra ili usluge u redovnom poslovanju. Ove obveze su klasificirane kao tekuće ako plaćanje dospijeva u roku od jedne godine ili kraće, a ako ne, klasificirane su kao dugotrajne.

Obveze prema dobavljačima se početno priznaju po fer vrijednosti, a u budućim razdobljima se iskazuju po amortiziranom trošku koristeći metodu efektivne kamatne stope.

2. ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (nastavak)

2.32. Obveze i povezana imovina s osnove testa adekvatnosti obveza

MSFI 4 propisuje obavezno provođenje testa adekvatnosti obveza iz ugovora o osiguranju. Grupa na svaki datum izvještavanja procjenjuje jesu li njegove iskazane obveze za osiguranje adekvatne, koristeći sadašnje procjene budućih novčanih tokova po svim svojim ugovorima o osiguranju. Ako navedena procjena pokaže da je knjigovodstvena vrijednost obveza iz osiguranja nedovoljna u odnosu na procijenjene buduće novčane tokove, manjak se priznaje na teret dobiti ili gubitka. Procjene budućih novčanih tokova temelje se na realnim aktuarskim pretpostavkama uzimajući u obzir tekuće iskustvo o nastanku šteta.

2.33. Tehničke pričuve

Tehničke pričuve iskazane u financijskim izvještajima odnose se na prijenosne premije, matematičku pričuvu osiguranja života, pričuvu za štete, pričuvu za kolebanje šteta i ostale osigurateljno tehničke pričuve, a formiraju se sukladno Pravilniku o minimalnim standardima, načinu obračuna i mjerilima za izračun tehničkih pričuva osiguranja prema računovodstvenim propisima kao i internim aktima Grupe. Sve tehničke pričuve imaju pozitivno mišljenje imenovanog ovlaštenog aktuaru Grupe.

i/ Prijenosne premije

Grupa obračunava prijenosne premije za one vrste osiguranja kod kojih osigurateljno pokriće traje i nakon kraja izvještajnog razdoblja budući da se osigurateljna godina i izvještajno razdoblje ne poklapaju. Osnovica za obračun bruto prijenosne premije neživotnih osiguranja je obračunata (policirana) premija, dok je osnovica za obračun bruto prijenosne premije dopunskih osiguranja uz osiguranje života naplaćena premija.

Prijenosne premije obračunavaju se po metodi pro rata temporis, osim za vrste osiguranja kredita gdje se uzima u obzir smanjenje osigurateljnog pokrića tijekom trajanja ugovora. Reosigurateljni dio bruto prijenosne premije utvrđuje se ovisno o ugovoru o reosiguranju i metodi primijenjenoj za obračun pripadajuće bruto prijenosne premije.

ii/ Matematička pričuva osiguranja života

Matematička pričuva osiguranja života obračunata je pojedinačno po svakom ugovoru o osiguranju neto prospektivnom metodom sukladno zakonskim propisima i pravilnicima HANFA-e.

iii/ Pričuve za štete

Pričuve za štete sadrže pričuve za prijavljene štete, pričuve za nastale neprijavljene štete i pričuve za troškove obrade šteta.

Pričuve za prijavljene štete utvrđuju se pojedinačnom procjenom. Kod određivanja pričuva za troškove obrade šteta i za nastale neprijavljene štete primijenjene su aktuarske metode.

Udio reosiguranja u pričuvama utvrđen je u skladu s reosigurateljnim ugovorima.

iv/ Pričuva za rizike koji nisu istekli

Pričuva za rizike koji nisu istekli oblikuje se tamo gdje očekivana vrijednost šteta i troškova, koji se odnose na neistekla razdoblja polica na snazi na datum izvještavanja, nadilazi pričuvu prijenosnih premija vezanu za te police. Pričuva za rizike koji nisu istekli računa se zasebno za pojedine vrste odnosno homogene grupe rizika.

v/ Pričuva za bonuse i popuste

Pričuva za bonuse i popuste oblikuje se prema odredbama ugovora o osiguranju i u skladu s Pravilnikom o minimalnim standardima, načinu obračuna i mjerilima za izračun tehničkih pričuva osiguranja prema računovodstvenim propisima.

2. ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (nastavak)

2.34. Tehničke pričuve životnih osiguranja kada ugovaratelj snosi rizik ulaganja

Kako Grupa zaključuje police životnih osiguranja kod kojih ugovaratelj snosi rizik ulaganja oblikovana je i odgovarajuća posebna pričuva po svakom ugovoru o osiguranju.

2.35. Reosiguranje

Grupa cedira premije reosiguranju u sklopu redovnog poslovanja sa svrhom ograničavanja svog neto potencijalnog gubitka kroz diverzifikaciju rizika. Ugovori o reosiguranju ne lišavaju Grupu njene izravne obveze prema imateljima polica.

Cedirane premije i nadoknadivi iznosi prezentiraju se kroz dobit ili gubitak na bruto principu. Samo ugovori iz kojih proizlazi značajan prijenos rizika osiguranja računovodstveno se evidentiraju kao ugovori o reosiguranju. Iznosi naplativi po takvim ugovorima priznaju se u istoj godini kao i povezana šteta. Ugovori koji ne prenose značajan rizik osiguranja (tj. financijsko reosiguranje), računovodstveno se evidentiraju kao depoziti. Tijekom 2019. i 2018. godine Grupa nije imala takvih ugovora.

Imovina s osnove reosiguranja uključuje iznose koji se potražuju od društava za reosiguranje za cedirane obveze iz osiguranja. Potraživanja od reosiguravatelja su procijenjena na način konzistentan s pričuvama za neisplaćene štete ili štete plaćene po osnovi reosiguranih polica. Imovina s osnove reosiguranja sadrži stvarne ili procijenjene iznose potraživanja od reosiguratelja u vezi s tehničkim pričuvama. Imovina iz poslova reosiguranja vezana uz tehničke pričuve formira se na temelju uvjeta ugovora o reosiguranju i vrednuje na istoj osnovi kao i povezane reosigurane obveze.

Potraživanja od reosiguranja procjenjuju se za umanjene vrijednosti na svaki datum izvještavanja.

2.36. Klasifikacija ugovora

Ugovori u kojima Grupa preuzima značajni rizik osiguranja od druge strane (vlasnika police) prihvaćajući nadoknaditi štetu vlasniku police ili drugom korisniku osiguranja ako nastupi određeni neizvjesni događaj (osigurani događaj) koji negativno utječe na imatelja police ili drugog korisnika osiguranja klasificiraju se kao ugovori o osiguranju. Rizik osiguranja razlikuje se od financijskog rizika.

Financijski rizik je rizik moguće buduće promjene jedne ili više određenih kamatnih stopa, cijena vrijednosnica, cijena dobara, tečaja, indeksa cijena ili stopa, kreditnog rejtinga ili kreditnih indeksa ili drugih varijabli, uz uvjet da u slučaju nefinancijske varijable ta varijabla nije specifična za jednu ugovornu stranu. Ugovori o osiguranju također mogu donekle prenositi financijski rizik.

Ugovori u kojima prijenos rizika osiguranja s vlasnika police na Grupu nije značajan, klasificiraju se kao ugovori o ulaganju.

Ugovori o osiguranju i ugovori o ulaganju mogu sadržavati obilježja diskrecionog sudjelovanja u dobiti. Ugovor s obilježjem diskrecionog sudjelovanja u dobiti su ugovorna prava imatelja police na primanje dodatka u odnosu na minimalna zagarantirana plaćanja, pri čemu će dodatna plaćanja činiti značajan dio ukupnih ugovornih plaćanja i čiji su iznos ili trenutak nastanka uz diskreciju izdavatelja i koja se ugovorno temelje na:

- uspješnosti određene skupine ugovora ili određenog tipa ugovora,
- realiziranim i/ili nerealiziranim prinosima na ulaganja u određene skupine imovine izdavatelja ili
- dobiti ili gubitku Društva koje je izdalo ugovore.

Diskrecijski element tih ugovora računovodstveno se evidentira unutar matematičke pričuve. Rezerviranja za diskrecijske bonuse unutar matematičke pričuve čine iznosi proizašli iz sudjelujućih polica, čija alokacija imateljima polica nije specificirana na datum izvještavanja. Nakon odluke o alokaciji, vrše se transferi iz rezerviranja za diskrecijske bonuse na pojedinačne police.

Na datum izvještavanja iznos rezerviranja za diskrecijsku alokaciju dobiti za Grupu iznosio je - tisuća kuna (2018.: 20.650 tisuća kuna).

2. ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (nastavak)

2.37. Upravljanje rizikom osiguranja

Rizik osiguranja odnosi se na rizik koji može nastati ako stvarne isplate šteta i naknada premašuju neto-knjigovodstveni iznos obveza iz osiguranja zbog slučajnosti, pogrešaka i/ili promjena okolnosti. Rizik osiguranja uključuje rizik nastupa štetnog događaja, rizik određivanja visine premije (tarifiranje), rizik oblikovanja pričuva te rizike reosiguranja.

Premijski rizik je prisutan u trenutku izdavanja police prije nego što se dogodi osigurani slučaj. Postoji rizik da će troškovi i štete koje će nastati biti veći od primljenih premija. Rizik pričuva predstavlja rizik da je apsolutna razina tehničkih pričuva krivo procijenjena ili da će stvarne štete varirati oko statističke srednje vrijednosti. Rizik pribave neživotnih osiguranja također uključuje rizik katastrofe, koji proizlazi iz izvanrednih događaja koji nisu u dovoljnoj mjeri pokriveni premijskim rizikom ili rizikom pričuve. Rizik pribave osiguranja života uključuje biometrijski rizik (koji uključuje smrtnost, dugovječnost, rizik poboljšavanja i invalidnosti) i rizik odustajanja. Rizik odustajanja predstavlja veću ili manju stopu odustajanja od polica, prekida, promjena u kapitalizaciji (prestanak plaćanja premije) i otkupa.

Grupa upravlja rizikom osiguranja kroz limite pribave, procedure odobravanja transakcija koje uključuju nove proizvode ili koje prelaze zadane limite, tarifiranje, dizajn proizvoda i upravljanje reosiguranjem. Strategija pribave teži različitosti koja će osigurati uravnotežen portfelj i bazira se na velikom portfelju sličnih rizika tijekom više godina što smanjuje varijabilnost rezultata. Svi ugovori osiguranja neživota su u pravilu godišnji i ugovaratelji imaju pravo odbiti produljenje ugovora ili promijeniti uvjete ugovora prilikom obnove.

Grupa prenosi dio rizika u reosiguranje kako bi kontroliralo izloženost gubicima i zaštitilo kapitalnu osnovu. Grupa kupuje kombinaciju proporcionalnih i neproporcionalnih ugovora o reosiguranju kako bi smanjilo neto izloženost za pojedini rizik ovisno o vrsti osiguranja.

Rizik osiguranja prate aktuari kroz svoje poslove, a Sektor za upravljanje rizicima u dogovoru s njima preuzima pokazatelje kako bi taj rizik obuhvatili u sklopu upravljanja rizicima na razini cijele Grupe.

Izješće o adekvatnosti pričuva, premije osiguranja kao i samopridržaja, daje imenovani ovlašteni aktuar.

Koncentracija rizika osiguranja

Ključni aspekt rizika osiguranja kojem je Grupa izložena je stupanj koncentracije rizika osiguranja koji određuje stupanj do kojega određeni događaj ili serija događaja mogu utjecati na obveze Grupe. Takva koncentracija može proizaći iz pojedinog ugovora o osiguranju ili iz većeg broja povezanih ugovora kod kojih može nastati slična obveza. Važan aspekt koncentracije rizika osiguranja je da koncentracija također može proizaći iz akumulacije rizika kroz različite vrste osiguranja.

Koncentracija rizika može proizaći iz rijetkih događaja s velikim posljedicama kao što su prirodne katastrofe, u situacijama kada je Grupa izložena neočekivanim promjenama u trendovima, na primjer, neočekivane promjene u ljudskoj smrtnosti ili u ponašanju vlasnika polica osiguranja; ili kada značajni sudski ili regulatorni rizici mogu prouzrokovati velike pojedinačne gubitke, ili imati utjecaj na veliki broj ugovora. Rizici koje pribavlja Grupa su locirani u Republici Hrvatskoj.

2. ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (nastavak)**2.37. Upravljanje rizikom osiguranja (nastavak)**

Koncentracija osigurateljnog rizika prije i poslije reosiguranja u odnosu na vrstu prihvaćenog osigurateljnog rizika prikazana je u tablici, s obzirom na knjigovodstvenu vrijednost nastalih šteta i odšteta (bruto i neto od reosiguranja) koje nastaju na temelju ugovora o osiguranju:

(u tisućama kuna)	31.12.2019.			31.12.2018.		
	Bruto nastale štete	Udio reosiguranja		Bruto nastale štete	Udio reosiguranja	
		u nastalim štetama	Neto nastale štete		u nastalim štetama	Neto nastale štete
	u valuti	u valuti	u valuti	u valuti	u valuti	u valuti
Osiguranje od nezgode	35.625	319	35.306	41.180	(57)	41.237
Zdravstveno osiguranje	176.100	(63)	176.163	165.162	(36)	165.198
Osiguranje cestovnih vozila	282.936	2.932	280.004	261.629	794	260.835
Osiguranje tračnih vozila	922	-	922	1.165	-	1.165
Osiguranje zračnih letjelica	(3.113)	(3.642)	529	9.536	8.080	1.456
Osiguranje plovila	19.045	16.409	2.636	28.015	22.423	5.592
Osiguranje robe u prijevozu	3.150	779	2.371	7.843	991	6.852
Osiguranje od požara i elementarnih šteta	97.095	47.635	49.460	83.489	45.137	38.352
Ostala osiguranja imovine	272.497	47.812	224.685	212.568	5.072	207.496
Osiguranje od odgovornosti za upotrebu motornih vozila	385.592	13.315	372.277	350.212	(257)	350.469
Osiguranje od odgovornosti za upotrebu zračnih letjelica	-	1	(1)	267	(19)	286
Osiguranje od odgovornosti za upotrebu plovila	(5.376)	(845)	(4.531)	148	(2.473)	2.621
Ostala osiguranja od odgovornosti	87.300	1.694	85.606	86.521	3.078	83.443
Osiguranje kredita	(64.365)	3.702	(68.067)	(57.835)	3.526	(61.361)
Osiguranje jamstava	409	-	409	166	-	166
Osiguranje raznih financijskih gubitaka	5.820	(64)	5.884	14.804	8.865	5.939
Osiguranje troškova pravne zaštite	314	(5)	319	272	200	72
Putno osiguranje	9.877	-	9.877	11.604	-	11.604
Ukupno neživotno osiguranje	1.303.828	129.979	1.173.849	1.216.746	95.324	1.121.422
Životno osiguranje	600.906	10	600.896	506.676	50	506.626
Rentno osiguranje	14.687	-	14.687	4.838	-	4.838
Dopunska osiguranja uz životno osiguranje	3.712	-	3.712	4.122	-	4.122
Životna ili rentna osiguranja kod kojih osiguranik na sebe preuzima investicijski rizik	4.010	-	4.010	106.576	-	106.576
Ukupno životno osiguranje	623.315	10	623.305	622.212	50	622.162
Ukupno	1.927.143	129.989	1.797.154	1.838.958	95.374	1.743.584

2. ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (nastavak)

2.37. Upravljanje rizikom osiguranja (nastavak)

Uprava vjeruje da neživotna osiguranja nemaju značajnu izloženost prema bilo kojoj skupini osiguranika po društvenim, profesionalnim, generacijskim ili sličnim kriterijima. Najveća vjerojatnost značajnih gubitaka proizlazi iz katastrofalnih događaja, kao što su poplave, tuča, oluje ili oštećenja uslijed potresa. Tehnike i pretpostavke koje Grupa koristi za izračun ovih rizika uključuju:

- Mjerenje zemljopisnih akumulacija,
- Procjenu najvećeg mogućeg gubitka,
- Reosiguranje viška štete.

Neživotna osiguranja

Osnovni pokazatelj rizika osiguranja je kvota šteta. U sljedećim tablicama su prikazane kvote šteta, kvote troškova i kombinirane kvote te kvote šteta neto od reosiguranja.

Usporedba kvota šteta i troškova za 2019. i 2018. godinu:

Neživotna osiguranja	31. prosinca 2019.	31. prosinca 2018.
Kvota šteta	-50,37 %	-50,39 %
Kvota troškova	-45,20 %	-43,03 %
Kombinirana kvota	-95,56 %	-93,42 %
Kvota šteta neto	-51,77 %	-54,10 %

Životna osiguranja

Kod životnih osiguranja su izraženi kamatni rizik i biometrijski rizici. Kamatni rizik se obrađuje kroz tržišne rizike, a biometrijski rizici se prate na temelju aktuarskih analiza.

Analiza matematičke pričuve po garantiranoj kamatnoj stopi je kako slijedi:

Kamata uračunata u cjeniku je u intervalu	Matematička pričuva* na 31. prosinca 2019.		Matematička pričuva* na 31. prosinca 2018.	
	(u tisućama kuna)	Udio %	(u tisućama kuna)	Udio %
[0, 1]	90.030	3,05 %	51.205	1,87 %
[1, 3]	1.595.359	53,99 %	1.315.071	48,15 %
[3, 4]	973.742	32,95 %	1.047.137	38,34 %
[4, 5]	293.539	9,93 %	315.636	11,56 %
[5, 6]	2.450	0,08 %	2.241	0,08 %
	2.955.120	100,00 %	2.731.290	100,00 %

* Matematička pričuva je matematička pričuva ugovorenih svota i matematička pričuva dodatnih svota.

U gornjoj tablici je prikazana matematička pričuva po garantiranim kamatnim stopama. Prinos od ulaganja za životna osiguranja prikazan je u sljedećoj tablici i dovoljan je za pokriće potrebne kamate za portfelj životnih osiguranja.

Prinos na matematičku pričuvu:

(u tisućama kuna)	2019.	2018.
Prosječno stanje matematičke pričuve	2.818.211	2.668.136
Prinos od ulaganja na matematičku pričuvu	131.107	95.849
Stopa godišnjeg prinosa na matematičku pričuvu	4,65 %	4,29 %

2. ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (nastavak)

2.37. Upravljanje rizikom osiguranja (nastavak)

Osjetljivost sadašnje vrijednosti buduće dobiti na promjene značajnih varijabli

Dobit ili gubitak i obveze iz osiguranja su većinom osjetljivi na promjene u smrtnosti, stopi troška i diskontnoj stopi koja se koristi u testu adekvatnosti obveza.

Grupa procjenjuje utjecaj promjena u ključnim varijablama koje imaju značajan utjecaj na sadašnju vrijednost buduće dobiti ("PVFP") na kraju godine. Za svako razdoblje, projekcija je izračunata dobit (vektor profit), a "PVFP" se izračunava kao sadašnja vrijednost dobiti uz rizik diskontne stope.

Tablica u nastavku prikazuje analizu osjetljivosti za životno osiguranje.

Rizik životnog osiguranja – analiza osjetljivosti	2019.	2018.
<i>(u tisućama kuna)</i>	Promjena obveze	Promjena obveze
Kamatna stopa -0,5 %	114.987	101.040
Smrtnost +10 %	6.283	8.762
Troškovi +10 %	34.784	28.574

Grupa koristi izračun sadašnje vrijednosti budućih profita (engl. present value of future profits ili PVFP) za potrebe upravljanja s osjetljivosti rizika osiguranja. Osnovni scenarij odnosi se na obračun obveza s pretpostavkama koje se koriste za izračun najbolje procjene (engl. best estimate). Osnovni scenarij predstavlja izračun uz primjenu pretpostavki opisanih u bilješki 2.37 tijekom testa adekvatnosti obveza. Za svaku policu se izračunava prihod od premije i ulaganja, a troškovi se izračunavaju na temelju troškova uprave i izdataka za štete.

Promjene u varijablama predstavljaju razumno moguće promjene koje bi, da su se dogodile, dovele do značajnih promjena u obvezama iz osiguranja na datum izvještavanja. Razumno moguće promjene ne predstavljaju niti očekivane promjene u varijablama niti najgore scenarije. Analizirana je promjena u svakoj varijabli, pri čemu ostale pretpostavke ostaju nepromijenjene, a promjene u vrijednosti povezane imovine se zanemaruju.

Osjetljivost na promjene smrtnosti izračunata je smanjenjem smrtnosti za mirovinske proizvode za 10 % i povećanjem smrtnosti za ostale proizvode za 10 %, dok je osjetljivost na promjene troškova izračunata povećanjem troškova održavanja portfelja za 10 %.

Najznačajniji učinak na dobit ili gubitak te na visinu tehničkih pričuva, kako pokazuju rezultati PVFP-a, ima promjena kamatnih stopa.

Neživotno osiguranje

U neživotnim osiguranjima, varijable koje imaju najveći utjecaj na obveze osiguranja odnose se na sudske sporove iz osiguranja automobilske odgovornosti. Obveze koje se odnose na sudske štete osjetljive su na pravne, sudske, političke, ekonomske i društvene trendove. Uprava smatra da nije izvedivo kvantificirati osjetljivost neživotnih osiguranja na promjene u ovim varijablama.

2.38. Osnovne pretpostavke koje imaju najveći utjecaj na priznatu imovinu, obveze, prihode i rashode iz poslovanja osiguranja

i/ Neživotno osiguranje

Na datum bilance formira se pričuva za procijenjeni konačni trošak podmirenja svih nastalih šteta koje proizlaze iz događaja nastalih do toga datuma, bilo da su prijavljene ili ne, skupa s odgovarajućim troškovima obrade šteta, umanjeno za već isplaćene iznose. Obveza za prijavljene, a nelikvidirane štete je procijenjena posebno za svaku pojedinačnu štetu uzevši u obzir okolnosti, dostupne informacije od procjenitelja i povijesne dokaze o iznosima sličnih šteta. Pojedinačne štete se redovno pregledavaju i rezerva se redovno ažurira kada se pojave nove informacije. Procjena pričuve za nastale, a neprijavljene štete (IBNR) je općenito podložna većem stupnju neizvjesnosti nego pričuva za prijavljene štete. IBNR pričuvu procjenjuju aktuari Društva.

2. ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (nastavak)

2.38. Osnovne pretpostavke koje imaju najveći utjecaj na priznatu imovinu, obveze, prihode i rashode iz poslovanja osiguranja (nastavak)

Zavisno od karakteristika pojedine vrste osiguranja, portfelja Grupe i oblika i kvalitete raspoloživih podataka, pričuva za nastale a neprijavljene štete utvrđuje se najprikladnijim modelom koji se temelji na determinističkim ili stohastičkim metodama koje za osnovicu imaju trokut šteta. Kako bi budući razvoj šteta bio najbolje opisan odabrani model može sadržavati jednu ili kombinaciju nekoliko metoda.

Oblikovanje IBNR pričuve se radi po vrstama posla odnosno homogenim grupama rizika.

Za štete „dugog repa“, nivo pričuva u velikoj mjeri ovisi o procjeni razvoja šteta od posljednje godine razvoja za koju postoje povijesni podaci do konačnog razvoja. Preostali faktori razvoja šteta se procjenjuju razborito koristeći matematičke metode krivulja, koje projiciraju opažene faktore ili se baziraju na aktuarskoj procjeni.

Stvarna metoda koja se koristi ovisi o godini nastanka štete i opaženom povijesnom razvoju šteta. U mjeri u kojoj ove metode koriste povijesni razvoj šteta, pretpostavlja se da će se povijesni uzorak razvoja šteta ponoviti i u budućnosti. Postoje razlozi zašto ovo možda nije ispunjeno pa je potrebno modificirati metode. Mogući razlozi su:

- ekonomski, politički i društveni trendovi (koji uzrokuju različit nivo inflacije u odnosu na očekivani);
- promjene u kombinaciji vrsta ugovora o osiguranju koji se pribavljaju;
- nasumične varijacije, uključujući utjecaj velikih gubitaka.

IBNR pričuve su inicijalno procijenjene u bruto iznosu i radi se poseban izračun kako bi se procijenio udio reosiguranja.

Diskontiranje

Osim rentnih šteta, pričuve neživota se ne diskontiraju. Pričuve za štete osiguranja od odgovornosti koje se plaćaju u vidu rente utvrđene su kao sadašnja vrijednost budućih obveza na osnovi bezrizične krivulje kamatnih stopa (EIOPA_RFR zadnja objava u 2018. godini), godišnje stope prilagodbe renti te Hrvatskih tablica smrtnosti 2010.-2012..

ii/ Životno osiguranje

Matematička pričuva se računa neto prospektivnom metodom koristeći razumne aktuarske pretpostavke, a u skladu sa smjernicama izdanim od strane HANFA-e. Garantirana tehnička kamatna stopa po policama osiguranja iznosi od 0 % do 6 % ovisno o prvotnom (povijesnom) cjeniku.

Ugovaratelji osiguranja za slučaj smrti i doživljenja imaju pravo na udio u dobiti Društva ostvarenoj upravljanjem fondovima životnog osiguranja. Udjeli u dobiti izračunavaju se jedanput godišnje najranije po proteku prve odnosno druge godine trajanja osiguranja ovisno o cjeniku. Visinu udjela u dobiti određuje Uprava.

Ugovaratelji osiguranja za slučaj smrti i doživljenja imaju pravo na udio u dobiti Društva ostvarenoj upravljanjem sredstvima životnog osiguranja. Za police sklopljene nakon 31.12.2017. godine mogući izvori dobiti su jedino troškovi i smrtnost. Udjeli u dobiti izračunavaju se jedanput godišnje najranije po proteku prve odnosno druge godine trajanja osiguranja ovisno o cjeniku. Visinu udjela u dobiti određuje Uprava. Za izračun matematičke pričuve Grupa koristi hrvatske tablice smrtnosti 2010.-2012. Za potrebe izračuna matematičke pričuve za ugovore o osiguranju zaključene prije 2010. godine koristi se kamatna stopa 3,25 % odnosno 3 % (maksimalna stopa propisana od HANFA-e je 3,3 %) za ugovore o osiguranju zaključene u 2010. godini 3 % i 2,75 % (maksimalna stopa propisana od HANFA-e je 3 %), za ugovore o osiguranju zaključene nakon 2010. godine do zaključno 30. lipnja 2016. 2,75 % do 1 % (maksimalna stopa propisana od HANFA-e je 2,75 %), za ugovore sklopljene nakon 1. srpnja 2016. 1,75 % do 0 % (maksimalna stopa propisana od HANFA-e je 1,75 % za ugovore s valutnom klauzulom te 2 % za ugovore u kunama) te za ugovore sklopljene nakon 1. siječnja 2018. u rasponu od 1 % do 0 %, odnosno kamatnu stopu od 1,20% za osiguranje s ugovorenim trajanjem 5 godina (maksimalna stopa propisana od HANFA-e je 1 %, te 1,75 % za ugovore s trajanjem do 5 godina).

2. ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (nastavak)

2.38. Osnovne pretpostavke koje imaju najveći utjecaj na priznatu imovinu, obveze, prihode i rashode iz poslovanja osiguranja (nastavak)

Osjetljivost dobiti ili gubitka i kapitala na promjene značajnih varijabli

Dobit ili gubitak i osigurateljne obveze su uglavnom osjetljivi na promjene u stopi ulaganja i stopi troškova koji su procijenjeni za potrebe izračuna adekvatnosti obveza.

Odredbe i uvjeti ugovora o osiguranju koji imaju značajni utjecaj na iznos, vrijeme i neizvjesnost budućih novčanih tokova

Grupa nudi različite vrste neživotnih osiguranja, uglavnom osiguranje vozila, imovine, odgovornosti, pomorsko osiguranje, transportno osiguranje i osiguranje nezgode. Glavni izvor neizvjesnosti koji utječe na iznos i vrijeme budućih novčanih tokova proizlazi iz neizvjesnosti nastanka budućih šteta kao i neizvjesnosti vezanih uz njihove iznose. Iznos plaćen po pojedinoj šteti je ograničen osiguranom svotom koja je utvrđena u polici osiguranja.

Ostali značajni izvori neizvjesnosti vezani za neživotna osiguranja proizlaze iz regulative koja daje pravo osiguranicima da prijave štetu prije stupanja na snagu zastare, koja nastupa 3 godine od saznanja osiguranika za štetu, ali ne kasnije od 5 godina od početka godine, nakon godine nastanka štete. Ova odredba je posebno značajna za trajnu invalidnost koja proizlazi iz osiguranja nezgode, zbog teškoća u procjeni razdoblja između nastanka štete i potvrde njenih trajnih efekata.

U portfelju neživotnih osiguranja ne postoje proizvodi kojima se garantira neograničeno pokrivanje te maksimalni iznos za koji osiguravatelj može biti obvezan po pojedinoj polici uslijed nastanka jednog štetnog događaja uvijek ograničen ugovorenim iznosom osiguranja. Izuzetak od ovog pravila je osiguranje automobilske odgovornosti za štete u zemljama članicama sustava zelene karte koje imaju nelimitirano pokrivanje. Obzirom na zakonske odredbe koje kod osiguranja automobilske odgovornosti propisuje primjenu svota osiguranja države u kojoj je šteta nastala ovaj rizik nije moguće u potpunosti izbjeći, ali ga je moguće transferirati putem odgovarajućih reosigurateljnih ugovora.

2.39. Ispravak pogreške

Zbog informacija vezanih uz odgođenu poreznu imovinu koje nisu bile dostupne u trenutku pripreme izračuna goodwilla prilikom alokacije kupovne cijene od stjecanja društva EXPERTUS d.o.o. Zagreb, prepravljene su stavke goodwilla i odgođene porezne imovine stečene u 2018. godini.

Učinak navedenih ispravaka na podatke Grupe na dan 31. prosinca 2018. godine je kako slijedi:

(u tisućama kuna)

Stavka Izvještaja o financijskom položaju	Prije ispravka	Ispravak	Neto prikaz	Nakon ispravka
31. prosinca 2018.				
Nematerijalna imovina (bilješka 20)	1.057.779	40.078	-	1.097.857
Odgođena porezna imovina (bilješka 26)	406.527	(40.078)	(58.675)	307.774
Odgođena porezna obveza (bilješka 26)	(310.802)	-	58.675	(252.127)

Ispravak pogreške nema utjecaj na Društvo niti na stanja 1. siječnja 2018. godine Grupe.

Ispravak pogreške nema utjecaj na Izvještaj o sveobuhvatnoj dobiti, Izvještaj o promjenama kapitala niti na Izvještaj o novčanom toku.

2. ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (nastavak)

2.40. Utjecaj primjene novih standarda

Primjena MSFI 16 Najmovi

Grupa i Društvo su s 1. siječnja 2019. godine počeli s primjenom novog računovodstvenog standarda MSFI 16 Najmovi. Pritom je primijenjen pojednostavljeni prijelazni pristup te nisu prepravljani usporedni iznosi za godinu prije prvog usvajanja.

Grupa je na datum prve primjene MSFI -ja 16 priznala obvezu za najam za najmove koji su prethodno klasificirani kao poslovni najam primjenom MRS-a 17. Ove obveze su mjerene po sadašnjoj vrijednosti preostalih plaćanja najma, diskontiranoj primjenom granične kamatne stope zaduživanja najmoprimca na datum 1. siječnja 2019. Prosječna ponderirana granična kamatna stopa korištena za izračun obveza po najmu na 1. siječnja 2019. iznosila je 1,6 % - 5,28 % za Grupu.

Na 1. siječnja 2019. Grupa je priznala imovinu s pravom uporabe mjerenu po vrijednosti koja je jednaka obvezi za najam, prilagođeno za unaprijed plaćene ili obračunate iznose najamnina vezane uz najam

Prilikom početne primjene MSFI-a 16, Grupa je koristila sljedeća praktična rješenja koja su dopuštena od strane standarda:

- Primjenu jedinstvene diskontne stope (2019.: 1,6 % - 5,28 %) na portfelj najмова s relativno sličnim karakteristikama,
- Primjenu izuzeća za kratkoročne najmove, odnosno najmove čije je preostalo trajanje od 1. siječnja 2019. kraće od 12 mjeseci,
- Grupa je odlučila koristiti izuzeće od standarda za najmove s odnosnom imovinom niske vrijednosti te kratkoročne najmove.
- Za ugovore koji sadržavaju mogućnost produljenja ili raskida, korišteno je prethodno iskustvo sa sličnim ugovorima prilikom definiranja uvjeta ugovora.

Mjerenje obveze za najam Grupe:

(u tisućama kuna)

Obveze za operativni najam na 31. prosinca 2018. godine	2.267
+/- Ugovori procijenjeni kao ugovori o najmu	145.260
Obveze za najam priznate na 1. siječnja 2019. godine	147.527
Od kojih:	
Kratkoročne obveze	19.687
Dugoročne obveze	127.840

Mjerenje imovine s pravom uporabe

Pravo na korištenje imovine mjereno je po vrijednosti koja je jednaka obvezi za najam, prilagođeno za unaprijed plaćene ili obračunate iznose najamnina vezane uz najam koji je priznat u izvještaju o financijskom položaju na 31. prosinca 2018.

U izvještaju o financijskom položaju, imovina s pravom uporabe prikazana je unutar linije Nekretnine, postrojenja i oprema dok je obveza za najam prikazana unutar linije Obveze prema dobavljačima i ostale obveze.

Promjena računovodstvene politike rezultirala je priznavanjem sljedećih stavaka u izvještaju o financijskom položaju na 1. siječnja 2019.:

- Imovina s pravom uporabe (unutar linije Nekretnine, postrojenja i oprema) – povećanje za 147.527 tisuća kuna,
- Ostala nematerijalna imovina (unutar linije Nematerijalna imovina) – smanjenje za 35.857 tisuća kuna,
- Obveze za koncesije (unutar linije Dobavljači i ostale obveze) – smanjenje za 35.857 tisuća kuna,
- Obveze za najam (unutar linije Dobavljači i ostale obveze) – povećanje za 147.527 tisuća kuna.

Grupa nije imala potrebe za bilo kakvim prilagođavanjem za imovinu u kojoj je najmodavac, kao rezultat usvajanja MSFI-ja 16.

3. UPRAVLJANJE FINACIJSKIM RIZIKOM

3.1. Čimbenici financijskog rizika

Poslovne aktivnosti Društva i Grupe izložene su različitim vrstama financijskih rizika koje uključuju: tržišni rizik (valutni rizik, rizik fer vrijednosti kamatne stope, kamatni rizik novčanog toka i cjenovni rizik), kreditni rizik i rizik likvidnosti. Cjelokupno upravljanje rizicima Društva obavlja odjel riznice Društva.

Uprava prepoznaje značaj postojanja efikasnog i efektivnog sustava upravljanja rizicima Grupe. Regulatorna tijela kontroliraju solventnost društava koja se bave osiguranjem kako bi se osiguralo pokriće obveza proizašlih iz mogućih ekonomskih promjena ili prirodnih katastrofa.

Grupa aktivno upravlja imovinom koristeći pristup koji stavlja u ravnotežu kvalitetu, diversifikaciju, usklađivanje imovine i obveza, likvidnost i prinost od ulaganja. Uprava pregledava i odobrava portfelje, utvrđuje limite i nadzire proces upravljanja aktivom i pasivom te se u djelatnosti osiguranja dužna pažnja poklanja i usklađenosti s pravilima koja su postavljena Zakonom o osiguranju.

U transakcijama financijskim instrumentima Grupa na sebe preuzima financijske rizike. Ovi rizici uključuju tržišni rizik, kreditni rizik i rizik likvidnosti. Svaki od ovih rizika je opisan dalje u tekstu, zajedno sa sažetkom načina na koji Grupa upravlja tim rizikom.

a) Tržišni rizik

i/ Valutni rizik – rizik fluktuacije fer vrijednosti ili novčanih tokova po financijskim instrumentima zbog promjena u tečajevima stranih valuta.

Grupa je izložena valutnom riziku kroz transakcije u stranim valutama. To je rizik promjene tečaja stranih valuta zbog kojeg dolazi do promjene vrijednosti financijskih instrumenata. Grupa je izložena valutnom riziku s osnova ulaganja u dužničke vrijednosne papire, depozite, zajmove kao i s osnova premije, šteta i tehničkih pričuva po policama osiguranja s valutnom klauzulom. Grupa upravlja valutnim rizikom na način da procjenjuje i planira, te time smanjuje razliku između imovine i obveza denominiranih u stranoj valuti ili uz valutnu klauzulu.

U odnosu na iskazano stanje na dan 31. prosinca 2019. godine, ako bi tečaj EUR-o porastao/smanjio se za 1 %, u odnosu na kunu (2018.: 1 %), uz pretpostavku da su svi ostali pokazatelji ostali nepromijenjeni, dobit prije poreza Grupe za izvještajno razdoblje bila bi za 22.647 tisuća kuna (2018.: 54.750 tisuća kuna) veća/manja, dobit prije poreza Društva za izvještajno razdoblje bila bi za 10.933 tisuća kuna (2018.: 6.751 tisuća kuna) veća/manja uglavnom kao rezultat dobitaka/gubitaka od tečajnih razlika na preračunu iz EUR-a kod financijske imovine, deviznog računa i kredita.

U odnosu na iskazano stanje na dan 31. prosinca 2019. godine, ako bi tečaj USD porastao/smanjio se za 10 %, u odnosu na kunu (2018. 10 %), uz pretpostavku da su svi ostali pokazatelji ostali nepromijenjeni, dobit prije poreza Grupe za izvještajno razdoblje bila bi za 14.075 tisuća kuna (2018.: 14.369 tisuća kuna) veća/manja, uglavnom kao rezultat dobitaka/gubitaka od tečajnih razlika na preračunu iz USD kod primljenih kredita i potraživanja od kupaca.

ii/ Cjenovni rizik

Društvo je izloženo cjenovnom riziku koji proizlazi iz ulaganja u glavnične instrumente koji su u bilanci klasificirani u financijsku imovinu po fer vrijednosti u računu dobiti i gubitka i financijsku imovinu raspoloživu za prodaju. Društvo upravlja cjenovnim rizikom koji proizlazi iz ulaganja u glavnične instrumente na način da se ulaganja diversificiraju u skladu s limitima određenim od strane Uprave.

3. UPRAVLJANJE FINACIJSKIM RIZIKOM (nastavak)

3.1 Čimbenici financijskog rizika (nastavak)

Ulaganja Društva u vlasničke instrumente kojima se javno trguje uključena su u službenu kotaciju burze.

Ostali cjenovni rizici Grupe - rizik vlasničkih vrijednosnih papira je uzrokovan fluktuacijom fer vrijednosti ili novčanih tokova po financijskim instrumentima zbog promjena tržišnih cijena (koje ne proizlaze iz kamatnog ili valutnog rizika) bilo da je riječ o promjenama koje su prouzročili čimbenici svojstveni pojedinom financijskom instrumentu ili njegovom izdavatelju ili drugi čimbenici koji utječu na sve slične financijske instrumente kojima se trguje na tržištu.

Portfelj utrživih vlasničkih vrijednosnih papira, koji se u bilanci vodi po fer vrijednosti, čini Grupu podložnu ovom riziku. Portfelj Grupe sadrži vrijednosnice različitih izdavatelja, a rizik koncentracije bilo koje pojedinačne kompanije ili društva se prati i ograničen je usvojenim limitima i zakonskim zahtjevima u djelatnosti osiguranja.

Za procjenu tržišnog rizika, uspostavljen je sustav kvantitativnih mjera temeljenih na statističkim metodama koje odražavaju očekivane gubitke koji mogu nastati u normalnim okolnostima kao i neočekivane gubitke koji su procjena maksimalno prihvatljivog gubitka kojemu je Grupa izložena, a za pojedine vrste ulaganja Grupa je razvila, implementiralo te redovito prati kretanje iskazano kroz vrijednosti VaR-a.

Grupa procjenjuje, odnosno mjeri, te kontrolira izloženost tržišnom riziku kroz praćenje izloženosti ulaganja, uspostavom limita i ovlasti za ulaganja, te kroz niz statističkih i ostalih kvantitativnih mjera rizika.

U odnosu na iskazano stanje na dan 31. prosinca 2019. godine, ako bi vrijednost portfelja ulaganja povećala/smanjila za 5 % uz pretpostavku da su svi ostali pokazatelji ostali nepromijenjeni, dobit poslije poreza Grupe za izvještajno razdoblje bila bi za 37.687 tisuću kuna veća/manja dok bi utjecaj na ostalu sveobuhvatnu dobit bilo smanjenje/povećanje za 196.265 tisuća kuna (2018.: 29.434 tisuću kuna i 168.994 tisuća kuna), a dobit poslije poreza Društva za izvještajno razdoblje bila bi za 6.570 tisuća kuna veća/manja dok bi utjecaj na ostalu sveobuhvatnu dobit bilo smanjenje/povećanje za 4.642 tisuća kuna (2018.: 3.093 tisuća kuna i 3.900 tisuća kuna), uglavnom kao rezultat dobitaka/gubitaka od vlasničkih i dužničkih instrumenata klasificiranih po fer vrijednosti u izvještaju o ukupnoj sveobuhvatnoj dobiti.

iii/ Kamatni rizik novčanog toka i rizik fer vrijednosti kamatne stope

Rizik fluktuacije fer vrijednosti novčanih tokova po financijskim instrumentima, rezultat je promjena tržišnih kamatnih stopa. Grupa i Društvo imaju značajnu imovinu koja ostvaruje prihod od kamata te su prihodi i novčani tok iz poslovnih aktivnosti u značajnoj mjeri ovisni o promjenama tržišnih kamatnih stopa. Imovina koja ima ugovorene promjenjive kamate izlaže Grupu i Društvo riziku kamatne stope novčanog toka. Imovina s fiksnim stopama izlaže Grupu i Društvo riziku fer vrijednosti kamatne stope. Grupa i Društvo ne koriste derivativne instrumente za aktivnu zaštitu od izloženosti kamatnog rizika novčanog toka i rizika fer vrijednosti kamatne stope.

Pretežni dio imovine koja donosi prihode od kamata ima fiksnu kamatnu stopu, dok je dio primljenih kredita po varijabilnim kamatnim stopama. Rizik fer vrijednosti kamatne stope na strani imovine djelomično se prebija s matematičkim pričuvama (sa zajamčenom fiksnom kamatnom stopom).

U odnosu na iskazano stanje na dan 31. prosinca 2019. godine da se efektivna kamatna stopa na depozite i primljene kredite povećala/smanjila za 1 % na godišnjoj razini, dobit poslije poreza za izvještajno razdoblje Grupe bila bi za oko 1.392 tisuća kuna manja/veća te za oko 4.012 tisuća kuna veća/manja Društva (2018.: 1 % ili 9.437 tisuća kuna veća/manja Grupe te 3.525 tisuća kuna veća/manja Društva).

3. UPRAVLJANJE FINACIJSKIM RIZIKOM (nastavak)

3.1 Čimbenici financijskog rizika (nastavak)

b) Kreditni rizik

Grupa se izlaže kreditnom riziku kroz sljedeću financijsku imovinu:

- dužničke vrijednosnice (obveznice i komercijalni zapisi),
- derivativni financijski instrumenti
- depoziti i dani zajmovi,
- potraživanja od kupaca, potraživanja od reosiguranja po isplaćenim štetama, ostala potraživanja,
- novac u banci.

Kreditni rizik se definira kao potencijalni pad tržišne vrijednosti kao rezultat nepovoljnih promjena u sposobnosti dužnika da izvrši ugovornu obvezu djelomično, ili u cijelosti.

Grupa je uspostavila adekvatan sustav upravljanja kreditnim rizikom na način da se unaprijed provodi detaljna analiza potencijalnih kreditnih izloženosti, prati se izloženost kreditnim rizicima kroz vrijeme te se poduzimaju odgovarajuće mjere u slučaju porasta kreditnog rizika iznad prihvatljivih granica.

Grupa upravlja ovim rizikom tako da unaprijed provodi analizu praćenja kreditnih rizika i izloženosti, redovitim pregledima od strane Uprave te redovitim sastancima s ciljem praćenja razvoja kreditnog rizika. Uprava je usvojila politiku upravljanja kreditnim rizikom i kontinuirano prati izloženost kreditnom riziku, izrađuju se ocjene kreditne sposobnosti i prikupljaju instrumenti osiguranja plaćanja po odobrenim zajmovima ili njihovoj prolongaciji.

Grupa je kreditnom riziku najviše izložena kroz potraživanja od Republike Hrvatske kako slijedi:

<i>(u tisućama kuna)</i>	Bilješka	31. prosinca 2019.	31. prosinca 2018.
Državne obveznice	22,23,29	5.762.288	5.035.985
Obveznice ostalih državnih institucija	22,23,29	104.877	107.351
		5.867.165	5.143.336

Dodatne objave o kreditnom riziku prikazane su u bilješci 24. b).

Kategorizacija kreditnog rizika

Financijsku imovinu koja se mjeri po amortiziranom trošku, uključujući i izvan-bilančne izloženosti iz zajmova i ugovora o financijskim garancijama, kao i financijsku imovinu koja se mjeri po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit, potraživanja za koje se primjenjuju uvjeti za umanjene vrijednosti, Grupa u svrhu procjene visine ispravaka vrijednosti i rezerviranja za kreditne gubitke na temelju procjene razine kreditnih gubitaka, na izvještajne datume (i to prema stanju potraživanja na dan) razvrstava u jednu od sljedeće tri podskupine (odnosno kategorije) kreditnog rizika:

- Podskupina 1 (niska razina kreditnog rizika – „performing“) – Označava kreditne izloženosti kod kojih nije utvrđen značajan porast kreditnog rizika (od trenutka početnog priznavanja). Za njih se ispravci vrijednosti, odnosno rezerviranja za kreditne gubitke, određuju na temelju očekivanih kreditnih gubitaka u razdoblju od 12 mjeseci
- Podskupina 2 (povećana razina kreditnog rizika – „underperforming“) – Označava kreditne izloženosti kod kojih je utvrđen značajan porast kreditnog rizika od trenutka početnog priznavanja, međutim ne postoji objektivni dokaz umanjene vrijednosti. Za njih se ispravci vrijednosti, odnosno rezerviranja za kreditne gubitke, određuju na temelju cjeloživotnih očekivanih kreditnih gubitaka.
- Podskupina 3 (utvrđeno umanjene vrijednosti – „non-performing“) – Označava kreditne izloženosti u statusu neispunjavanja financijskih obaveza
- Kupljena ili nastala financijska imovina umanjena za kreditne gubitke („POCI imovina“)

3. UPRAVLJANJE FINACIJSKIM RIZIKOM (nastavak)

3.1 Čimbenici financijskog rizika (nastavak)

Raspoređivanje u podskupine kreditnog rizika

Za potrebe naknadnog mjerenja financijske imovine mjerene po amortiziranom trošku i financijske imovine mjerene po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit, na svaki izvještajni datum Grupa utvrđuje je li, u razdoblju od početnog priznavanja do izvještajnog datuma, došlo do značajnog povećanja kreditnog rizika dužnika.

Ukoliko zajam odnosno dužnički instrument u trenutku početnog vrednovanja ne predstavlja kupljenu ili nastalu financijsku imovinu umanjenu za kreditne gubitke isti će uvijek originalno (dakle, u trenutku početnog priznavanja) biti klasificiran u prvu podskupinu kreditnog rizika, koja označava kreditne izloženosti niske razine kreditnog rizika.

Ukoliko je u trenutku vrednovanja kreditne izloženosti utvrđeno značajno povećanje kreditnog rizika dužnika ista će biti klasificirana u drugu podskupinu kreditnog rizika, koja označava kreditne izloženosti povećane razine kreditnog rizika.

Ukoliko se kreditna izloženost u trenutku vrednovanja nalazi u statusu neispunjavanja financijskih obaveza ('default') ista će biti klasificirana u treću podskupinu kreditnog rizika, koja označava kreditne izloženosti s utvrđenim umanjem vrijednosti.

Grupa primjenjuje dvije opće metodologije izračuna očekivanih kreditnih gubitaka i troška umanjnja vrijednosti:

- 1) metodologiju na skupnoj, odnosno portfeljnoj, osnovi i
- 2) metodologiju na pojedinačnoj osnovi.

Metodologiju izračuna očekivanih kreditnih gubitaka i troška ispravaka vrijednosti na pojedinačnoj osnovi primjenjuje kod onih (neprihodujućih) izloženosti koje su razvrstane u Podskupinu 3 kreditnog rizika te koje su identificirane kao pojedinačno značajne. Metodologiju izračuna očekivanih kreditnih gubitaka i troška umanjnja vrijednosti na skupnoj, odnosno portfeljnoj, osnovi primjenjuje na izloženosti koje su klasificirane u Podskupine 1 i 2 kreditnog rizika, kao i na one koje su razvrstane u Podskupinu 3, međutim nisu identificirane kao pojedinačno značajne.

Pri uporabi metodologije na skupnoj/portfeljnoj osnovi Grupa segmentira svoj portfelj u homogene skupine kreditnog rizika na razini kojih procjenjuje vrijednosti parametara kreditnog rizika. Grupa je, uzimajući u obzir količinu i kvalitetu povijesnih podataka koji mu stoje na raspolaganju, formirala PD-homogene skupine, LGD-homogene skupine i EaD -homogene skupine, na način da iste predstavljaju takve skupine na temelju kojih se mogu izvlačiti pouzdani statistički zaključci dostatne valjanosti i reprezentativnosti.

Značajno povećanja kreditnog rizika

Grupa uzima u obzir sljedeće indikatore za procjenu značajnog povećanja kreditnog rizika:

- Značajna deterioracija vrijednosti PD-a („vjerojatnost defaulta“) druge ugovorne strane u odnosu na njegovu vrijednost u trenutku početnog priznavanja kreditne izloženosti
- Značajna neurednost u plaćanju – Grupa utvrđuje značajnu neurednost u plaćanju kada dužnik kontinuirano kasni s otplatom po pojedinačnoj izloženosti više od 30 dana u materijalno značajnom iznosu na razini dužnika.
  - Ne-relevantnost kašnjenja u plaćanju od 30 dana kao indikatora značajnog porasta kreditnog rizika: u iznimnim situacijama Grupa može procijeniti kašnjenja koja prelaze 30 dana kao neznatan porast kreditnog rizika; primjerice
    - ako se identificirano kašnjenje u plaćanju odnosi na izloženosti prema središnjoj državi ili
    - ako kašnjenje proizlazi iz tzv. tehničke situacije;
    - odnosu u svim situacijama kada Grupa može demonstrirati da isto nije nastalo kao posljedica značajnog povećanja kreditnog rizika druge ugovorne strane.
- Značajna deterioracija (internog ili eksternog) kreditnog rejtinga druge ugovorne strane u odnosu na njegov rejting u trenutku početnog priznavanja kreditne izloženosti – pad kreditnog rejtinga od 3 rejting klase
- Druga ugovorna strana je smješten(a) na 'watch listu' Grupe

3. UPRAVLJANJE FINACIJSKIM RIZIKOM (nastavak)

3.1 Čimbenici financijskog rizika (nastavak)

Gubici od umanjenja vrijednosti vezani uz dane zajmove

Za procjenu individualnih gubitaka od umanjenja vrijednosti danih zajmova, Grupa uzima u obzir vjerojatnost kašnjenja u plaćanju temeljeno na vlastitim povijesnim podacima. Dužnici nemaju formalni rejting dodijeljen od strane eksterne rejting agencije te prema tome Grupa primjenjuje navedeni pristup kroz dane kašnjenja. Vrijednosno usklađenje zajmova koji se vrednuju po amortiziranom trošku određeno je korištenjem očekivanih kreditnih gubitaka u skladu sa modelom „tri razine“.

Gubici od umanjenja vrijednosti novca i novčanih ekvivalenata

Usklađenje vrijednosti vezano uz novac i novčane ekvivalente određeno je individualno za novčana sredstva u svakoj pojedinoj financijskoj instituciji. S ciljem procjene kreditnog rizika, koriste se interni scoring modeli za sve financijske institucije temeljeni na svim javno dostupnim informacijama.

Budući da sve komponente novca imaju nizak kreditni rizik na datum izvještavanja, Grupa je odredila vrijednosno usklađenje na temelju 12-mjesečnih očekivanih kreditnih gubitaka.

Gubici od umanjenja vrijednosti vezani uz potraživanja

Za kratkotrajna potraživanja bez značajnih financijskih komponenti, Grupa primjenjuje pojednostavljeni pristup sukladno zahtjevima MSFI-a 9 Grupa je uzimajući u obzir svoje povijesno iskustvu vezano uz stope neplaćanja i zabilježene gubitke, zahtjeve regulatora, kao i buduća očekivanja gubitaka po ovom tipu izloženosti, ekspertno uspostavila matricu cjeloživotnih vrijednosti ECL-a na kojima se temelje postoci ispravaka vrijednosti.

Stope kašnjenja izračunavaju se za sljedeće skupine starosne strukture:

- do 30 dana,
- od 31 do 60 dana,
- od 61 do 90 dana,
- od 91 do 180 dana,
- od 181 do 365 dana,
- preko 365 dana

c) Rizik likvidnosti

Projekcije novčanih tokova izrađuju se u ovisnim društvima Grupe te ih prikuplja Odjel financija Društva koji prati projekcije likvidnosti kako bi se osigurala dostatna novčana sredstva za ispunjavanje poslovnih ciljeva na način da Grupa ne krši kreditne limite ili financijske uvjete ugovora u svezi s bilo kojim zajmovima. Grupa ima portfelj likvidne imovine kao dio strategije upravljanja rizikom likvidnosti. Višak novčanih sredstava iznad iznosa koji je potreban za upravljanje radnim kapitalom riznica Grupe ulaže u oročene depozite, depozite tržišta novca i utržive vrijednosnice, pri tome birajući instrumente s prikladnim rokovima dospijeća ili dostatnom likvidnošću kako bi se osigurala dovoljna likvidnost u skladu s gore navedenim projekcijama.

Višak novčanih sredstava iznad iznosa koji je potreban za upravljanje radnim kapitalom ulaže se u račune koji nose kamatu, oročene depozite, depozite tržišta novca i utržive vrijednosnice, pri tome birajući instrumente s prikladnim rokovima dospijeća ili dostatnom likvidnošću kako bi se osigurala dovoljna likvidnost u skladu s gore navedenim projekcijama. Na dan izvještavanja Grupa je imala depozite u iznosu od 1.121.155 tisuće kuna i ostalu tekuću imovinu u iznosu od 3.406.836 tisuća kuna (2018: depozite u iznosu od 1.396.856 tisuća kuna i ostalu tekuću imovinu u iznosu od 3.756.085 tisuću kuna) za koje se smatra da će generirati novčane tokove za potrebe upravljanja rizikom likvidnosti.

3. UPRAVLJANJE FINACIJSKIM RIZIKOM (nastavak)

3.1 Čimbenici financijskog rizika (nastavak)

Na dan izvještavanja Društvo je imalo depozite u iznosu od 742.070 tisuća kuna i ostalu tekuću imovinu u iznosu od 579.085 tisuća kuna (2018: depozite u iznosu od 1.064.496 tisuća kuna i ostalu tekuću imovinu u iznosu od 1.144.786 tisuća kuna) za koje se smatra da će generirati novčane tokove za potrebe upravljanja rizikom likvidnosti.

Tablica u nastavku prikazuje financijske obveze na datum bilance prema ugovorenim dospijećima. Iznosi iskazani u tablici predstavljaju ugovorne nediskontirane novčane tokove. Obveze prema dobavljačima i ostale obveze ne uključuju poreze, obveze prema zaposlenima, predujmove odgođeno plaćanje troškova, prihod budućeg razdoblja i ostale obračunate obveze.

DRUŠTVO (u tisućama kuna)	Do 1 godine		2-5 godina	
31. prosinca 2019.				
Obveze				
Posudbe	29.271			-
Obveze prema dobavljačima i ostale fin. obveze	31.457			-
Ostale financijske obveze	-			223.587
Ukupno	60.728			223.587
31. prosinca 2018.				
Obveze				
Posudbe	27.448			-
Obveze prema dobavljačima i ostale fin. obveze	29.306			-
Ostale financijske obveze	-			275.003
Ukupno	56.754			275.003
GRUPA (u tisućama kuna)	Do 1 godine	1-2 godine	2-5 godina	Više od 5 godina
31. prosinca 2019.				
Obveze				
Posudbe	240.067	124.183	776.574	714.535
Ostale financijske obveze	12.526	-	223.587	-
Obveze prema dobavljačima i ostale obveze	251.554	18.258	48.949	73.062
31. prosinca 2018.				
Obveze				
Posudbe	722.639	125.085	27.192	796.704
Ostale financijske obveze	-	-	275.003	-
Obveze prema dobavljačima i ostale obveze	287.644	-	-	-

d) Upravljanje kapitalom

Društvo i Grupa nadziru kapital u skladu sa zakonima i propisima Republike Hrvatske koji zahtijevaju minimalni uplaćeni kapital od 200 tisuća kuna za dionička društva. Vlasnici ne zahtijevaju nikakve posebne mjere u pogledu upravljanja kapitalom. Društvo i Grupa nemaju obvezu pridržavanja kapitalnih zahtjeva nametnutih izvana. Nadalje, nema kapitalnih ciljeva koji se interno prate.

3. UPRAVLJANJE FINACIJSKIM RIZIKOM (nastavak)

3.2. Procjena fer vrijednosti

Grupa mjeri financijske instrumente koji se u bilanci po fer vrijednosti, u skladu sa sljedećim kriterijima:

- Kotirane cijene (nekorigirane) na aktivnim tržištima za identičnu imovinu ili obveze (klasa 1).
- Inputi koji ne predstavljaju kotirane cijene uključene u klasu 1, a riječ je o vidljivim inputima za imovinu ili obvezu, bilo izravno ili neizravno (klasa 2)
- Inputi za imovinu koji se ne temelje na vidljivim tržišnim podacima (klasa 3)

Fer vrijednost financijskih instrumenata kojima se trguje na aktivnim tržištima temelji se na kotiranim tržišnim cijenama na dan bilance. Tržište se smatra aktivnim ako su kotirane cijene poznate na temelju zamjene, aktivnosti brokera, a te cijene predstavljaju stvarne i redovite tržišne transakcije prema uobičajenim trgovačkim uvjetima. Kotirana tržišna cijena korištena za financijsku imovinu koju drži Društvo je njezina važeća kupovna cijena. Ovi instrumenti uključeni su u razinu 1. Instrumenti koji su uključeni u razinu 1 sastoje se prvenstveno od vlasničkih ulaganja u obveznice, novčane fondove i komercijalne zapise koji su klasificirani kao utržive vrijednosnice.

Fer vrijednost je cijena koja bi se mogla primiti za prodanu imovinu ili platiti za prijenos obveze u uobičajenoj transakciji između sudionika na tržištu na dan mjerenja vrijednosti. Fer vrijednost se temelji na kotiranim tržišnim cijenama ako su dostupne. Ako tržišne cijene nisu dostupne, fer vrijednost se procjenjuje primjenom modela diskontiranog novčanog toka ili drugih odgovarajućih tehnika za utvrđivanje cijena. Promjene u pretpostavkama na kojima se temelje procjene, uključujući diskontne stope i procijenjene buduće novčane tokova, značajno utječu na procjene. Iz tog razloga, procijenjene fer vrijednosti ne mogu se ostvariti prodajom financijskog instrumenta u ovome trenutku. Fer vrijednost ulaganja po amortiziranom trošku prikazana je u nastavku:

Svaki instrument se pojedinačno detaljno procjenjuje. Razine hijerarhije fer vrijednosti se određuju na temelju najniže razine i ulaznih podataka značajnih za određivanje fer vrijednosti instrumenta.

Sljedeća tablica predstavlja imovinu Društva koja se mjeri po fer vrijednosti na dan 31. prosinca 2019. i 2018. godine, grupiranu prema načinu na koji se izračunava fer vrijednost:

31. prosinca 2019. <i>(u tisućama kuna)</i>	Razina 1	Razina 2	Razina 3	Ukupno stanje
Imovina				
Financijska imovina po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka (utržive vrijednosnice)	81.673	-	78.575	160.248
Financijska imovina po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit (utržive vrijednosnice)	113.226	-	-	113.226
Ukupno imovina	194.899	-	78.575	273.474
31. prosinca 2018. <i>(u tisućama kuna)</i>	Razina 1	Razina 2	Razina 3	Ukupno stanje
Imovina				
Financijska imovina po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka (utržive vrijednosnice)	75.429	-	-	75.429
Financijska imovina raspoloživa za prodaju (utržive vrijednosnice)	95.126	-	-	95.126
Ukupno imovina	170.555	-	-	170.555

3. UPRAVLJANJE FINACIJSKIM RIZIKOM (nastavak)

3.2 Procjena fer vrijednosti (nastavak)

Fer vrijednost ulaganja po amortiziranom trošku Grupe prikazana je u nastavku:

(u tisućama kuna)	31.12.2019.			31.12.2018.		
	Neto knjigovodstvena vrijednost	Fer vrijednost	Razlika	Neto knjigovodstvena vrijednost	Fer vrijednost	Razlika
Grupa						
Dužničke vrijednosnice	2.332.357	2.613.536	281.179	2.233.643	2.383.424	149.781
Zajmovi	222.197	222.197	-	363.801	363.801	-
Depoziti	1.854.336	1.854.336	-	2.265.523	2.265.523	-
	4.408.890	4.690.069	281.179	4.862.967	5.012.748	149.781

Sljedeća tablica prikazuje financijsku imovinu i obveze Grupe koje se mjere po fer vrijednosti na dan 31. prosinca 2019. i 2018. godine.

(u tisućama kuna)	Razina 1	Razina 2	Razina 3	Ukupno stanje
31. prosinca 2019.				
Imovina				
- Vlasničke vrijednosnice	466.387	-	-	466.387
- Dužničke vrijednosnice	2.219.978	2.065.657	16.738	4.302.373
- Investicijski fondovi	11.447	-	6.741	18.188
Financijska imovina po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit	2.697.812	2.065.657	23.479	4.786.948
- Vlasničke vrijednosnice	85.590	-	104.037	189.627
- Dužničke vrijednosnice	15	-	-	15
- Investicijski fondovi	705.016	20.879	-	725.895
- Valutni forward ugovori	-	3.656	-	3.656
Financijska imovina po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka	790.621	24.535	104.037	919.193
Ukupno imovina	3.488.433	2.090.192	127.516	5.706.141
31. prosinca 2018.				
Imovina				
- Vlasničke vrijednosnice	473.988	-	2.082	476.070
- Dužničke vrijednosnice	2.406.740	1.193.929	4.872	3.605.541
- Investicijski fondovi	32.645	-	7.552	40.197
Financijska imovina po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit	2.913.373	1.193.929	14.506	4.121.808
- Vlasničke vrijednosnice	89.289	-	-	89.289
- Dužničke vrijednosnice	12.741	-	-	12.741
- Investicijski fondovi	613.486	-	-	613.486
- Valutni forward ugovori	-	2.381	-	2.381
Financijska imovina po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka	715.516	2.381	-	717.897
Ukupno imovina	3.628.889	1.196.310	14.506	4.839.705

3. UPRAVLJANJE FINACIJSKIM RIZIKOM (nastavak)

3.2 Procjena fer vrijednosti (nastavak)

Grupa je usvojila MSFI 13 prema kojemu je obveza objaviti hijerarhiju fer vrijednosti financijske imovine koja se ne mjeri po fer vrijednosti kao i opis metoda vrednovanja i korištenih inputa.

Zajmovi i potraživanja (uključivo depozite kod banaka) su iskazani po amortiziranom trošku umanjenom za umanjenje vrijednosti. Iako su dobiveni uz fiksnu kamatnu stopu, zbog njihove karakterističnosti, Uprava vjeruje da se knjigovodstvena vrijednost ovih instrumenata ne razlikuje značajno od njihove fer vrijednosti pod pretpostavkom da će sva plaćanja po izloženostima čija vrijednost nije umanjena biti naplaćena kao što je ugovoreno i ne uzimajući u obzir nikakve buduće gubitke.

Financijske obveze su iskazane po amortiziranom trošku. Iako nose fiksnu kamatnu stopu, Uprava smatra da se, s obzirom na otplatu većine obveza u roku od nekoliko dana nakon datuma bilance, knjigovodstvena vrijednost ovih instrumenata ne razlikuje značajno od njihove fer vrijednosti.

Fer vrijednost zajmova i financijskih obveza procjenjuje se na temelju inputa koji nisu tržišno dostupne cijene stoga bi bili klasificirani u razinu 3 na hijerarhiji fer vrijednosti. Ulaganja koja imaju dostupnu tržišnu cijenu, a klasificirana su portfelj ulaganja koja se drže do dospelja bila bi svrstana u razinu 1.

Fer vrijednost financijskih instrumenata kojima se ne trguje na aktivnom tržištu utvrđuje se korištenjem tehnika procjene. Te tehnike procjene zahtijevaju maksimalno korištenje vidljivih tržišnih podataka gdje je to moguće, a oslanjaju se što je manje moguće na procjene specifične za pojedini subjekt. Ukoliko su svi značajni inputi potrebni za fer vrednovanje instrumenta vidljivi, instrument se uključuje u razinu 2.

Fer vrijednosti financijske imovine iskazane u razini 3 utvrđena je primjenom modela diskontiranih novčanih tokova ili drugih odgovarajućih tehnika, uz korištenje relevantnih informacija dostupnih na tržištu, kao i saznanja o trenutnom poslovanju te procjena mogućeg budućeg poslovanja izdavatelja predmetne financijske imovine. Tehnika vrednovanja koja se koristi u mjerenjima fer vrijednosti (razina 3) za 78.575 temelji se na tržišno usporedivim tvrtkama. Glavni inputi u modelu vrednovanja uključuju projicirane iznose EBITDA za 2020. i EBITDA multiplikatore za svaki poslovni segment posebno. Predviđeni iznosi EBITDA temelje se na povijesnim financijskim podacima i dostupnim informacijama o očekivanim trendovima u 2020. EBITDA multiplikatori su preuzeti iz neovisnih vanjskih izvora podataka. Povećanje EBITDA multiplikatora za 10 % dovelo bi do povećanja fer vrijednosti za iznos od 22.413 tisuća kuna, smanjenje EBITDA multiplikatora za 10 % dovelo bi do smanjenja fer vrijednosti za iznos od 24.412 tisuća kuna.

Nije bilo značajnih prijenosa iz Razine 1 i Razine 2 u Razinu 3 i obrnuto financijskih instrumenata vrednovanih po fer vrijednosti u izvještaju o financijskom položaju.

Fer vrijednost ulaganja koja se drže do dospelja utvrđena je na temelju tržišnih cijena i klasificira se u razinu 1 u skladu s MSFI 13.

4. KLJUČNE RAČUNOVODSTVENE PROCJENE

Procjene se kontinuirano vrednuju i zasnivaju se na iskustvu i drugim čimbenicima, uključujući očekivanja budućih događaja za koje se smatra da su prihvatljiva pod postojećim okolnostima. Društvo i Grupa izrađuju procjene i stvaraju pretpostavke vezane za budućnost. Proizašle računovodstvene procjene su, po definiciji, u rijetkim slučajevima izjednačene sa stvarnim rezultatima. U nastavku se navode procjene i pretpostavke koje bi mogle uzrokovati značajan rizik usklađivanja knjigovodstvenih iznosa imovine i obveza u sljedećoj financijskoj godini.

i/ Gubici od umanjenja vrijednosti zajmova i potraživanja

Izračun očekivanih kreditnih gubitaka zahtijeva značajne prosudbe vezane za vrijednost i nadoknadivost kolateralu, budućnost i makroekonomske informacije. Grupa primjenjuje neutralan i nepristranost pristup kada se bavi nesigurnostima i pri donošenju odluka temeljem značajnih procjena.

4. KLJUČNE RAČUNOVODSTVENE PROCJENE (nastavak)

Očekivani kreditni gubici („ECL“) vezani uz određeni instrument procjenjuju se na temelju očekivanih budućih novčanih tokova (po osnovu glavnice, kamata, naknada i provizija) koji su vezani s predmetnim ugovorom, uključujući i iznose koji mogu nastati realizacijom relevantnih kolaterala. Svi očekivani novčani tokovi se svode na sadašnju vrijednost putem diskontiranja relevantnom efektivnom kamatnom stopom.

Očekivani kreditni gubici izračunavaju se kao umnožak vjerojatnosti nastupanja statusa neispunjavanja financijskih obaveza (PD), gubitka po nastupanju statusa neispunjavanja financijskih obaveza (LGD) i izloženosti u trenutku defaulta (EaD).

ii/ Utvrđivanje fer vrijednosti financijske imovine

Društvo i Grupa primjenjuju za određene dužničke i vlasničke vrijednosnice prosječne ponderirane cijene na zadnji dan trgovanja. Za financijske instrumente s kojima se rijetko trguje i koji imaju netransparentnu cijenu, fer vrijednost je manje objektivna i zahtijeva različit stupanj prosudbe ovisno o likvidnosti, koncentraciji, neizvjesnosti tržišnih faktora, cjenovnim pretpostavkama i ostalim rizicima koji utječu na pojedini instrument. Društvo i Grupa su koristili analizu diskontiranih novčanih tokova za različite financijske instrumente kojima se ne trguje na aktivnim tržištima.

Društvo i Grupa u skladu s računovodstvenom politikom iskazanom u bilješci 2.12 procjenjuje nadoknadive iznose potraživanja od kupaca i potraživanja po danim kreditima na temelju očekivanih novčanih priljeva diskontiranih korištenjem originalne efektivne kamatne stope.

iii/ Neizvjesnost procjena vezana uz formiranje pričuva u segmentu osiguranja

Najznačajnije procjene vezane za financijske izvještaje Grupe u segmentu osiguranja odnose se na formiranje pričuva. Grupa primjenjuje propise HANFA-e prilikom formiranja pričuva. Grupa zapošljava ovlaštene aktuare. Uprava smatra da je postojeći nivo tehničkih pričuva dostatan.

Grupa formira pričuve za neistekle rizike koji proizlaze iz poslova osiguranja neživota gdje se očekuje da će štete i administrativni troškovi koji će vjerojatno nastati nakon kraja financijske godine za ugovore zaključene prije tog datuma, premašiti prijenosnu premiju iz tih ugovora.

Očekivani novčani tokovi vezani za štete i troškove se procjenjuju na temelju iskustva tijekom proteklog razdoblja ugovora o osiguranju i usklađuju za značajne pojedinačne gubitke za koje se ne očekuje da će se ponoviti. Test adekvatnosti obveza proveden je na svim vrstama osiguranja. Uprava vjeruje da je postojeći iznos pričuva dostatan.

Upravljanje rizikom osiguranja je detaljno opisano u bilješci 2.36, dok su pričuve za ugovore o osiguranju analizirane u bilješci 2.32. Analiza osjetljivosti tehničkih pričuva prikazana je u bilješci 2.32.

iv/ Korisni vijek trajanja nekretnina i opreme

Uprava pojedinih društava utvrđuje i pregledava korisni vijek uporabe i pripadajući trošak amortizacije za nekretnine, postrojenja i opremu. Ova procjena se temelji na procijenjenom preostalom korisnom vijeku uporabe imovine i mogla bi se značajno promijeniti kao rezultat tehničkih inovacija, ulaganja i aktivnosti konkurencije.

Kada bi korisni vijek uporabe nekretnina, postrojenja i opreme bio 5 % duži, a pod pretpostavkom nepromijenjenosti ostalih varijabli, neto dobit za godinu bila bi viša za 16.240 tisuća kuna za Grupu, odnosno 400 tisuća kuna viša za Društvo, a neto knjigovodstvena vrijednost nekretnina, postrojenja i opreme bila bi viša za 19.805 tisuća kuna za Grupu, odnosno 488 tisuća kuna viša za Društvo (2018.: neto dobit bila bi viša za 11.497 tisuća kuna za Grupu, odnosno 369 tisuća kuna viša za Društvo, a neto knjigovodstvena vrijednost nekretnina, postrojenja i opreme bila bi 14.021 tisuća kuna viša za Grupu, odnosno 449 tisuća kuna viša za Društvo).

4. KLJUČNE RAČUNOVODSTVENE PROCJENE (nastavak)

Kada bi korisni vijek uporabe nekretnina, postrojenja i opreme bio 5 % kraći, a pod pretpostavkom nepromijenjenosti ostalih varijabli, neto dobit za godinu bila bi niža za 17.950 tisuća kuna za Gruppu, odnosno 442 tisuću kuna niža za Društvo, a neto knjigovodstvena vrijednost nekretnina, postrojenja i opreme bila bi niža za 21.890 tisuću kuna za Gruppu, odnosno 539 tisuća kuna niža za Društvo (2018.: neto dobit bila bi niža za 12.708 tisuća kuna za Gruppu, odnosno 407 tisuća kuna niža za Društvo, a neto knjigovodstvena vrijednost nekretnina, postrojenja i opreme bila bi niža za 15.497 tisuća kuna za Gruppu, odnosno 497 tisuća kuna niža za Društvo).

v/ Umanjenje vrijednosti goodwilla

Gruppa godišnje provjerava goodwill zbog umanjivanja vrijednosti u skladu s računovodstvenom politikom navedenom u bilješci 2.11. Nadoknadiivi iznosi jedinica koje stvaraju novac utvrđuju se na osnovi izračuna vrijednosti u uporabi. Ovi izračuni zahtijevaju korištenje procjena (bilješka 20). Gruppa nije u 2019. iskazala umanjivanje vrijednosti goodwilla. Promjene u ključnim procjenama bi mogle imati sljedeće efekte na vrijednost goodwilla.

Osiguranje

Uz ostale pretpostavke nepromijenjene, kada bi se diskontna stopa prije poreza uvećala za 1 %, vrijednost goodwilla bi bila u potpunosti ispravljena, a kada bi se diskontna stopa umanjila za 1 %, ne bi bilo utjecaja na vrijednost iskazanog goodwilla (2018: uvećala 1 %, vrijednost goodwilla bi bila u potpunosti ispravljena; umanjila za 1 %, ne bi bilo utjecaja). Kada bi se stopa preostalog rasta uvećala za 1 %, ne bi bilo utjecaja na vrijednost iskazanog goodwilla, a kada bi se stopa preostalog rasta umanjila za 1 %, vrijednost goodwilla bi bila u potpunosti ispravljena.

Turizam

Uz ostale pretpostavke nepromijenjene, kada bi se diskontna stopa prije poreza uvećala za 1 %, vrijednost goodwilla bi bila u potpunosti ispravljena, a kada bi se diskontna stopa umanjila za 1 %, ne bi bilo utjecaja na vrijednost iskazanog goodwilla (2018: uvećala 1 %, vrijednost goodwilla bi bila u potpunosti ispravljena; umanjila za 1 %, ne bi bilo utjecaja). Kada bi se stopa preostalog rasta uvećala za 1 %, ne bi bilo utjecaja na vrijednost iskazanog goodwilla, a kada bi se stopa preostalog rasta umanjila za 1 %, vrijednost goodwilla bi bila u potpunosti ispravljena (2018.: uvećala 1 %, ne bi bilo utjecaja, umanjila za 1 %, vrijednost goodwilla bi bila u potpunosti ispravljena).

vi/ Diskontne stope korištene za utvrđivanje obveza za najam

Gruppa i Društvo koriste svoju inkrementalnu stopu posuđivanja kao osnovu za kalkulaciju diskontne stope jer kamatna stopa uključena u zakup ne može jednostavno utvrditi.

Povećanje diskontne stope za 10% na 31. prosinca 2019. bi rezultiralo smanjenjem obveza za najam u iznosu 2.220 tisuće kuna (1. siječnja 2019.: 1.728 tisuće kuna), dok bi smanjenje diskontne stope za 10% na 31. prosinca 2019. rezultiralo povećanjem obveze za najam u iznosu 1.806 tisuća kuna (1. siječnja 2019.: 1.418 tisuća kuna).

5. INFORMACIJE O POSLOVNIM SEGMENTIMA

Uprava je odredila poslovne segmente na temelju izvještaja koje pregledava Uprava Adris Grupe, a koji se koriste za donošenje strateških odluka.

Uprava je odredila svoje izvještajne segmente kao poslovne djelatnosti na temelju razlika u proizvodima i uslugama te je odredila da su izvještajni segmenti: (1) Turizam koji obuhvaća turističke usluge kao što su smještaj u turističkim objektima, prodaja hrane i pića, (2) Osiguranje i (3) Zdrava hrana koja obuhvaća proizvodnju i prodaju uzgojene morske ribe. Ostali segmenti uključuju izgradnju i prodaju nekretnina i ostale aktivnosti vezane za upravljanje nekretninama, ostale aktivnosti matičnog društva te eliminacije.

Uprava Adris grupe procjenjuje rezultate poslovanja operativnih segmenata na temelju dobiti prije poreza. Međutim, interno izvještavanje o rezultatima dodatno uključuje bruto prihode od prodaje za segmente turizma, zdrave hrane te zaračunatu bruto premiju za segment osiguranja.

<i>(u milijunima kuna)</i>	Osiguranje	Turizam	Zdrava hrana	Ostalo	Ukupno
Neto dobit 2019.	340	228	6	26	600
Neto dobit 2018.	337	393	26	8	764
Prihod segmenta u 2019. godini	3.302	1.683	469	413	5.867
Prihod segmenta u 2018. godini	3.886	1.515	433	132	5.966

Usklađenje između neto dobiti i prihoda poslovnih segmenata i neto dobiti i prihoda razdoblja:

<i>(u milijunima kuna)</i>	2019.	2018.
Neto dobit poslovnih segmenata	600	764
Dobici od prodaje udjela	-	25
Neto ispravak vrijednosti danih kredita	-	(243)
Eliminacije i ostalo	(94)	(100)
Neto dobit razdoblja	506	446

<i>(u milijunima kuna)</i>	2019.	2018.
Poslovni prihodi segmenata	5.867	5.966
Reklasifikacije stavki	-	(403)
Eliminacije i ostalo	(110)	(151)
Poslovni i ostali prihodi	5.757	5.412

5. INFORMACIJE O POSLOVNIM SEGMENTIMA (nastavak)

Interno izvještavanje o rezultatima segmenta je prilagođeno poslovanju i ključnim događanjima za svaki segment zasebno pa su sukladno tome objave tih informacija prilagođene za tekuću godinu i prijašnje razdoblje.

Turizam (u milijunima kuna)	2019.	2018.
Prihodi	1.683	1.515
EBITDA	600	564
Neto dobit	228	393

Zdrava hrana (u milijunima kuna)	2019.	2018.
Prihodi od prodaje	469	434
EBIT	26	46
Trošak kamata	13	15
Neto dobit	6	26

Osiguranje (u milijunima kuna)	2019.	2018.
Zaračuna bruto premija		
- Život	633	681
- Neživot	2.669	2.641
	3.302	3.322
Neto dobit		
- Život	65	82
- Neživot	275	255
	340	337

EBITDA je dobit iz poslovanja uvećana za amortizaciju i umanjenje vrijednosti nekretnina, postrojenja i opreme i nematerijalne imovine.

EBIT je dobit iz poslovanja.

Najveći dio prihoda i dugotrajne materijalne imovine segmenata se ostvaruju i nalaze se u Hrvatskoj.

Analiza prodaje po vrstama (u tisućama kuna)	2019.	2018.
Prihodi od prodaje proizvoda i robe	469	434
Prihodi od osiguranja	3.302	3.322
Prihodi od prodaje usluga	2.096	2.210
	5.867	5.966

6. OSTALI PRIHODI

Grupa:

<i>(u tisućama kuna)</i>	2019.	2018.
Prihod od dividendi	31.809	22.570
Prihod od kamata po obveznicama i komercijalnim zapisima	191.666	189.705
Prihod od kamata po danim kratkoročnim depozitima	15.357	21.452
Prihodi od naknada i provizija iz osiguranja	37.545	41.466
Prihodi od subvencija	5.310	3.708
Prihodi od naplaćenih zatezних kamata	5.502	4.277
Prihodi od garancijskog fonda	351	1.264
Prihodi od naknade šteta	8.259	2.841
Prihodi po međunarodnim štetama	5.457	4.322
Prihodi od uslužnih procjena	5.024	3.850
Ostali prihodi od osiguranja	19.434	17.169
Ostali prihodi od prodaje proizvoda i usluga	6.108	15.265
Ostali prihodi	42.029	19.472
	373.851	347.361

Tijekom 2019. Društvo je iskazalo 18.025 tisuća kuna prihoda od dividendi na temelju ostalih ulaganja (2018.: 216.077 tisuća kuna).

7. TROŠKOVI MATERIJALA I USLUGA

<i>(u tisućama kuna)</i>	Grupa		Društvo	
	2019.	2018.	2019.	2018.
Sirovine i materijal				
Sirovine i materijal	525.883	501.073	314	339
Energija	94.271	82.528	1.547	1.562
Nabavna vrijednost prodane robe	19.779	15.115	-	-
	639.933	598.716	1.861	1.901
Vanjske usluge				
Prijevoz, telefon, poštarina	50.341	45.174	277	317
Popravci i održavanje	103.914	95.542	2.735	2.415
Zakupnine/i/ Kratkoročni najmovi koji nisu priznati kao obveza	31.252	69.919	-	109
Najmovi niske vrijednosti koji nisu priznati kao obveza	8.118	-	-	-
Troškovi marketinga, oglašavanja i distribucije	27.084	-	462	-
Troškovi marketinga, oglašavanja i distribucije	88.081	92.423	5.814	5.454
Komunalne usluge	16.942	6.193	1.304	1.262
Intelektualne usluge	81.510	82.838	2.763	8.547
Troškovi pribave polica osiguranja	292.480	264.114	-	-
Osiguranje imovine	10.411	10.027	1.667	1.210
Usluge čišćenja	9.452	7.382	-	-
Provizija turističkim agencijama	63.388	62.814	-	-
Usluge pranja rublja	5.271	8.628	-	-
Ostalo	73.938	38.804	1.563	1.578
	862.182	783.858	16.585	20.892
	1.502.115	1.382.574	18.446	22.793

i/ Grupa u 2018. godini unajmljuje poslovni i skladišni prostor na osnovu raskidivih ugovora o operativnom najmu. Ugovori o najmu sklopljeni su na rok od jedne do 15 godina sa mogućnošću produljenja.

8. NASTALE ŠTETE U OSIGURANJU NETO OD REOSIGURANJA

Grupa:

<i>(u tisućama kuna)</i>	2019.	2018.
Nastale štete	1.927.143	1.839.106
Udio reosiguranja u nastalim štetama	(129.989)	(95.337)
	1.797.154	1.743.769
<i>(u tisućama kuna)</i>	2019.	2018.
UKUPNO ŽIVOT I NEŽIVOT		
Izdaci za osigurane slučajeve, neto	1.596.527	1.604.495
Likvidirane štete	1.614.688	1.578.976
<i>Bruto iznos</i>	<i>1.737.006</i>	<i>1.695.116</i>
<i>Udio suosiguratelja</i>	<i>(2.777)</i>	<i>252</i>
<i>Udio reosiguratelja</i>	<i>(119.541)</i>	<i>(116.391)</i>
Promjena pričuva za štete	(18.161)	25.519
<i>Bruto iznos</i>	<i>(10.500)</i>	<i>4.825</i>
<i>Udio suosiguratelja</i>	<i>(1.842)</i>	<i>(550)</i>
<i>Udio reosiguratelja</i>	<i>(5.819)</i>	<i>21.243</i>
Promjena matematičke pričuve i ostalih tehničkih pričuva, neto od reosiguranja	209.487	42.122
Promjena matematičke pričuve osiguranja	217.843	47.069
<i>Bruto iznos</i>	<i>217.853</i>	<i>46.960</i>
<i>Udio reosiguratelja</i>	<i>(10)</i>	<i>109</i>
Promjena ostalih tehničkih pričuva, neto od reosiguranja	(8.356)	(4.947)
Promjena posebne pričuve za osiguranje iz skupine životnih osiguranja kod kojih ugovaratelj osiguranja preuzima investicijski rizik, neto od reosiguranja	(8.860)	97.152
<i>Bruto iznos</i>	1.927.143	1.839.106
<i>Udio reosiguratelja i suosiguratelja</i>	(129.989)	(95.337)

9. TROŠKOVI ZAPOSLENIH

<i>(u tisućama kuna)</i>	Grupa		Društvo	
	2019.	2018.	2019.	2018.
Plaće i ostali troškovi zaposlenih	774.153	723.762	29.830	14.863
Porezi i doprinosi iz i na plaću	410.692	363.551	19.251	12.941
Rezerviranja za otpremnine – neto	20.914	(1.459)	24	-
	1.205.759	1.085.854	49.105	27.804

Na dan 31. prosinca 2019. godine broj zaposlenih u Grupi bio je 6.644 zaposlenih (2018.: 6.535 zaposlenih). Na dan 31. prosinca 2019. godine broj zaposlenih u Društvu bio je 25 (2018.: 24).

Doprinos za mirovinsko za Grupu iznosio je 174.744 tisuća kuna (2018.: 160.566 tisuća kuna), a za Društvo 2.059 tisuća kuna (2018.: 1.939 tisuće kuna).

10. OSTALI POSLOVNI RASHODI

<i>(u tisućama kuna)</i>	Grupa		Društvo	
	2019.	2018.	2019.	2018.
Doprinosi i porezi koji ne zavise od poslovnog rezultata	74.393	63.213	1.989	1.918
Licence	22.544	7.717	346	520
Putovanja i reprezentacija	25.306	27.403	2.095	2.844
Osiguranje	16.201	13.259	558	506
Bankovni troškovi	22.721	21.737	1.883	2.893
Neto ispravak vrijednosti potraživanja od kupaca i ostalih potraživanja (bilješka 25)	17.160	(11.100)	-	67
Neto ispravak vrijednosti danih kredita (bilješka 25)	(11.564)	170.408	(2.308)	247.460
Neotpisana vrijednost rashodovanih zgrada, opreme i projekata	9.529	11.586	-	-
Rezerviranja za sudske sporove - neto (bilješka 33)	(6.783)	(2.155)	-	-
Rezerviranja za donacije - neto	(41)	46.016	3.004	3.102
Administrativne pristojbe i naknade u osiguranju	31.630	30.164	-	-
Izdvajanje za sredstva garantnog fonda	7.257	12.394	-	-
Ostali osigurateljno tehnički izdaci	19.330	9.481	-	-
Ostalo	53.498	127.503	7.083	2.118
	281.181	527.626	14.650	261.428

11. OSTALI DOBICI

<i>(u tisućama kuna)</i>	Grupa		Društvo	
	2019.	2018.	2019.	2018.
Ukidanje rezerviranja (bilješka 33)	8.380	25.356	-	24.486
Dobici od prodaje obveznica, dionica i udjela u fondovima	13.411	73.054	-	-
Dobit od realizacije otkupljenih potraživanja /i/	160.561	-	143.816	-
Dobici od promjene fer vrijednosti financijske imovine u računu dobiti i gubitka	-	-	-	7.515
Dobit od prodaje nekretnina, postrojenja i opreme	2.089	21.600	-	1.147
Pozitivne tečajne razlike	37.524	29.398	411	413
	221.965	149.408	144.227	33.561

i/ Odnosi se na dobit ostvarenu naplatom otkupljenih potraživanja putem javne dražbe nekretnine koja je bila predmet hipoteke otkupljenih potraživanja.

12. OSTALI GUBICI

<i>(u tisućama kuna)</i>	Grupa		Društvo	
	2019.	2018.	2019.	2018.
Gubici od promjene fer vrijednosti financijske imovine u računu dobiti i gubitka	69.573	8.209	66.634	716
Gubitak od prodaje obveznica, dionica i udjela u fondovima	-	13.211	23.106	-
Negativne tečajne razlike	22.080	103.542	947	3.541
	91.653	124.962	90.687	4.257

13. FINANCIJSKI PRIHODI – NETO

<i>(u tisućama kuna)</i>	Grupa		Društvo	
	2019.	2018.	2019.	2018.
Financijski prihodi				
Prihodi od kamata po danim depozitima /i/	13.342	18.119	13.153	17.695
Prihodi od kamata po danim kreditima	7.454	8.479		15
Prihodi od kamata po danim kreditima – povezana društva (bilješka 40)	-	-	27.143	47.197
Prihodi od kamata po obveznicama i komercijalnim zapisima	66	72	66	72
Neto pozitivne tečajne razlike iz financijskih aktivnosti	-	-	3.441	-
	20.862	26.670	43.803	64.979
Financijski rashodi				
Trošak kamata po posudbama	(46.692)	(34.169)	-	(174)
Trošak kamata – povezana poduzeća (bilješka 40)	-	-	(1.126)	(965)
Trošak kamata iz ugovora o najmu	(4.670)	-	-	-
Neto negativne tečajne razlike iz financijskih aktivnosti	(359)	(12.490)	-	(36.808)
	(51.721)	(46.659)	(1.126)	(37.947)
	(30.859)	(19.989)	42.677	27.032

/i/ U poslovnom segmentu osiguranje kamate po danim depozitima, obveznicama i komercijalnim zapisima u iznosu od 191.666 tisuća kuna (2018.: 211.157 tisuća kuna) su dio poslovnih djelatnosti segmenta te su iskazane u sklopu ostalih prihoda (bilješka 6), dok u ostalim segmentima kratkoročni plasmani putem depozita nisu dio osnovne djelatnosti te su kamate po danim depozitima, obveznicama i komercijalnim zapisima ostalih segmenata iskazane kao dio financijskih prihoda.

Ukupan prihod od kamata iznosi 227.819 tisuća kuna (2018.: 237.827 tisuća kuna).

14. POREZ NA DOBIT

<i>(u tisućama kuna)</i>	Grupa		Društvo	
	2019.	2018.	2019.	2018.
Tekući porez na dobit	86.794	69.688	-	-
Odgođeni porezni trošak/(prihod) (bilješka 26)	25.787	(143.423)	15.429	(42.519)
	112.581	(73.735)	15.429	(42.519)

Porez na dobit Grupe prije oporezivanja razlikuje se od teoretskog iznosa koji bi se izračunao po ponderiranoj poreznoj stopi primjenjivoj na dobit društava koja se konsolidiraju kako slijedi:

<i>(u tisućama kuna)</i>	Grupa		Društvo	
	2019.	2018.	2019.	2018.
Dobit prije oporezivanja	618.698	372.584	39.808	(34.349)
Porez na dobit po stopi poreza na dobit u pojedinoj državi	111.366	67.065	7.166	(6.182)
Efekt porezno nepriznatih troškova	56.508	32.111	15.158	3.114
Učinak neoporezivih prihoda	(47.901)	(149.087)	(6.895)	(155.443)
Efekt iskorištenih prethodno nepriznatih poreznih gubitaka	(1.121)	(1.197)	-	-
Učinak priznavanja poreznog gubitka za prijenos	-	115.992	-	115.992
Učinak reinvestirane dobiti i poticaja za ulaganje /i/	(6.271)	(138.619)	-	-
Obračunati porez na dobit	112.581	(73.735)	15.429	(42.519)
Efektivna porezna stopa	18,20 %	(19,79 %)	38,76 %	123,79 %

/i/ Grupa je temeljem Zakona o poticanju ulaganja u 2018. godini dobilo status korisnika potpore za ulaganje. Poticaji se moraju iskoristiti u razdoblju od 10 godina od trenutka stjecanja statusa korisnika potpore za ulaganje. Tijekom tog razdoblja Društvo također mora osigurati i zadovoljavanje drugih kriterija iz ovog propisa poput održavanja zadanog broja zaposlenika i sličnih mjera. Tijekom 2019. i 2018. godine svi kriteriji su zadovoljeni. Preostali neiskorišteni iznos poticaja je iskazan kao odgođena porezna imovina (bilješka 26).

Matica i njena ovisna društva podliježu plaćanju poreza sukladno zakonima i propisima Republike Hrvatske, odnosno zemalja u kojima su registrirane.

Porezna uprava Republike Hrvatske je do sada izvršila porezni nadzor prijave poreza na dobit za nekoliko društava za razdoblje do 2017. godine. U skladu s propisima Republike Hrvatske, Porezna uprava može u bilo koje doba pregledati knjige i evidencije pojedinog društva u Grupi u razdoblju od 3 godine nakon isteka godine u kojoj je porezna obveza iskazana te može uvesti dodatne porezne obveze i kazne. Uprava pojedinih društava i Društva nije upoznata s okolnostima koje bi mogle dovesti do potencijalnih značajnih obveza u tom pogledu.

14. POREZ NA DOBIT (nastavak)

Ukupni nepriznati porezni gubici na razini Grupe iznosili su kako slijedi:

<i>(u tisućama kuna)</i>	2019.	2018.
2019.	-	4.134
2020.	432	2.257
2021.	2.357	5.501
2022.	8.485	10.326
2023.	14.419	13.397
2024.	4.216	-
	29.909	35.615

Društvo je u svojim financijskim izvještajima iskazalo odgođenu poreznu imovinu na temelju poreznih gubitaka u iznosu od 129.615 tisuća kuna (2018.: 158.512 tisuća kuna) budući da očekuje da će porezni gubici biti iskorišteni u potpunosti prije roka u kojem istječu.

Grupa u svojim financijskim izvještajima nije iskazala odgođenu poreznu imovinu na temelju poreznih gubitaka u iznosu od 4.216 tisuće kuna (2018.: 6.411 tisuća kuna) budući da nije izvjesno da će porezni gubici biti iskorišteni od strane društava na koja se odnose u navedenim iznosima prije roka u kojem istječu.

15. ZARADA PO DIONICI

Osnovna zarada po dionici dobivena je dijeljenjem neto dobiti koja pripada dioničarima Matice s ponderiranim prosječnim brojem redovnih dionica, isključujući prosječan broj redovnih dionica kupljenih od strane Društva koje ih drži kao vlastite dionice. Osnovna zarada po dionici jednaka je razrijeđenoj budući da nema razrijeđenih dionica.

	Grupa		Društvo	
	2019.	2018.	2019.	2018.
Neto dobit <i>(u tisućama kuna)</i>	402.199	307.477	24.379	8.170
Ponderirani prosječni broj dionica	15.940.756	16.063.611	15.940.756	16.063.611
Osnovna/razrijeđena zarada po dionici <i>(u kunama)</i>	25,23	19,14	1,53	0,51

16. DIVIDENDA PO DIONICI

Objavljene dividende u 2019. godini iznosile su 18,20 kuna po dionici (2018.: 17,50 kuna po dionici).

17. NEKRETNINE, POSTROJENJA I OPREMA

Grupa

<i>(u tisućama kuna)</i>	Zemljište i zgrade	Postrojenja i oprema	Imovina u pripremi	Imovina s pravom uporabe		Ukupno
				Zemljišta i zgrade	Postrojenja i oprema	
Stanje na dan 31. prosinca 2018.						
Nabavna vrijednost	7.134.503	1.876.022	781.206	-	-	9.791.731
Akumulirana amortizacija	(2.511.833)	(1.153.892)	-	-	-	(3.665.725)
Neto knjigovodstvena vrijednost	4.622.670	722.130	781.206	-	-	6.126.006
Za godinu koja je završila 31. prosinca 2019.						
Neto knjigovodstvena vrijednost na početku godine	4.622.670	722.130	781.206	-	-	6.126.006
Početna primjena MSFI 16	-	-	-	142.067	5.460	147.527
Povećanje i prijenosi	763.062	307.092	(281.692)	27.107	2.308	817.877
Prijenos na ulaganje u nekretnine	(61.865)	-	-	-	-	(61.865)
Umanjenje vrijednosti	(8.421)	-	-	-	-	(8.421)
Otuđenja i otpisi	(21.399)	(21.062)	(2.692)	(78)	-	(45.231)
Amortizacija za godinu	(226.094)	(162.678)	-	(15.855)	(2.762)	(407.389)
Tečajne razlike	239	57	-	197	7	500
Neto knjigovodstvena vrijednost na kraju godine	5.068.192	845.539	496.822	153.438	5.013	6.569.004
Stanje na dan 31. prosinca 2019.						
Nabavna vrijednost	7.737.033	2.123.238	496.822	168.791	7.777	10.533.661
Akumulirana amortizacija	(2.668.841)	(1.277.699)	-	(15.353)	(2.764)	(3.964.657)
Neto knjigovodstvena vrijednost	5.068.192	845.539	496.822	153.438	5.013	6.569.004

Na dan 31. prosinca 2019. godine nabavna vrijednost potpuno otpisanih nekretnina, postrojenja i opreme u Grupi iznosila je 898.209 tisuće kuna (2018.: 841.669 tisuća kuna).

Za osiguranje plaćanja po kreditima odobrenim od strane banaka i ostalih kreditora za nekoliko ovisnih društava upisane su hipoteke na imovinu i to na zemljište i zgrade u vrijednosti od 1.621.557 tisuća kuna (2018.: 833.655 tisuće kuna).

U 2019. godini Grupa je priznala gubitak od umanjnja vrijednosti u iznosu od 8.421 tisuća kuna (2018.: 9.094 tisuće kuna) u pogledu zemljišta i zgrade vezane za segment osiguranja, sukladno procjeni neovisnih procjenitelja.

17. NEKRETNINE, POSTROJENJA I OPREMA (nastavak)

Grupa

<i>(u tisućama kuna)</i>	Zemljište i zgrade	Postrojenja i oprema	Imovina u pripremi	Ukupno
Stanje na dan 1. siječnja 2018.				
Nabavna vrijednost	4.872.183	1.568.583	420.871	6.861.637
Akumulirana amortizacija	(1.704.797)	(905.437)	-	(2.610.234)
Neto knjigovodstvena vrijednost	3.167.386	663.146	420.871	4.251.403
Za godinu koja je završila 31. prosinca 2018.				
Neto knjigovodstvena vrijednost na početku godine	3.167.386	663.146	420.871	4.251.403
Povećanje	83.114	132.555	386.546	602.215
Prijenos na nematerijalnu imovinu	-	-	(2.334)	(2.334)
Prijenos na ulaganje u nekretnine	(473)	-	(2.987)	(3.460)
Stjecanje akvizicijom (bilješka 35)	1.561.361	64.813	1.517	1.627.691
Reklasifikacije	(1.323)	1.323	-	-
Umanjenje vrijednosti	(9.101)	-	-	(9.101)
Otuđenja i otpisi	(2.225)	(2.221)	(22.133)	(26.579)
Amortizacija za godinu	(173.636)	(134.821)	-	(308.457)
Tečajne razlike	(905)	(134)	(7)	(1.046)
Ostala kretanja	(1.528)	(2.531)	(267)	(4.326)
Neto knjigovodstvena vrijednost na kraju godine	4.622.670	722.130	781.206	6.126.006
Stanje na dan 31. prosinca 2018.				
Nabavna vrijednost	7.134.503	1.876.022	781.206	9.791.731
Akumulirana amortizacija	(2.511.833)	(1.153.892)	-	(3.665.725)
Neto knjigovodstvena vrijednost	4.622.670	722.130	781.206	6.126.006

17. NEKRETNINE, POSTROJENJA I OPREMA (nastavak)

Društvo

<i>(u tisućama kuna)</i>	Zemljište i zgrade	Postrojenja i oprema	Ostala materijalna imovina	Imovina u pripremi i predujmovi	Ukupno
Stanje na dan 1. siječnja 2018.					
Nabavna vrijednost	165.337	59.396	6.345	94.618	325.696
Akumulirana amortizacija	(56.457)	(34.864)	(1.889)	-	(93.210)
Neto knjigovodstvena vrijednost	108.880	24.532	4.456	94.618	232.486
Za godinu koja je završila 31. prosinca 2018.					
Neto knjigovodstvena vrijednost na početku godine	108.880	24.532	4.456	94.618	232.486
Povećanje	803	1.228	-	(350)	1.681
Otuđenja i otpisi	-	(393)	-	(30)	(423)
Amortizacija za godinu	(547)	(8.773)	(141)	-	(9.461)
Neto knjigovodstvena vrijednost na kraju godine	109.136	16.594	4.315	94.238	224.283
Stanje na dan 31. prosinca 2018.					
Nabavna vrijednost	166.140	55.546	6.345	94.238	322.269
Akumulirana amortizacija	(57.004)	(38.952)	(2.030)	-	(97.986)
Neto knjigovodstvena vrijednost	109.136	16.594	4.315	94.238	224.283
Za godinu koja je završila 31. prosinca 2019.					
Neto knjigovodstvena vrijednost na početku godine	109.136	16.594	4.315	94.238	224.283
Povećanje	293	1.336	-	327.973	329.602
Donos pripajanjem (bilješka 41)	-	-	-	322	322
Otuđenja i otpisi	-	(1)	-	-	(1)
Amortizacija za godinu	(1.804)	(8.328)	(141)	-	(10.273)
Neto knjigovodstvena vrijednost na kraju godine	107.625	9.601	4.174	422.533	543.933
Stanje na dan 31. prosinca 2019.					
Nabavna vrijednost	166.433	56.887	6.345	422.533	652.198
Akumulirana amortizacija	(58.808)	(47.286)	(2.171)	-	(108.265)
Neto knjigovodstvena vrijednost	107.625	9.601	4.174	422.533	543.933

18. ULAGANJA U NEKRETNINE

<i>(u tisućama kuna)</i>	Grupa		Društvo	
	2019.	2018.	2019.	2018.
Stanje na dan 1. siječnja				
Nabavna vrijednost	1.134.083	1.095.806	301.950	301.892
Akumulirana amortizacija	(232.168)	(141.513)	(67.626)	(58.909)
Neto knjigovodstvena vrijednost	901.915	954.293	234.324	242.983
Povećanje - nabave	6.782	5.282	-	58
Prijenos s dugotrajne materijalne imovine	61.864	679	-	-
Prodaja	(16.694)	(77.527)	-	-
Stjecanje akvizicijom (bilješka 35)	-	47.752	-	-
Povećanje prethodno umanjene vrijednosti	2.220	-	-	-
Umanjenje vrijednosti	-	(4.173)	-	-
Amortizacija za godinu	(24.962)	(24.015)	(7.399)	(8.717)
Tečajne razlike	127	(376)	-	-
Neto knjigovodstvena vrijednost	931.252	901.915	226.925	234.324
Stanje na dan 31. prosinca				
Nabavna vrijednost	1.183.017	1.134.083	301.950	301.950
Akumulirana amortizacija	(251.765)	(232.168)	(75.025)	(67.626)
Neto knjigovodstvena vrijednost	931.252	901.915	226.925	234.324

Prihodi od najma priznati u ostaloj sveobuhvatnoj dobiti u 2019. godini iznosili su 15.053 tisuća kuna za Društvo i 137.682 tisuća kuna za Grupu (2018.: 15.062 tisuća kuna za Društvo i 121.892 tisuća kuna za Grupu).

U 2019. godini Grupa je priznala dobit od uvećanja prethodno umanjene vrijednosti u iznosu od 2.220 tisuća (2018.: gubitak 4.173 tisuće kuna) u pogledu zemljišta i zgrade vezane za segment osiguranja, sukladno procjeni neovisnih procjenitelja.

Fer vrijednost ulaganja u nekretnine približna je knjigovodstvenoj vrijednosti na temelju interne procjene Društva. Nije obavljena procjena vrijednosti svih ulaganja u nekretnine.

19. BIOLOŠKA IMOVINA

Grupa:

<i>(u tisućama kuna)</i>	31.prosinca 2019.	31.prosinca 2018.
Stanje matičnog jata na 1. siječnja	32.199	31.017
Gubici (mortalitet)	(949)	(2.387)
Promjena fer vrijednosti kao rezultat biološke transformacije	2.638	5.076
Prodaja	(1.416)	(1.507)
Stanje na dan 31. prosinca	32.472	32.199

Na dan 31. prosinca 2019. godine Grupa je imala procijenjenih 20.188 kilograma matičnog jata (31. prosinca 2018: 16.817 kilograma), a tijekom godine je prodala 428 kilograma (2018: 1.495 kilograma) riba iz matičnog jata (kako ribe iz pripreme, tako i ribe iz mrijesta).

20. NEMATERIJALNA IMOVINA

GRUPA			Odnosi s kupcima i dugoročni ugovori iz neživotnih osiguranja	Vrijednost poslovanja životnih osiguranja	Prava iz potraživanja koja proizlaze iz ugovora o osiguranju	Razgrani čeni troškovi pribave	Ostala nematerijaln a imovina	Ukupno
<i>(u tisućama kuna)</i>	Goodwill	Brand						
Za godinu koja je završila 31. prosinca 2019.								
Neto knjigovodstvena vrijednost na početku godine (prepravljeno)	330.810	255.579	20.221	46.582	41.250	288.703	114.712	1.097.857
Povećanja	-	-	-	-	-	-	49.571	49.571
Prijenos koncesija u materijalnu imovinu (MSFI 16)	-	-	-	-	-	-	(36.680)	(36.680)
Amortizacija za godinu	-	(24.735)	(15.165)	(3.992)	(12.375)	-	(25.883)	(82.150)
Otuđenja, otpisi	-	-	-	-	-	(19.869)	(1.002)	(20.871)
Tečajne razlike	-	-	-	-	-	152	35	187
Neto knjigovodstvena vrijednost na kraju godine	330.810	230.844	5.056	42.590	28.875	268.986	100.753	1.007.914
Stanje na dan 31. prosinca 2019.								
Nabavna vrijednost	333.857	371.000	91.000	70.000	99.000	268.986	316.610	1.550.453
Akumulirana amortizacija i umanjenje vrijednosti	(3.047)	(140.156)	(85.944)	(27.410)	(70.125)	-	(215.857)	(542.539)
Neto knjigovodstvena vrijednost	330.810	230.844	5.056	42.590	28.875	268.986	100.753	1.007.914

Ostala nematerijalna imovina odnosi se najvećim dijelom na nematerijalnu imovinu u pripremi, softver, koncesije i ostala prava.

20. NEMATERIJALNA IMOVINA (nastavak)

Ostala nematerijalna imovina odnosi se najvećim dijelom na nematerijalnu imovinu u pripremi, softver, koncesije i ostala prava.

GRUPA			Odnosi s kupcima i dugoročni ugovori iz neživotnih osiguranja	Vrijednost poslovanja životnih osiguranja	Prava iz potraživanja koja proizlaze iz ugovora o osiguranju	Razgrani čeni troškovi pribave	Ostala nematerijaln a imovina	Ukupno
<i>(u tisućama kuna)</i>	Goodwill	Brand						
Za godinu koja je završila 31. prosinca 2018. (prepravljeno)								
Neto knjigovodstvena vrijednost na početku godine	207.125	280.312	35.388	57.167	53.625	203.132	108.237	944.986
Povećanja	-	-	-	-	-	85.925	49.199	135.124
Stjecanje akvizicijom (bilješka 35)	123.685	-	-	-	-	-	737	124.422
Ostalo	-	-	-	-	-	-	(5)	(5)
Amortizacija za godinu	-	(24.733)	(15.167)	(10.585)	(12.375)	-	(43.165)	(106.025)
Otuđenja, otpisi	-	-	-	-	-	-	(266)	(266)
Tečajne razlike	-	-	-	-	-	(354)	(25)	(379)
Neto knjigovodstvena vrijednost na kraju godine	330.810	255.579	20.221	46.582	41.250	288.703	114.712	1.097.857
Stanje na dan 31. prosinca 2018. (prepravljeno)								
Nabavna vrijednost	333.857	371.000	91.000	70.000	99.000	288.703	326.012	1.579.572
Akumulirana amortizacija i umanjeње vrijednosti	(3.047)	(115.421)	(70.779)	(23.418)	(57.750)	-	(211.300)	(481.715)
Neto knjigovodstvena vrijednost	330.810	255.579	20.221	46.582	41.250	288.703	114.712	1.097.857

20. NEMATERIJALNA IMOVINA (nastavak)

Sljedeće kategorije nematerijalne imovine odnose se na pojedina sredstva koja proizlaze iz stjecanja segmenta osiguranja s preostalim korisnim vijekom trajanja na dan 31. prosinca 2019. godine kako slijedi: brand (10,5 godina), odnosi s kupcima i dugoročni ugovori iz poslova neživotnog osiguranja (1,5 godine), vrijednost poslova životnog osiguranja (15,5 godina), te prava iz potraživanja koja proizlaze iz ugovora o osiguranju (3,5 godina).

Goodwill se alocira na jedinice stvaranja novca Grupe (CGU), utvrđene prema poslovnim segmentima.

Sažetak alokacije goodwilla prema poslovnim segmentima nalazi se u nastavku:

Goodwill – sadašnja vrijednost <i>(u tisućama kuna)</i>	Osiguranje	Turizam	Ukupno
31. prosinca 2018.	197.410	133.400	330.810
31. prosinca 2019.	197.410	133.400	330.810

Nadoknadivi iznos jedinica stvaranja novca izračunat je na temelju vrijednosti u uporabi i približno je jednaka sadašnjoj vrijednosti goodwilla u 2019. i 2018. godini.

Ovi izračuni koriste projekcije novčanih tokova prije poreza na temelju financijskih planova koje je odobrila Uprava i koji pokrivaju razdoblje od pet godina. Novčani tokovi nakon tog petogodišnjeg razdoblja ekstrapoliraju se korištenjem procijenjenih stopa rasta navedenih u nastavku. Stopa rasta nije viša od dugoročne prosječne stope rasta za industriju kojoj CGU djeluju.

Ključne pretpostavke korištene za izračun vrijednosti u uporabi su kako slijedi:

Osiguranje	2019.	2018.
Godišnji rast zaračunate bruto premije /i/	4,29 %	2,75 %
Godišnji rast neto dobiti /ii/	4,6 %	1,9 %
Diskontna stopa /iii/	9,90 %	9,37 %
Stopa preostalog rasta /iv/	2 %	2 %

- i/ Planirani rast zaračunate bruto premije na bazi povijesnih rezultat i očekivanja uprave za budućnost
- ii/ Planirana rast neto dobiti na bazi povijesnih rezultat i očekivanja uprave za budućnost
- iii/ Diskontne stope prije poreza primijenjene na projekcije novčanih tokova koje odražavaju specifične rizike povezane s industrijom
- iv/ Očekivana stopa preostalog rasta je utvrđena na temelju povijesnih podataka i tržišne prognoze o rastu segmenta osiguranja u Hrvatskoj

Turizam	2019.	2018.
Bruto marža /i/	36,0 %	36,6 %
Rast prihoda /ii/	4,1 %	4,4 %
Diskontna stopa /iii/	7,7-9,2 %	7,43 %
Stopa preostalog rasta /iv/	2 %	0 %

- i/ Planirana bruto operativna marža na bazi povijesnih rezultat i očekivanja uprave za budućnost
- ii/ Ponderirana prosječna stopa rasta korištena za ekstrapoliranje novčanih tokova nakon planiranog razdoblja
- iii/ Diskontne stope prije poreza primijenjene na projekcije novčanih tokova koje odražavaju specifične rizike povezane s industrijom
- iv/ Očekivana stopa preostalog rasta je utvrđena na temelju povijesnih podataka i tržišne prognoze o rastu segmenta turizma u Hrvatskoj

20. NEMATERIJALNA IMOVINA (nastavak)

DRUŠTVO <i>(u tisućama kuna)</i>	2019.	2018.
Stanje na dan 1. siječnja		
Nabavna vrijednost	8.126	8.120
Akumulirana amortizacija	(5.534)	(5.418)
Neto knjigovodstvena vrijednost	2.592	2.702
Neto knjigovodstvena vrijednost na početku godine	2.592	2.702
Povećanje	28	35
Otuđenja, otpisi	-	(28)
Amortizacija za godinu	(121)	(117)
Neto knjigovodstvena vrijednost	2.499	2.592
Stanje na dan 31. prosinca		
Nabavna vrijednost	8.154	8.126
Akumulirana amortizacija	(5.655)	(5.534)
Neto knjigovodstvena vrijednost	2.499	2.592

21. ULAGANJA U OVISNA DRUŠTVA, PRIDRUŽENA DRUŠTVA I ZAJEDNIČKE PODUHIVATE

(u tisućama kuna)	Grupa		Društvo	
	31. prosinca 2019.	31. prosinca 2018.	31. prosinca 2019.	31. prosinca 2018.
Ulaganja u ovisna društva	-	-	5.117.339	4.903.789
Ulaganja u pridružena društva	9.628	9.165	-	-
Ulaganja u zajedničke pothvate	79.962	82.084	-	-
	89.590	91.249	5.117.339	4.903.789

Grupa	Djelatnost	Država	31. prosinca 2019.		31. prosinca 2018.	
			Postotak vlasništva %	Iznos ulaganja tis. kn	Postotak vlasništva %	Iznos ulaganja tis. kn
Zajednički pothvati						
PBZ Croatia osiguranje d. d., Zagreb	Mirovinski fond	Hrvatska	50,0	78.653	50,0	80.669
Nacionalni biro za osiguranje Skopje	Osiguranje	Makedonija	-	1.309	-	1.415
				79.962		82.084
Pridružena društva						
Strmec projekt d. o. o., Samobor	Nekretnine Tehničko	Hrvatska	49,76	5.688	49,76	5.688
STP Agroservis d. o. o., Virovitica	testiranje i analiza	Hrvatska	37,0	3.940	37,0	3.477
				9.628		9.165

Zajednički pothvati:

Promjene na ulaganjima u zajedničke pothvate su kako slijedi:

(u tisućama kuna)	31. prosinca 2019.	31. prosinca 2018.
Stanje na dan 1. siječnja	82.084	82.694
Povećanje metodom udjela	-	-
Smanjenje metodom udjela	(2.123)	(610)
Smanjenje vrijednosti	-	-
Stanje na dan 31. prosinca	79.961	82.084

21. ULAGANJA U OVISNA DRUŠTVA, PRIDRUŽENA DRUŠTVA I ZAJEDNIČKE PODUHVATE (nastavak)

Skraćene financijske informacije za zajedničke pothvate

U nastavku su dane skraćene financijske informacije za društvo PBZ Croatia osiguranje d. d. koje su iskazane primjenom metode udjela.

Skraćeni izvještaj o financijskom položaju (u tisućama kuna)	31. prosinca 2019.	31. prosinca 2018.
Financijska imovina	116.178	90.558
Ostala imovina	24.773	53.040
Ukupno imovina	140.951	143.598
Obveze	7.647	6.260
Kapital i rezerve	133.304	137.338
Ukupno kapital i obveze	140.951	143.598
Skraćeni izvještaj o sveobuhvatnoj dobiti		
Prihodi	70.518	68.458
Rashodi	(42.500)	(35.080)
Dobit prije poreza	28.018	33.378
Porez na dobit	(5.052)	(6.007)
Dobit za godinu	22.966	27.371
Udjel u dobiti zajedničkog pothvata @ 50 %	11.483	13.685

Usklađenje prikazanih skraćenih financijskih informacija s knjigovodstvenom vrijednošću udjela u zajedničkom pothvatu.

Skraćene financijske informacije (u tisućama kuna)	31. prosinca 2019.	31. prosinca 2018.
Početna neto imovina na dan 1. siječnja /i/	161.339	162.568
Dobit za razdoblje	22.967	27.371
Dividende	(27.000)	(28.600)
Zaključna neto imovina	157.306	161.339
Udjel u zajedničkom pothvatu @ 50 %	78.653	80.669
Knjigovodstvena vrijednost	78.653	80.669

i/ Početna stanja uključuju 24 milijuna kuna koja se odnose na razliku fer vrijednosti neto imovine društva u trenutku stjecanja (50 % se odnosi na udjel Grupe) od strane Adris grupe d. d. u 2014. godini.

21. ULAGANJA U OVISNA DRUŠTVA, PRIDRUŽENA DRUŠTVA I ZAJEDNIČKE PODUHVATE (nastavak)

Pridružena društva:

Promjene na ulaganjima u pridružena društva su kako slijedi:

<i>(u tisućama kuna)</i>	31. prosinca 2019.	31. prosinca 2018.
Stanje na dan 1. siječnja	9.165	8.855
Umanjenje vrijednosti ulaganja u pridružena društva	-	-
Prodaja udjela /i/	-	-
Udio u dobiti pridruženih društava	463	310
Isplata dobiti pridruženog društva	-	-
Stanje na dan 31. prosinca	9.628	9.165

21. ULAGANJA U OVISNA DRUŠTVA, PRIDRUŽENA DRUŠTVA I ZAJEDNIČKE PODUHVATE (nastavak)

Ovisna društva:

Sva ovisna društva koja su uključena u konsolidaciju navedena su u bilješci 1 u ovim financijskim izvještajima. Udio glasačkih prava matice u kapitalu ovisnih društava ne razlikuje se od udjela u vlasništvu nad dionicama ovisnih društava.

<i>(u tisućama kuna)</i>	31. prosinca 2019.		31. prosinca 2018.	
	Udio u vlasništvu	Iznos	Udio u vlasništvu	Iznos
Ulaganja u ovisna društva – 100 % vlasništvo				
Adria Resorts d. o. o. Rovinj, Hrvatska	-	-	100 %	1.050.000
Abilia d. o. o., Rovinj, Hrvatska	100 %	124.000	100 %	124.000
Expertus d. o. o., Zagreb, Hrvatska	100 %	1.002.140	100 %	1.002.140
		1.126.140		2.176.140
Ulaganja u ovisna društva – većinski interes				
Maistra d. d., Rovinj, Hrvatska	90,47 %	686.418	-	-
Cromaris d. d., Zadar, Hrvatska	100 %	512.456	-	-
Croatia Osiguranje d. d., Zagreb, Hrvatska	66,39 %	2.112.721	66,34 %	2.111.365
HUP-Zagreb d. d., Zagreb, Hrvatska	40,70 %	679.604	35,94 %	616.284
		3.991.199		2.727.649
Ukupno ulaganja u ovisna društva		5.117.339		4.903.789

Promjene na ulaganjima u ovisna društva bile su kako slijedi:

<i>(u tisućama kuna)</i>	31. prosinca 2019.	31. prosinca 2018.
Stanje 1. siječnja	4.903.789	3.279.865
Povećanje /i/	64.676	1.623.924
Povećanje pripajanjem /ii/	1.198.874	-
Smanjenje pripajanjem /iii/	(1.050.000)	-
Stanje 31. prosinca	5.117.339	4.903.789

i/ Tijekom 2019. godine Društvo je steklo ukupno 0,05 % udjela u Croatia Osiguranje d. d., Zagreb, te 4,76 % udjela u HUP-Zagreb d. d., Zagreb. Tijekom 2018. godine Društvo je steklo ukupno 100 % udjela u Expertus d. o. o., Zagreb, ukupno 0,22 % udjela u Croatia Osiguranje d. d., Zagreb, te je direktno steklo 35,94 % udjela u HUP-Zagreb d. d., Zagreb.

ii/ Tijekom 2019. društvo je prilikom pripajanja ovisnog društva Adria Resorts d. o. o., Rovinj (bilješka 41) steklo 90,47 % udjela u društvu Maistra d. d., Rovinj i 100 % udjela u društvu Cromaris d. d., Zadar.

iii/ Tijekom 2019. godine Društvo je pripojilo ovisno društvo Adria Resorts d. o. o., Rovinj (bilješka 41).

Ukupni nekontrolirajući interesi za 2019. godinu iznose 1.592.756 tisuća kuna (31. prosinca 2018.: 1.473.522 tisuća kuna), od čega se iznos od 1.340.313 tisuće kuna odnosi na nekontrolirajuće interese u ovisnom društvu Croatia osiguranje d. d. (31. prosinca 2018.: 1.170.188 tisuće kuna), iznos od 189.407 tisuća kuna na Maistra d. d. (31. prosinca 2018.: 219.305 tisuća kuna), dok se preostali iznos odnosi na ostala ovisna društva.

21. ULAGANJA U OVISNA DRUŠTVA, PRIDRUŽENA DRUŠTVA I ZAJEDNIČKE PODUHVA TE (nastavak)

U nastavku su prikazane financijske informacije za svako ovisno društvo u kojem postoji nekontrolirajući interes koji je značajan za Grupę:

Sažeta bilanca (u tisućama kuna)	Croatia osiguranje d. d.		Maistra d. d.	
	31. prosinca 2019.	31. prosinca 2018.	31. prosinca 2019.	31. prosinca 2018.
Kratkotrajna imovina	2.309.443	2.683.255	120.278	80.278
Kratkoročne obveze	(3.389.650)	(3.274.476)	(441.369)	(912.460)
Ukupno neto kratkotrajna imovina	(1.080.207)	(591.221)	(321.091)	(832.182)
Dugotrajna imovina	10.343.555	8.858.017	3.432.530	3.319.425
Dugoročne obveze	(5.524.854)	(5.086.473)	(1.091.837)	(628.361)
Ukupno neto dugoročna imovina	4.818.701	3.771.544	2.340.693	2.691.064
Neto imovina ukupno	3.738.494	3.180.323	2.019.602	1.858.882

Sažeti račun dobiti i gubitka (u tisućama kuna)	Croatia osiguranje d. d.		Maistra d. d.	
	2019.	2018.	2019.	2018.
Prihodi	3.688.477	3.605.715	1.299.006	1.218.324
Dobit prije poreza	367.701	390.887	186.561	185.995
Porez na dobit	(64.046)	(64.046)	(24.936)	103.435
Ukupno sveobuhvatna dobit	303.655	326.841	161.625	289.430
Ukupno sveobuhvatna dobit koja pripada nekontrolirajućim interesima	102.134	110.733	17.855	31.974

Sažeti novčani tokovi (u tisućama kuna)	Croatia osiguranje d. d.		Maistra d. d.	
	2019.	2018.	2019.	2018.
Novčani tokovi iz poslovnih aktivnosti	(201.333)	256.557	427.398	382.255
Novčani tokovi iz ulagačkih aktivnosti	(11.154)	36.998	(392.833)	(531.195)
Novčani tokovi iz financijskih aktivnosti	(26.863)	(1.619)	22.824	138.875

Dodatne informacije (u tisućama kuna)	Croatia osiguranje d. d.		Maistra d. d.	
	2019.	2018.	2019.	2018.
Dividende plaćene nekontrolirajućem interesu	113	200	-	-

22. DUŽNIČKI VRIJEDNOSNI PAPIRI PO AMORTIZIRANOM TROŠKU

Struktura dužničkih vrijednosnih papira po amortiziranom trošku Grupe prikazana je u sljedećoj tabeli:

<i>(u tisućama kuna)</i>	31. prosinca 2019.	31. prosinca 2018.
Državne obveznice	2.280.837	2.182.921
Korporativne obveznice	51.520	50.722
Trezorski zapisi	-	-
	2.332.357	2.233.643

Kretanje bruto iznosa i rezerviranja za kreditne gubitke obveznica koje se vode po amortiziranom trošku:

<i>(u tisućama kuna)</i>	Rezerviranje za kreditne gubitke				Bruto iznos			
	Faza 1 12- mjesečn i ECL	Faza 2 ECL za razdoblje trajanja	Faza 3 ECL za razdoblje trajanja	Ukupno	Faza 1 12- mjesečni ECL	Faza 2 ECL za razdoblje trajanja	Faza 3 ECL za razdoblje trajanja	Ukupno
Početno stanje na 1.1.2018.	(65.963)	-	-	(65.963)	2.314.028	-	-	2.314.028
<i>Kretanja s utjecajem na kreditne gubitke:</i>								
Povećanje ili kupnja	(1.304)	-	-	(1.304)	400.434	-	-	400.434
Smanjenja	1.389	-	-	1.389	(376.644)	-	-	(376.644)
Promjena pretpostavki u modelu mjerenja ECL-a	1.747	-	-	1.747	-	-	-	-
Amortizacija premije/diskonta	-	-	-	-	(18.605)	-	-	(18.605)
<i>Kretanja koja nemaju utjecaja na rezervaciju za kreditne gubitke</i>								
Otpisi	40.300	-	-	40.300	(40.300)	-	-	(40.300)
Tečajne razlike i ostala kretanja	-	-	-	-	(21.439)	-	-	(21.439)
Stanje na 31.12.2018.	(23.831)	-	-	(23.831)	2.257.474	-	-	2.257.474
Početno stanje na 1.1.2019.	(23.831)	-	-	(23.831)	2.257.474	-	-	2.257.474
<i>Kretanja s utjecajem na kreditne gubitke:</i>								
Prijenos na ispravljene (iz faze 1 i 2 u fazu 3)	18.125	-	(18.125)	-	(18.125)	-	18.125	-
Povećanje ili kupnja	(885)	-	-	(885)	406.835	-	-	406.835
Smanjenja	879	-	-	879	(298.540)	-	-	(298.540)
Promjena pretpostavki u modelu mjerenja ECL-a	1.291	-	-	1.291	-	-	-	-
Amortizacija premije/diskonta	-	-	-	-	(16.194)	-	-	(16.194)
Ostala kretanja	-	-	10.625	10.625	(364)	-	(10.625)	(10.989)
<i>Kretanja koja nemaju utjecaja na rezervaciju za kreditne gubitke</i>								
Otpisi	-	-	-	-	-	-	-	-
Tečajne razlike i ostala kretanja	-	-	-	-	5.692	-	-	5.692
Stanje na 31.12.2019.	(4.421)	-	(7.500)	(11.921)	2.336.778	-	7.500	2.344.278

Pregled valutne strukture ulaganja:

<i>(u tisućama kuna)</i>	31. prosinca 2019.	31. prosinca 2018.
HRK	1.212.776	856.714
EUR	1.048.695	1.311.233
Ostale valute	70.886	65.696
	2.332.357	2.233.643

23. FINANCIJSKA IMOVINA PO FER VRIJEDNOSTI KROZ OSTALU SVEOBUH VATNU DOBIT

Grupa i Društvo iskazuju niže navedena ulaganja kao financijsku imovina po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit budući da se ista drže u strateške svrhe umjesto sa svrhom ostvarivanja naknadne dobiti prodajom i ne postoje planovi da se ista proda u kraćem ili srednjem roku.

	Grupa		Društvo	
	31.prosinca 2019.	31.prosinca 2018.	31.prosinca 2019.	31.prosinca 2018.
<i>Vlasnički vrijednosni papiri</i>	484.575	516.267	113.226	95.126
<i>Dužnički vrijednosni papiri</i>	4.302.373	3.605.541	-	-
	4.786.948	4.121.808	113.226	95.126
Tekuće dospijeće	(225.363)	(329.383)	-	-
Dugoročni dio	4.561.585	3.792.425	113.226	95.126

Vlasnički vrijednosni papiri

	Grupa		Društvo	
	31.prosinca 2019.	31.prosinca 2018.	31.prosinca 2019.	31.prosinca 2018.
Dionice, udjeli i drugi vrijednosni papiri	466.387	476.070	113.226	95.126
Investicijski fondovi	18.188	40.197	-	-
	484.575	516.267	113.226	95.126
Tekuće dospijeće	(542)	-	-	-
Dugoročni dio	484.033	516.267	113.226	95.126

Dužnički vrijednosni papiri

	Grupa		Društvo	
	31.prosinca 2019.	31.prosinca 2018.	31.prosinca 2019.	31.prosinca 2018.
Obveznice	4.302.373	3.605.541	-	-
	4.302.373	3.605.541	-	-
Tekuće dospijeće	(224.821)	(329.383)	-	-
Dugoročni dio	4.077.552	3.276.158	-	-

23. FINANCIJSKA IMOVINA PO FER VRIJEDNOSTI KROZ OSTALU SVEOBUHVAATNU DOBIT (nastavak)

Kretanje bruto iznosa i rezerviranja za kreditne gubitke obveznica koje se vode po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit (MSFI 9):

	Rezerviranja za kreditne gubitke			Bruto iznos		
	Faza 1	POCI	Ukupno	Faza 1	POCI	Ukupno
	12- mesečni ECL	ECL za razdoblje trajanja		12- mesečni ECL	ECL za razdoblje trajanja	
<i>(u tisućama kuna)</i>						
Početno stanje na 1.1.2018.	(10.801)	-	(10.801)	3.248.006	-	3.248.006
<i>Kretanja s utjecajem na kreditne gubitke:</i>						
Povećanje ili kupnja	(3.073)	-	(3.073)	1.506.601	-	1.506.601
Smanjenja	1.980	-	1.980	(1.139.021)	-	(1.139.021)
Promjena pretpostavki u modelu mjerenja ECL-a	2.630	-	2.630	(2.630)	-	(2.630)
Amortizacija premije/diskonta	-	-	-	(18.057)	-	(18.057)
<i>Kretanja koja nemaju utjecaja na rezervaciju za kreditne gubitke</i>						
Otpisi	-	-	-	-	-	-
Tečajne razlike i ostala kretanja	-	-	-	19.906	-	19.906
Stanje na 31.12.2018.	(9.264)	-	(9.264)	3.614.805	-	3.614.805
Početno stanje na 1.1.2019.	(9.264)	-	(9.264)	3.614.805	-	3.614.805
<i>Kretanja s utjecajem na kreditne gubitke:</i>						
Prijenos na ispravljene (iz faze 1 u fazu POCI)		-		(4.872)	4.872	-
Povećanje ili kupnja	(2.793)	-	(2.793)	1.869.435	6.949	1.876.384
Smanjenja	1.403	-	1.403	(1.177.524)	(690)	(1.178.214)
Promjena pretpostavki u modelu mjerenja ECL-a	2.017	-	2.017	-	-	-
Amortizacija premije/diskonta	-	-	-	(21.520)	1.011	(20.509)
Ostala kretanja	-	-	-	8.219	-	8.219
<i>Kretanja koja nemaju utjecaja na rezervaciju za kreditne gubitke</i>						
Otpisi	-	-	-	-	-	-
Tečajne razlike i ostala kretanja	-	-	-	10.313	12	10.325
Stanje na 31.12.2019.	(8.637)	-	(8.637)	4.298.856	12.154	4.311.010

Pregled valutne strukture ulaganja:

	Grupa		Društvo	
	31.prosinca 2019.	31.prosinca 2018.	31.prosinca 2019.	31.prosinca 2018.
HRK	2.090.552	1.591.950	-	-
EUR	2.436.877	2.335.156	113.226	95.126
USD	114.402	123.930	-	-
Ostale valute	145.117	70.772	-	-
	4.786.948	4.121.808	113.226	95.126

24. a. FINANCIJSKI INSTRUMENTI PO KATEGORIJAMA

Računovodstvene politike za financijske instrumente primijenjene su na sljedeće stavke:

Za potrebe mjerenja, MSFI 9, Financijski instrumenti: Priznavanje i mjerenje klasificira financijsku imovinu u sljedeće kategorije: a) financijska imovina po amortiziranom trošku; b) financijska imovina po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit; c) financijska imovina po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka.

GRUPA <i>(u tisućama kuna)</i>	Financijska imovina po amortiziranom trošku	Financijska imovina po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit	Financijska imovina po fer vrijednosti kroz RDG	Ukupno
31. prosinca 2019.				
Imovina				
Potraživanja od kupaca	623.071	-	-	623.071
Potraživanja po danim kreditima	222.197	-	-	222.197
Financijska imovina po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka	-	-	919.193	919.193
Ostala financijska imovina	2.332.357	4.786.948	-	7.119.305
Potraživanja po osnovu prava na regres	192.465	-	-	192.465
Udio reosiguranja u tehničkim pričuvama	226.379	-	-	226.379
Depoziti	1.816.014	-	-	1.816.014
Novac i novčani ekvivalenti	681.196	-	-	681.196
	6.093.679	4.786.948	919.193	11.799.820
31. prosinca 2018.				
Imovina				
Potraživanja od kupaca	579.721	-	-	579.721
Potraživanja po danim kreditima	363.801	-	-	363.801
Financijska imovina po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka	-	-	717.897	717.897
Ostala financijska imovina	2.233.643	4.121.808	-	6.355.451
Potraživanja po osnovu prava na regres	215.256	-	-	215.256
Udio reosiguranja u tehničkim pričuvama	234.381	-	-	234.381
Depoziti	2.265.523	-	-	2.265.523
Novac i novčani ekvivalenti	633.055	-	-	633.055
	6.525.380	4.121.808	717.897	11.365.085

24. a. FINANCIJSKI INSTRUMENTI PO KATEGORIJAMA (nastavak)

DRUŠTVO <i>(u tisućama kuna)</i>	Financijska imovina po amortiziranom trošku	Financijska imovina po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit	Financijska imovina po fer vrijednosti kroz RDG	Ukupno
31. prosinca 2019.				
Imovina				
Depoziti	742.070	-	-	742.070
Potraživanja od kupaca i ostala potraživanja /i/	34.674	-	-	34.674
Potraživanja po danim kreditima	316.868	-	-	316.868
Financijska imovina po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka	-	-	160.248	160.248
Ostala financijska imovina	-	113.226	-	113.226
Novac i novčani depoziti	364.252	-	-	364.252
	1.457.864	113.226	160.248	1.731.338
31. prosinca 2018.				
Imovina				
Depoziti	1.420.102	-	-	1.420.102
Potraživanja od kupaca i ostala potraživanja /i/	7.225	-	-	7.225
Potraživanja po danim kreditima	1.025.189	-	-	1.025.189
Financijska imovina po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka	-	-	75.429	75.429
Ostala financijska imovina	-	95.126	-	95.126
Novac i novčani depoziti	18.168	-	-	18.168
	2.470.684	95.126	75.429	2.641.239

i/ Potraživanja od kupaca i ostala potraživanja ne uključuju potraživanja za poreze, potraživanja od zaposlenih te potraživanja za dane predujmove.

Stanje financijskih obveza Grupe i Društva su:

<i>(u tisućama kuna)</i>	Grupa		Društvo	
	31. prosinca 2019.	31. prosinca 2018.	31. prosinca 2019.	31. prosinca 2018.
Obveze:				
Posudbe	1.588.666	1.563.523	29.177	26.928
Ostale financijske obveze	236.113	222.675	223.587	222.675
Obveze iz poslovanja i ostale obveze	391.823	287.644	31.457	29.306
	2.216.602	2.073.842	284.221	278.909

i/ Obveze prema dobavljačima i ostale obveze ne uključuju obveze za poreze, obveze prema zaposlenicima, poreze i doprinose i predujmove.

24. b. KREDITNA SPOSOBNOST FINACIJSKE IMOVINE

Analiza imovine Grupe na 31. prosinca 2019. po kategorijama prema procjenama agencije Standard&Poor's (S&P).

<i>(u tisućama kuna)</i>	Ocjena 2019. S&P	Faza 1 12 – mesečni ECL	Faza 2 ECL za razdoblje trajanja	Faza 3 ECL za razdoblje trajanja	Kupljena ili nastala imovina umanjena za kreditne gubitke	Ukupno
Financijska imovina po amortiziranom trošku						
<i>Dužnički vrijednosni papiri</i>						
Ministarstvo financija RH	BBB-	2.117.472	-	-	-	2.117.472
Hrvatska banka za obnovu i razvitak (HBOR)	BBB-	38.654	-	-	-	38.654
Ministarstvo financija Makedonije	BB-	50.669	-	-	-	50.669
Ministarstvo financija Srbije	BB+	78.428	-	-	-	78.428
Bez ocjene	-	51.555	-	7.500	-	59.055
Ukupno bruto knjigovodstvena vrijednost		2.336.778	-	7.500	-	2.344.278
Umanjeno za rezerviranje za kreditne gubitke		(4.421)	-	(7.500)	-	(11.921)
Neto knjigovodstvena vrijednost		2.332.357	-	-	-	2.332.357
<i>Potraživanja od kupaca i ostala potraživanja</i>						
Bez ocjene	-	919.812	2.066	158.757	153.975	1.234.610
Ukupno bruto knjigovodstvena vrijednost		919.812	2.066	158.757	153.975	1.234.610
Umanjeno za rezerviranje za kreditne gubitke		(261.581)	(115)	(127.646)	-	(389.342)
Neto knjigovodstvena vrijednost		658.231	1.951	31.111	153.975	845.268
<i>Udio reosiguranja u tehničkim pričuvama</i>						
Reosiguratelji s ocjenom	AA+	4.848	-	-	-	4.848
	AA	1.291	-	-	-	1.291
	AA-	85.121	-	-	-	85.121
	A+	75.090	-	-	-	75.090
	A	22.722	-	-	-	22.722
	A-	6.791	-	-	-	6.791
Reosiguratelji s rejtingom neke druge agencije		15.020	-	-	-	15.020
Bez ocjene		15.496	-	-	-	15.496
Ukupno bruto knjigovodstvena vrijednost		226.379	-	-	-	226.379
Umanjeno za rezerviranje za kreditne gubitke		-	-	-	-	-
Neto knjigovodstvena vrijednost		226.379	-	-	-	226.379

<i>(u tisućama kuna)</i>	Ocjena 2019. S&P	Faza 1 12 – mjesečni ECL	Faza 2 ECL za razdoblje trajanja	Faza 3 ECL za razdoblje trajanja	Kupljena ili nastala imovina umanjena za kreditne gubitke	Ukupno
Financijska imovina po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit						
Ministarstvo financija RH	BBB-	3.654.796	-	-	-	3.654.796
Hrvatska banka za obnovu i razvitak (HBOR)	BBB-	66.415	-	-	-	66.415
Ministarstvo financija Mađarske	BBB	22.038	-	-	-	22.038
Ministarstvo financija Makedonije	BB-	294.969	-	-	-	294.969
Ministarstvo financija Srbije	BB+	145.588	-	-	-	145.588
Ministarstvo financija SAD	AA+	40.770	-	-	-	40.770
Korporacije s ocjenom	B+	14.066	-	-	-	14.066
Korporacije s ocjenom	BB+	25.133	-	-	-	25.133
Bez ocjene	-	35.081	-	-	12.154	47.235
Ukupno bruto knjigovodstvena vrijednost		4.298.856	-	-	12.154	4.311.010
Umanjeno za rezerviranje za kreditne gubitke		(8.637)	-	-	-	(8.637)
Neto knjigovodstvena vrijednost		4.290.219	-	-	12.154	4.302.373

24. b. KREDITNA SPOSOBNOST FINACIJSKE IMOVINE (nastavak)

Analiza imovine Grupe na 31. prosinca 2018. po kategorijama prema procjenama agencije Standard&Poor's (S&P).

<i>(u tisućama kuna)</i>	Ocjena 2018. S&P	Faza 1 12 – mjesečni ECL	Faza 2 ECL za razdoblje trajanja	Faza 3 ECL za razdoblje trajanja	Ukupno
Financijska imovina po amortiziranom trošku					
<i>Dužnički vrijednosni papiri</i>					
Ministarstvo financija RH	BB+	1.999.786	-	-	1.999.786
Hrvatska banka za obnovu i razvitak (HBOR)	BB+	38.499	-	-	38.499
Ministarstvo financija Makedonije	BB-	58.063	-	-	58.063
Ministarstvo financija Srbije	BB+	91.620	-	-	91.620
Bez ocjene	-	69.506	-	-	69.506
Ukupno bruto knjigovodstvena vrijednost		2.257.474	-	-	2.257.474
Umanjeno za rezerviranje za kreditne gubitke		(23.831)	-	-	(23.831)
Neto knjigovodstvena vrijednost		2.233.643	-	-	2.233.643
<i>Potraživanja od kupaca i ostala potraživanja</i>					
Korporacije s ocjenom					
Bez ocjene		1.052.626	165.000	1.014.018	2.231.644
Ukupno bruto knjigovodstvena vrijednost		1.052.626	165.000	1.014.018	2.231.644
Umanjeno za rezerviranje za kreditne gubitke		(402.945)	(25.971)	(859.204)	(1.288.120)
Neto knjigovodstvena vrijednost		649.681	139.029	154.814	943.524
<i>Udio reosiguranja u tehničkim pričuvama</i>					
Reosiguratelji s ocjenom					
	A	7.369	-	-	7.369
	A-	27.331	-	-	27.331
	A+	76.975	-	-	76.975
	AA	79.522	-	-	79.522
	AA-	4.099	-	-	4.099
	AA+	633	-	-	633
Reosiguratelji s rejtingom neke druge agencije		18.126	-	-	18.126
Bez ocjene		20.586	-	-	20.586
Ukupno bruto knjigovodstvena vrijednost		234.641	-	-	234.641
Umanjeno za rezerviranje za kreditne gubitke		(260)	-	-	(260)
Neto knjigovodstvena vrijednost		234.381	-	-	234.381

<i>(u tisućama kuna)</i>	Ocjena 2018. S&P	Faza 1 12 – mjesečni ECL	Faza 2 ECL za razdoblje trajanja	Faza 3 ECL za razdoblje trajanja	Ukupno
Financijska imovina po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit					
Ministarstvo financija RH	BB+	3.081.371	-	-	3.081.371
Hrvatska banka za obnovu i razvitak (HBOR)	BB+	69.115	-	-	69.115
Ministarstvo financija Mađarske	BBB-	36.924	-	-	36.924
Korporacije s ocjenom	BB-	14.019	-	-	14.019
Korporacije s ocjenom orporacije s ocjenom	BB	13.647	-	-	13.647
Korporacije s ocjenom	BBB	20.778	-	-	20.778
Ministarstvo financija Makedonije		250.033	-	-	250.033
Ministarstvo financija Srbije		55.917	-	-	55.917
Ministarstvo financija Austrije	AAA	20.791	-	-	20.791
Bez ocjene	-	52.210	-	-	52.210
Ukupno bruto knjigovodstvena vrijednost		3.614.805	-	-	3.614.805
Umanjeno za rezerviranje za kreditne gubitke		(9.264)	-	-	(9.264)
Neto knjigovodstvena vrijednost		3.605.541			3.605.541
Financijska imovina po fer vrijednosti kroz RDG					
Ministarstvo financija RH	BB+	1.437	-	-	1.437
Ministarstvo financija Srbije	BB+	11.304	-	-	11.304
Ukupno bruto knjigovodstvena vrijednost		12.741	-	-	12.741
Umanjeno za rezerviranje za kreditne gubitke		-	-	-	-
Neto knjigovodstvena vrijednost		12.741	-	-	12.741

24. b. KREDITNA SPOSOBNOST FINACIJSKE IMOVINE (nastavak)

Kreditna sposobnost nedospjele financijske imovine procjenjuje se na temelju povijesnih podataka.

U skupinu ključnih kupaca spadaju kupci ovisno o segmentu poslovanja. U segmentu turizma riječ je o turističkim agencijama, u segmentu zdrave hrane o trgovačkim lancima, dok se u segmentu osiguranja kreditna kvaliteta nedospjelih i neispravljenih potraživanja procjenjuje na temelju kreditnog ratinga, pri čemu visoka kvaliteta podrazumijeva potraživanja od društava koja imaju visoki vanjski kreditni rating te je mogućnost da potraživanja postanu nenaplativa izrazito niska.

Potraživanja od kupaca – nedospjela i neispravljena.

<i>(u tisućama kuna)</i>	2019.	2018.
Turizam		
Kupci koji plaćaju u roku	11.405	1.450
Stari kupci koji plaćaju sa zakašnjenjem	-	4.631
	11.405	6.081
Zdrava hrana		
Kupci koji plaćaju u roku	44.351	48.550
Ostali kupci	-	-
	44.351	48.550
Osiguranje		
Visoka kvaliteta	425	-
Standardna kvaliteta	214.039	329.734
	214.464	329.734
Ostala nedospjela i neispravljena potraživanja od kupaca	5.153	1.136
Ukupno nedospjela i neispravljena potraživanja od kupaca	275.373	385.501

25. POTRAŽIVANJA IZ POSLOVANJA I OSTALA POTRAŽIVANJA

<i>(u tisućama kuna)</i>	Grupa		Društvo	
	31. prosinca 2019.	31. prosinca 2018.	31. prosinca 2019.	31. prosinca 2018.
Potraživanja od kupaca:				
Povezana društva (bilješka 40)	-	-	2.366	2.230
Potraživanja od kupaca u zemlji	522.518	481.508	8.568	8.635
Potraživanja od kupaca u inozemstvu	113.642	107.549	-	-
Potraživanja od izvoznika	8	8	-	-
Nefakturirana potraživanja	220.951	247.111	-	-
	857.119	836.176	10.934	10.865
Rezerviranje za kreditne gubitke	(234.048)	(256.455)	(6.909)	(6.909)
Potraživanja od kupaca – neto	623.071	579.721	4.025	3.956
Dani krediti:				
Dani krediti povezanim društvima (bilješka 40)	-	-	319.154	874.476
Dani krediti nepovezanim društvima	377.491	1.395.466	414	1.014.945
	377.491	1.395.466	319.568	1.889.421
Rezerviranje za kreditne gubitke	(155.294)	(1.031.665)	(2.720)	(864.232)
Kreditni – neto	222.197	363.801	316.848	1.025.189
Potraživanja po osnovu prava na regres:				
Potraživanja po osnovu prava na regres	270.241	292.642	-	-
	270.241	292.642	-	-
Rezerviranje za kreditne gubitke	(77.776)	(77.386)	-	-
Potraživanja po osnovu prava na regres – neto	192.465	215.256	-	-
Potraživanja za poreze	11.485	15.947	23	647
Dani depoziti i jamčevine za nagodbe i dražbe	38.323	-	30.000	-
Udio reosiguranja u tehničkim pričuvama	226.379	234.381	-	-
Ostala potraživanja	295.892	490.762	16.093	7.835
	572.079	741.090	46.116	8.482
	1.609.812	1.899.869	366.989	1.037.627
Umanjeno za dugoročni dio	(359.061)	(195.511)	(316.999)	-
Kratkoročni dio	1.250.751	1.704.358	49.990	1.037.627

Dugoročni dio:

<i>(u tisućama kuna)</i>	Grupa		Društvo	
	31. prosinca 2019.	31. prosinca 2018.	31. prosinca 2019.	31. prosinca 2018.
Potraživanja od kupaca	883	-	883	-
Dani krediti povezanim društvima (bilješka 40)	-	-	316.026	-
Potraživanja za dane dugoročne zajmove	167.145	10.096	-	-
Dani ostali krediti – dugoročni dio	-	-	-	-
Dani depoziti i jamčevine za nagodbe i dražbe	8.323	-	-	-
Udio reosiguranja u tehničkim pričuvama	94.120	94.537	-	-
Ostala dugoročna potraživanja	88.590	90.878	90	-
	359.061	195.511	316.999	-

Kreditni povezanim društvima odobreni su u kunama uz kamatu od 3,96 % godišnje (2018.: 4,55 % godišnje). Kreditni su osigurani mjenicama.

25. POTRAŽIVANJA IZ POSLOVANJA I OSTALA POTRAŽIVANJA (nastavak)

Grupa sukladno MSFI-u 9 primjenjuje pojednostavljeni pristup mjerenju očekivanih kreditnih gubitaka, koji koristi rezerviranje za očekivani gubitak tijekom cijelog životnog vijeka za sva potraživanja od kupaca.

Na toj osnovi, rezerviranje za potraživanja od kupaca Grupe je kako slijedi:

<i>(u tisućama kuna)</i>	Nedospjela potraživanja	0 - 90	90 - 180	> 180	Ukupno
31. prosinca 2019.					
Bruto iznos potraživanja od kupaca	430.613	145.610	47.787	233.109	857.119
Rezerviranje za kreditne gubitke	(37)	(258)	(1.951)	(231.802)	(234.048)
Neto iznos potraživanja od kupaca	430.576	145.352	45.836	1.307	623.071
31. prosinca 2018.					
Bruto iznos potraživanja od kupaca	385.588	145.823	44.898	259.867	836.176
Rezerviranje za kreditne gubitke	(87)	(383)	(404)	(255.581)	(256.455)
Neto iznos potraživanja od kupaca	385.501	145.440	44.494	4.286	579.721

Promjene rezerviranja za kreditne gubitke na potraživanjima od kupaca Grupe su kako slijedi:

<i>(u tisućama kuna)</i>	2019.	2018.
Stanje 1.siječnja	256.455	309.613
Donos akvizicijom (bilješka 35)	-	2.047
Promjene u procjenama i pretpostavkama	17.160	(11.133)
Prestanak priznavanja financijske imovine tijekom godine	(39.567)	(43.784)
Tečajne razlike	-	(288)
Stanje 31. prosinca	234.048	256.455

Promjene rezerviranja za kreditne gubitke na danim kreditima Grupe i Društva su kako slijedi:

<i>(u tisućama kuna)</i>	Grupa		Društvo	
	2019.	2018.	2019.	2018.
Stanje 1.siječnja	1.031.665	878.415	864.232	616.772
Donos akvizicijom (bilješka 35)	-	2.960	-	-
Promjene u procjenama i pretpostavkama	(11.564)	170.408	(2.308)	247.460
Prestanak priznavanja financijske imovine tijekom godine	(864.807)	(20.118)	(859.204)	-
Stanje 31. prosinca	155.294	1.031.665	2.720	864.232

Potraživanja za dane kredite nepovezanim društvima na 31. prosinca 2018. godine uključuju i potraživanje od jedne grupacije u iznosu od 1.181.266 tisuća kuna za Grupu i 1.014.019 tisuća kuna za Društvo. Tijekom 2018. godine Grupa i Društvo su dodatno vrijednosno uskladila navedeno potraživanje za iznos od 247.460 tisuća kuna. Uprava je na temelju procjene sadašnje vrijednosti očekivanog iznosa naplate i perioda u kojem se očekuje naplata provela ispravak dijela ukupnog potraživanja za koje na datum bilance postoji neizvjesnost. U razmatranju procjene nadoknativog iznosa potraživanja (uključujući instrumente osiguranja), Uprava je uzela u obzir trenutni proces restrukturiranja i stanje likvidnosti navedene grupacije te postignutu nagodbu.

25. POTRAŽIVANJA IZ POSLOVANJA I OSTALA POTRAŽIVANJA (nastavak)

Rokovi dospijeaća odobrenih zajmova prikazani su, kako slijedi:

	Grupa		Društvo	
	31. prosinca 2019.	31. prosinca 2018.	31. prosinca 2019.	31. prosinca 2018.
<i>(u tisućama kuna)</i>				
Do jedne godine	55.052	351.949	822	1.025.189
Od dvije do pet godina	167.145	11.852	316.026	-
	222.197	363.801	316.848	1.025.189

Knjigovodstvena vrijednost dugoročnih potraživanja približno je jednaka njihovoj fer vrijednosti budući da se ugovorene kamatne stope bitno ne razlikuju od tekućih tržišnih stopa.

Efektivne kamatne stope na kratkoročna i dugoročna potraživanja na dan bilance su kako slijedi:

	Grupa		Društvo	
	31. prosinca 2019.	31. prosinca 2018.	31. prosinca 2019.	31. prosinca 2018.
	0 % - 10,47 %	0 % - 10,57 %	0 % - 3,96 %	0 % - 4,55 %

Na dan 31. prosinca, potraživanja od kupaca Grupe i Društva koja su dospjela, ali nisu ispravljena, su kako slijedi:

	Grupa		Društvo	
	2019.	2018.	2019.	2018.
<i>(u tisućama kuna)</i>				
Do jednog mjeseca	74.403	75.098	315	46
Jedan do dva mjeseca	155.178	43.113	43	45
Dva do tri mjeseca	27.485	27.935	42	20
Više od tri mjeseca	90.632	48.074	705	479
	347.698	194.220	1.105	590

Knjigovodstvena vrijednost potraživanja od kupaca i ostalih potraživanja Grupe i Društva po valutama je kako slijedi:

	Grupa		Društvo	
	2019.	2018.	2019.	2018.
<i>(u tisućama kuna)</i>				
EUR	343.162	361.454	-	147.221
HRK	1.162.071	1.398.057	366.989	890.406
RSD	24.728	27.700	-	-
USD	22.160	38.968	-	-
BAM	34.734	46.581	-	-
MKD	21.808	27.094	-	-
Ostale valute	1.149	15	-	-
	1.609.812	1.899.869	366.989	1.037.627

Knjigovodstvena vrijednost kratkoročnih potraživanja približno je jednaka njihovoj fer vrijednosti zbog kratkih rokova dospijeaća.

Maksimalna izloženost kreditnom riziku na dan izvještaja je knjigovodstvena vrijednost svake stavke navedenih potraživanja. Društvo nema instrumente osiguranje naplate potraživanja.

26. ODGOĐENI POREZI*Društvo:**Odgođena porezna imovina*

<i>(u tisućama kuna)</i>	31. prosinca 2019.	31. prosinca 2018.
Odgođena porezna imovina koja će biti realizirana u razdoblju do 12 mjeseci	1.378	1.408
Odgođena porezna imovina koje će biti realizirana u razdoblju dužem od 12 mjeseci	147.942	161.937
	149.320	163.345

Promjene na odgođenoj poreznoj imovini tijekom godine su bile kako slijedi:

<i>(u tisućama kuna)</i>	2019.				2018.			
	Rezervi ranja	Porezni gubitak	Gubici od umanjnja vrijednosti	Ukupno	Rezervi ranja	Porezni gubitak	Gubici od umanjnja vrijednosti	Ukupno
Stanje 1. siječnja	1.408	158.512	3.425	163.345	5.655	-	113.554	119.209
Na teret izvještaja o sveobuhvatnoj dobiti	(30)	(28.897)	13.498	(15.429)	(4.247)	158.512	(110.129)	44.136
Povećanje pripajanjem (bilješka 41)	-	-	1.404	1.404	-	-	-	-
Stanje 31. prosinca	1.378	129.615	18.327	149.320	1.408	158.512	3.425	163.345

Odgođena porezna obveza

Društvo je na dan 31. prosinca 2019. godine iskazalo odgođenu poreznu obvezu u iznosu od 11.552 tisuće kuna (2018.: 8.294 tisuća kuna) na temelju revalorizacije financijske imovine raspoložive za prodaju koja je iskazana u kapitalu.

<i>(u tisućama kuna)</i>	2019.	2018.
Stanje 1. siječnja	8.294	9.083
Na teret izvještaja o sveobuhvatnoj dobiti	3.258	(789)
Stanje 31. prosinca	11.552	8.294

26. ODGOĐENI POREZI (nastavak)*Grupa:*

Odgođena porezna imovina

<i>(u tisućama kuna)</i>	31. prosinca 2019.	31. prosinca 2018.
Odgođena porezna imovina koja će biti realizirana u razdoblju do 12 mjeseci	8.633	9.098
Odgođena porezna imovina koje će biti realizirana u razdoblju dužem od 12 mjeseci	323.563	365.645
	332.196	374.743

Odgođena porezna imovina nastala je kao privremena razlika između knjigovodstvene vrijednosti imovine i zakonom propisane porezne osnovice.

Promjene na odgođenoj poreznoj imovini tijekom godine bile su kako slijedi:

	Otpre mnine	Porezni gubitak	Porezni poticaji	Gubici od umanjenja vrijednosti	Sudski sporovi	Ostalo	Ukupno
Na dan 1. siječnja 2018.	1.008	-	-	223.764	6.624	8.947	240.343
Iskazano u računu dobiti i gubitka	37	158.512	92.747	(125.969)	21	(4.905)	120.443
Stečeno akvizicijom	314	-	5.947	-	-	514	6.775
Utjecaj primjene MSFI 9	-	-	-	6.793	-	-	6.793
Reklasifikacija	(637)	-	-	5.457	(6.039)	1.608	389
Na dan 31. prosinca 2018.	722	158.512	98.694	110.045	606	6.164	374.743
Iskazano u računu dobiti i gubitka	184	(28.897)	(20.733)	9.436	-	(2.403)	(42.413)
Reklasifikacija	-	-	-	(90)	-	(44)	(134)
Na dan 31. prosinca 2019.	906	129.615	77.961	119.391	606	3.717	332.196

Odgođena porezna obveza

<i>(u tisućama kuna)</i>	31. prosinca 2019.	31. prosinca 2018.
Odgođena porezna obveza koja će biti realizirana u razdoblju do 12 mjeseci	13.818	15.376
Odgođena porezna obveza nadoknadiva u razdoblju duljem od 12 mjeseci	347.053	298.036
	360.871	313.412

26. ODGOĐENI POREZI (nastavak)

Odgođena porezna obveza pretežno je obračunata na privremene razlike između porezne osnovice materijalne imovine u ovisnim društvima i njene fer vrijednosti u konsolidiranim financijskim izvještajima te na revalorizaciju financijske imovine raspoložive za prodaju.

<i>(u tisućama kuna)</i>	31. prosinca 2019.	31. prosinca 2018.
Na dan 1. siječnja	313.412	212.547
Stjecanje ovisnog društva (bilješka 35)	-	141.631
Iskazano u izvještaju o sveobuhvatnoj dobiti	(16.626)	(14.813)
Iskazano na teret kapitala kroz ostalu sveobuhvatnu dobit	57.695	(13.838)
Ostalo	6.390	(12.115)
Na dan 31. prosinca	360.871	313.412

27. ZALIHE

<i>(u tisućama kuna)</i>	31. prosinca 2019.	31. prosinca 2018.
Sirovine i materijal	41.976	36.707
Nedovršena proizvodnja	599.405	547.793
Gotovi proizvodi	3.252	3.783
Trgovačka roba	2.459	391
Predujmovi za sirovine i materijal i ostalo	2.191	2.485
	649.283	591.159

28. DEPOZITI I NOVČANA SREDSTVA

<i>(u tisućama kuna)</i>	Grupa		Društvo	
	31. prosinca 2019.	31. prosinca 2018.	31. prosinca 2019.	31. prosinca 2018.
Dugoročni depoziti	724.859	868.667	-	355.606
Kratkoročni depoziti	1.091.155	1.396.856	742.070	1.064.496
	1.816.014	2.265.523	742.070	1.420.102

Depoziti se ugovaraju s fiksnim rokovima dospijeća i promjenjivim kamatnim stopama koje su približno jednake tržišnim stopama.

Tijekom godine efektivne kamatne stope za depozite bile su kako slijedi:

<i>(u tisućama kuna)</i>	Grupa		Društvo	
	31. prosinca 2019.	31. prosinca 2018.	31. prosinca 2019.	31. prosinca 2018.
Depoziti	0,05 % - 5 %	0,05 % - 5 %	0,1 % - 2,0%	0,1 % - 1,18 %

28. DEPOZITI I NOVČANA SREDSTVA (nastavak)

Novčana sredstva na računima i depoziti izraženi su u valutama kako slijedi:

<i>(u tisućama kuna)</i>	Grupa		Društvo	
	31. prosinca 2019.	31. prosinca 2018.	31. prosinca 2019.	31. prosinca 2018.
HRK	548.574	1.249.993	91.501	626.642
EUR	1.514.633	1.251.440	1.014.721	811.628
USD	978	1.120	-	-
BAM	269.854	239.421	-	-
MKD	112.532	80.145	-	-
RSD	49.671	49.869	-	-
GBP	71	143	-	-
Ostale valute	897	26.447	100	-
	2.497.210	2.898.578	1.106.322	1.438.270

Tablica u nastavku prikazuje analizu depozita i novčanih sredstava po kategorijama prema procjenama agencija Standard&Poor's (S&P), Moody's i Fitch.

<i>(u tisućama kuna)</i>	Grupa		Ocjena 2019.			Ocjena 2018.		
	31.12.2019.	31.12.2018.	S&P	Moody's	Fitch	S&P	Moody's	Fitch
Depoziti i novčana sredstva	2.497.210	2.898.578						
Banke s ocjenom	1.557.073	1.852.185	BBB-	Baa1	BBB	BB+		BBB-
Ostale banke i financijske institucije	940.137	1.046.393						
<i>(u tisućama kuna)</i>	Društvo		Ocjena 2019.			Ocjena 2018.		
	31.12.2019.	31.12.2018.	S&P	Moody's	Fitch	S&P	Moody's	Fitch
Depoziti i novčana sredstva	1.106.322	1.418.603						
Banke s ocjenom	1.105.680	1.416.913	BBB-	Baa1	BBB	BB+		BBB-
Ostale banke članice uglednih bankarskih grupa u EU	642	1.690				-	-	-

Ostale banke članice uglednih bankarskih grupa u EU odnose se na banke sa sjedištem u članicama grupe koje nemaju ocjene od gore navedenih agencija, ali njihove matične banke unutar EU imaju sljedeće Ocjene A, BBB+, BBB (2018.: BB+).

29. FINANCIJSKA IMOVINA PO FER VRIJEDNOSTI KROZ RAČUN DOBITI I GUBITKA

(u tisućama kuna)	Grupa		Društvo	
	31.prosinca 2019.	31.prosinca 2018.	31.prosinca 2019.	31.prosinca 2018.
Ulaganja u dionice	189.627	89.289	160.248	73.992
Ulaganja u obveznice	15	12.741	-	1.437
Ulaganja u investicijske fondove	725.895	613.486	-	-
Valutni forward ugovori	3.656	2.381	-	-
	919.193	717.897	160.248	75.429

Promjene na fer vrijednosti financijske imovine po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka iskazuju se u izvještaju o sveobuhvatnoj dobiti u okviru 'Ostalih dobitaka' (bilješka 11).

Pregled valutne strukture ulaganja:

(u tisućama kuna)	Grupa		Društvo	
	31.prosinca 2019.	31.prosinca 2018.	31.prosinca 2019.	31.prosinca 2018.
HRK	224.912	234.440	81.673	75.429
EUR	545.422	362.459	78.575	-
Ostale valute	148.859	120.998	-	-
	919.193	717.897	160.248	75.429

30. KAPITAL I REZERVE

- i/ Na dan 31. prosinca 2019. i 2018. godine dionički kapital Društva u iznosu od 164.000 tisuća kuna podijeljen je na 9.615.900 redovnih dionica i 6.784.100 povlaštenih dionica nominalne vrijednosti od 10,00 kuna po dionici. Povlaštene dionice ostvaruju sva prava kao i redovne dionice osim što ne nose pravo glasa na Glavnoj skupštini.
- ii/ Tijekom 2019. godine Društvo je otkupilo 266.144 vlastitih dionica (2018.: 236.757). U istoj godini Društvo je prodalo 62.779 dionica (2018.: 71.022). Na dan 31. prosinca 2019. godine Društvo posjeduje 546.690 vlastitih dionica ili 3,33 % ukupno izdanih dionica (31. prosinca 2018.: 343.325 vlastitih dionica ili 2,09 % ukupno izdanih dionica). Rezerve za vlastite dionice su iskazane u sklopu statutarne pričuva.
- iii/ Sukladno hrvatskim propisima Društvo je u ranijim razdobljima formiralo zakonske pričuve u iznosu od 12.448 tisuća kuna. Ova pričuva nije raspodjeljiva.
- iv/ Odlukom Skupštine od 11. lipnja 2019. godine dobit Društva iz 2018. godine u iznosu od 8.170 tisuće kuna raspoređena je u statutarne pričuve Društva, dok je iznos od 305.000 tisuća kuna iz statutarne pričuva raspoređen u zadržanu dobit (27. lipnja 2018. godine dobit iz 2017. godine u iznosu od 15.921 tisuće kuna raspoređena je u statutarne pričuve Društva, dok je iznos od 290.000 tisuće kuna iz statutarne pričuva raspoređen u zadržanu dobit). Statutarne pričuve se formiraju u skladu sa statutom Društva i sastoje se iz zadržane dobiti prenesene u statutarne pričuve na temelju odluka glavne skupštine dioničara i kao takve su raspodjeljive. Na 31. prosinca 2019., statutarne rezerve sadrže kumulativne neto pozitivne tečajne razlike u iznosu 2.202 tisuća kuna (31. prosinca 2018.: 916 tisuća kuna neto pozitivne tečajne razlike).

30. KAPITAL I REZERVE (nastavak)

v/ Odlukom Skupštine od 11. lipnja 2019. godine, odobrena je dividenda iz dobiti u iznosu od 298.480 tisuća kuna ili 18,20 kuna po dionici (2018.: Odlukom Skupštine od 27. lipnja 2018. godine, odobrena je dividenda iz dobiti u iznosu od 287.000 tisuća kuna ili 17,50 kuna po dionici).

Struktura kapitala Društva na dan 31. prosinca 2019. i 2018. godine je kako slijedi:

Redovne dionice:

	Nominalna vrijednost	31. prosinca 2019.		31. prosinca 2018.	
		Broj dionica	%	Broj dionica	%
Mali dioničari	10	9.512.869	98,93 %	9.520.498	99,01 %
Vlastite dionice	10	103.031	1,07 %	95.402	0,99 %
		9.615.900	100 %	9.615.900	100 %

Povlaštene dionice:

	Nominalna vrijednost	31. prosinca 2019.		31. prosinca 2018.	
		Broj dionica	%	Broj dionica	%
Mali dioničari	10	6.340.441	93,47 %	6.536.177	96,35 %
Vlastite dionice	10	443.659	6,53 %	247.923	3,65 %
		6.784.100	100 %	6.784.100	100 %

Ukupno:

	Nominalna vrijednost	31. prosinca 2019.		31. prosinca 2018.	
		Broj dionica	%	Broj dionica	%
Mali dioničari	10	15.853.310	96,67 %	16.056.675	97,91 %
Vlastite dionice	10	546.690	3,33 %	343.325	2,09 %
		16.400.000	100 %	16.400.000	100 %

31. POSUDBE

<i>(u tisućama kuna)</i>	Grupa		Društvo	
	31. prosinca 2019.	31. prosinca 2018.	31. prosinca 2019.	31. prosinca 2018.
Dugoročni zajmovi	1.588.590	919.332	-	-
Tekuća dospjeća dugoročnih zajmova	(51.109)	(34.071)	-	-
Dugoročna dospjeća	1.537.481	885.261	-	-
Kratkoročni zajmovi od banaka	76	644.191	-	-
Kratkoročni krediti od povezanih društava (bilješka 40)	-	-	29.271	26.927
Tekuće dospjeće dugoročnih zajmova	51.109	34.071	-	-
Kratkoročni zajmovi ukupno	51.185	678.262	29.271	26.927

Dugoročni zajmovi najvećim se dijelom odnose na posudbe od banaka u ovisnim društvima Maistra d. d., Rovinj, Cromaris d. d., Zadar i Hoteli Dubrovačka Rivijera d. d., Dubrovnik. Zajmovi su osigurani mjenicama, zadužnicama, založenim policama životnog osiguranja i hipotekama na materijalnu imovinu.

Efektivne kamatne stope na datum bilance iznosile su:

	Grupa		Društvo	
	31. prosinca 2019.	31. prosinca 2018.	31. prosinca 2019.	31. prosinca 2018.
Dugoročni zajmovi	0 % - 4,7 %	0 % - 4,7 %	-	-
Kratkoročni zajmovi od banaka	0 % - 3 %	0 % - 3 %	-	-
Kratkoročni krediti od povezanih društava	-	-	3,96 %	4,55 %

Grupa je tijekom 2019. godine kapitalizirala troškove posudbi u iznosu od 2.705 tisuća kuna (2018.: 4.073 tisuća kuna).

Izloženost Grupe promjenama kamatnih stopa:

<i>(u tisućama kuna)</i>	Grupa		Društvo	
	31. prosinca 2019.	31. prosinca 2018.	31. prosinca 2019.	31. prosinca 2018.
Zajmovi po fiksnim kamatnim stopama	637.692	191.145	-	-
Zajmovi po promjenjivim kamatnim stopama	950.974	1.372.378	29.271	26.927
	1.588.666	1.563.523	29.271	26.927

31. POSUDBE (nastavak)

Knjigovodstvena vrijednost posudbi Grupe približno je jednaka njihovoj fer vrijednosti budući da se ugovorene kamatne stope bitno ne razlikuju od kamatne stope po kojoj se Grupa trenutno može zadužiti.

Izloženost promjeni kamatne stope na primljene kredite sukladno ugovorenim datumima promjena kamatnih stopa na dan bilance je kako slijedi:

<i>(u tisućama kuna)</i>	Grupa		Društvo	
	31. prosinca 2019.	31. prosinca 2018.	31. prosinca 2019.	31. prosinca 2018.
1-6 mjeseci	26.454	662.742	-	-
7-12 mjeseci	24.731	15.520	29.271	26.927
	51.185	678.262	29.271	26.927

Dospijee dugoročnih posudbi:

<i>(u tisućama kuna)</i>	Grupa		Društvo	
	31. prosinca 2019.	31. prosinca 2018.	31. prosinca 2019.	31. prosinca 2018.
Između 1 i 2 godine	71.757	37.153	-	-
Između 2 i 5 godina	811.517	241.108	-	-
Više od 5 godina	654.207	607.000	-	-
	1.537.481	885.261	-	-

Knjigovodstveni iznos kredita preračunat je iz sljedećih valuta:

<i>(u tisućama kuna)</i>	Grupa		Društvo	
	31. prosinca 2019.	31. prosinca 2018.	31. prosinca 2019.	31. prosinca 2018.
EUR	84.419	92.033	-	-
HRK	1.504.062	1.471.196	29.271	26.927
Ostalo	185	294	-	-
	1.588.666	1.563.523	29.271	26.927

31. POSUDBE (nastavak)

Stanje neto duga:

<i>(u tisućama kuna)</i>	Grupa		Društvo	
	31. prosinca 2019.	31. prosinca 2018.	31. prosinca 2019.	31. prosinca 2018.
Kredit i posudbe	1.588.666	1.590.855	29.271	26.927
Ostale financijske obveze	236.113	222.675	223.587	222.675
Obveze sa naslova najma (MSFI 16)	161.030	-	-	-
Obveze za dividende	31.171	29.295	26.816	24.907
	2.016.980	1.842.825	279.674	274.509

Kretanje neto duga:

<i>(u tisućama kuna)</i>	Grupa		Društvo	
	2019.	2018.	2019.	2018.
Na dan 1. siječnja	1.842.825	868.225	274.509	45.853
Prva primjena MSFI 16	161.030	-	-	-
Usklađeno na 1. siječnja	2.003.855	868.225	274.509	45.853
Stjecanje ovisnog društva	-	517.079	-	222.675
<i>Novčani tokovi - neto</i>				
Primici od kredita	242.317	495.800	6.600	8.300
Otplata kredita	(294.325)	(59.487)	(5.473)	(5.119)
Trošak kamata	51.362	34.169	1.126	1.139
Objavljene dividende	298.480	287.000	298.480	287.000
Isplaćene dividende	(289.417)	(285.137)	(288.644)	(279.610)
Tečajne razlike	4.708	(442)	(6.924)	(5.729)
Na dan 31. prosinca	2.016.980	1.842.825	279.674	274.509

32. OBVEZE PREMA DOBAVLJAČIMA I OSTALE OBVEZE

<i>(u tisućama kuna)</i>	Grupa		Društvo	
	31. prosinca 2019.	31. prosinca 2018.	31. prosinca 2019.	31. prosinca 2018.
Dobavljači – povezana društva (bilješka 40)	-	-	189	177
Dobavljači u zemlji	130.771	164.321	4.448	4.197
Dobavljači u inozemstvu	17.737	21.949	4	25
Obveze za poreze i ostale obveze prema državi	67.007	67.289	10.855	7.741
Obveze prema zaposlenicima	92.082	78.053	20.790	8.817
Obveze za dividende	31.171	29.295	26.816	24.907
Obveze za predujmove	2.842	2.928	-	-
Ugovorne obveze /i/	22.214	23.551	-	-
Obveze za koncesije	51.114	72.079	-	-
Obveze sa naslova najma (MSFI 16)	161.030	-	-	-
Obveze proizašle iz ugovora o osiguranju	98.251	97.290	-	-
Obveze iz poslova suosiguranja i reosiguranja	46.621	59.302	-	-
Odgođeno plaćanje troškova	164.144	211.406	10.888	7.952
Prihod budućeg razdoblja /ii/	215.827	240.614	-	-
Ostale obračunate i druge obveze	40.300	19.770	4.262	1.196
	1.141.111	1.087.847	78.252	55.012
Umanjeno za dugoročni dio	(140.270)	(25.919)	-	-
Kratkoročni dio	1.000.841	1.061.928	78.252	55.012

/i/ Ugovorne obveze na 31. prosinca 2019. i 31. prosinca 2018. odnose se na obveze za primljene predujmove povezane uz rezervacije hotelskog smještaja u budućem razdoblju.

/ii/ Prihodi budućeg razdoblja u najvećoj mjeri proizlaze iz poslovanja segmenta osiguranja koje nije u opsegu MSFI-a 15.

Ročnost obveza sa naslova najma:

<i>(u tisućama kuna)</i>	Grupa		Društvo	
	31. prosinca 2019.	31. prosinca 2018.	31. prosinca 2019.	31. prosinca 2018.
Do 1 godine	20.761	-	-	-
Između 1 i 2 godine	18.258	-	-	-
Između 2 i 5 godina	48.949	-	-	-
Dulje od 5 godina	73.062	-	-	-
	161.030	-	-	-

32. OBVEZE PREMA DOBAVLJAČIMA I OSTALE OBVEZE (nastavak)

Knjigovodstveni iznosi financijskih obveza preračunati su iz sljedećih valuta:

<i>(u tisućama kuna)</i>	Grupa		Društvo	
	31. prosinca 2019.	31. prosinca 2018.	31. prosinca 2019.	31. prosinca 2018.
HRK	281.148	178.601	31.453	29.281
EUR	54.118	54.731	4	25
BAM	18.210	18.912	-	-
RSD	18.548	8.186	-	-
USD	10.474	20.331	-	-
MKD	7.117	5.087	-	-
Ostale valute	2.208	1.796	-	-
	391.823	287.644	31.457	29.306

33. REZERVIRANJA**Grupa:**

<i>(u tisućama kuna)</i>	Rezerviranja za otpremnine	Sudski sporovi	Ostala rezerviranja	Ukupno
Stanje 1. siječnja 2018.	68.067	109.589	23.850	201.506
Stjecanje ovisnog društva(bilješka 35)	2.103	5.962	1.355	9.420
Povećanje	3.907	18.343	-	22.250
Isplata	(8.727)	(13.514)	-	(22.241)
Ukidanje rezervacije	(4.877)	(20.498)	(23.850)	(49.225)
Stanje 31. prosinca 2018.	60.473	99.882	1.355	161.710
Povećanje	23.063	14.162	-	37.225
Isplata	(18.272)	(2.848)	-	(21.120)
Ukidanje rezervacije	(2.149)	(20.945)	-	(23.094)
Stanje 31. prosinca 2019.	63.115	90.251	1.355	154.721

Društvo:

<i>(u tisućama kuna)</i>	Rezerviranje za dugoročna primanja zaposlenih	Ostala rezerviranja	Ukupno
Stanje 1. siječnja 2018.	48	23.850	23.898
Povećanje	-	-	-
Ukidanje rezervacije	(16)	(23.850)	(23.866)
Stanje 31. prosinca 2018.	32	-	32
Povećanje	25	-	25
Ukidanje rezervacije	-	-	-
Stanje 31. prosinca 2019.	57	-	57

33. REZERVIRANJA (nastavak)

Analiza ukupnih rezerviranja:

<i>(u tisućama kuna)</i>	Grupa		Društvo	
	31. prosinca 2019.	31. prosinca 2018.	31. prosinca 2019.	31. prosinca 2018.
Dugoročni dio	132.626	137.343	57	32
Kratkoročni dio	22.095	24.367	-	-
	154.721	161.710	57	32

Rezerviranje za sudske sporove

Rezerviranje u iznosu od 90.251 tisuća kuna (2018.: 99.882 tisuća kuna) odnosi se na rezerviranje za sporove u vezi prava na korištenje zemljišta te određene sudske tužbe protiv Grupe od strane dobavljača i ostalih. Trošak rezerviranja iskazan je u izvještaju o sveobuhvatnoj dobiti u bilješci 10 – Ostali poslovni rashodi. Iznosi rezerviranja su diskontirani na sadašnju vrijednost. Prema mišljenju Uprave, nakon savjetovanja s odvjetnikom, ishod sudskih sporova neće dovesti do gubitaka iznad iznosa rezerviranja na dan 31. prosinca 2019. godine.

Rezerviranja za otpremnine

Dugoročni dio rezerviranja za otpremnine odnosi se na procijenjeni iznos otpremnina sukladno Kolektivnom ugovoru, koje imaju pravo ostvariti zaposleni u nekim društvima u Grupi prilikom prestanka zaposlenja (prilikom odlaska u mirovinu, otkaza ili dobrovoljnog odlaska). Sadašnja vrijednost rezerviranja izračunava se na temelju broja zaposlenika, prosječne bruto plaće, godina radnog staža na datum bilance i diskontne stope od 1 % za Društvo i 0,45 %-2,53 % za Grupu (2018.: 1,70 % za Društvo i 1,5 %-3,54 % za Grupu).

34. TEHNIČKE PRIČUVE

<i>(u tisućama kuna)</i>	31. prosinca 2019.	31. prosinca 2018.
<i>Pričuve za štete, bruto</i>		
Pričuve za prijavljene a nelikvidirane štete	1.665.698	1.620.899
Pričuve za nastale, ali neprijavljene štete (IBNR)	997.701	1.048.771
Pričuve za troškove obrade šteta	146.437	150.525
Pričuve za štete, bruto	2.809.836	2.820.195
Prijenosne premije, bruto	1.435.319	1.422.650
Matematička pričuva osiguranja, bruto	2.955.121	2.731.290
Ostale osigurateljno-tehničke pričuve, bruto	42.455	53.396
Tehničke pričuve životnih osiguranja kod kojih osiguranik preuzima na sebe investicijski rizik	450.937	437.973
Ukupno tehničke pričuve	7.693.668	7.465.504

Ostale osigurateljno-tehničke pričuve uključuju rezerve rizika koje nisu istekle.

34. TEHNIČKE PRIČUVE (nastavak)*Kretanja pričuve za prijavljene, a nelikvidirane štete, bruto*

<i>(u tisućama kuna)</i>	31. prosinca 2019.	31. prosinca 2018.
ŽIVOT		
Stanje 1. siječnja	66.271	37.792
Tečajne razlike proizašle iz prerač. financijskih izvještaja inoz. posl.	15	(34)
Štete nastale u tekućoj godini	39.222	51.131
Prijenos s pričuve za nastale, a neprijavljene štete	114	120
Promjena u štetama iz prethodne godine	(27.185)	(7.221)
Likvidirane štete	(16.966)	(15.517)
Stanje 31. prosinca	61.471	66.271
NEŽIVOT		
Stanje 1. siječnja	1.554.628	1.565.119
Tečajne razlike proizašle iz prerač. financijskih izvještaja inoz. posl.	482	(801)
Štete nastale u tekućoj godini	301.576	286.334
Prijenos s pričuve za nastale, a neprijavljene štete	122.749	97.306
Promjena u štetama iz prethodne godine	(7.607)	(29.039)
Likvidirane štete	(367.601)	(364.291)
Stanje 31. prosinca	1.604.227	1.554.628
UKUPNO ŽIVOT I NEŽIVOT		
Stanje 31. prosinca	1.665.698	1.620.899

34. TEHNIČKE PRIČUVE (nastavak)*Kretanja pričuve za nastale, a neprijavljene štete*

<i>(u tisućama kuna)</i>	31. prosinca 2019.	31. prosinca 2018.
ŽIVOT		
Stanje 1. siječnja	2.176	2.257
Tečajne razlike proizašle iz prerač. financijskih izvještaja inoz. posl.	1	(4)
Uvećanja priznata tijekom godine	1.021	985
Prijenos na pričuve prijavljenih šteta	(114)	(120)
Likvidirane štete	(1.180)	(942)
Stanje ŽIVOT 31. prosinca	1.904	2.176
NEŽIVOT		
Stanje 1. siječnja	1.046.595	1.061.519
Tečajne razlike	773	(1.229)
Uvećanja priznata tijekom godine	230.540	247.222
Prijenos na pričuve prijavljenih šteta	(122.749)	(97.306)
Likvidirane štete	(159.361)	(163.611)
Stanje NEŽIVOT 31. prosinca	995.797	1.046.595
UKUPNO ŽIVOT I NEŽIVOT		
Stanje 31. prosinca	997.701	1.048.771

Kretanja u rezerviranjima za prijenosne premije

<i>(u tisućama kuna)</i>	31. prosinca 2019.	31. prosinca 2018.
ŽIVOT		
Stanje 1. siječnja	5.369	5.494
Tečajne razlike proizašle iz prerač. financijskih izvještaja inoz. posl.	4	(15)
Zaračunate premije tijekom godine	645.821	686.466
Zarađene premije tijekom godine	(645.285)	(686.576)
Stanje 31. prosinca	5.909	5.369
NEŽIVOT		
Stanje 1. siječnja	1.417.281	1.303.066
Tečajne razlike nastale proizašle iz prerač. financijskih izvještaja inoz. posl.	1.597	(3.133)
Zaračunate premije tijekom godine	2.659.154	2.642.219
Zarađene premije tijekom godine	(2.648.622)	(2.524.871)
Stanje 31. prosinca	1.429.410	1.417.281
UKUPNO ŽIVOT I NEŽIVOT		
Stanje 31. prosinca	1.435.319	1.422.650

34. TEHNIČKE PRIČUVE (nastavak)*Kretanje matematičke pričuve osiguranja, bruto*

<i>(u tisućama kuna)</i>	31. prosinca 2019.	31. prosinca 2018.
Stanje 1. siječnja	2.731.290	2.687.801
Tečajne razlike proizašle iz prerač. financijskih izvještaja inoz. posl.	1.674	(4.055)
Raspoređena premija	537.217	385.747
Ukidanje obveza zbog plaćenih naknada, otkupa i ostalih raskida	(377.338)	(403.753)
Pripis tehničke kamate	62.144	58.288
Promjena diskrecijskog bonusa	(20.979)	7.262
Promjena obveza na temelju testa adekvatnosti obveza	21.113	-
Stanje 31. prosinca	2.955.121	2.731.290

Kretanja tehničke pričuve životnih osiguranja kod kojih osiguranik preuzima na sebe investicijski rizik, bruto

<i>(u tisućama kuna)</i>	31. prosinca 2019.	31. prosinca 2018.
ŽIVOT		
Stanje 1. siječnja	437.973	336.901
Tečajne razlike	27	(14)
Raspoređena premija	2.407	107.348
Ukidanje obveza zbog plaćenih naknada, otkupa i ostalih raskida	(11.320)	(10.401)
Nerealizirani dobiti imovine u koju su uložena sredstva osiguranika	21.849	4.139
Stanje 31. prosinca	450.937	437.973

Ročnost bruto tehničkih pričuva je kako slijedi:

<i>(u tisućama kuna)</i>	Do 1 godine	Od 1 do 5 godina	Od 5 do 10 godina	Više od 10 godina	Ukupno
2019.					
Prijenosne premije, bruto	1.188.682	199.338	44.714	2.585	1.435.319
Matematička pričuva osiguranja, bruto	419.171	1.254.371	667.476	614.103	2.955.121
Pričuva šteta, bruto	1.022.040	726.867	401.235	659.694	2.809.836
Ostale osigurateljno-tehničke pričuve, bruto	42.111	342	1	1	42.455
Tehničke pričuve životnih osiguranja kod kojih osiguranik preuzima na sebe investicijski rizik	32.642	417.116	191	988	450.937
	2.704.646	2.598.034	1.113.617	1.277.371	7.693.668
2018.					
Prijenosne premije, bruto	1.143.728	222.603	53.185	3.134	1.422.650
Matematička pričuva osiguranja, bruto	343.070	1.159.363	659.592	569.265	2.731.290
Pričuva šteta, bruto	1.042.791	677.653	372.763	726.988	2.820.195
Ostale osigurateljno-tehničke pričuve, bruto	47.102	4.248	2.006	40	53.396
Tehničke pričuve životnih osiguranja kod kojih osiguranik preuzima na sebe investicijski rizik	16	346.775	91.037	145	437.973
	2.576.707	2.410.642	1.178.583	1.299.572	7.465.504

35. STJECANJE OVISNIH DRUŠTAVA

Stjecanje ovisnih društava tijekom 2018. godine

Grupa je tijekom travnja 2018. godine stekla 100 % udjela u društvu EXPERTUS d. o. o. Zagreb čime je posredno stekla 58,6 % vlasništva u društvu HUP-ZAGREB d. d. Zagreb koje se bavi djelatnošću turizma u Hrvatskoj.

Stjecanjem udjela u društvu EXPERTUS d. o. o., a posredno i društvu HUP-ZAGREB d. d. i društvu HOTELI DUBROVAČKA RIVIJERA d. d., Grupa je ojačala svoje poslovanje i tržišnu poziciju na hrvatskom tržištu.

Pojedinosti o fer vrijednost prepoznatljive imovine i obveza EXPERTUS Grupe na datum stjecanja, nekontrolirajućim udjelima te kupoprodajnoj naknadi prikazani su u nastavku:

(u tisućama kuna)

Imovina	
Nematerijalna imovina	737
Nekretnine i oprema	1.627.691
Ulaganja u nekretnine	47.752
Odgodena porezna imovina	6.775
Zalihe	5.605
Ostala potraživanja	73.038
Unaprijed plaćeni troškovi i odgođeni prihodi	22.637
Novac u banci i blagajni	239.969
Obveze	
Rezerviranja za sudske sporove, otpremnine i ostalo	(9.420)
Obveze za posudbe	(294.404)
Odgodena i tekuća porezna obveza	(140.126)
Ostale obveze	(56.013)
Odgodeno plaćanje troškova i prihod budućeg razdoblja	(15.323)
Ukupno neto imovina po fer vrijednosti	1.508.918
Nekontrolirajući udjel	(630.465)
Goodwill	123.685
Kupoprodajna naknada	1.002.140
Novčani tok po stjecanju:	
Stečeni novac i novčani ekvivalenti	239.969
Kupoprodajna naknada plaćena u gotovini	(779.464)
Novčani tok po stjecanju	(539.495)

Ukupna kupoprodajna naknada u iznosu od 1.002.140 tisuća kuna uključuje naknadu za 22,22 % vlasništva u iznosu od 222.675 tisuća kuna koja je plativa u roku kraćem od 5 godina.

Goodwill proizašao iz stjecanja prvenstveno se odnosi na bazu kupaca i sinergiju s postojećim hotelijerskim poslovanjem.

Troškovi povezani sa stjecanjem od 2.119 tisuća kuna iskazani su u sklopu troškova usluga u konsolidiranom računu dobiti i gubitka za godinu koja je završila 31. prosinca 2018. godine.

Da je grupa EXPERTUS bila konsolidirana od 1. siječnja 2018. godine, konsolidirani račun dobiti i gubitka iskazivao bi veće prihode za 97.188 tisuća kuna te manju dobit prije poreza za 4.260 tisuća kuna.

Grupa je u lipnju 2018. stekla dodatnih 35,94 % društva HUP – ZAGREB d. d. za 616.284 tisuće kuna (bilješka 21).

36. OTKUP DIONICA OD NEKONTROLIRAJUĆEG UDJELA

Grupa je tijekom 2019. godine dodatno otkupila 0,83 % udjela u društvu Maistra d. d., Rovinj za iznos 27.216 tisuća kuna, dodatnih 0,05 % udjela u društvo Croatia Osiguranje d. d. Zagreb za iznos 1.356 tisuća kuna, preostali dio nekontrolirajućeg interesa tj. 4,41 % društva HUP-Zagreb d. d., Zagreb za iznos 63.320 tisuća kuna, preostali dio nekontrolirajućeg interesa tj. 4,69 % društva HOTELI DUBROVAČKA RIVIERA d. d., Dubrovnik za iznos 9.166 tisuća kuna (2018.: dodatno 0,53 % udjela u društvu Maistra d. d., Rovinj za iznos 17.303 tisuća kuna, dodatnih 0,22 % udjela u društvo Croatia Osiguranje d. d. Zagreb za iznos 5.500 tisuća kuna, preostali dio nekontrolirajućeg interesa tj. 0,75 % društva Cromaris d. d., Zadar za iznos 3.862 kuna te dodatnih 35,94 % udjela u društvu HUP-Zagreb d. d., Zagreb za iznos 616.284 tisuća kuna).

37. NOVAC GENERIRAN POSLOVANJEM

<i>(u tisućama kuna)</i>	Bilješka	Grupa		Društvo	
		2019.	2018.	2019.	2018.
Dobit prije oporezivanja		618.698	372.584	39.808	(34.349)
Amortizacija i vrijednosna usklađenja	17, 18, 20	514.501	438.497	17.794	18.294
Udio u dobiti pridruženih društava i zajedničkih poduhvata	21	(11.947)	(13.995)	-	-
Prihodi od kamata	6, 13	(227.819)	(237.827)	(40.362)	(64.979)
Trošak kamata	13	51.362	34.169	1.126	1.139
Dobici od prodaje nekretnina, postrojenja i opreme	11	(2.089)	(21.600)	-	(1.147)
Otpis nekretnina, postrojenja i opreme i nematerijalne imovine	10	9.529	11.586	-	-
(Dobici)/gubici od svođenja financijske imovine po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka na fer vrijednost	11, 12	69.573	-	66.634	(7.515)
(Dobici)/gubici od prodaje financijske imovine	11	(173.972)	(64.845)	(143.816)	-
Ispravak vrijednosti potraživanja – neto	10	(5.596)	222.463	-	243.365
Prihod od dividendi	6	(31.809)	(22.570)	(18.025)	(216.077)
Nerealizirane tečajne razlike		(12.751)	12.489	(1.412)	17.970
Ostala usklađenja		(13)	(17.338)	-	(1.038)
Promjene u obrtnom kapitalu:					
- rezerviranja	33	(6.989)	(49.216)	25	(23.866)
- tehničke pričuve	34	228.165	256.556	-	-
- potraživanja od kupaca		(26.190)	23.817	(69)	(931)
- ostala kratkotrajna imovina		(37.970)	(41.282)	(31.461)	(4.006)
- zalihe		(58.124)	(116.605)	(8)	(38)
- obveze prema dobavljačima i ostale obveze		18.920	60.044	15.155	5.486
Novac generiran poslovanjem		915.479	846.927	(94.611)	(67.692)

38. POTENCIJALNE OBVEZE I NEIZVJESNI DOGAĐAJI

Revizija pretvorbe i privatizacije

U razdoblju od 2002. do 2004. godine, obavljena je revizija pretvorbe i privatizacije u pravnim prethodnicima društva Maistra d. d., Rovinj; Jadran-turist d. d., Rovinj i Anita d. d., Vrsar.

Prema izvješću o obavljenoj reviziji, pretvorba i privatizacija društva Anita d. d., Vrsar koja je prethodno bila u društvenom vlasništvu, nije u potpunosti obavljena u skladu sa zakonskim propisima. Revizijom nije izraženo mišljenje o vlasništvu nad nekretninama društava. Društva su se očitovala o izvješću, ali do datuma bilance nisu poduzete nikakve pravne radnje. Uprava smatra da okončanje ovog postupka neće imati značajan utjecaj na poslovanje Grupe.

39. PREUZETE OBVEZE

Društvo nema preuzetih obveza na dan 31. prosinca 2019. i 2018. godine.

Grupa:

Na datum bilance, ugovorena je nabava dugotrajne materijalne imovine u iznosu od 78.508 tisuća kuna (2018.: 360.565 tisuća kuna), koja još nije realizirana te nije iskazana u bilanci na dan 31. prosinca 2019. godine, odnosno 2018. godine. Na datum bilance, Grupa ima preuzete obveze za buduća ulaganja u iznosu od 114.769 tisuća kuna (2018.: 60.393 tisuća kuna) temeljem obvezujućih ponuda za ulaganja u fondove rizičnog kapitala.

Budući minimalni izdaci za neotkazivi poslovni najam za ugostiteljske objekte i poslovni prostor na 31. prosinca 2018. godine su sljedeći:

<i>(u tisućama kuna)</i>	31.prosinca 2018.
Do jedne godine	409
Od 1 do 5 godina	1.858
Više od 5 godina	-
	2.267

40. TRANSAKCIJE S POVEZANIM STRANKAMA

Grupa je kontrolirana od strane privatnih osoba od kojih niti jedna nema kontrolu.

Za potrebe ovih financijskih izvještaja, stranke se smatraju povezanim ako jedna od stranaka ima mogućnost kontrolirati drugu stranku, ako su pod zajedničkom kontrolom, ili može značajno utjecati na drugu stranku u donošenju financijskih i poslovnih odluka. Prilikom razmatranja svakog mogućeg odnosa među povezanim strankama, pažnju treba usmjeriti na suštinu tog odnosa, a ne samo na pravni oblik.

Tijekom 2019. godine, u redovnom poslovanju, Grupa nije imala transakcija s povezanim strankama.

Sljedeće transakcije Društva su ostvarene s povezanim strankama tijekom 2019. i 2018. godine:

<i>(u tisućama kuna)</i>	31. prosinca 2019.	31. prosinca 2018.
Potraživanja od kupaca – ovisna društva (bilješka 25)	2.366	2.230
Dani krediti ovisnim društvima (bilješka 25)	319.154	874.476
Obveze prema dobavljačima – ovisna društva (bilješka 32)	189	177
Primljeni kratkoročni krediti od ovisnih društava (bilješka 31)	29.177	26.927
Obveze za kamate prema ovisnim društvima	94	91
PRIHODI		
Prihodi od dividendi od ovisnih društava	11.437	210.483
Prihodi od menadžment naknada od ovisnih društava	6.848	5.766
Prihodi od najma od ovisnih društava	11.814	10.086
Ostali prihodi iz poslovanja od ovisnih društava	2.323	4.430
Prihodi od kamata od ovisnih društava (bilješka 13)	27.143	47.197
RASHODI		
Financijski rashodi s ovisnim društvima (bilješka 13)	1.126	965
Administrativni troškovi od ovisnih društava (bilješka 7)	485	485
Ostali rashodi iz poslovanja s ovisnim društvima	2.647	2.597

Primanja ključnog menadžmenta

<i>(u tisućama kuna)</i>	Grupa		Društvo	
	2019.	2018.	2019.	2018.
Plaće i ostala kratkoročna primanja	116.557	102.617	30.481	18.256

Ključni menadžment Grupe se sastoji od 154 zaposlenika (u 2018. godini: 151 zaposlenika) i 11 zaposlenika Društva (u 2018. godini: 9 zaposlenika).

41. PRIPAJANJE PODRUŽNICA

Na dan 29.11.2019. godine Društvu je pripojena podružnica Adria Resorts d.o.o. po knjigovodstvenoj vrijednosti imovine i obveza. Društvo je pripajanjem steklo imovinu i obveze kako slijedi:

<i>(u tisućama kuna)</i>	Neto knjigovodstvena vrijednost
Nekretnine, postrojenja i oprema	322
Ulaganja u ovisna društva	1.198.874
Novac i novčani ekvivalenti	36
Odgodena porezna imovina	1.404
Potraživanja iz poslovanja i ostala potraživanja - kratkotrajna imovina	6.173
Obveze prema dobavljačima i ostale obveze	(235.079)
Ulaganje u Adria Resorts d.o.o.	(1.050.000)
Neto imovina	(78.270)

Effekt pripajanja iskazan je kao smanjenje u kapitalu Društva u iznosu od 78.270 tisuća kuna.

42. DOGAĐAJI NAKON DATUMA BILANCE

Utjecaj bolesti COVID-19

U ožujku 2020. godine, zbog proglašene pandemije COVID-19, u Hrvatskoj i u svijetu uvedene su mnoge mjere ograničenja kretanja ljudi i roba u cilju suzbijanja pandemije, a koje značajno utječu na hrvatsko i svjetsko gospodarstvo, odnosno uzrokuju značajno usporavanje i pad gospodarskih aktivnosti. Društva unutar Grupe nalaze se u različitim poslovnim okolnostima s obzirom na tržišne uvjete i poslovni model, stoga je potencijal intenziteta i dinamika utjecaja novonastalih okolnosti različit u odnosu na poslovanje društava unutar Grupe. Navedeni pad gospodarskih aktivnosti i navedene mjere imaju sljedeći utjecaj na poslovanje Grupe:

- segment Turizam – očekuje se smanjenje poslovnih prihoda zbog otkazivanja rezervacija smještaja i skupova za ožujak, travanj i svibanj 2020. godine, uglavnom u MICE segmentu, dok značajnih otkazivanja rezervacija za period od lipnja 2020. nadalje nema
- segment Zdrava hrana – očekuje se smanjenje poslovnih prihoda zbog primjetnog utjecaja u distribuciji proizvoda na vanjska tržišta, prvenstveno na tržištu Italije kao najznačajnijem tržištu
- segment Osiguranje – očekuje se smanjenje potražnje za uslugama osiguranja zbog usporavanja ekonomije. Posljedično će negativna ekonomska kretanja imati utjecaja na volatilnost sveobuhvatne dobiti iz ulaganja, povećan kreditni rizik te povećanje vrijednosnih usklađenja potraživanja iz ugovora o osiguranju i povećan broj otkupa polica životnog osiguranja.

Grupa i Društvo pripremaju i provode mjere koje imaju za cilj ublažavanje štete u poslovanju i očuvanje resursa Grupe i Društva. Grupa i Društvo i uz navedeni događaj ostaju visoko solventni, likvidni i financijski stabilni. U ovom trenutku nije moguće pouzdano utvrditi trajanje niti učinak navedenih mjera i kretanje gospodarskih aktivnosti, niti konačni utjecaj koji će to imati na poslovanje Grupe i Društva. Grupa i Društvo smatraju da bolest COVID-19 nema utjecaja na iznose objavljene u ovim financijskim izvještajima.

Grupa će i nadalje aktivno pratiti razvoj situacije oko COVID-19 te ukoliko ocjeni da će isti značajno utjecati na poslovnu i financijsku poziciju Grupe u 2020. godini, postupati sukladno Zakonu o tržištu kapitala.

Potres na području Grada Zagreba

Dana 22. ožujka 2020. godine na području Grada Zagreba zabilježen je niz potresa, od kojih je najjači bio jačine 5,5 prema Richteru. Materijalna imovina Grupe na području potresa je u potpunosti osigurana te se u trenutku pisanja izvješća procjenjuje da nisu nastala veća oštećenja. Grupa u ugovorima o osiguranju osigurava i rizik osiguranja od potresa. Do dana izdavanja ovog izvještaja u tijeku je prijava i procjena iznosa šteta koje su nastale uslijed ovog događaja. Grupa ima adekvatnu reosigurateljnu zaštitu te će značajan dio šteta nadoknaditi kroz zaključene ugovore o reosiguranju što će značajno umanjiti utjecaj na financijski rezultat i financijsku poziciju Grupe. Grupa i Društvo i uz navedeni događaj ostaju visoko solventni, likvidni i financijski stabilni.

ADRIS GRUPA d. d.
Rovinj

IZJAVA O PRIMJENI KODEKSA
KORPORATIVNOG UPRAVLJANJA
ZA 2019. GODINU

ADRIS GRUPA d. d. (nadalje Društvo), kao i Grupa u cjelini, razvija se i djeluje u skladu s dobrom praksom korporativnog upravljanja. Poslovnom strategijom, poslovnom politikom, ključnim internim aktima i poslovnom praksom nastoji pridonijeti transparentnom i učinkovitim poslovanju te kvalitetnijim vezama s poslovnom sredinom u kojoj djeluje.

Društvo je 2009. donijelo vlastiti Kodeks korporativnog upravljanja kojim je definiralo standarde korporativnog upravljanja i transparentnosti poslovanja Društva kako bi se dobrim i odgovornim upravljanjem te nadziranjem poslovnih i upravljačkih funkcija zaštitili prije svega investitori, a potom i drugi nositelji interesa. Ciljevi i načela korporativnog upravljanja izvode se iz sljedećih principa:

- transparentnost poslovanja
- jasno razrađene procedure za rad Nadzornog odbora, Uprave i drugih organa i struktura koje donose važne odluke
- izbjegavanje sukoba interesa
- efikasan unutarnji nadzor
- efikasan sustav odgovornosti.

S obzirom na činjenicu da su dionice Društva uvrštene na uređeno tržište, Društvo primjenjuje Kodeks korporativnog upravljanja koji su zajednički usvojile Hrvatska agencija za nadzor financijskih usluga i Zagrebačka burza d. d., a koji je dostupan na njihovim internetskim stranicama.

Društvo poštuje i primjenjuje propisane mjere korporativnog upravljanja, uz objašnjenje o eventualnim odstupanjima, o čemu se detaljno očituje u godišnjem upitniku, koji se, u skladu s propisima, objavljuje na internetskim stranicama Zagrebačke burze i Društva (www.zse.hr; www.adris.hr).

Podatci o značajnim imateljima dionica u Društvu dostupni su na internetskim stranicama Središnjeg klirinškog depozitarnog društva.

Temeljni kapital Društva podijeljen je na 16,400.000 dionica izdanih u nematerijaliziranom obliku koje su podijeljene u sljedeće dvije skupine:

- 6.784.100 povlaštenih dionica oznake ADRS2 (ranije ADRS-P-A), s pravom prvenstva pri isplati dividende, isplati ostatka likvidacijske odnosno stečajne mase i pravom prvenstva pri naplati kumuliranih neisplaćenih dividendi prije isplate dividendi imateljima redovnih dionica, bez prava glasa na Glavnoj skupštini Društva
- 9.615.900 redovnih dionica oznake ADRS (ranije ADRS-R-A), s pravom glasa na Glavnoj skupštini Društva, pravom na isplatu dividende te pravom na isplatu ostatka likvidacijske odnosno stečajne mase.

Struktura korporativnog upravljanja Društva temelji se na dualističkom sustavu koji se sastoji od Nadzornog odbora i Uprave Društva. Oni su s Glavnom skupštinom, u skladu sa Statutom i Zakonom o trgovačkim društvima, tri temeljna organa Društva.

Glavna skupština saziva se, radi i ima ovlasti u skladu s odredbama Zakona o trgovačkim društvima i odredbama Statuta Društva. Poziv na Glavnu skupštinu i prijedlozi odluka kao i donesene odluke javno se objavljuju u skladu s odredbama Zakona o trgovačkim društvima, odredbama Zakona o tržištu kapitala i Pravilima Zagrebačke burze d. d. Pravo sudjelovanja u radu Glavne skupštine imaju dioničari koji se prijave za sudjelovanje na Glavnoj skupštini najkasnije šest (6) kalendarskih dana prije održavanja Glavne skupštine. Pritom se u navedeni rok od šest dana ne uračunava dan prijave i dan održavanja Glavne skupštine.

Uprava Društva sastoji se od triju članova, koji su ovlašteni zastupati Društvo samostalno i pojedinačno. Sastav Uprave Društva na dan 31. prosinca 2019. godine jest sljedeći:

- mr. sc. Ante Vlahović, predsjednik Uprave, kojemu je 31. prosinca 2019. istekao mandat
- Marko Remenar, član Uprave, koji je od 1. siječnja 2020. preuzeo funkciju predsjednika Uprave
- Roberto Škopac, član Uprave,
- Damir Vandelić, član Uprave.

Sastav Nadzornog odbora Društva na dan 31. prosinca 2019. godine jest sljedeći:

- Rino Bubičić, predsjednik Nadzornog odbora
- Tomislav Budin, zamjenik predsjednika Nadzornog odbora
- Marica Šorak-Pokrajac, zamjenica predsjednika Nadzornog odbora
- Hrvoje Patajac, član Nadzornog odbora
- Vitomir Palinec, član Nadzornog odbora
- Ida Lokmer, članica Nadzornog odbora
- Erika Zgrablić, članica Nadzornog odbora (predstavnica zaposlenika).

Dana 31. prosinca 2019. istekao je mandat predsjedniku Uprave mr. sc. Anti Vlahoviću, koji je odlukom Skupštine, od 11. lipnja 2019., izabran za člana Nadzornog odbora, počevši od 1. siječnja 2020. Kao član Nadzornog odbora, mr. sc. Ante Vlahović bavit će se strateškim promišljanjem daljnjeg rasta i razvoja Društva.

Pravila o imenovanju i opozivu članova Uprave, izboru i opozivu članova Nadzornog odbora, ovlastima Uprave i Nadzornog odbora te izmjenama Statuta utvrđena su Statutom Društva, u skladu s odredbama Zakona o trgovačkim društvima. Statut Društva objavljen je na internetskim stranicama Društva (www.adris.hr).

U izvršnim, upravljačkim i nadzornim tijelima, kao i na svim ostalim razinama, ne postoje ograničenja s obzirom na spol, dob, obrazovanje, struku ili druga slična ograničenja.

Glavna skupština Adris grupe d. d. dana 17. lipnja 2014. donijela je Odluku o davanju ovlasti Upravi za stjecanje vlastitih dionica oznake ADRS2 (ranije ADRS-P-A) i ADRS (ranije ADRS-R-A) za razdoblje od pet godina od dana donošenja Odluke radi ponude navedenih dionica na prodaju radnicima Društva i povezanih društava. U skladu s navedenom Odlukom Uprava Adris grupe d. d. izradila je Program raspolaganja vlastitim dionicama, koji je Nadzorni odbor Društva usvojio dana 17. listopada 2017. Dana 11. lipnja 2019. Glavna skupština Adris grupe d. d. donijela je novu Odluku kojom se ovlast Upravi za stjecanje vlastitih dionica oznake ADRS2 (ranije ADRS-P-A) i ADRS (ranije ADRS-R-A) produžuje za razdoblje od pet godina.

Tijekom 2019. Društvo je steklo 61.474 vlastitih dionica roda ADRS (ADRS-R-A), koje čine 0,6392% dionica tog roda, i 204.670 vlastitih dionica roda ADRS2 (ADRS-P-A), koje čine 3,0169% dionica tog roda, odnosno ukupno 266.144 dionica koje čine 1,6228% ukupnog temeljnog kapitala Društva. Svako stjecanje odnosno otpuštanje vlastitih dionica javno se objavljuje u skladu s odredbama Zakona o trgovačkim društvima, odredbama Zakona o tržištu kapitala i Pravilima Zagrebačke burze d. d.

U sastavu Nadzornog odbora djeluje Revizorski odbor, koji analizira financijske izvještaje, pruža podršku računovodstvu Društva, prati integritet financijskih informacija, a osobito ispravnost i konzistentnost računovodstvenih metoda kojima se koriste Društvo i Grupa, uključujući i kriterije za konsolidaciju financijskih izvještaja društava koja pripadaju Grupi. Nadgleda provođenje revizija u Društvu, raspravlja o određenim pitanjima na koja ga upozore revizori ili rukovodstvo, prati djelotvornost sustava unutarnje kontrole kvalitete i sustava upravljanja rizicima te predlaže imenovanje revizorskog društva i savjetuje Nadzorni odbor. Revizorski odbor također prati nerevizijske usluge koje pružaju revizori u skladu s primjenjivim zakonskim propisima. U 2019. godini revizori Društva i Grupe pružili su sljedeće nerevizijske usluge Društvu i članicama Grupe: razne usluge poreznog savjetovanja, otvorenih seminara i edukacije, angažmane vezane uz sukladnost ugovora te podršku u procesima dubinskog snimanja.

Sustav unutarnjih kontrola u postupku financijskog izvještavanja osigurava da financijski izvještaji Društva s prihvatljivom točnošću predstavljaju financijski rezultat i financijski položaj Društva, kao i njihovu usklađenost s Međunarodnim standardima financijskog izvještavanja.

Računovodstvene politike Društva predstavljaju načela, pravila i praksu koje Društvo primjenjuje pri sastavljanju i predavljanju financijskih izvještaja. Sažetak značajnih računovodstvenih politika objavljen je u financijskim izvještajima Društva.

Unutarnji računovodstveni kontrolni postupci podrazumijevaju kontrolu formalne, suštinske i računske ispravnosti knjigovodstvene isprave:

- kontrola formalne ispravnosti knjigovodstvene isprave utvrđuje je li isprava sastavljena u skladu s važećim propisima
- suštinska kontrola knjigovodstvene isprave utvrđuje je li se poslovna promjena stvarno dogodila i je li se dogodila u naznačenom opsegu
- kontrola računske ispravnosti knjigovodstvene isprave podrazumijeva kontrolu matematičkih operacija (dijeljenja, množenja, zbrajanja i oduzimanja) na temelju kojih su dobiveni rezultati na ispravi.

Kontrolu knjigovodstvenih isprava, u skladu s organizacijskom strukturom Društva i internim aktima, obavlja odgovorna osoba prema definiranim ovlaštenjima. Kontrola formalne, suštinske i računske ispravnosti potvrđuje se fizičkim i/ili elektroničkim potpisom odgovorne osobe koja je tu kontrolu izvršila.

ADRIS GRUPA d.d.
Rovinj

Marko Remenar
predsjednik uprave

ADRIS GRUPA d. d.
Rovinj

NEFINANCIJSKO IZVJEŠĆE
ZA 2019. GODINU

1. IZJAVA UPRAVE

„Biti prvi, biti bolji, biti drugačiji” poslovna je strategija Adris grupe. Ona zrcali želju da ne budemo samo jedna od najuspješnijih kompanija na ovim prostorima nego i društveno odgovorna tvrtka okrenuta budućnosti te inicijator i predvodnik novih gospodarskih trendova.

Adris je dovršio transformaciju svoga poslovanja i danas ima tri rastuća i dugoročno održiva posla, koje određuju jasno definirana poslovna politika i potrebna upravljačka znanja. U posljednjih petnaest godina Adris je, uz iznimno nisku zaduženost, uložio više od 10 milijardi kuna u razvoj svojih poslova i stjecanje vlasničkih udjela u turizmu, zdravoj hrani i osiguranju. Raspolaze snažnim financijskim potencijalom za nov investicijski ciklus – vrijedan gotovo četiri milijarde kuna.

Rezultati strateške opredijeljenosti vodstva Adris grupe i kontinuirani napori svih naših zaposlenika, uz financijske izvještaje predstavljeni su i u ovom, trećem Nefinancijskom izvještaju, odnosno Izvještaju o društveno odgovornom poslovanju. Kao i prethodnih godina, u pripremi Izvještaja oslanjali smo se na Smjernice za izvještavanje o održivosti Globalne inicijative za izvještavanje (engl. Global Reporting Initiative, GRI), što omogućuje standardizirano predstavljanje naših postignuća i usporedivost s rezultatima koji će biti objavljeni u sljedećim izvještajima.

Uz dobro vođenje Društva i u sljedećem ćemo razdoblju sačuvati prepoznatljivu korporativnu kulturu koju odlikuje naglašena pripadnost društvu, radišnost naših zaposlenika, otvorenost novim znanjima i svjetskim poslovnim iskustvima te, što je osobito važno, strast za pobjeđivanjem.

ADRIS GRUPA d.d.
Rovinj

ADRIS GRUPA d. d.
Marko Remenar
predsjednik Uprave

2. OPĆENITO

2.1. Profil

ADRIS GRUPA d.d., sa sjedištem u Rovinju, Vladimira Nazora 1 (dalje u tekstu Adris ili Društvo), jedna je od vodećih hrvatskih i regionalnih kompanija te lider po kriterijima profitabilnosti i inovativnosti.

Organizirana je u tri osnovne strateške poslovne jedinice (dalje u tekstu Grupa). Turističkom poslovnom jedinicom upravlja MAISTRA d.d., segment zdrave hrane predvodi CROMARIS d.d., a segment osiguranja CROATIA osiguranje d.d.

Adris kao korporativni centar ulaže u sustav, koordinira rad u sustavu, upravlja sustavom i razvija ga u cjelini. U posljednjih petnaest godina Adris je, uz iznimno nisku zaduženost, uložio više od 10 milijardi kuna u razvoj svojih poslova i stjecanje vlasničkih udjela u turizmu, zdravoj hrani i osiguranju. Raspolaze snažnim financijskim potencijalom za nov investicijski ciklus – vrijedan gotovo četiri milijarde kuna.

Turistički dio Adrisova portfelja koji predvodi MAISTRA d.d. (dalje u tekstu Maistra ili segment turizam) zauzima značajno mjesto upravljajući s tri posto kapaciteta i pet posto noćenja ostvarenih u Republici Hrvatskoj. U 2019. godini nastavljen je proces poslovne integracije HUP-Zagreb d.d. u turistički dio Grupe s ciljem uspostavljanja jedinstvenog modela upravljanja turističkim dijelom poslovanja. Danas turistički dio Adris grupe raspolaze s 84 posto hotelskih kapaciteta na razini četiriju i pet zvjezdica. Uz kvalitetan portfelj i operativnu izvrsnost, temelj održivosti jest i snažnije pozicioniranje u trima rastućim i međunarodno prepoznatljivim odredištima – Rovinju, Dubrovniku i Zagrebu. Značajan pomak u ulagačkom procesu u turističkom segmentu Adrisa formalni je završetak postupka vezanog uz stjecanje nekretnina koje u naravi predstavljaju hotel Marjan u Splitu, što će Adrisu omogućiti ulazak u ovo rastuće turističko odredište..

CROMARIS d.d. (dalje u tekstu Cromaris ili segment zdrava hrana) sedma je kompanija u svijetu u uzgoju orade i brancina, a ujedno najbrže rastuća te izrazito izvezno orijentirana. U razvoj te vertikalno integrirane kompanije Adris je od osnutka 2009. do danas uložio milijardu kuna, rezultat čega je snažan rast svih poslovnih pokazatelja – prodaja je povećana gotovo deset puta uz brojne tehnološke i proizvodne inovacije. Više od tri četvrtine proizvodnje plasira se u inozemstvo – Cromaris riba prisutna je na svim važnijim tržištima Europe, a glavno je izvezno tržište Italija.

Najstarija hrvatska osiguravateljska kuća CROATIA osiguranje d.d. (dalje u tekstu Croatia osiguranje ili segment osiguranje) i dalje drži vodeću poziciju na hrvatskom tržištu s ukupnim udjelom od 26,2 posto. Tržišni je lider u segmentu neživotnih osiguranja s 30,4 posto, dok je u životnim osiguranjima ostvaren tržišni udio 16,6 posto. Uz hrvatsko tržište, Croatia osiguranje prisutno je i na tržištima Slovenije, Srbije, BiH i Sjeverne Makedonije.

U nastavku je pregled cjelovite strukture Grupe s popisom svih povezanih društava Grupe i naznakom njihove osnovne djelatnosti na dan 31. prosinca 2019.

Naziv društva	Država	Tip povezanosti	% udio izravne matice u kapitalu / glasačkim pravima	Osnovna djelatnost
Abilia d. o. o.	Hrvatska	neposredno	100,00 %	savjetovanje, graditeljstvo, građenje i poslovanje nekretninama
Maistra d. d.	Hrvatska	neposredno	90,47 %	hotelijerstvo i turizam
Cromaris d. d.	Hrvatska	neposredno	100,00 %	marikultura i trgovina ribom na malo i veliko
Cromaris Italia s.r.l.	Italija	posredno	100,00 %	trgovina ribom i ribljim proizvodima na veliko
Grand Hotel Imperial d. d.	Hrvatska	posredno	81,91 %	hotelijerstvo i turizam
Expertus d. o. o.	Hrvatska	neposredno	77,78 %	ugostiteljstvo i trgovina
HUP-ZAGREB d. d.	Hrvatska	posredno/ neposredno	100,00 %	hotelijerstvo i turizam
HOTELI DUBROVAČKA RIVIJERA d. d.	Hrvatska	posredno	100,00 %	hotelijerstvo i turizam
ASTORIA d. o. o.	Hrvatska	posredno	100,00 %	usluge (poslovanje nekretninama)
Croatia osiguranje d. d.	Hrvatska	neposredno	66,39 %	djelatnosti osiguranja i reosiguranja
CROATIA osiguranje d. d., MOSTAR	Bosna i Hercegovina	posredno	95,02 %	djelatnost osiguranja
MILENIJUM osiguranje a.d.o., Beograd	Srbija	posredno	100,00 %	djelatnost osiguranja
CROATIA osiguranje d. d. – društvo za osiguranje života, Skoplje	Sjeverna Makedonija	posredno	100,00 %	djelatnost životnih osiguranja
CROATIA osiguranje d. d. – društvo za osiguranje neživota, Skoplje	Sjeverna Makedonija	posredno	100,00 %	djelatnost neživotnih osiguranja
CROATIA osiguranje mirovinsko društvo za upravljanje dobrovoljnim mirovinskim fondom d. o. o.	Hrvatska	posredno	100,00 %	djelatnosti upravljanja dobrovoljnim mirovinskim fondovima
PBZ CROATIA osiguranje d. d. za upravljanje obveznim mirovinskim fondovima	Hrvatska	posredno	50,00 %	djelatnosti upravljanja obveznim mirovinskim fondovima
RAZNE USLUGE d. o. o. – u likvidaciji	Hrvatska	posredno	100,00 %	upravljanje, savjetovanje i poslovanje nekretninama, trgovina na veliko
CROATIA – TEHNIČKI PREGLEDI d. o. o.	Hrvatska	posredno	100,00 %	obavljanje tehničkih pregleda i analiza motornih vozila
CROATIA PREMIUM d. o. o.	Hrvatska	posredno	100,00 %	građenje i poslovanje nekretninama

Naziv društva	Država	Tip povezanosti	% udio izravne matice u kapitalu / glasačkim pravima	Osnovna djelatnost
HISTRIA CONSTRUCT d. o. o.	Hrvatska	posredno	100,00 %	građenje i poslovanje nekretninama
CROATIA Poliklinika	Hrvatska	posredno	100,00 %	djelatnost specijalističko-konzilijarne zdravstvene zaštite, dijagnostika i medicinska rehabilitacija
HERZ d. d.	Hrvatska	posredno	100,00 %	obavljanje tehničkih pregleda i analiza motornih vozila
SLAVONIJATRANS TEHNIČKI PREGLEDI d. o. o.	Hrvatska	posredno	76,00 %	obavljanje tehničkih pregleda i analiza motornih vozila
STP d. o. o.	Hrvatska	posredno	100,00 %	obavljanje tehničkih pregleda i analiza motornih vozila
STANICA ZA TEHNIČKI PREGLED VOZILA BLATO d. o. o.	Hrvatska	posredno	100,00 %	obavljanje tehničkih pregleda i analiza motornih vozila
CROTEHNA d. o. o.	Bosna i Hercegovina	posredno	100,00 %	obavljanje tehničkih pregleda i analiza motornih vozila
CROAUTO d. o. o. Mostar	Bosna i Hercegovina	posredno	66,79 %	obavljanje tehničkih pregleda i analiza motornih vozila
CROATIA-REMONTE d. d. Čapljina	Bosna i Hercegovina	posredno	69,79 %	održavanje i popravak svih vrsta motornih vozila, trgovina na malo i veliko automobilskim dijelovima i pratećom opremom te tehnički pregled vozila
HOTEL HUM d. o. o. za ugostiteljstvo i turizam	Bosna i Hercegovina	posredno	100,00 %	ugostiteljstvo i turizam
PONTE d. o. o. Mostar	Bosna i Hercegovina	posredno	100,00 %	posredovanje u osiguranju
CORE 1 d. o. o.	Hrvatska	posredno	100,00 %	poslovanje nekretninama
AUTOPRIJEVOZ d. d. Otočac	Hrvatska	posredno	79,12 %	obavljanje tehničkih pregleda i analiza motornih vozila
AUTO MAKSIMIR VOZILA d. o. o.	Hrvatska	posredno	100,00 %	djelatnost zastupanja u osiguranju
CO ZDRAVLJE d. o. o.	Hrvatska	posredno	100,00 %	upravljanje poliklinikama i savjetovanje u vezi s poslovanjem i upravljanjem poliklinikama
AK POLICA d. o. o.	Hrvatska	posredno	100,00 %	djelatnost zastupanja u osiguranju

Glavne marke, proizvodi i usluge Grupe prikazani po segmentima:

T U R I Z A M		
H O T E L I	Rovinj	Zagreb
	Grand Park Hotel Rovinj *****	Sheraton Zagreb – hotel posebnog standarda CONGRESS i BUSINESS
	Hotel Monte Mulini *****	The Westin Zagreb – hotel posebnog standarda CONGRESS i BUSINESS
	Lone – hotel posebnog standarda CONGRESS	Panorama Zagreb Hotel ****
	Hotel Eden ****	Hotel International ****
	Hotel Adriatic ****	Hotel Jadran ***
	Hotel Istra ****	Hotel Zagreb **
	Hotel Amarin ****	Dubrovnik
	Hotel Katarina ***	Hilton Imperial Dubrovnik *****
	Vrsar	Sheraton Dubrovnik Riviera Hotel – hotel posebnog standarda CONGRESS
	Hotel Pineta ***	Hotel Mlini ****
		Hotel Astarea ***
	TURISTIČKA NASELJA I APARTMANI	Vrsar
TN Belvedere ****		Apartmani Srebreno ****
TN Petalon ****		Villa Lovorka ****
TN Funtana ***		Villa Srebrenka ****
TA Riva ***		Villa Supetar ****
TA Koversada ****		Ville Mlini ****
TN Villas Koversada **		
KAMPOVI	Rovinj	Vrsar
	Kamp Polari ***	Kamp Porto Sole ***
	Kamp Veštar ****	Kamp Koversada ***
	Kamp Amarin ***	Kamp Valkanela ***
OSTALO	UGOSTITELJSKI OBJEKTI – Dubrovnik	
	Restoran Lungo Mare	Pizzeria Mlini
	Pizzeria Supetar	Bistro Studenac
	Restoran Konoba	

Z D R A V A H R A N A	
SVJEŽA RIBA	SVJEŽA PAKIRANA RIBA
Jadranski brancin	Svježi očišćeni pakirani brancin
Jadranska orada	Svježa očišćena pakirana orada
Kornatska hama	Svježi očišćeni pakirani brancin i orada
Svježi fileti brancina	Pakirani svježi fileti brancina
Svježi fileti orade	Pakirani svježi fileti orade
Svježi fileti hame	Pakirani svježi fileti hame
Svježi odresci hame	Pakirani svježi odresci hame
	Svježi fileti brancina u skin pakiranju
DELIKATESNI PROGRAM	Svježi fileti orade u skin pakiranju
Dimljeni brancin	Svježi fileti hame u skin pakiranju

Dimljena orada	Svježi odresci hame u skin pakiranju
Dimljena hama	CROMARIS ORGANIC
Marinirani brancin	Brancin iz ekološkog uzgoja
Marinirana orada	Orada iz ekološkog uzgoja
	Pakirani svježi očišćeni brancin iz ekološkog uzgoja
	Pakirana svježa očišćena orada iz ekološkog uzgoja

O S I G U R A N J E	
OSIGURANJE VOZILA	ŽIVOTNO OSIGURANJE
Obavezno osiguranje od automobilske odgovornosti	Croatia Stipendija – osobna renta s određenim trajanjem
Kasko osiguranje cestovnih vozila	Croatia Senior – osobna renta s određenim trajanjem
Croatia asistencija	Krug Života – doživotno osiguranje za slučaj smrti
Pravna zaštita – AO Plus	Riziko PLUS – osiguranje za slučaj smrti
Osiguranje vozača i putnika od automobilske nezgode	Štedno osiguranje djece
Dodatna kasko pokrivača uz obavezno osiguranje automobilske odgovornosti: Kasko Duo, Tuča, Provala, AO Vuča, Sudar sa životinjama, Oštećenja s krova, Lom stakla	Premium, Basic, Exclusive – mješovito osiguranje za slučaj smrti i doživljenja
Obavezno osiguranje od automobilske odgovornosti vozila označenih prenosivim pločicama	Exclusive Plus – Osiguranje života za slučaj smrti i doživljenja s jednokratnom uplatom premije i dodatnim osiguranjem za slučaj smrti zbog nesretnog slučaja i slučaj smrti zbog prometne nezgode
Dobrovoljna osiguranja od automobilske odgovornosti: osiguranje tračnih vozila, osiguranje vozila u autoservisima i autopraonicama	Dopunsko osiguranje od posljedica nesretnog slučaja
OSIGURANJE IMOVINE	Dopunsko osiguranje teško bolesnih stanja
Osiguranje od požara i nekih drugih rizika	Dopunsko osiguranje malignih bolesti
Osiguranje od rizika potresa i prekida rada uslijed potresa	OSIGURANJE OD NEZGODA
Osiguranje od prekida rada	Individualno osiguranje od posljedica nesretnog slučaja
Osiguranje imovine od svih opasnosti – industrijske i neke druge tvrtke	Kolektivno osiguranje od posljedica nesretnog slučaja
Croatia imovina	Osiguranje sportaša
Osiguranje turističkih apartmana – Turist plus	Osiguranje gostiju, posjetitelja, izletnika i turista
Osiguranje kućanstva	Osiguranje korisnika kredita banaka
Moj majstor	Obvezno osiguranje putnika u javnom prijevozu
Osiguranje od provalne krađe i razbojstva	Bolnički dani
Osiguranje strojeva od loma	OPB – osiguranje naknada plaće poslodavcu uslijed bolovanja zaposlenika
Osiguranje stakla od loma	DI – osiguranje naknade zaposlenim osobama uslijed nesposobnosti za rad
Osiguranje elektroničke i elektromehaničke opreme	Osiguranje djece, učenika i studenata
Osiguranje izgradnje građevina	Osiguranje od posljedica nesretnog slučaja u motornim vozilima, brodicama i jahtama, zrakoplovima i drugim letjelicama te pri obavljanju posebnih aktivnosti i djelatnosti
Osiguranje montaže postrojenja i građevina	PUTNO OSIGURANJE
Kombinirano osiguranje stambenih zgrada	Putno zdravstveno osiguranje
Osiguranje stvari izlagača na sajmovima	Kasko Autoput
Osiguranje filmskih poduzeća	Osiguranje od otkaza putovanja

O S I G U R A N J E	
Osiguranje zaliha u hladnjačama	Osiguranje prtljage
Osiguranje zaliha u rashladnim uređajima	Dodatno osiguranje od nezgode uz putno zdravstveno osiguranje
Osiguranje naočala	Osiguranje od privatne odgovornosti uz putno zdravstveno osiguranje
Osiguranje usjeva i nasada	Croatia asistencija uz putno zdravstveno osiguranje
Osiguranje životinja	BANKOOSIGURANJA
OSIGURANJE PLOVILA I PRIJEVOZA	Bankoosiguranje
Kasko međunarodni pomorski brod	Banko poduzetnik
Kasko domaći pomorski brod	PAKETI OSIGURANJA
Pomorski kasko brodice/jahta	Obrtnički paket
Dobrovoljna odgovornost brodice/jahte	Obiteljski paket
Kasko riječno-jezerski brod	Poduzetnički paket
Kasko riječno-jezerski čamac	Poljoprivredni paket
Brod u izgradnji	Mikropoduzetnik
Kasko platforma	
Gubitak prihoda za brodice/jahte	OSIGURANJE KREDITA
Odgovornost skipera	Osiguranje otplate kredita
Odgovornost najmprimca	Osiguranje platne kartice i osobnih stvari
Kasko avijacija – zračni prijevoznici	Osiguranje jamstava
Kasko generalna avijacija	Osiguranje potraživanja
Osiguranje od gubitka pilotske dozvole	OSIGURANJE ODGOVORNOSTI
Kasko tračnih vozila	Osiguranje od javne odgovornosti prema trećima
Obvezno osiguranje operatora zrakoplova	Osiguranje od odgovornosti za neispravan proizvod
Obvezna odgovornost bespilotnih letjelica	Osiguranje od odgovornosti menadžera
Odgovornost pomorskih brodara/platforme	Osiguranje od profesionalne odgovornosti odvjetnika
Odgovornost domaćih pomorskih brodara	Osiguranje od profesionalne odgovornosti javnih bilježnika
Obvezno osiguranje od odgovornosti vlasnika odnosno korisnika plovila	Osiguranje od profesionalne odgovornosti stečajnih upravitelja
Odgovornost marine	Osiguranje od profesionalne odgovornosti u pružanju revizorskih usluga
Odgovornost suhe marine	Osiguranje od profesionalne odgovornosti posrednika u prometu nekretnina
Odgovornost lučice	Osiguranje od profesionalne odgovornosti osoba koje provode energetske preglede i energetske certificiranje zgrada
Odgovornost sidrišta	Osiguranje od profesionalne odgovornosti poreznih savjetnika
Odgovornost brodopopravljača	Osiguranje od profesionalne odgovornosti organizatora paket-aranžmana
Odgovornost zračne luke	Osiguranje od odgovornosti u obavljanju zaštitarske i detektivske djelatnosti
Odgovornost pomorskog agenta	Osiguranje od profesionalne odgovornosti zastupnika u osiguranju
Odgovornost peljara	Osiguranje od profesionalne odgovornosti posrednika u osiguranju i reosiguranju
Gubitak prihoda za pomorski brod	Osiguranje od profesionalne odgovornosti sudskih vještaka
Međunarodni brod K & R (<i>Kidnap & Ransom</i>)	Osiguranje od profesionalne odgovornosti upravitelja nekretninama

O S I G U R A N J E	
Osiguranje robe u prijevozu	Osiguranje od profesionalne odgovornosti u obavljanju računovodstvenih poslova
Osiguranje manipulacije robe u skladištu	Osiguranje od profesionalne odgovornosti zdravstvenih djelatnika
Osiguranje od odgovornosti prijevoznika za robu primljenu na prijevoz u cestovnom prometu	Osiguranje od profesionalne odgovornosti veterinarara
Osiguranje od odgovornosti cestovnog prijevoznika opasnih tvari za štete prema trećim osobama	Osiguranje od odgovornosti pogrebnika
Osiguranje kabotaže	Osiguranje od profesionalne odgovornosti u djelatnosti završnih građevinskih radova
Osiguranje od odgovornosti špeditera	Osiguranje od profesionalne odgovornosti u arhitektonskim i inženjerskim poslovima i djelatnostima u prostornom uređenju i gradnji
Osiguranje TIR karneta	Osiguranje od odgovornosti u obavljanju djelatnosti dadilje
Osiguranje ATA karneta	O S I G U R A N J E Z D R A V L J A
Osiguranje jamstva za plaćanje troškova učinjenih po karticama za gorivo i cestarinu	Dopunsko zdravstveno osiguranje
Osiguranje jamstva za turističke paket-aranžmane	Dodatni program uz dopunsko osiguranje: osiguranje doplata za lijekove s dopunske liste HZZO-a (tzv. B liste) i Dopunsko Pošta +
Osiguranje špediterskog jamstva za plaćanje carinskog duga	Dodatno zdravstveno osiguranje (osnovni programi: Primarijus, Primarijus PLUS, Active, Balance, Comfort, Deluxe i Senior)
Osiguranje jamstva za prijevoz opasnog otpada	Dodatni program osiguranja dentalnih usluga
Osiguranje od otkupa krivotvorenih stranih i kumskih sredstava plaćanja	Dodatni program osiguranja drugoga liječničkog mišljenja
Osiguranje od nepoštenih radnji osiguranikovih zaposlenika	Dodatni program osiguranja troškova liječenja u inozemstvu
Osiguranje od gubitka financijskih sredstava u poslovnom prostoru osiguranika	Dodatni program osiguranja naknade zaposlenim osobama uslijed privremene nesposobnosti za rad
Osiguranje od krivotvorenja i prijevoz preinake čekova, otkup i naplata krivotvorenog novca	Best Doctors Plus – osiguranje drugog liječničkog mišljenja te liječenja u inozemstvu
Osiguranje od nedopuštenih isplata štednih uloga i isplata s tekućih računa građana	Diagnose.me – osiguranje drugog liječničkog mišljenja
Osiguranje od elektroničkog i kompjutorskog kriminala	
Osiguranje od oštećenja poslovnog prostora i sadržaja	M I R O V I N S K A Š T E D N J A
Osiguranje od šteta nastalih zloupotrebom kartice od strane neovlaštenih osoba	Mirovinska štednja

O S T A L O		
U P R A V L J A N J E N E K R E T N I N A M A		
Upravljanje turističkim investicijama	Upravljanje izgradnjom uredskih prostora	Prodaja nekretnina
Upravljanje industrijskom investicijom	Izgradnja stambeno-poslovnih objekata	Zakup nekretnina

Temeljni kapital Društva iznosi 164.000.000,00 kuna, podijeljen je na 16.400.000 dionica izdanih u nematerijaliziranom obliku koje se vode u računalnom sustavu središnjeg depozitorija kojim upravlja Središnje klirinško depozitarno društvo d. d. Dionice su podijeljene na:

- 6.784.100 povlaštenih dionica oznake ADRS2, s pravom prvenstva pri isplati dividende, isplati ostatka likvidacijske odnosno stečajne mase i pravom prvenstva pri naplati kumuliranih neisplaćenih dividendi prije isplate dividendi imateljima redovnih dionica, bez prava glasa na Glavnoj skupštini Društva,
- 9.615.900 redovnih dionica oznake ADRS, s pravom glasa na Glavnoj skupštini Društva, pravom na isplatu dividende i isplatu ostatka likvidacijske odnosno stečajne mase.

Dionice Društva uvrštene su na uređeno tržište, segment Redovito, kojim upravlja tržišni operater Zagrebačka burza d.d.

U registru dionica Središnjeg klirinškog depozitarnog društva d.d. na dan 31. prosinca 2019. kao imatelj više od 20 % ukupnog broja dionica (ukupnog temeljnog kapitala) Društva nije upisana nijedna osoba.

Veličina Grupe

Osnovne informacije o veličini Grupe:

	2019.	2018.
Ukupna imovina na 31. prosinca (u mil. HRK)	21.690	21.124
Ukupni kapital na 31. prosinca (u mil. HRK)	10.565	10.270
Ukupne obveze na 31. prosinca (u mil. HRK)	11.125	10.854
Prihod od prodaje za razdoblje 1. siječnja -31. prosinca (u mil. HRK)	5.383	5.065
Ukupan broj zaposlenih na 31. prosinca	6.644	6.535

Informacije o zaposlenicima Grupe

Broj zaposlenih na kraju izvještajnog razdoblja:

	31. prosinca 2019.				31. prosinca 2018.			
	Zaposleni na neodređeno vrijeme		Zaposleni na određeno vrijeme		Zaposleni na neodređeno vrijeme		Zaposleni na određeno vrijeme	
	PRV	NRV	PRV	NRV	PRV	NRV	PRV	NRV
Hrvatska	3.747	10	1.845	13	3.747	10	1.845	13
- Žene	2.063	6	1.063	8	2.063	6	1.063	8
- Muškarci	1.684	4	782	5	1.684	4	782	5
Bosna i Hercegovina	245	-	32	10	245	-	32	10
- Žene	107	-	14	4	107	-	14	4
- Muškarci	138	-	18	6	138	-	18	6
Srbija	297	18	116	36	297	18	116	36
- Žene	174	11	76	18	174	11	76	18
- Muškarci	123	7	40	18	123	7	40	18
Sjeverna Makedonija	103	-	83	2	103	-	83	2
- Žene	60	-	51	1	60	-	51	1
- Muškarci	43	-	32	1	43	-	32	1
Italija	7	-	-	-	7	-	-	-
- Žene	4	-	-	-	4	-	-	-
- Muškarci	3	-	-	-	3	-	-	-
Slovenija	5	-	-	-	5	-	-	-
- Žene	1	-	-	-	1	-	-	-
- Muškarci	4	-	-	-	4	-	-	-
UKUPNO	4.404	28	2.076	61	4.404	28	2.076	61

*PRV = puno radno vrijeme

*NRV = nepuno radno vrijeme

*Podatci o broju zaposlenih pripremljeni su na temelju apsolutnog broja osoba, a ne na temelju radnih sati.

Struktura zaposlenika odražava sezonalnost poslovanja, posebno se to odnosi na segment turizam, s visokim udjelom zaposlenika na određeno vrijeme, tako da je 31. prosinca 2019. taj udio iznosio 55 % (2018. 55 %) od ukupnog broja zaposlenika turističkog djela Grupe. Unaprjeđenje kvalitete objekata, pogotovo hotela, i iskorak u segment gradskih hotela smanjuje sezonalnost poslovanja te se time povećava sigurnost zaposlenja. Posljedica je toga povećavanje atraktivnosti brenda poslodavca u odnosu na konkurenciju. Zaposlenja u turističkom dijelu Grupe cjelogodišnja su zaposlenja koja omogućuju daljnji profesionalni i osobni razvoj zaposlenika.

Dobavljački lanac Grupe

U svim društvima Grupe funkcija je Nabave upravljanje odnosima s dobavljačima i procesima nabave te je odgovorna za postizanje najbolje vrijednosti za društvo pri nabavi roba i/ili usluga, određivanje strategije nabave, propisivanje aktivnosti i odgovornosti vezanih uz izvršavanje godišnjeg plana nabave, vođenje i upravljanje potrebama te upravljanje troškovima. Stvaranjem partnerskih odnosa s dobavljačima osigurava se pravodobnost isporuke proizvoda prema odgovarajućoj kvaliteti i potrebnim količinama te konkurentnoj cijeni. Načela društveno odgovornog poslovanja ugrađena su u politiku upravljanja dobavljačima i odnose se prije svega na obavezu poštovanja ljudskih i radnih prava, zaštite okoliša i borbu protiv korupcije. Kontinuirano radimo na informatizaciji i unapređenju svih procesa, B2B razmjeni podataka s dobavljačima te općenito većoj protočnosti roba, usluga i informacija.

Upravljanje odnosima s dobavljačima strateški je važno za Grupu, posebice u dijelu povećanje korištenja sinergija na razini Grupe. Upravljanje nabavnim procesom podijeljeno je na tri razine: strateška nabava – stvaranje dodane vrijednosti i upravljanje rizicima, taktička nabava – smanjenje troškova, operativna nabava – administracija narudžbi.

Ključne kategorije nabave po segmentima:

Kategorije nabave	Ostali	Zdrava hrana	Turizam	Osiguranje
Hrana			✓	
Piće			✓	
Sirovine za proizvodnju		✓		
Mlađ		✓		
Ambalaža		✓		
Usluge prijevoza		✓		
Nekretnine i održavanje	✓	✓	✓	✓
Sitni inventar i potrošni materijal	✓	✓	✓	✓
Osnovna sredstva	✓	✓	✓	✓
Ostali troškovi i usluge	✓	✓	✓	✓

Prikaz ukupnog broja dobavljača za Grupu kroz cijeli opskrbeni lanac na kraju izvještajnog razdoblja po zemljama:

Zemlja	31. prosinca 2019.	31. prosinca 2018.
Republika Hrvatska	9171	9.171
Bosna i Hercegovina	910	910
Srbija	10	10
Sjeverna Makedonija	366	366
Italija	110	110
Francuska	37	37
Ostale zemlje	595	595
UKUPNO	11.199	11.199

Prikazani broj dobavljača odnosi se na izravne dobavljače, dok se broj neizravnih dobavljača kroz cijeli opskrbeni lanac ne može procijeniti.

Procjenjuje se da su tijekom izvještajnog razdoblja u cijeloj Grupi izvršene uplate prema dobavljačima u ukupnoj vrijednosti od 2,9 milijardi HRK (2018. 4,8 milijardi HRK).

Oko 60 % ukupne nabave potječe od lokalnih dobavljača (2018. 84 %).

Značajne promjene u Grupi i njezinu dobavljačkom lancu

Krajem 2019. godine Adrisu je pripojeno povezano društvo Adria resorts d.o.o., dok je Maistri pripojeno društvo Slobodna Katarina d.o.o. U pripojenim društvima Adris, odnosno Maistra bili su jedini članovi.

U skladu s Odlukom Glavne skupštine društva HUP-ZAGREB d.d. te u skladu s Odlukom Glavne skupštine društva HOTELI DUBROVAČKA RIVIJERA d.d. u prvoj polovici 2019. godine izvršen je prijenos dionica manjinskih dioničara navedenih društava, čime je Adris neizravno postao jedini dioničar u oba društva.

Početkom 2019. provedeno je povećanje temeljnog kapitala Cromarisa s iznosa od 360.011.000,00 kuna, za iznos od 109.999.382,00 kuna, na iznos od 470.010.382,00 kuna.

Krajem 2019. godine društvo CROATIA osiguranje d. d., MOSTAR prodalo je 100 % udjela društva Crotehna d.o.o., (koji je imatelj 100 % udjela u društvu Ponte d.o.o., Mostar te 20 % udjela u društvu Hotel Hum d.o.o., Ljubuški) društvu CROATIA – TEHNIČKI PREGLEDI d.o.o.

Radi informatizacije svih procesa nabave CROATIA osiguranje d.d. implementiralo je aplikacijski sustav za evidenciju i upravljanje nabavom (eNabava). Specijalizirani sustav eNabava podržava informatizaciju svih procesa u nabavi, od zahtjeva, tendera, e-aukcija i ugovora do narudžbenica i analize troškova. Sustav eNabava omogućio je pojednostavljenje procesa, brži i efikasniji proces nabave, izravne uštede u novcu (eAukcije), transparentnost i mogućnost analize podataka, upravljanje odnosima s dobavljačima te upravljanje ugovorima s dobavljačima. Implementacija sustava eNabava proširena je u 2019. godini i na ostala društva Grupe, čime se postigla centralna informatizacija, racionalizacija poslovanja te kontrola troškova i nadzor na razini ukupnih troškova Grupe.

U izvještajnom razdoblju nije bilo značajnijih promjena u lokaciji dobavljača, strukturi dobavljačkog lanca kao ni u odnosima s dobavljačima.

Vanjske inicijative, članstva u udruženjima i interesnim organizacijama, certifikati

Pregled inicijativa, članstava u udruženjima i interesnim organizacijama Grupe:

	Ostali	Zdrava hrana	Turizam	Osiguranje
Hrvatska				
ACCA (Udruga ovlaštenih certificiranih računovođa)				✓
American Chamber of Commerce in Croatia				✓
Europski institut za prometno pravo				✓
FEAP (Savez europskih proizvođača u akvakulturi)		✓		
FLAG Plodovi mora		✓		
GARP (Globalno udruženje stručnjaka za rizike)				✓
HAD (Hrvatsko aktuarsko društvo)				✓
HDTP (Hrvatsko društvo za transportno pravo)				✓
HGK (Grupacija akvakulture)		✓		
HIIR (Hrvatski institut internih revizora)				✓
HIZ (Hrvatski informatički zbor)				✓
HrOUG (Hrvatska udruga Oracle korisnika)				✓
Hrvatska gospodarska komora (HGK)	✓	✓	✓	✓
Hrvatska udruga inženjera strojarstva	✓			
Hrvatska udruga poslodavaca (HUP)	✓	✓	✓	✓
Hrvatska udruga profesionalaca kongresnog turizma			✓	
Hrvatska udruga turizma			✓	
Hrvatski sabor – Državno povjerenstvo za procjenu štete od elementarnih nepogoda				✓
HUMS (Hrvatska udruga menadžera sigurnosti)				✓
HUO (Hrvatski ured za osiguranje)				✓
HUOJ (Hrvatska udruga za odnose s javnošću)				✓
HUUP (Hrvatska udruga za upravljanje projektima)				✓
IIA (Institut internih revizora)				✓
ISACA (Information Systems Audit and Control Association)				✓
Kamping udruženje Hrvatske (KUH)			✓	
Klaster Marikultura Split		✓		
LAG Mareta		✓		
Lloyd's Register EMEA				✓
Njemačko-hrvatska industrijska i trgovinska komora			✓	
RIF (Hrvatska zajednica računovođa i financijskih djelatnika)	✓			✓
SorS (Udruženje društava za osiguranje)				✓
Stručni savjet stanica za tehnički pregled vozila				✓
TZ Dubrovnik			✓	
TZ Grada Zagreba			✓	
TZ Općine Župa dubrovačka			✓	
TZ Grada Rovinja			✓	
TZO Funtana			✓	

	Ostali	Zdrava hrana	Turizam	Osiguranje
TZO Vrsar			✓	
Udruga društava za upravljanje mirovinskim fondovima i mirovinskih osiguravajućih društava				✓
Udruga poslodavaca u hotelijerstvu Hrvatske (UPUH)			✓	
Srbija				
Hrvatski poslovni klub				✓
Privredna komora Beograda				✓
Privredna komora Srbije				✓
Savet stranih investitora				✓
Asocijacija lizing kompanija Srbije				✓
UOS (Udruženje osiguravača Srbije)				✓
Bosna i Hercegovina				
Aktuarsko društvo BiH				✓
Biro zelene karte u BiH				✓
Federalna komisija za izbor državnih službenika				✓
Gospodarska komora FBiH				✓
Grupacija poslodavaca FBiH iz oblasti financija				✓
Savez računovođa, revizora i financijskih djelatnika FBiH				✓
Turistički klaster Hercegovine				✓
Udruženje hotelijera i restoratera u Bosni i Hercegovini				✓
Udruženje internih revizora u BiH				✓
Udruženje osiguravajućih društava Federacije BiH				✓
Udruženje osiguravatelja Republike Srpske				✓
Udruženje stanica za tehnički pregled vozila pri Privrednoj komori FBiH				✓
Udruženje sudskih vještaka				✓
Zaštitni fond Federacije Bosne i Hercegovine				✓
Zaštitni fond Republike Srpske				✓
Sjeverna Makedonija				
American Business College Skopje				✓
Association of Chartered and Certified Accountants				✓
Gospodarska komora Republike Severne Makedonije				✓
HR Asocijacija				✓
Institut direktora Republike Severne Makedonije				✓
Institut ovlaštenih računovođa				✓
Institut ovlaštenih revizora Republike Severne Makedonije				✓
Institut za računovođe				✓
Komora arhitekata i inženjera Republike Severne Makedonije				✓
Komora medijatora Republike Severne Makedonije				✓
Komora novinara Republike Severne Makedonije				✓
Komora vještaka Republike Severne Makedonije				✓
Makedonska aktuarska udruga „Aktuar“				✓

	Ostali	Zdrava hrana	Turizam	Osiguranje
Makedonsko aktuarsko udruženje				✓
Nacionalni biro za osiguranje				✓
Udruga pravnika Republike Severne Makedonije				✓
Udruga unutarnjih revizora Republike Severne Makedonije				✓
Udruženje finansiskih institucija pri Gospodarskoj komori Republike Severne Makedonije				✓
Slovenija				
SZZ (Slovensko udruženje osiguravajućih društava)				✓

Grupa dugi niz godina surađuje i s lokalnim školama, visokim učilištima i sveučilištima u provedbi stručne prakse, organizira aktivnosti usmjerene promoviranju karijera, aktivno sudjeluje u lokalnim projektima zajednice, kao i onima usmjerenim na podizanje svijesti o potrebi očuvanja okoliša.

Popis certifikata Grupe:

	Zdrava hrana	Turizam	Osiguranje
Certifikat ISO 9001	✓	✓	✓
Certifikat ISO 10002			✓
Certifikat ISO 14001	✓	✓	
Certifikat ISO 22000	✓		
FSSC 22000	✓		
HACCP	✓	✓	
IFS Food	✓		
Global G.A.P.	✓		
FRIEND OF THE SEA	✓		
KOSHER	✓	✓	
HALAL		✓	
IZVORNO HRVATSKO (Croatian Creation)	✓		
Hrvatski EKO proizvod	✓		
EU Organic	✓		
Naturland	✓		
BRC Global Standard for Food Safety	✓		
Superior Taste	✓		
ASC	✓		
Antibiotic free	✓		
Oznaka kvalitete „Q“ Ministarstva turizma RH		✓	
Plava zastava – FEE (Foundation for Environmental Education)		✓	
Sustainable Hotels		✓	
Travelife Gold Award		✓	
TUI Environmental Champions		✓	
Leading hotels of the world		✓	
Unique design hotel		✓	
Certifikat za energetske pregled velikih poduzeća		✓	

2.2. Etika i integritet

Etičnost poslovnog sustava Grupe proizlazi iz uvjerenja o važnosti inzistiranja na odgovornosti svake osobe u sklopu sustava prihvaćenih pravila ponašanja. Politika je Grupe poštovati zakone zemalja u kojima posluje, kao i sve regulatorne zahtjeve koji utječu na njezino poslovanje, profesionalnost i objektivnost u radu, davanje istinitih informacija, pošten pristup prema konkurenciji, zaposlenicima, dioničarima, dobavljačima, partnerima i ostalim dionicima, kao i fokusiranje na društvenu odgovornost i održivi razvoj. Standardi profesionalnog i etičkog postupanja kakvo se zahtijeva od svakog dionika Grupe definirani su Etičkim kodeksom.

S odredbama Etičkog kodeksa zaposlenici su upoznati internim kanalima komunikacije. Svaki zaposlenik može podnijeti pritužbu na sumnjive poslovne aktivnosti, primijećene nepravilnosti ili nepoštovanje određenih zakonskih odredbi ili odredbi Etičkog kodeksa. Svaka podnesena pritužba temeljito se istražuje, potom se izvještaj o provedenom istraživanju podnosi Upravi, uz prijedlog disciplinskih mjera i ostalih postupanja ako se pritužba pokaže opravdanom. Jamči se povjerljivost podataka o podnositelju pritužbe uz nultu toleranciju prema ikakvoj mogućnosti odmazde prema osobi za koju se sumnja da je podnijela pritužbu. Način podnošenja pritužbe i postupak nakon podnesene prijave regulirani su odredbama Etičkog kodeksa.

Etičkim kodeksom uređeno je i pitanje mita i korupcije te tržišnog natjecanja, pri čemu je potonje detaljnije uređeno i Kodeksom o postupanju u primjeni propisa o zaštiti tržišnog natjecanja.

Pored Etičkog kodeksa, na temelju Zakona o zaštiti prijavitelja nepravilnosti, sva društva Grupe koja prema Zakonu imaju tu obvezu, donijela su interne akte kojima su uređeni postupci unutarnjeg prijavljivanja nepravilnosti te postupak imenovanja povjerljive osobe i zamjenika povjerljive osobe (osobe nadležne za zaprimanje i ispitivanja prijave nepravilnosti te druge radnje u skladu sa Zakonom i internim aktima) u svrhu osiguranja propisanih prava odnosno zaštite prijavitelja nepravilnosti, kao što su zabrana stavljanja u nepovoljniji položaj, zaštita identiteta i povjerljivosti te zaštita od štetnih radnji – postupaka prema prijavitelju nepravilnosti vezano uz podnesenu prijavu.

Valja pridodati i to da Grupa svojim poslovanjem ne ugrožava prava autohtonih zajednica niti se koristi dječjim ili prisilnim radom, a isto se zahtijeva i od poslovnih partnera. Ne pružaju se financijske ili bilo kakve druge pomoći političkim strankama, političarima i srodnim institucijama.

2.3. Upravljanje

Kao dioničko društvo Adris se obvezuje na rad u skladu s najvišim načelima dobrog korporativnog upravljanja i regulatorne usklađenosti. Korporativna struktura temelj je učinkovitoga strateškog i operativnog upravljanja Društvom.

Struktura korporativnog upravljanja Društva temelji se na dualističkom sustavu koji se sastoji od Nadzornog odbora i Uprave Društva. Nadzorni odbor i Uprava Društva uz Glavnu skupštinu, u skladu sa Statutom i Zakonom o trgovačkim društvima, tri su temeljna organa Društva. Konkretna upravljačka ovlast i odgovornosti tih upravljačkih tijela regulirane su mjerodavnim hrvatskim zakonodavstvom, Statutom Društva i Kodeksom korporativnog upravljanja, pravilnicima ili propisanim aktima.

Glavna skupština Društva izabire članove Nadzornog odbora na mandat do četiri godine, dok Nadzorni odbor imenuje članove Uprave Društva na mandat do pet godina. Članovi Uprave i Nadzornog odbora Društva moraju udovoljavati odgovarajućim standardima vezano uz obrazovanje i profesionalno iskustvo; moraju imati visoke moralne standarde i moći odvojiti potrebno vrijeme za obnašanje funkcija.

Uprava Društva sastoji se od triju članova, koji su ovlašteni zastupati Društvo samostalno i pojedinačno. Sastav Uprave Društva na dan 31. prosinca 2019. godine jest sljedeći:

- mr. sc. Ante Vlahović, predsjednik Uprave, kojemu je 31. prosinca 2019. istekao mandat
- Marko Remenar, član Uprave, koji je od 1. siječnja 2020. preuzeo funkciju predsjednika Uprave
- Roberto Škopac, član Uprave
- Damir Vandelić, član Uprave.

Sastav Nadzornog odbora Društva na dan 31. prosinca 2019. godine jest sljedeći::

- Rino Bubičić, predsjednik Nadzornog odbora
- Tomislav Budin, zamjenik predsjednika Nadzornog odbora
- Marica Šorak-Pokrajac, zamjenica predsjednika Nadzornog odbora
- Hrvoje Patajac, član Nadzornog odbora
- Vitomir Palinec, član Nadzornog odbora
- Ida Lokmer, članica Nadzornog odbora
- Erika Zgrablić, članica Nadzornog odbora (predstavnica zaposlenika)

Dana 31. prosinca 2019. istekao je mandat predsjedniku Uprave mr. sc. Anti Vlahoviću, koji je odlukom Skupštine, od 11. lipnja 2019., izabran za člana Nadzornog odbora, počevši od 1. siječnja 2020. Kao član Nadzornog odbora mr. sc. Ante Vlahović bavit će se strateškim promišljanjem daljnjeg rasta i razvoja Adris grupe.

Nadzorni odbor sastaje se barem četiri puta godišnje, odnosno uvijek kada to zahtijevaju prilike u Društvu, te aktivno sudjeluje u ključnim upravljačkim odlukama u skladu sa Statutom i Zakonom o trgovačkim društvima.

U sastavu Nadzornog odbora djeluje Revizorski odbor, koji analizira financijske izvještaje, pruža podršku računovodstvu Društva, prati integritet financijskih informacija, a osobito ispravnost i konzistentnost računovodstvenih metoda kojima se koriste Društvo i Grupa, uključujući i kriterije za konsolidaciju financijskih izvještaja društava koja pripadaju Grupi, nadgleda provođenje revizija u Društvu, raspravlja o određenim pitanjima na koje ga upozore revizori ili rukovodstvo, prati djelotvornost sustava unutarnje kontrole kvalitete i sustava upravljanja rizicima, predlaže imenovanje revizorskog društva te savjetuje Nadzorni odbor. Revizorski odbor također prati nerevizijske usluge koje pružaju revizori u skladu s primjenjivim zakonskim propisima.

Strateške korporativne poslovne funkcije jesu:

- financije, računovodstvo i revizija
- kontroling
- pravni poslovi
- ljudski potencijali
- korporativne komunikacije.

Viši menadžment, odnosno direktori korporativnih funkcija odgovorni su za upravljanje ključnim funkcionalnim poslovnim područjima i aktivnostima, međuodjelno funkcionalno upravljanje i vodstvo, provedbu korporativne strategije i pružanje upravljačke podrške Upravi Društva.

Svi dionici (članovi Uprave i Nadzornog odora, dioničari, zaposlenici) dužni su djelovati u najboljem interesu Društva i moraju se posvetiti postizanju toga cilja. Uspjeh bi mogao biti ugrožen ako zaposlenici umjesto toga odluče slijediti vlastite ciljeve, što se ponekad može sukobljavati s najboljim dugoročnim interesima Društva i Grupe. Stoga svi dionici imaju zajedničku dužnost uvijek staviti interese Društva i Grupe na prvo mjesto i riješiti sve sukobe interesa.

Detaljna pravila izbjegavanja sukoba interesa propisana su internim pravilima kojima se definiraju temeljna načela i obveze dionika u vezi sa sprječavanjem sukoba interesa, pravila i postupci koji se odnose na upravljanje sukobom interesa, vođenje registra sukoba interesa, a sve kako bi se potencijalni sukobi interesa utvrdili, spriječili, etično i odgovorno riješili te naposljetku uklonili odnosno ublažili rizici koji bi mogli nastati za Društvo i Grupu.

Nagrađivanja menadžmenta

Politika nagrađivanja naglašava važnost postignuća kvantitativnih (financijskih i operativnih) i kvalitativnih (razvojnih) ciljeva, osiguravajući istovremeno učinkovito i uspješno upravljanje rizikom, bez poticanja preuzimanja pretjeranog rizika koji nije u skladu s dugoročnim interesima, poslovnom strategijom, ciljevima i vrijednostima Društva i Grupe.

Ukupna primanja Uprave i višeg menadžmenta Društva sastoje se od fiksnih i varijabilnih primitaka. Članovima Uprave naknadu određuje Nadzorni odbor Društva, dok višem menadžmentu nagradu utvrđuje Uprava Društva.

Fiksni primitak unaprijed je određen, a odražava složenost posla, tržišnu vrijednost posla, relevantno stručno iskustvo, kompetentnost i organizacijsku odgovornost zaposlenika.

Varijabilni primici određuju se na temelju jasnih kriterija uspješnosti koji se ocjenjuju u skladu s ostvarenim ciljevima, odnosno uspješnosti zaposlenika, poslovne jedinice zaposlenika i uspješnosti cijelog Društva i Grupe. Definiranje ključnih pokazatelja uspješnosti utvrđuje se i planira u skladu s godišnjim odnosno višegodišnjim planom poslovanja Društva. Varijabilni primitak plaća se dijelom u novcu, dijelom u dionicama Društva. Uključivanje zaposlenika u dioničarsku strukturu pridonosi podizanju njihove zainteresiranosti za uspjeh Društva i Grupe, motiviranosti za rast Društva i Grupe, očuvanju radnih mjesta i osiguranju stabilnosti poslovnog modela. Prepoznajući vlastiti interes u dugoročnom uspjehu Društva i Grupe, zaposlenici se uključuju u dioničarsku strukturu koja ih veže uz Društvo i naglašava dugoročan aspekt pri donošenju odluka.

Članovi Nadzornog odbora mogu biti nagrađeni za svoj rad i tu naknadu određuju dioničari na Glavnoj skupštini.

Ključni utjecaji, rizici i prilike

Upravljanje rizicima provodi se u skladu s dugoročnom strategijom razvoja poslovanja, sagledavajući i na makrorazini i na mikrorazini utjecaj svakog pojedinog rizika na potencijalne prilike pri odlučivanju o investicijskim ulaganjima u stvaranje nove vrijednosti i zaštitu postojeće imovine.

Za upravljanje rizicima primarno su odgovorni Uprava i menadžment, međutim primjena načela opreznosti podrazumijeva uključenost svih jedinica Grupe u proces upravljanja rizicima. Od svih se zaposlenika očekuje doprinos u prevladavanju i ublažavanju rizika.

Adris je izložen financijskim rizicima (valutnom, kamatnom i kreditnom), kao i političkim i tržišnim rizicima koji utječu na osnovne djelatnosti društava Grupe. Društvo se za upravljanje financijskim rizicima koristi uobičajenim financijskim instrumentima primjenjivim na financijskom tržištu Republike Hrvatske i tržištima zemalja u kojima posluje. S obzirom na značajnu vrijednost financijske imovine kojom Društvo upravlja, posebna pozornost posvećuje se upravo upravljanju financijskim rizicima, praćenju stabilnosti bankarskog sustava i stanja na financijskim tržištima, odnosno plasmanu sredstava kojima se upravlja kroz Odjel riznice.

Zbog specifičnosti pojedinih segmenata Grupe u nastavku su prikazani ključni utjecaji, rizici i prilike po pojedinim segmentima.

Od financijskih rizika (valutni, cjenovni, kamatni, kreditni, likvidnosni) turistički je segment uglavnom izložen valutnom riziku, koji je izražen u poslovanju s obzirom na visok udio prihoda od prodaje u inozemstvu. Taj je dio poslovanja izložen promjenama vrijednosti eura jer je značajan dio potraživanja i inozemnih prihoda iskazan u toj valuti, pa njegovo kretanje može utjecati na buduće poslovne rezultate i novčane tokove. U dijelu valutnih rizika osim eura treba spomenuti i funtu s obzirom na to da bi zbog Brexita mogla pasti vrijednost funte u odnosu na euro. To bi moglo utjecati na potražnju, dakako, ovisno o tome koliko bi funta devalvirala.

Turistički segment podložan je poslovnim, financijskim i operativnim rizicima koji su nerazdvojivi od turističke industrije te svaki od njih može dovesti do smanjenja prihoda odnosno ograničiti mogućnosti za rast. Među tim rizicima kao najznačajniji se mogu istaknuti:

- rast konkurencije na Jadranu
- promjene troškova poslovanja, uključujući energiju, hranu, naknade zaposlenima i osiguranje
- rast u troškovima zbog inflacije koji se u potpunosti ne nadoknađuje povećanjem cijena i naknada u našem poslovanju
- promjene u poreznim i državnim propisima koje utječu na plaće, cijene, kamatne stope ili standarde izgradnje te postupke i troškove održavanja
- administrativni tereti povezani s primjenjivim zakonima i propisima
- nestašica radne snage ili poremećaji rada
- povećanje troškova, kašnjenje ili otkazivanje planiranih ili budućih investicijskih projekata
- dostupnost i trošak kapitala potrebnog za financiranje ulaganja, kapitala, obveza izdataka i usluga
- promjene u poželjnosti zemljopisnih regija
- ekonomska ili politička nestabilnost na važnim emitivnim tržištima
- promjene uzrokovane klimatskim, pandemijskim i sličnim globalnim poremećajima
- povećana osjetljivost na emitivnim tržištima na održivi turizam.

Među navedenim rizicima i nadalje su istaknuti oni povezani s nedostatkom radne snage. To dovodi do povećanja troškova rada u turističkom poslovanju, a s obzirom na to da radna snaga nedostaje i u graditeljstvu, to također utječe na povećanje cijena, odnosno troškova investicija, što u konačnici može dovesti i do kašnjenja u realizaciji i otkazivanja investicijskih projekata. Opisana situacija na tržištu radne snage može postati još nepovoljnija kada se 2020. godine ukinu i posljednja ograničenja u slobodnom kretanju zaposlenika u Europskoj uniji (kod preostalog dijela država koje takva ograničenja imaju).

Dostupnost kvalitetne radne snage preduvjet je za daljnji i dugoročno održiv razvoj turističkog segmenta. Držimo da je jedino rješenje sustavno razvijanje vlastitog kadra te poticanje i osmišljavanje programa obrazovanja i stručnog usavršavanja na svim razinama.

Uz opisane rizike i neki drugi čimbenici, osobito oni koji su potpuno izvan kontrole društava, mogu nepovoljno utjecati na poslovanje. To su, primjerice, razne sigurnosne ugroze, uključujući i pojačane mjere sigurnosti koje bi bile pokrenute kao odgovor na takve događaje, utjecaj vremenskih prilika na trajanje i uspješnost turističke sezone, visok stupanj sezonalnosti, financijsko i opće stanje poslovanja zrakoplovnih kompanija s utjecajem na broj ruta i kapaciteta, prirodne ili druge katastrofe i slično.

Kod regulatornih rizika u području poslovanja u turizmu osobito su značajni propisi koji uređuju rješavanje imovinsko-pravnih odnosa, način raspolaganja / korištenja i visine naknada za nekretnine kojima se koriste turistička trgovačka društva (za nekretnine na kojima društva nisu upisana kao vlasnici). Slično kao i u proteklom razdoblju, radi se osobito o sljedećim propisima odnosno pitanjima vezanima za njihovu primjenu:

- propisi o turističkom i ostalom građevinskom zemljištu neprocijenjenom u postupku pretvorbe i privatizacije (iz 2010. godine): predmet su propisa u osnovnome uređenje imovinskopravnih odnosa na tome zemljištu te način i uvjeti njegova korištenja (uključujući sklapanje ugovora o koncesiji na turističkom zemljištu i način određivanja koncesijske naknade); iako su zahtjevi trgovačkih društava po tim propisima podneseni još u siječnju 2011. godine, ti zahtjevi do danas u pravilu nisu riješeni; opći je zaključak da ti propisi nisu uspjeli zaživjeti u praksi; dodatno, propisi su podnormirani kada su u pitanju nekretnine na kojima su kao vlasnici upisane jedinice lokalne samouprave;
- pored propisa o turističkom zemljištu, pojedina pitanja vezana za određene nekretnine kojima upravljaju turistička trgovačka društva, a koje su u vlasništvu Republike Hrvatske, uređuju i pojedini drugi propisi, kao što su Zakon o upravljanju državnom imovinom i Zakon o zakupu i kupoprodaji poslovnog prostora; zbog reguliranja pojedinih pitanja u vezi s istim nekretninama u više različitih propisa postoje nejasnoće u primjeni tih propisa.

U najavi je donošenje novog Zakona o neprocijenjenom građevinskom zemljištu, kojim bi se na drukčiji način uredila i pitanja vezana za „turističko zemljište”; prema nacrtu tog zakona, njegovim stupanjem na snagu prestali bi vrijediti propisi o turističkom zemljištu; to bi se zemljište, umjesto u koncesiju, dalje davalo u zakup, uredila bi se pitanja vezano za rješavanje imovinskopravnih odnosa, odnosno za utvrđivanje vlasnika građevinskih čestica i drugo. Trenutno nisu poznate novčane obveze koje bi za trgovačka društva mogle nastati donošenjem tog zakona; prema trenutnom nacrtu Zakona, početni iznos jedinične cijene zakupnine te ostali orijentacijski kriteriji za njihovo utvrđivanje propisivali bi se uredbom Vlade Republike Hrvatske.

Rizike s kojima se u svojem poslovanju susreće Cromaris možemo podijeliti na:

- financijske
- operativne.

Od financijskih rizika možemo istaknuti tržišni i cjenovni rizik zbog konkurentskog utjecaja na tržištima na kojima Cromaris prodaje svoje proizvode pa Uprava tim rizicima pridaje veliku važnost kontinuiranom analizom tržišta i pravovremenim korektivnim akcijama. Zbog pripadnosti Adris grupi, ujednačene valutne strukture prihoda i rashoda kao i konzervativnog pristupa pri ugovaranju financijskih obveza Cromaris nije pod značajnijom prijetnjom od ostalih financijskih rizika (likvidnosni, kamatni i valutni rizik).

Operativni rizici najviše su izraženi u proizvodnji ribe, i to kao klimatski, tehnološki i proceduralni rizici, koji se nastoje eliminirati ili smanjiti na najmanju mjeru ulaganjem u zadovoljavanje najviših ekoloških standarda, investicijama u novu tehnologiju i ulaganjem u obuku zaposlenih.

Sagledavajući eksterne faktore rizika koji posredno ili neposredno utječu i na poslovanje Croatia osiguranja, u sljedećem razdoblju bit će neizvjestan nastavak trenda gospodarskog rasta zbog najave recesije te sve većeg utjecaja klimatskih promjena na poslovanje.

Rizike s kojima se kompanija susreće u poslovanju možemo podijeliti na:

- financijske rizike, koji obuhvaćaju tržišni i kreditni rizik različitih financijskih instrumenata u koje se ulaže
- poslovne rizike, koji obuhvaćaju operativni, strateški rizik, rizik ugleda, rizik usklađenosti s propisima te kibernetički rizik
- osigurateljne rizike, koji obuhvaćaju rizik premije i pričuva pri određivanju visine premije te dostatnosti tehničkih pričuva koje u svakom trenutku moraju biti dovoljne za ispunjavanje svih obveza po osigurateljnim ugovorima
- rizike klimatskih promjena koji na navedene rizike utječu posredno, a koji su za Croatia osiguranje najviše izraženi kod osiguranja usjeva i nasada uslijed povećanja šteta zbog prirodnih nepogoda mraza i tuče te kod drugih šteta na imovini uzrokovanih tučom, poplavom, olujom kao i ostalim uzrocima koji se mogu povezati s klimatskim promjenama. Navedeno će utjecati na razmatranje bolje prilagodbe reosigurateljne zaštite.

Sustav upravljanja te redoviti nadzor (monitoring) nad izloženošću rizicima definirani su internim aktima Croatia osiguranja.

Utjecaj okruženja na financijske rizike manifestira se promjenom vrijednosti ulagačkog portfelja (nekretnina, vlasničkih udjela, udjela u investicijskim fondovima, obveznica), smanjenim kamatnim prihodom zbog zadržavanja kamatnih stopa na nižim razinama (obveznice, depoziti i zajmovi) i promjenom tečaja, odnosno otvorenom valutnom pozicijom (valutni rizik). Upravljanje navedenim rizicima obuhvaća kontinuirano praćenje ključnih pokazatelja rizika i pravovremenu reakciju na promijenjene okolnosti na financijskim tržištima, redefiniranje strategije ulaganja imovine, kalibraciju i kontrolu internih limita izloženosti, uporabu financijskih izvedenica s ciljem mitigacije valutnog rizika te kontinuirano usklađivanje ročnosti imovine i obveza vodeći se pritom načelima razboritosti (ulaže se u instrumente čiji se rizici mogu primjereno utvrditi, mjeriti i pratiti), sigurnosti, kvalitete i utrživosti ulaganja.

Operativni rizik također je značajan jer korelira s veličinom Croatia osiguranja i kompleksnošću organizacije, procesa, broja zaposlenih, razgranatosti prodajne mreže i veličinom IT sustava te je prisutan u svim fazama poslovnih procesa.

Upravljanje operativnim rizikom zasniva se na primjerenoj organizacijskoj strukturi, uspostavljenim ključnim funkcijama te uspostavljenom sustavu unutarnjih kontrola, odnosno aktivnosti i procesa kojima se osigurava operativna učinkovitost, preciznost, točnost i pravovremenost te usklađenost poslovanja s regulatornim i internim propisima.

Sve većom prisutnosti digitalizacije visoko značenje u Croatia osiguranju poprima i kibernetički rizik, a u svrhu upravljanja tim rizikom provode se razne mjere, poput godišnjeg ispitivanja i testiranja sigurnosti te tretiranja identificiranih rizika.

Visoku značajnost ima i upravljanje strateškim rizikom koje uključuje rizik konkurencije, rizik promjene u industriji i potražnji te rizik neispunjavanja planskih veličina. Upravljanje navedenim rizikom podrazumijeva redovitu analizu i praćenje okruženja u kojem posluje Croatia osiguranje s posebnim naglaskom na makroekonomske okolnosti i aktivnosti konkurencije te pravovremenu reakciju na promjene u poslovnom okruženju. Također uključuje sustavno strateško i financijsko planiranje uz redovito praćenje ostvarenja planova te poduzimanje adekvatnih mjera uslijed značajnijih odstupanja.

Rizik ugleda vrlo je značajan jer je djelomično egzogen za kompaniju, a u pravilu se manifestira kao posljedica materijalizacije nekog drugog rizika. Sustav upravljanja rizikom ugleda sastoji se od adekvatnih i pravovremenih strateških odluka rukovodstva Društva na svim razinama, uspostave adekvatnih procesa i njihova kontinuiranog unaprjeđenja u svim segmentima poslovanja, efikasne marketinške strategije, redovitog nadzora rizika ugleda analizom zadovoljstva i pritužbi klijenata (NPS metoda, Mystery shopping) te promoviranjem kulture poslovnog ponašanja. Navedenim metodama identificiraju se ključna mjesta za poboljšanje procesa (prodaje i šteta), na koji način adekvatnim korektivnim aktivnostima Društvo nastoji unaprijediti svoje usluge i poboljšati zadovoljstvo klijenata.

Društvo i dalje provodi niz aktivnosti u razvoju i unaprjeđenju adekvatnih procesa u području sprječavanja pranja novca i financiranja terorizma (ZSPNFT), zaštite pojedinaca u vezi s obradom osobnih podataka i slobodnim kretanjem takvih podataka (GDPR), zaštite tržišnih natjecanja, primjene Uredbe (EU) 1286/2014 (KID dokumenti za PRIIP-ove) te distribucije proizvoda (IDD). Izrađuju se novi akti i provode potrebne izmjene postojećih akata, organizira se edukacija zaposlenika te se poduzimaju tehničke i druge mjere zaštite radi smanjenja rizika usklađenosti sa zakonskim i podzakonskim propisima.

Croatia osiguranje svjesno je mogućih promjena na financijskim tržištima te promjena u globalnoj i regionalnoj gospodarskoj situaciji koje bi se očekivano prelele i na gospodarsku situaciju u Republici Hrvatskoj. Od značajnijih rizika može se izdvojiti ostvarenje predviđanja o dolasku nove recesije te daljnje neizvjesnosti kretanja kamatnih stopa. Kao dio vlastite procjene rizika i solventnosti (ORSA) redovito se provode testiranja otpornosti na stres i analize osjetljivosti te se tako sagledava utjecaj određenih izvanrednih (vanjskih i unutarnjih) okolnosti i događaja kojima bi Croatia osiguranje moglo biti izloženo kao i moguće aktivnosti za njihovu prevenciju.

Rizici i prilike zbog klimatskih promjena za Grupnu ovise o pojedinoj djelatnosti. Zbog načina poslovanja i oslanjanja na prirodne resurse u svakodnevnim aktivnostima smatra se da će klimatske promjene najviše utjecati na Cromaris, a manjim dijelom na turistički dio poslovanja.

Gledajući globalne trendove, posljedica klimatskih promjena jesu porast prosječne temperature, ekstremni vremenski uvjeti, promijenjen raspored i količina padalina (na mediteranskom području sve su sušniji uvjeti, zbog čega je ono još osjetljivije na sušu i šumske požare) i otapanje ledenjaka. Od navedenih klimatskih promjena porast temperature mora s jedne bi strane mogao povoljno utjecati na brzinu prirasta u Cromarisu, a samim tim i na troškove proizvodnje. S druge strane, s povećanjem temperature mogu se očekivati veći problemi s patologijom na Cromarisovim lokacijama. Zasad nije uočen mogući utjecaj ostalih klimatskih promjena na redovno poslovanje.

Turistički dio Grupe dijelom ovisi i o očuvanim prirodnim resursima. Klimatske promjene, odnosno ekstremni vremenski uvjeti te promijenjen raspored i količina padalina mogu izravno utjecati na turističku ponudu, odnosno potražnju za proizvodima i uslugama kompanije, što se može odraziti na konkurentnost i financijski rezultat Grupe. Trajnim aktivnostima na zaštiti prirodnih resursa, razvoju novih proizvoda, odnosno usluga koje nisu izravno povezane s prirodnim resursima, ulaganjem u infrastrukturu, kulturnu baštinu, gastronomsku ponudu te gradnjom imidža poželjne destinacije Grupa upravlja rizicima povezanim s klimatskim promjenama.

2.4. Praksa izvještavanja

Popis subjekata uključenih u konsolidirane financijske izvještaje

Grupu čini Adris i povezana društva u kojima Adris posjeduje vlasnički udio veći od 50 % i kontrolu. Popis subjekata uključenih u konsolidirane financijske izvještaje naveden je u bilješkama uz konsolidirane financijske izvještaje (Bilješka – opći podatci), koji su javno dostupni na internetskim stranicama Društva, internetskim stranicama Zagrebačke burze te u Službenom registru propisanih informacija pri HANFA-i.

Izmjene u informacijama

U ovom izvještaju ne postoje izmjene u informacijama iz prethodnog izvještaja ni promjena u izvještavanju.

Izvještajno razdoblje i ciklus

Izvještajno razdoblje jedna je kalendarska godina koja počinje 1. siječnja i završava 31. prosinca. Ovaj Izvještaj obuhvaća 2019. godinu. Prethodni izvještaj objavljen je 25. travnja 2019. kao dio Godišnjeg izvješća za 2018. Izvještajni je ciklus godišnji (jednom godišnje).

Kontakt za pitanja iz Izvještaja o održivosti

Kontakt za pitanja vezana uz Izvještaj o održivosti: izvjesca@adris.hr.

Eksterna provjera/revizija Izvještaja o održivosti

Eksterna provjera Izvještaja o održivosti nije izvršena.

Neovisni vanjski revizori koji provode reviziju financijskih izvještaja obavili su postupke propisane odredbama hrvatskoga Zakona o računovodstvu vezano uz Izvješće posloводства. Ti postupci sadržavaju provjeru uključuje li Izvješće posloводства objave propisane člankom 21. i 24. Zakona o računovodstvu. Također, prema njihovu mišljenju informacije u Izvješću posloводства za financijsku godinu za koju su nekonsolidirani i konsolidirani financijski izvještaji pripremljeni u svim su značajnim odrednicama usklađene s nekonsolidiranim i konsolidiranim financijskim izvještajima. Konačno, Izvješće posloводства sastavljeno je u skladu s člankom 21. i 24. Zakona o računovodstvu.

Izjava o pripremi Izvještaja u skladu sa standardima

Ovaj Izvještaj pripremljen je u skladu sa standardima GRI: Osnovna opcija.

3. MATERIJALNE TEME I DIONICI

Postupak određivanja materijalnih tema i njihovih granica započeo je preispitivanjem, odnosno prepoznavanjem dionika na koje utječu odluke, aktivnosti i rezultati Grupe s jedne strane, odnosno koji mogu utjecati na odluke, aktivnosti i rezultate Grupe s druge strane. Početna procjena materijalnih tema pokazala je slijednost materijalnosti iz prethodnog razdoblja.

3.1. Angažman, uključenost interesnih skupina (dionika)

Uključivanje dionika poseban je izazov pa na tom području treba intenzivno raditi kako bismo osigurali razumijevanje potreba dionika koje smatramo važnima za svoje poslovanje. Naime, samo je transparentnom komunikacijom moguće ostvariti razumijevanje koje je nužno za poslovni razvoj i održivost.

U procesu uključenja dionika društva Grupe koriste se različitim neformalnim i formalnim metodama. Sve skupine dionika mogu komunicirati s društvima Grupe različitim kanalima, uključujući besplatnu telefonsku liniju i adrese e-pošte na internetskim stranicama pojedinih društava. S većinom skupina dionika pojedina su društva Grupe svakodnevno u kontaktu i tako zapravo kontinuirano održavaju određenu razinu komunikacije.

Kao primarni dionici Grupe prepoznate su sljedeće skupine: potrošači, zaposlenici, dobavljači i partneri, dioničari, regulatorna tijela i tijela javne uprave, zajednica i sindikati.

Potrošači

Potrošači su iznimno važna skupina dionika svih društava Grupe. Proizvode i usluge prilagođavamo potrebama potrošača, promjenama njihovih životnih navika i trendovima. Posebna pozornost posvećuje se kvaliteti proizvoda i usluga pa su potrošačima na raspolaganju besplatni potrošački telefoni u pojedinim društvima Grupe, a omogućeno im je i davanje prijedloga i primjedbi putem elektroničke pošte i internetskog sučelja. Komunikacija se također održava provođenjem anketnih upitnika o zadovoljstvu uslugom, e-letcima i društvenim mrežama. Potrošačima je omogućeno davanje prigovora prema propisima o zaštiti potrošača.

Zaposlenici

Zaposlenici su najvrjedniji resurs Grupe. Omogućivanjem kontinuiranog usavršavanja i dodatnog obrazovanja te planiranjem razvoja karijere nastojimo motivirati zaposlenike i povećati njihovo zadovoljstvo i učinkovitost. Istodobno, od njih se očekuju najviši standardi izvrsnosti. Naši zaposlenici na svim razinama aktivno sudjeluju u predlaganju i kreiranju poboljšanih rješenja, a radno okruženje pruža im priliku za stalan poslovni i osobni razvoj. Komunikacija sa zaposlenicima odvija se na redovnim dnevnim, tjednim i mjesečnim sastancima, skupovima zaposlenika, sastancima s članovima radničkih vijeća i sindikata, ispitivanjem zadovoljstva zaposlenika i organizacijske klime, intranet portalima te tradicionalnim godišnjim okupljanjem na Sportskim susretima Adrisa.

Dobavljači i partneri

S dobavljačima i partnerima usko surađujemo kako bismo za potrošače i ostale dionike kreirali vrijednosti prilagođene njihovim potrebama. Intenzivnom suradnjom stvaramo i unapređujemo poslovne odnose, čime pridonosimo ostvarivanju neposrednih poslovnih rezultata i dugoročnih ciljeva povezanih s održivim razvojem. S dobavljačima i partnerima u kontaktu smo gotovo svakodnevno, održavaju se redoviti sastanci, posjeti te razmjenjuju znanja i iskustva s ciljem obostranog unapređenja usluga i proizvoda za krajnje korisnike.

Dioničari

Dugoročna strategija menadžmenta kompanije usmjerena je na stvaranje povećane vrijednosti dioničkog kapitala. Komunikaciju s dioničarima Grupa održava:

- održavanjem Glavne skupštine
- financijskim izvještajima (kvartalni i godišnji)
- dodatnim obavijestima koje se objavljuju na internetskim stranicama društava Grupe, internetskim stranicama Zagrebačke burze i na internetskim stranicama Službenog registra propisanih informacija pri HANFA-i.

Regulatorna tijela i tijela javne uprave

U redovnom poslovanju društva Grupe surađuju s nadležnim regulatornim i drugim državnim tijelima. Ti se odnosi temelje na stručnosti i profesionalnom pristupu izgrađenom tijekom višegodišnje suradnje.

Zajednica

Društva Grupe usko su povezana sa sredinom u kojoj posluju jer sudjeluju u razvoju i podizanju kvalitete života zapošljavanjem lokalnog stanovništva i plaćanjem lokalnih davanja. Grupa kao jedan od najvećih poslovnih subjekata u državi ima i dodatnu odgovornost za stvaranje transparentnog, ravnopravnog i poticajnog poslovnog okruženja. Komunikacija se odvija putem članstava u poslovnim i stručnim udruženjima te uz organizacijsku i financijsku podršku brojnim udrugama, institucijama, projektima i aktivnostima u lokalnim zajednicama.

Sindikati

U Grupi trenutno djeluju četiri sindikata. Grupa prema predstavnicima svih aktivnih sindikata postupa jednako i u skladu s odredbama Zakona o radu i primjenjivim kolektivnim ugovorima. Društva Grupe redovito održavaju sastanke s predstavnicima sindikata, na vrijeme ih obavještavaju o promjenama, odnosno novostima u poslovanju, uključuju ih u proces donošenja odluka postupkom savjetovanja i s njima pregovaraju o pravima i obvezama koji se uređuju kolektivnim ugovorima.

3.2. Objašnjenje materijalno značajnih tema i njihove granice

I ove je godine zadržan fokus na pitanjima i temama koje smo prepoznali prošle godine, uz preispitivanje, razmatranje i procjenu strateški važnih mogućih dodatnih pitanja i tema iz područja održivosti koje imaju najveći utjecaj na Grupi i njezine dionike. Identificirane su okolišne, društvene i ekonomske materijalne teme Grupe koje su ujedno njezini strateški ciljevi.

Nakon identifikacije materijalnih tema pristupilo se određivanju njihove važnosti, a potom i provjeri materijalnosti. Konačan popis svih identificiranih materijalnih tema koje su uključene u ovaj Izvještaj nije se mijenjao u odnosu na prethodno izvještajno razdoblje.

Granice materijalnih tema određene su na temelju procijenjenih utjecaja društava Grupe i njihove važnosti za identificirane skupine dionika.

Materijalne teme	Granice materijalnih tema unutar Grupe	Granice materijalnih tema izvan Grupe
EKONOMSKA		
Ekonomska vrijednost	Svi subjekti unutar Grupe	Lokalna/nacionalna razina područja djelovanja
Prisutnost na tržištu	Svi subjekti unutar Grupe	Lokalna/nacionalna razina područja djelovanja
OKOLIŠNA		
Energija	Svi subjekti unutar Grupe	Lokalna/nacionalna razina područja djelovanja
Voda, otpadne vode i otpad	Segment turizam i zdrava hrana	Lokalna razina područja djelovanja
Bioraznolikost	Segment turizam i zdrava hrana	Lokalna razina područja djelovanja
DRUŠTVENA		
<i>Odnos sa zaposlenicima</i>		
Zapošljavanje	Svi subjekti unutar Grupe	Lokalna/nacionalna razina područja djelovanja
Zdravlje i sigurnost na radnom mjestu	Svi subjekti unutar Grupe	Nije materijalna tema izvan Grupe
Obuka i obrazovanje	Svi subjekti unutar Grupe	Akadska zajednica, obrazovne institucije
Raznolikost i jednake mogućnosti, nediskriminacija	Svi subjekti unutar Grupe	Nije materijalna tema izvan Grupe
<i>Suradnja s lokalnom zajednicom</i>	Svi subjekti unutar Grupe	Lokalna/nacionalna razina područja djelovanja
<i>Usmjerenost na potrošače</i>		
Odgovornost za proizvod	Svi subjekti unutar Grupe	Tržišta Grupe, potrošači
Zdravlje i sigurnost potrošača	Segment turizam i zdrava hrana	Tržišta Grupe, potrošači

---

4. EKONOMSKE TEME

4.1. Ekonomska vrijednost

Ekonomska vrijednost materijalna je tema za Grupu jer samo pozitivan financijski rezultat omogućuje distribuciju ekonomske vrijednosti putem plaća i naknada zaposlenicima, plaćanja državi, plaćanja operativnih i financijskih troškova te izravnih ili neizravnih plaćanja drugim dionicima. Kapital koji Adris stvara ostaje u Hrvatskoj, pomaže razvoju gospodarstva u zemlji i regiji te stvara nova radna mjesta. U posljednjih petnaest godina Adris je uložio više od 10 milijardi kuna i osigurao egzistenciju ne samo za više od 6500 svojih zaposlenika nego i za još veći broj neizravno zaposlenih.

Osnova za upravljanje ekonomskom vrijednošću jest dugoročna poslovna strategija, koja se detaljnije razrađuje godišnjim planom poslovanja i čije se izvršenje prati mjesečno i tjedno. Plan i procjena poslovanja služe za planiranje koraka u ostvarenju ekonomskih pokazatelja te identificiranje i uklanjanje utjecaja koji bi mogli uzrokovati neispunjenje plana. U izradi plana i procjene poslovanja sudjeluje cijela Grupa, dok je Uprava Društva primarno odgovorna za poslovni rezultat.

O ostvarenim poslovnim rezultatima Grupa obavještava javnost kvartalnim i godišnjim financijskim izvještajima sastavljenim u skladu s Međunarodnim računovodstvenim standardima.

U 2019. godini Društvo je provodilo elemente poslovne politike koji utječu na dugoročnu profitabilnost i održivost poslovanja, a time i povećanje vrijednosti za dioničare.

U turističkom dijelu Grupe nastavljen je investicijski ciklus s naglaskom na pozicioniranje u najviše segmente turističke ponude. U travnju 2019. godine svoja je vrata prvim gostima otvorio Grand Park Hotel Rovinj, što je najveća pojedinačna investicija Društva i ključni proizvod u procesu zaokruživanja vrhunske hotelske ponude u Rovinju. Hotel ima 209 smještajnih jedinica, od čega 198 soba i 11 hotelskih apartmana ukupnog kapaciteta 418 kreveta, s pogledom na starogradsku jezgru. Gostima je na raspolaganju šest ugostiteljskih objekata, 3800 četvornih metara wellness & spa centra, kongresna dvorana i brojni drugi luksuzni sadržaji. Otvorena je i shopping promenada koja nudi poznate svjetske i domaće robne marke. U okviru hotela, osim dva kata hotelske garaže, dostupna je i javna garaža pod upravljanjem lokalne komunalne tvrtke, koja nudi 180 parkirnih mjesta posjetiteljima te ekskluzivne zone. Na tom projektu od samog početka bili su angažirani ponajbolji domaći i svjetski arhitekti i dizajneri, prvenstveno hrvatski arhitektonski ured 3LHD, ali i milanski studio Piera Lissonija – Lissoni Architecture, koji slovi kao jedan od najećenijih i svjetski najpoznatijih talijanskih dizajnera, a čiji su radovi danas izloženi u mnogim europskim i svjetskim muzejima. Otvorenjem novog hotela zaokružilo se uređenje ekskluzivne zone Monte Mulini. Osim investicije u Grand Park Hotel Rovinj, 2019. godina obilježena je nastavkom investicijskog ciklusa u kampu Polari i TN Belvedere te početkom ambicioznog programa poboljšanja standarda smještaja sezonskih zaposlenika, koji je u 2019. realiziran u zonama Villas Rubin Rovinj i UEC Vrsar.

Grand Hotel Imperial Dubrovnik, izgrađen davne 1897. godine, jedno je od prepoznatljivih obilježja Dubrovnika čija je izgradnja tada revolucionarizirala turizam u Hrvatskoj i podigla ga na svjetsku razinu.

U Grand Hotelu Imperial d.d. započela je treća faza investicije tijekom koje će se obnoviti unutrašnji i vanjski dio restorana te izgraditi nova terasa.

Turistički dio Grupe početkom 2018. godine dovršio je akviziciju društva HUP-ZAGREB d.d., pa je 2019. godinu obilježila poslovna integracija društva HUP-ZAGREB d.d. u turistički dio Grupe. Cilj projekta jest uspostaviti jedinstven model upravljanja turističkim dijelom kako bi se nastavio dugoročno održivi rast. Istovremeno je započela priprema važnih investicija u destinaciji Zagreb završavanjem investicijskog ciklusa u hotelu Sheraton Zagreb, kao i početkom rada na razvoju projekata kompletne obnove hotela Panorama i Westin Zagreb, čija se provedba očekuje u sljedećem srednjoročnom razdoblju.

Velik pomak u ulagačkom procesu u turističkom segmentu Adrisa formalni je završetak postupka vezanog za hotel Marjan u Splitu, što Adrisu omogućuje ulazak u to rastuće turističko odredište. Pravomoćnom dosudom Trgovačkog suda u Splitu okončan je postupak, čime Adris postaje vlasnikom nekretnina hotela Marjan.

Cromaris je nastavio aktivnosti na izvoznim tržištima, prije svega jačanjem lokalne organizacije i marketinškim aktivnostima u Italiji, najvećem europskom tržištu orade i brancina. Udio prihoda od prodaje na izvoznim tržištima iznosi 80 posto i ima trend daljnjeg rasta. Održivost poslovanja ovisi o konkurentnosti na ključnim izvoznim tržištima. Pozicioniranje u najviše cjenovne segmente zahvaljujući kvaliteti ključni je element poslovne politike i održivosti u cjelini. Proizvodi visoke dodane vrijednosti, prije svega svježa očišćena i pakirana riba, fileti i odresci, ključni su element razlikovnosti u odnosu na konkurenciju. Udio prihoda od proizvoda dodatne vrijednosti trenutno iznosi 43 posto, s ciljem da u malo više od godinu dana dostigne 50 posto prodaje.

Croatia osiguranje nastavilo je proces transformacije poslovanja povećanjem procesne učinkovitosti i snažnom orijentacijom na potrošača. Stabilna leaderska pozicija na hrvatskom tržištu, uz osnaživanje regionalnih ovisnih društava, dobra su osnovica rasta. Prognoze potražnje pokazuju stabilan rast tržišta, što će, uz zadržavanje tržišnih udjela i troškovnu učinkovitost, osigurati rastuću zaradu i povećanje vrijednosti kompanije. Krajem 2019. godine Croatia osiguranje nabavlja novi Core sustav. Riječ je o najsuvremenijoj tehnološkoj platformi vrijednoj više od 100 milijuna kuna koja će, kao nova središnja podloga ukupnom poslovanju, zamijeniti dosadašnja IT rješenja te stvoriti uvjete za još bržu isporuku inovativnih rješenja Croatia osiguranja tržištu. Omogućit će dodatni rast produktivnosti prodajne sile Croatia osiguranja i brzu reakciju kompanije na zahtjeve tržišta te povećati učinkovitost poslovanja simplifikacijom i automatizacijom dijela procesa.

Dugoročna potražnja u poslovima kojima sa Društvo bavi, pozicioniranje u najviše segmente ponude, tzv. premiumizacija poslovanja, ulagačka politika te ustrajnost na operativnoj izvrsnosti, ključni su elementi poslovne politike. Dosadašnji rezultati pokazuju da je ovakva poslovna politika kreirala kako vrijednost pojedinačnih poslova tako i Grupe u cjelini.

Stvorena i distribuirana izravna ekonomska vrijednost Grupe tijekom izvještajnog razdoblja:

<i>(u milijunima HRK)</i>	R. b.	2019.	2018.
Proizvedena izravna ekonomska vrijednost	1 (= 2)	5.756,9	5.428,8
- Prihodi	2	5.756,9	5.428,8
Distribuirana ekonomska vrijednost	3 (= 4+5+6 +7+8+9)	4.934,2	5.078,0
- Operativni troškovi	4	3.299,3	3.581,6
- Troškovi zaposlenika	5	1.205,8	1.085,9
- Plaćanja vlasnicima (dividende)	6	289,4	292,3
- Plaćanja kreditorima (kamate)	7	51,4	34,2
- Plaćanja za poreze i kazne državi	8	88,3	70,7
- Isplate donacija (zakladama, udrugama,...)	9	-	13,3
Zadržana ekonomska vrijednost	10 (=1-3)	822,7	350,8

4.2. Prisutnost na tržištu

Strateški je cilj Grupe osigurati radnicima kompetitivne plaće u odnosu na industriju i okruženje, kao i ostale materijalne i nematerijalne uvjete rada, odnosno pridonijeti ekonomskom blagostanju zaposlenika.

Uspoređujući odnos minimalne početne plaće u Grupi i minimalne plaće u državama u kojima posluje, Grupa u većini područja isplaćuje više početne plaće u odnosu na minimalne zajamčene plaće. Jedino je u segmentu osiguranja u Srbiji i Makedoniji početna plaća izjednačena s minimalnom zajamčenom plaćom, što je posljedica same strukture plaće, gdje plaća može biti i viša (u pravilu i jest viša) od minimalno zajamčene plaće na temelju ostvarene provizije koja se pridodaje na osnovnu plaću.

Politika plaća i nagrađivanja zaposlenika temelji se isključivo na vrsti i složenosti posla, odgovornosti, znanjima i vještinama potrebnim za ostvarenje zadataka te isključuje svaki oblik diskriminacije.

Najveći udio zaposlenika u Grupi čini lokalno stanovništvo, i to na svim pozicijama u Grupi. Udio lokalnoga višeg menadžmenta u ukupnom višem menadžmentu na kraju izvještajnog razdoblja jest 80 % (2018. 94 %).

Pod višim menadžmentom za potrebe ovog Izvještaja smatraju se Uprava i direktori sektora, pojam lokalno podrazumijeva državu prebivališta osobe u trenutku zapošljavanja, dok značajno mjesto poslovanja podrazumijeva RH, odnosno države u kojima se nalaze povezana društva.

5. OKOLIŠNE TEME

Poslovnim aktivnostima utječemo na okoliš te je očuvanje i zaštita okoliša, očuvanje bioraznolikosti, onemogućavanje zagađivanja i smanjenje štetnih utjecaja na okoliš naša obveza. Štoviše, dvjema našim strateškim jedinicama – turističkoj i proizvodnji zdrave hrane – okoliš je bitan, odnosno ključan resurs o kojem ovisi uspješnost ukupnog poslovanja Grupe. Stoga se zaštiti okoliša pristupa sveobuhvatno primjenom i certificiranjem sustava upravljanja s ciljem uvođenja zelenog poslovanja, brige za okoliš te socijalne uključenosti u lokalnu zajednicu. Grupa je usmjerena na pronalaženje rješenja kojima će proizvoditi i usluge biti energetski učinkoviti, štedjeti prirodne resurse i čuvati zdravlje zaposlenika i korisnika.

Direktna financijska potpora poticanju ekološke svijesti i važnosti očuvanja prirodnih resursa sustavno se provodi i djelovanjem Zaklade Adris i njezina programa doniranja Stvaralaštvo, Ekologija, Baština i Dobrota. U 13. natječajnom ciklusu u 2019. godini dodijeljene su donacije od 173.000 kuna projektima u području Ekologija:

- INSTITUT ZA POLJOPRIVREDU I TURIZAM, Poreč; Ekstrakt lista pajasena: nova generacija bioherbicida
- OPĆINA LANIŠĆE; Uređenje i opremanje dječjih igrališta na području Općine Lanišće
- SVEUČILIŠTE U ZADRU, ODJEL ZA EKOLOGIJU, AGRONOMIJU I AKVAKULTURU; Tajni život suhozida
- ČEŠKA OSNOVNA ŠKOLA JANA AMOSA KOMENSKOG, Daruvar; Čuvarkuća – stare metode i nove ideje za bolje sutra
- UDRUGA „ISTRAMET“, Tinjan; Tehničkim inovacijama do boljeg razumijevanja sezonskih agrometeoroloških oscilacija.

U pojedinim društvima Grupe postoje odjeli u čijoj su nadležnosti zaštita okoliša, zaštita zdravstvene sigurnosti i zaštita na radu. Ti odjeli sustavno i operativno provode politike iz navedenih područja te odgovaraju upravama društava.

Politikom upravljanja okoliša turistički dio Grupe obvezao se da će profesionalno i odgovorno pratiti i upravljati svim aspektima svojih procesa i usluga, smanjujući time negativne utjecaje na okoliš na najmanju mjeru. Kontinuirano prati, poboljšava i preventivno djeluje kako bi spriječili moguća onečišćenja okoliša.

Iz tog razloga postavljena su sljedeća pravila:

- uvoditi nove ekološki prihvatljive materijale i zamjenski djelovati na stvari koje direktno ili indirektno negativno utječu na okoliš
- racionalno se koristiti resursima: energijom, vodom, lož-uljem, plinom
- nadzirati proizvedeni otpad
- pratiti procese čije djelovanje može negativno utjecati na okoliš i po potrebi ih mijenjati
- primjereno održavati opremu
- te sljedeći ciljevi:
- zaštita tla i voda od zagađenja
- pročišćavanje otpadnih voda prije ispuštanja u more
- ispuštanje otpadnih voda u javni sustav odvodnje, održavanje sustava za odvodnju otpadnih voda te održavanje kvalitete kuhinjskih otpadnih voda
- održavanje kvalitete vode za kupanje u bazenima
- pravilno prikupljanje i odlaganje svih vrsta otpada
- smanjenje potrošnje energenata
- stalna edukacija i promoviranje važnosti zaštite okoliša
- nabava i održavanje rashladnih uređaja upotrebljavajući stvari prihvatljive za ozonski omotač.

Iz postavljenih se ciljeva izrađuju programi za realizaciju, pojedinačno po objektima kao i za sve objekte turističkog dijela Grupe.

U 2019. treba istaknuti SUSTAINABILITY CAMPAIGN – projekt implementacije inicijative koja se zalaže za održivo i ekološki osviješteno radno i životno okruženje te odmor u Hrvatskoj. Riječ je o iznimnoj perspektivi za okoliš s obzirom na to da se u turističkom sektoru kompanije radi o velikim količinama brzo iskorištenog materijala na relativno malom hrvatskom teritoriju, čime bi nova kampanja dobila na značaju, a brendovi koji stoje iza nje dodatno ojačali.

Implementacija inicijative započela je 2019., kada je Maistrin Hotel Adriatic postao prvim hrvatskim hotelom bez plastike u dijelu hotela koji je na raspolaganju gostima (sobe, recepcija, svi javni prostori). Naime, do kraja 2019. hotel Adriatic sve je plastične predmete za jednokratnu upotrebu zamijenio alternativnim materijalima (tu se ubrajaju slamke, plastične bočice šampona u hotelskim kupaonicama, boce s napicima, lagane vrećice, kape za tuširanje i jednokratne čaše i šalice).

Nakon Hotela Adriatic, za 2020. u planu je zamjena plastike u dijelu objekta koji je na raspolaganju gostima u hotelima Internacional, Amarin i Mlini te kampu Veštar.

Osim plastike, iz Adriatica Maistra izbacuje i sva kemijska sredstva za čišćenje koja će zamijeniti isključivo biološki proizvodi, a također će podržati suradnju s dobavljačima čiji se proizvodi proizvode od prirodnih, bioloških, ekološki prihvatljivih ili recikliranih materijala. To uključuje i kozmetiku, tiskane materijale, čak i uniforme osoblja.

Cromaris je jedan od vodećih svjetskih proizvođača mediteranske bijele ribe fokusiran na vrhunsku kvalitetu i svježinu svojih proizvoda. Inovacije, održiva marikultura te zaštita okoliša ugrađeni su u temeljne korporativne vrijednosti i poslovnu praksu. Poslovanje se razvija u održivom smjeru smanjenjem zagađenja okoliša i zaštitom bioraznolikosti.

U 2019. godini Cromaris se potpuno okreće održivoj akvakulturi s naglaskom na zaštitu okoliša, što od 2. kolovoza 2019. potvrđuje i ASC (Aquaculture Stewardship Council) certifikat, najzahtjevniji u toj industriji što se tiče zaštite bioraznolikosti i očuvanja prirodnih staništa. Cromaris je dobio ASC certifikat za svoja uzgajališta brancina, orade i hame, ovjeren od neovisnog revizora DNV GL Business Assurance Norway. Cromaris je time postao jedini proizvođač mediteranske bijele ribe koji je dobio ASC certifikat za sva svoja uzgajališta i sve tri komercijalizirane vrste, brancina, oradu i hamu, uključujući organic portfelj proizvoda. ASC certifikat zahtijeva da uzgajališta ispunjavaju stroge zahtjeve i jamči kupcima da je Cromaris riba proizvedena na društveno i okolišno odgovoran način.

Jednom godišnje provodi se monitoring na svim Cromarisovim uzgajalištima. U sklopu monitoringa izvode se biološko-ronilački pregledi, mjere se opći, fizikalno-kemijski i biološki pokazatelji stupca mora te se utvrđuje stanje sedimenta. Redovitim godišnjem mjerenju kvalitete stupca mora dodana su tri mjerenja godišnje na svakom uzgajalištu. Kvartalnim uzorkovanjem dobiva se potpun uvid u promjene tijekom različitih razdoblja i različitog opterećenja okoliša aktivnostima uzgoja u godini. Dodatna mjerenja odrađuju se kako bi se pravovremeno uočile potencijalne promjene u okolišu.

Ove godine, tijekom redovitog biološko-ronilačkog pregleda, više pažnje posvećeno je stanju morskih cvjetnica (posebno vrsti *Posidonia oceanica*) koje rastu u blizini uzgajališta kako bi se utvrdila površina i opće stanje cvjetnica. U Lirskom kanalu i Budavi morske cvjetnice udaljene su više od 650 m od uzgojnih kaveza Cromarisa. Cvjetnice zabilježene u blizini uzgajališta u Dalmaciji ne čine livade, već rastu na površinama manjim od 10 m². Stanje upućuje na iznimnu brigu Cromarisa o pravilnom hranjenju te pravilnom zbrinjavanju obraštajnih organizama s instalacijom kaveza kao i na vrlo lokaliziran utjecaj uzgoja na morsko dno zbog pogodne dubine i izloženosti strujanjima mora na lokacijama uzgoja.

U vrijeme najveće biomase u uzgojnim kavezima, od kolovoza 2019., kao jedan od zahtjeva ASC certifikata, na svim Cromarisovim uzgajalištima provodit će se uzorkovanje bentosa u svrhu dobivanja AMBI indeksa kao pokazatelja stanja morskog dna pored uzgojnih kaveza te utjecaja akvakulture na morski okoliš i bioraznolikost. Akreditirani institut CIBM – il Centro Interuniversitario di Biologia Marina ed Ecologia Applicata „G. Bacci” analizirat će sve skupljene uzorke. AMBI indeks dobiven analizom uzoraka iz Lirskog kanala odgovara nepromijenjenom i nenarušenom stanju morskog okoliša. Rezultati analiza za ostala uzgajališta bit će dostupni u prvom dijelu 2020. godine i prezentirani u idućem izvješću Grupe.

Cromaris od 2019., uz ASC certifikat, posjeduje i tehničku specifikaciju STP80 – certifikat kojim neovisno certifikacijsko tijelo DNV GL Italia potvrđuje da orada, brancin i hama dolaze iz uzgoja sa svih Cromarisovih uzgajališta te da su uzgajani bez upotrebe antibiotika. Nekorištenjem antibiotika u uzgoju nema ni negativnog utjecaja na ekosustav, nema razvoja rezistentnih bakterija u okolišu, prodiranja antibiotika u sediment te prijenosa morskih struja izvan lokacije uzgajališta. Osim pozitivnog utjecaja na okoliš, na taj način pridružujemo se svjetskom trendu smanjenja upotrebe antibiotika kao preventivnoj mjeri u humanoj medicini.

Nastavno na prošlogodišnji cilj kojim smo pomoću vlastite recepture riblje hrane podigli nutritivnu vrijednost ribe, 2019. godine naglasak je stavljen na održivost riblje hrane. Zadržana je nutritivna vrijednost uz odabir održivih sirovina tako da se kontinuirano optimizirala formulacija za hranu te prepoznale održive sirovine koje se upotrebljavaju u proizvodnji riblje hrane. Praćenje tržišta sirovina osnova je rada u postizanju održivih formulacija. Velik iskorak napravljen je u izboru ribljih brašna i ribljih ulja koji nastaju kao nusproizvodi prerade riblje industrije za humanu konzumaciju. Navedene riblje sirovine uključene su u politiku *zero waste management*, zbog čega ne ulaze u kalkulaciju udjela ribljih izvora u ribljaj hrani.

5.1. Energija

Energija je materijalna tema za Grupu s obzirom na to da utječe na ekonomske, okolišne i društvene učinke. Ključni energenti koji se upotrebljavaju na razini Grupe jesu električna energija, loživo ulje, ostalo gorivo i plin.

Prikaz utroška ključnih energenata za Grupu tijekom izvještajnog razdoblja:

Energent	Mjerna jedinica	2019.	2018.
Električna energija	MWh	82.655	75.057
Loživo ulje	tisuće litara	1.645	2.052
Ostala goriva	tisuće litara	1.250	1.303
Prirodni plin	MW	30.704	21.267
Plin propan butan u spremniku	tisuće litara	472	399
Plin butan, CO ₂ i dušik u bocama	tona	87	109

Nastavno na usmjerenje Grupe prema smanjenju potrošnje loživog ulja prelaskom na prirodni plin kao najprihvatljivijim gorivom za okoliš, u siječnju 2019. zamjena je izvršena za kotlovcu u hotelu Eden, koja ujedno opskrbljuje hotele Lone te Monte Mulini. Njegovim sagorijevanjem nastaju znatno manje količine ugljičnog dioksida u usporedbi s ostalim fosilnim gorivima.

Energetska učinkovitost posebno je naglašena u planiranju investicijskih projekata pa je tako u odnosu na energetske potrebe zgrada novog Grand Park Hotela Rovinj projektirana u skladu s najnovijim hrvatskim propisima iz područja energetske učinkovitosti, kao zgrada gotovo nulte energije potrebne za rad termotehničkih sustava i rasvjete zgrade (grijanje, hlađenje, ventilacija, priprema potrošne tople vode i rasvjeta). Tehnički je naziv za takve zgrade nZEB (nearly Zero Energy Building) i uskoro će postati obaveza u projektiranju i izvedbi za sve nove zgrade (zgrada novog Grand Park Hotela Rovinj projektirana je i izvedena kao nZEB iako to još nije zakonski uvjet).

Standard nZEB postignut je adekvatnom toplinskom izolacijom ovojnice zgrade, povoljnom orijentacijom, formom i dispozicijom sadržaja u zgradi, kontrolom insolacije kod otvora te prvenstveno termotehničkim sustavima. Ti sustavi bazirani su na korištenju topline okoliša – dizalicama topline koje su temeljni sustav za grijanje, hlađenje i pripremu potrošne tople vode. Na taj se način uz četiri do šest puta manju količinu električne energije u odnosu na konvencionalne sustave crpljenjem topline iz okoliša (u razdoblju grijanja i za pripremu tople vode) ili predajom topline u okoliš (u razdoblju hlađenja) postiže potreban toplinski komfor u zgradi. Uz to se, sustavom mehaničke ventilacije s povratom topline iz otpadnog zraka i filtriranjem, postiže visoka razina kvalitete zraka u unutarnjem prostoru uz male ventilacijske gubitke topline u odnosu na prirodnu ventilaciju. Prema udjelu obnovljivih izvora energije (topline iz okoliša) u odnosu na ukupno potrebnu energiju za rad sustava zgrade te s niskom razinom ukupno potrebne energije po m² korisne površine kondicioniranog dijela zgrade, zgrada novog Grand Park Hotela Rovinj ulazi u A+ energetska razred i uz to zadovoljava nZEB kriterije.

Ministarstvo zaštite okoliša i energetike donijelo je 21. siječnja 2019. odluku o financiranju projekta Zeleni Amarin, koji je Maistra prijavila na javni poziv „Povećanje energetske učinkovitosti i korištenja obnovljivih izvora energije u uslužnom sektoru (turizam, trgovina)”. Naime, s obzirom na 472 apartmana u sklopu TN Amarin i činjenice da se za njihove potrebe troše velike količine energije i fosilnih goriva, provedbom tog projekta želi se maksimalno povećati energetska učinkovitost naselja i korištenje obnovljive energije te smanjiti korištenje fosilnih goriva, što će dovesti do smanjenja emisije CO₂.

Ciljevi su projekta povećati količinu obnovljive energije u bruto konačnoj potrošnji ETC-a za 921.213 kWh i uštedjeti isporučenu energiju ETC-u za 12.727 kWh. Navedeni ciljevi postići će se povećanjem iskorištavanja otpadne topline i grijanja STV dizalicama topline te smanjenjem troškova hlađenja zbog veće učinkovitosti uređaja (zamjena dizalica topline). Dodatno, uštede isporučene energije ETC-u bit će postignute smanjenjem potrošnje električne energije uslijed smanjenja potrebne snage crpki.

Očekivani rezultati projekta su:

- uštedjena isporučena energija ETC-u (za 933.943 kWh/god. ili 28 % godišnje)
- povećana količina obnovljive energije u bruto konačnoj potrošnji ETC-a (za 921.216 kWh)
- uštedjena isporučena električna energija ETC-u (za 12.727 kWh)
- smanjenje potrošnje fosilnih goriva (za 999.110 kWh)
- smanjenje emisije CO₂ (za 291.744 kgCO₂/god.)

Za zagrijavanje i hlađenje morske vode u Cromarisovu mrjestilištu upotrebljavaju se dizalice topline. One uz pomoć toplinskih izmjenjivača proizvedenu toplinu predaju morskoj vodi koja se upotrebljava u uzgoju. Dizalice rade na električnu struju i imaju iznimno povoljan koeficijent iskorištenja energije. U odnosu na ostale načine zagrijavanja daju više kalorija za svaki uloženi kilovat energije. Na taj način upotrebljava se energija koja nije iz fosilnih izvora, uz maksimalnu energetska učinkovitost.

5.2. Voda, otpadne vode i otpad

Voda, otpadne vode i otpad materijalne su teme za Grupu zbog izravnog utjecaja na okoliš, lokalnu zajednicu i ekonomski učinak Grupe.

Voda

Za potrebe Grupe upotrebljava se voda iz lokalnih vodovoda. U turističkom se segmentu mali dio vode crpi iz više bušotina za koje su ishođene vodopravne dozvole, a upotrebljava se za navodnjavanja i bazene. Za potrebe grijanja / hlađenja novog Grand Park Hotela Rovinj upotrebljava se podzemna voda, koja se zahvaća putem tri eksploatacijska zdenca. Dovršetkom procesa voda se vraća u podzemlje putem tri upojna zdenca, za što je također ishodovana vodopravna dozvola.

Na Cromarisovu mrjestilištu voda se dodatno upotrebljava i iz mora.

Tijekom izvještajnog razdoblja iz lokalnih vodovoda ukupno je preuzeto 1,5 milijuna m³ vode (2018. 1,4 m³), iz bušotina je ukupno preuzeto 1,1 milijun m³ vode (2018. 27 tisuća m³), a iz mora je ukupno preuzeto 1,8 milijuna m³ vode (2018. 1,8 milijuna m³). Tijekom izvještajnog razdoblja potrošnja vode cijele Grupe iznosila je 4,4 milijuna m³ (2018. 3,2 milijuna m³).

Otpadne vode

Maistra otpadne vode ispušta u more samo iz objekata na otoku Sv. Andrija. Te se otpadne vode prije ispuštanja pročišćavaju na uređaju za pročišćavanje otpadnih voda, od čega se dio upotrebljava za navodnjavanje. Otpadna voda koja se ispusti u more u skladu je s vodopravnom dozvolom izdanom od Hrvatskih voda te ne onečišćuje more i ne utječe negativno na biološku raznolikost.

Ostale otpadne vode na razini Grupe ispuštaju se u gradske sustave odvodnje.

Prema Vodopravnoj dozvoli za lokaciju Gaženica, Cromaris je dužan izvršiti ispitivanje otpadnih voda četiri puta godišnje uzimanjem kompozitnih uzoraka na označenim kontrolnim oknima za vrijeme rada tehnoloških procesa. Na lokaciji mrijestilišta Nin dužan je izvršiti ispitivanje otpadnih voda osam puta godišnje. Uzorci za ispitivanje uzimaju se na predviđenom kontrolnom oknu. Kontrolu i ispitivanje obavlja ovlašteni laboratorij Zavoda za javno zdravstvo, Služba za zdravstvenu ekologiju i zaštitu okoliša. Prema posljednjim rezultatima ispitanih pokazatelja, uzorci vode odgovaraju graničnim vrijednostima i dopuštenim koncentracijama propisanim Vodopravnim dozvolama.

Sredinom 2019. godine na lokaciji Gaženica uređaj za pročišćavanje tehnološke otpadne vode zamijenjen je novim (UPTOV Cromaris d.d.). Sustavom mjerenja protoka provodi se kvantitativni monitoring pročišćene otpadne vode. Kvaliteta pročišćene vode iz UPTOV-a utvrđuje se u redovitim razmacima u opsegu koji je propisan od zakonodavnih tijela RH. Tijekom rada uređaja za pročišćavanje nastaju flotacijska pjena i mulj koji se skuplja u spremniku. Spremnik se redovito prazni i otpadni mulj odlaže se na za to predviđen način (Ekorecens d.o.o.).

Tijekom izvještajnog razdoblja Grupa je ukupno pročistila 1,9 milijuna m³ vode (2018. 1,9 milijuna m³), od čega je 6 tisuća m³ ponovo iskorišteno uglavnom za navodnjavanje (2018. 7 tisuća m³).

Otpad

Otpad se na razini Grupe redovito odvaja. Odvaja se opasni otpad od neopasnog otpada, a odvaja se i otpad prema vrsti. U skladu sa zakonskim propisima sav otpad odlažu skupljači ovlašteni od Ministarstva, za što postoji propisana dokumentacija.

Tijekom izvještajnog razdoblja na razini Grupe ukupno je odloženo oko 4,2 tisuće tona otpada (2018. 2,4 tisuća tona), od čega je oko 2 % opasni (2018. 1 %), a ostatak se odnosi na neopasni otpad.

U odnosu na prošlu godinu najznačajniji pomaci u sprječavanju nastanka otpada, ponovnoj uporabi i recikliranju učinjeni su u Cromarisu.

Dodatna edukacija zaposlenika i pažnja koja se posvećuje pravilnom odvajanju otpada pridonijele su boljim rezultatima. U odnosu na 2018. godinu, Preradbeno-logističkom centru u Gaženici, uz vraćanje stiropornih kašeta proizvođaču na recikliranje (kao što je to i dosad bila praksa), od ove se godine vraćaju i stiroporne plitice za pakiranje ribe u modificiranoj atmosferi – MAP, koje se također recikliraju.

U 2019. kupljena je i u upotrebi preša za baliranje plastičnih vreća u kojima se dostavlja riblja hrana na uzgajališta. Prazne vreće prikupljaju se na uzgajalištima i šalju na lokaciju u Gaženici. Upotrebom preše za baliranje znatno se smanjuje njihov volumen. Stvara se čišći i uređeniji okoliš, a zahvaljujući visokoj učinkovitosti zbijanja veća količina otpada može se posložiti na paletu i pripremiti za odvoz. Balirane vreće pravokutnog oblika odvoze se u Osijek u tvrtku Drava International d.o.o. na recikliranje.

Prateći trendove u prehrambenoj industriji, Cromaris je lansirao nove proizvode u tzv. skin pakiranju. Kvalitetna riba (brancin, orada i hama) potrošačima je dostupna filetirana i očišćena od kosti, u inovativnom PET pakiranju, koje je reciklabilno.

5.3. Bioraznolikost

U blizini Maistrinih objekata nalaze se sljedeća posebna područja:

Posebna područja	Zaštićeno godine	Blizina objekta	Površina
Posebni rezervat šumske vegetacije Kontija	1964.	Koversada	65 ha
Posebni rezervat u moru Limski kanal	1980.	Koversada, Amarin	429,41 ha
Značajni krajobraz Limski kanal	1964.	Koversada, Amarin	882,8 ha
Značajni krajobraz Rovinjski otoci i priobalno područje	1968.	Rovinjski objekti	1.371,19 ha
Posebni ornitološki rezervat Palud – Palù	2001.	Veštar	226,86 ha
Posebni paleontološki rezervat Datule – Barbariga	1994.	Veštar	425,65 ha
Geološki spomenik prirode kamenolom Fantazija – Cava di Monfiorenzo	1987.	Rovinj	4,05 ha
Park šuma Zlatni rt – Škaraba	1948.	Rovinjski hoteli	52,4 ha

U svojem poslovanju turistički dio Grupe poduzima radnje s ciljem sprječavanja negativnog utjecaja na okoliš i bioraznolikost, nastoji očuvati te, koliko je moguće, unaprijediti postojeće stanje. Posebna pažnja posvećuje se hortikulturnom uređenju. Park koji okružuje obiteljski hotel Amarin prostire se na 10 hektara te je spoj krškog reljefa i mediteranske vegetacije s morem, čime se željela očuvati izvornost samog ambijenta. Njegov dizajn potpisuje krajobrazna arhitektica Ksenija Jurčić, koja je za inovativan i iznimno zahtjevan projekt nagrađena prestižnom nagradom BIG SEE Architecture Award 2019. te ujedno nominirana za Grand Prix u kategoriji „Krajobraz i arhitektura urbanih prostora”.

Cromarisovo uzgajalište Lim, koje se nalazi u Limskom kanalu na zapadnoj obali Istre, ispunjava kriterije u kategorijama značajni krajobraz i posebni rezervat.

Značajni krajobraz – Obronci Limskog zaljeva – od 17. 1. 1964.

Obronci Limskog zaljeva nalaze se na granici eumediteranske i submediteranske zone te su školski primjer pozitivnog utjecaja na razvoj vegetacije. Sjeverni obronci zaljeva imaju uvjete za razvoj vazdazelene makije hrasta crnike, dok su južni obronci kanala pogodni za submediteranske listopadne vegetacije hrasta medunca i bijelog graba. Na istočnom dijelu zaljeva zabilježena je primorska pasja ločika.

Posebni rezervat – More i podmorje Limskog zaljeva – od 2. 9. 1980.

Obale zaljeva kamenite su i strme, a zbog slabog valovanja vegetacija dopire nisko do razine mora. Stjenovita, strma obala u podmorju već u malim dubinama prelazi od hridinastog dna u muljevito dno koje prevladava u cijelom akvatoriju. Taj tip sedimenta obiluje organizmima (posebno školjkašima) koji su plijen mnogim vrstama riba koje se ovamo dolaze mrijestiti. Zaljev im ujedno služi kao sklonište iz kojeg migriraju uz zapadnu obalu Istre. Zbog mnogih podmorskih izvora – vrulja u Limskom zaljevu more je smanjenog saliniteta, a u samom vrhu gotovo je slatko. Salinitet varira ovisno o godišnjem dobu i dubini. Dublji slojevi mora imaju karakteristike vode otvorenog mora. More je u zaljevu manje prozirnosti, što indicira bogatstvo planktona.

Uzgajalište je prihvatljivo za ekološku mrežu uz primjenu i provedbu utvrđenih mjera zaštite okoliša i programa praćenja stanja okoliša, koje je definirano Studijom utjecaja na okoliš. Studija utjecaj na okoliš detaljno opisuje kakav bi bio mogući utjecaj poslovne jedinice na bioraznolikost te postoje propisane mjere zaštite okoliša i programi praćenja stanja okoliša. Prema dosadašnjim rezultatima praćenja, na lokacijama nije bilo značajnog utjecaja na okoliš. Valja napomenuti da se nasadom autohtonih vrsta na Cromarisovim uzgajalištima (orada *Sparus aurata*, brancin *Dicentrarchus labrax*, hama *Argyrosomus regius*) umanjuju mogući negativni učinci bijega riba iz kaveza na prirodu i okoliš.

U svibnju 2019. izrađena je procjena utjecaja s naglaskom na bioraznolikost, koja uključuje i evidenciju ugroženih vrsta (prema IUCN-ovu popisu i Crvenoj knjizi morskih riba Hrvatske) koje obitavaju u blizini Cromarisovih uzgajališta.

Uzgajalište Košara

Područje ekološke mreže HR3000419 J. Molat – Dugi – Kornat – Murter – Pašman – Ugljan – Rivanj – Sestrunj – Molat udaljeno je oko 300 m od uzgajališta (područje uzgajališta nije uključeno u Ekološku mrežu tijekom postupka proglašenja). Ekološka mreža HR3000473 Babuljaši i okolni grebeni nalazi se 1,7 km od farme.

Zaštićena područja, kako je određeno Zakonom o zaštiti prirode Hrvatske, ne nalaze se u blizini uzgajališta.

Područja visoke vrijednosti za očuvanje (HCVA – High Conservation Value areas) nisu smještena u blizini uzgajališta.

Tijekom monitoringa na licu mjesta i u blizini uzgajališta Košara nisu zabilježene osjetljive vrste velike ekonomske vrijednosti na koje može utjecati uzgajalište, poput jastoga (*Palinurus elephas* i *Homarus gammarus*) ili hobotnice.

Uzgajalište Budava

Kopneno područje ekološke mreže HR2000522 Luka Budava –Istra nalazi se na 200 m od uzgajališta Budava. Cilj staništa očuvanja su šume 9340 *Quercus ilex* i *Quercus rotundifolia*.

Područje ekološke mreže HR2001388 Budava nalazi se na 800 m od uzgajališta. Položaj uključuje bočato močvarno područje i dolinu potoka Kanal – kopneni dio, koji se uglavnom upotrebljava za poljoprivredu. Ciljana vrsta navedenog područja ekološke mreže jest kopneni puž *Vertigo moulinsiana*. To je područje jedno od samo četiri nedavna nalazišta te vrste u Hrvatskoj.

Zaštićena područja, kako je određeno Zakonom o zaštiti prirode Hrvatske, ne nalaze se u blizini uzgajališta.

Područja visoke vrijednosti za očuvanje (HCVA) nisu smještena u blizini uzgajališta.

Tijekom monitoringa ispod uzgojnih kaveza i u blizini uzgajališta nisu uočene osjetljive vrste velike ekonomske vrijednosti na koje može utjecati rad uzgajališta, poput jastoga (*Palinurus elephas* i *Homarus gammarus*) ili hobotnice.

Uzgajalište Lamjana

Ekološka mreža HR3000419 J. Molat – Dugi – Kornat – Murter – Pašman – Ugljan – Rivanj – Sestrunj – Molat udaljena je otprilike kilometar od uzgajališta. Morsko područje i morski otočići čine više od 99 % ekološke mreže. Očuvanje je usmjereno na staništa 1170 Grebeni i 8330 Potopljene ili djelomično potopljene morske špilje i vrstu *Tursiops truncatus* (dobri dupin). Nije zabilježen utjecaj rada uzgajališta na ciljne vrste i staništa.

Zaštićena područja, kako je određeno Zakonom o zaštiti prirode Hrvatske, ne nalaze se u blizini uzgajališta.

Područja visoke vrijednosti za očuvanje (HCVA) nisu smještena u blizini uzgajališta.

Rezultati monitoringa nisu pokazali negativan utjecaj uzgajališta na zaštićene i ugrožene vrste poput *Pinna nobilis* (plemenita periska).

Uzgajalište Lim

Uzgajalište Lim nalazi se u području Ekološke mreže – područje od značaja za očuvanje ptica (HR1000032 Akvatorij zapadne Istre) i područje od značaja za očuvanje vrsta i staništa (HR3000001 Limski kanal – more). Lokacija ekološke mreže HR2000620 Limski zaljev – kopno smještena je u blizini uzgajališta. Uzgajalište se nalazi u zaštićenom području Posebnog morskog rezervata Limski zaljev – rezervat. Zaštićeno područje značajnog (zaštićenog) krajobrazu Limski zaljev nalazi se u blizini. Morske cvjetnice poput vrsta *Posidonia oceanica* ili *Cymodocea nodosa* nisu zabilježene na širem području oko uzgajališta.

Nije zabilježen negativan utjecaj uzgajališta na navedena područja i vrste.

U 2019. godini, uz obavezne analize sedimenta i vodenog stupca, dodatno je proveden monitoring bentosa i određivanje AMBI indeksa u svrhu utvrđivanja stanja okoliša. AMBI indeks dobiven analizom uzoraka iz Limskog kanala odgovara nepromijenjenom i nenarušenom stanju morskog okoliša.

Uzgajalište Velo žalo (kojem se organizacijski pribrajaju uzgajališta Kudica i Žman)

Ekološka mreža HR3000419 J. Molat – Dugi – Kornat – Murter – Pašman – Ugljan – Rivanj – Sestrunj – Molat udaljena je otprilike kilometar od uzgajališta. Morsko područje i morski otočići čine više od 99 % ekološke mreže. Očuvanje je usmjereno na staništa 1170 Grebeni i 8330 Potopljene ili djelomično potopljene morske špilje i vrste *Tursiops truncatus* (dobri dupin). Nije zabilježen utjecaj uzgajališta na ciljne vrste i staništa.

Zaštićena područja, kako je određeno Zakonom o zaštiti prirode Hrvatske, ne nalaze se u blizini uzgajališta.

Područja visoke vrijednosti za očuvanje (HCVA) nisu smještena u blizini uzgajališta.

6. DRUŠTVENE TEME

6.1. Odnos sa zaposlenicima

Zaposlenici su najvrjedniji resurs Grupe bez kojeg nije moguće ostvarenje poslovnih ciljeva pa je materijalnost tog resursa neupitna. Zadovoljstvo zaposlenika jedan je od strateških ciljeva Grupe, stoga se pri donošenju dugoročnih odluka razmatra njihov potencijalni utjecaj na zaposlenike. Upravljanje potrebama zaposlenika u nadležnosti je Odjela ljudskih potencijala.

6.1.1. Zapošljavanje

Kontinuirano ulaganje i poboljšavanje prava zaposlenika jedan je od glavnih razloga što je Grupa u cjelini danas jedna od najuspješnijih hrvatskih i regionalnih kompanija te uživa status jednog od najpoželjnijih poslodavaca.

Postupak zapošljavanja u Društvu opisan je u službenom dokumentu Postupak pri zapošljavanju, odnosno u odgovarajućim internim aktima članica Grupe kojima se definiraju ovlasti, odgovornosti i postupci pri zapošljavanju. Postupak zapošljavanja naglašava važnost privlačenja, odabira i zadržavanja najboljih talenata u svim menadžerskim i operativnim segmentima poslovanja kako bi uz puni doprinos najboljih ljudskih resursa bili postignuti zadani ambiciozni poslovni ciljevi.

Potrebe za novim zapošljavanjem definiraju se u procesu pripreme godišnjeg plana te ih mora odobriti Uprava, koja potvrđuje valjanost identificirane potrebe i usklađenost s planom troškova rada za tekuću godinu.

Proces odabira provodi se putem specijaliziranih HR alata, portala i/ili u suradnji sa specijaliziranim agencijama. Sastoji se od primjene stručnih metoda procjene kandidata i odabira onog kandidata koji najbolje zadovoljava uvjete natječaja. Provodi ga Odjel ljudskih potencijala, koji u svakoj fazi procesa odabira informira rukovoditelja odjela u kojem se zapošljava novi zaposlenik i uključuje ga u procjenu bitnih kriterija odabira.

U turističkom dijelu poslovanja Grupe tijekom posljednjih godina primjetan je nedostatak kvalitetne radne snage, stoga je u tom dijelu Grupa posebno usmjerena na provođenje aktivne politike privlačenja i zapošljavanja kadrova, i to suradnjom s lokalnom zajednicom, obrazovnim ustanovama te internim programima usmjerenima razvoju specifičnih profila kadrova koji nedostaju. U 2019. znatno je unaprijeđena kvaliteta smještaja koja se osigurava sezonskim zaposlenicima. Uloženo je 51 milijun kuna u unapređenje kvalitete te dodano 100 novih kreveta u Rovinju, Vrsaru i Dubrovniku.

Otvaranjem novog Grand Park Hotela Rovinj u Maistri je stvorena potreba za zapošljavanjem novih kadrova. Kampanja se provodila u tri faze putem online i offline medija te radija. Cilj je bio privući ambiciozne osobe koje teže usavršavanju, ulaganju u sebe i svoje znanje uz napomenu da iskustvo nije bilo obvezno.

Kampanja je ujedno bila promocija brenda Maistra Collection koji obuhvaća hotele visoke kategorije uz naglasak na otvorenje Grand Park Hotela Rovinj. U tekstu oglasa isticane su vrijednosti brenda Maistra Collection pripadajućih hotela – personalizirani pristup, jedinstven doživljaj, drukčiji turistički sadržaji, posebnost lokacije i slično. Istaknute su vrijednosti Maistre te prednosti rada u Maistri. Zaposleno je 133 novih osoba koje su postali dio Maistra Hospitality Grupe – Grand Park Hotela Rovinj.

Društva turističkog dijela poslovanja Grupe krajem 2019. potpisala su sporazume o suradnji s tri regionalna centra kompetentnosti:

- Škola za turizam, ugostiteljstvo i trgovinu Pula,
- Ugostiteljsko-turistička škola Osijek,
- Turistička i ugostiteljska škola Dubrovnik.

Suradnja će se realizirati u okviru instrumenta Uspostava regionalnih centara kompetentnosti u sektoru turizma i ugostiteljstva (UP.03.3.1.05), u kojemu Ministarstvo turizma nastupa u ulozi posredničkog tijela prve razine, a Agencija za strukovno obrazovanje i obrazovanje odraslih u ulozi posredničkog tijela razine 2.

Ciljevi projekta su:

- Uspostava strateške suradnje obrazovnog, javnog, privatnog i civilnog sektora u provedbi programa rada regionalnog centra kompetentnosti.
- Kreiranje, razvoj i provedba suvremenih programa usavršavanja u sektoru turizma i ugostiteljstva.
- Povećanje broja i stručnosti kadrova sposobnih za pružanje usluga visoke kvalitete u sektoru turizma i ugostiteljstva provedbom programa obrazovanja, usavršavanja i osposobljavanja.

Planirano trajanje provedbe operacije započinje s datumom zadnjeg potpisa Ugovora o dodjeli bespovratnih sredstava (očekuje se početkom 2020.) te traje 45 mjeseci.

U 2019. godini planirana je i završena reorganizacija Cromaris Italia srl. Italija je Cromarisovo najznačajnije tržište na koje izvozi više od 50 % svojih proizvoda. S obzirom na značaj Cromaris Italia srl za poslovanje i imidž Cromarisa, ojačan je tim dodatnim kompetencijama, znanjima i ljudima. Organizacija na čelu ima direktora, prodajne menadžere za svaku regiju: sjeverozapad, sjeveroistok, centralnu i južnu Italiju te *back office* zadužen za administrativne poslove.

Osim u Italiji, zapošljavanje se odnosilo i na tehnologe s relevantnim iskustvom, i to na uzgajalištima, preradi i sortirnici.

U skladu sa strateškim i operativnim planovima reorganiziran je i odjel marketinga. Marketinški tim u 2019. ima šest zaposlenika, od kojih su pet voditelji pojedine kategorije. Posljedično je planiran i nastavak razvoja interne komunikacije koja će višestruko utjecati na povećanje zadovoljstva zaposlenika, osjećaj pripadnosti, *engagementa* te samim time dugoročno i na pozitivne poslovne rezultate Cromarisa.

S obzirom na to da znanje, potencijal i talent postoje na lokalnom tržištu rada, smatramo da je kompanijska odgovornost osigurati prilike za mlade stručnjake i stvoriti okruženje u kojem će upravo lokalne kompanije biti poslodavac prvog izbora.

I u 2019. godini Croatia osiguranje usmjerilo se na prepoznavanje, privlačenje i zapošljavanje osoba s visokim razvojnim potencijalom, fokusom, agilnošću i predanošću kao preduvjetima za uspješno rješavanje svakog poslovnog izazova. U potrazi za budućim zaposlenicima s navedenim kompetencijama kompanija je sudjelovala na velikom broju dana karijera koje organiziraju pojedini fakulteti (Fakultet elektrotehnike i računarstva, Prirodoslovno-matematički fakultet, Ekonomski fakultet) Sveučilišta u Zagrebu, ali i drugih hrvatskih sveučilišta. To je omogućilo uspješno predstavljanje kompanije kao poslodavca izbora koji osigurava pametne i fokusirane karijere, značajne mogućnosti osobnog rasta i razvoja te kvalitetno upravljanje ljudima. Uz dane karijera, kompanija je aktivno sudjelovala i na događanjima koja na drugačiji način povezuju poslodavce i moguće zaposlenike, kao što su Meet the Mathematicians, EVA konferencija (svjetska konferencija u području analize ekstremnih rizika) te EBEC (European BEST Engineering Competition) europsko studentsko inženjersko natjecanje u rješavanju zadataka iz područja poslovanja. Kao agilna kompanija okrenuta novim tehnologijama te s ciljem dodatnog povezivanja s akademskom zajednicom iz relevantnih STEM područja, Croatia osiguranje ostao je generalni sponzor međunarodnog studentskog natjecanja u znanju i sportu STEM Games i u 2019. godini. Croatia osiguranje podrškom mladim studentima pokazuje da razumije važnost digitalnih trendova i u tehnologiji i u očekivanju klijenata te buduću rast i prilagodbu tržištu temelji na inovativnom tehnološkom znanju novih generacija.

Za svoje napore u izgradnji brenda poželjnog poslodavca, u okviru Best Employer Brand Awards u organizaciji CareerCentra, Croatia osiguranje nagrađeno je dvjema nagradama: Najbolji Employer Brand u financijskom sektoru i Najbolja digitalna komunikacija Employer Branda. Croatia osiguranje prepoznato je kao vodeći osiguratelj, poželjan poslodavac i društveno odgovorna tvrtka koja na fer i transparentan način zapošljava, nagrađuje i promovira svoje zaposlenike te u njih značajno ulaže. Spomenimo da je na istoj smotri i Maistra nagrađena priznanjem za Najbolji Employer Brand u turizmu, za kampanju zapošljavanja gdje su se u tekstu oglasa isticale vrijednosti brenda Maistra Collection i pripadajućih hotela – personalizirani pristup, jedinstven doživljaj, drugačiji turistički sadržaji, posebnost lokacije i slično.

Novozaposleni radnici i fluktuacija tijekom izvještajnog razdoblja:

Dobne skupine	2019.				2018.			
	Početak radnog odnosa		Prestanak radnog odnosa		Početak radnog odnosa		Prestanak radnog odnosa	
	Žene	Muškarci	Žene	Muškarci	Žene	Muškarci	Žene	Muškarci
Republika								
Hrvatska	840	717	643	594	712	603	589	468
< 18 g.	1	1	0	0	172	138	160	127
18–24 g.	183	178	113	123	82	106	55	65
25–29 g.	137	153	96	107	153	127	94	87
30–39 g.	205	192	151	159	124	98	89	72
40–49 g.	172	115	152	101	94	78	92	49
50–59 g.	124	63	108	70	55	38	65	44
60–64 g.	17	15	21	29	28	16	24	14
> 65 g.	1	0	2	5	4	2	10	10
Bosna i								
Hercegovina	35	45	38	42	29	27	15	14
18–24 g.	0	4	0	2	1	5	0	0
25–29 g.	3	5	1	3	6	6	4	0
30–39 g.	9	13	10	11	14	10	4	6
40–49 g.	21	22	23	22	5	3	4	1
50–59 g.	2	1	4	3	3	2	2	0
60–64 g.	0	0	0	1	0	1	1	3
> 65 g.	0	0	0	0	0	0	0	4
Srbija	97	81	100	95	92	68	26	22
< 18 g.	6	9	5	10	-	-	-	-
18–24 g.	12	11	13	8	9	12	2	4
25–29 g.	30	20	29	26	18	10	8	3
30–39 g.	26	20	31	25	23	19	6	6
40–49 g.	15	13	12	13	20	10	6	3
50–59 g.	7	4	7	9	13	11	3	3
60–64 g.	1	4	3	4	5	4	1	2
> 65 g.	0	0	0	0	4	2	0	1
Sjeverna								
Makedonija	45	30	35	26	45	36	49	29
18–24 g.	6	4	3	2	6	4	5	3
25–29 g.	10	6	10	7	15	13	16	7
30–39 g.	23	14	15	9	16	7	17	4
40–49 g.	5	5	7	8	7	9	10	12
50–59 g.	1	1	0	0	1	1	1	2
60–64 g.	0	0	0	0	0	2	0	1
Italija	0	0	0	0	2	2	0	0
30–39 g.	0	0	0	0	2	1	0	0
50–59 g.	0	0	0	0	0	1	0	0
Slovenija	2	1	0	0	1	4	0	0
30–39 g.	2	0	0	0	0	2	0	0
40–49 g.	0	1	0	0	1	1	0	0
50–59 g.	0	0	0	0	0	1	0	0

Dobne skupine	2019.				2018.			
	Početak radnog odnosa		Prestanak radnog odnosa		Početak radnog odnosa		Prestanak radnog odnosa	
	Žene	Muškarci	Žene	Muškarci	Žene	Muškarci	Žene	Muškarci
UKUPNO	1019	874	816	757	881	740	679	533

Fluktuacija ne prikazuje sezonske zaposlenike, koji su najvećim dijelom prisutni u segmentu turizma, gdje je stopa povrata sezonskih zaposlenika oko 80 %. Fluktuacija kod sezonskih zaposlenika prati se postotkom zaposlenika koji se sljedeće godine vraćaju raditi. Upravo je stvaranje i povećanje lojalnosti sezonskih zaposlenika važan dio politike upravljanja ljudskim potencijalima u turističkom dijelu poslovanja Grupe.

Pregled korištenja roditeljskim dopustom tijekom izvještajnog razdoblja:

	2019.		2018.	
	Žene	Muškarci	Žene	Muškarci
Broj osoba koje su se mogle koristiti porodičnim dopustom	192	55	234	32
Broj osoba koje su se koristile porodičnim dopustom	192	3	233	5
Broj osoba koji se tijekom izvještajnog razdoblja mogao vratiti na posao nakon porodičnog dopusta	155	4	135	4
Broj osoba koji se tijekom izvještajnog razdoblja vratio na posao nakon porodičnog dopusta	141	4	112	4
Broj osoba koje su nakon završetka porodičnog dopusta još barem dvanaest mjeseci ostale u radnom odnosu	76	1	50	2

Svi zaposlenici imaju jednake pogodnosti neovisno o tome jesu li zaposleni na određeno ili neodređeno vrijeme, odnosno puno ili nepuno radno vrijeme: imaju pravo na regres, božićnicu, prigodni dar djeci do 15 godina, različite pomoći definirane pojedinim kolektivnim ugovorom, naknadu troškova prijevoza na posao i s posla, naknadu za topli obrok, otpremnine i sl.

6.1.2. Odnos zaposlenika i menadžmenta

Održavanje dobrih odnosa i socijalnog dijaloga sa zaposlenicima bitan je čimbenik u kreiranju pozitivne klime i zadovoljstva zaposlenika. Zaposlenici su redovito i na vrijeme obaviješteni o svim važnim promjenama u poslovanju i pravovremeno ih se uključuje u sve za njih važne procese.

Razdoblja za davanje obavijesti zaposlenicima definirana su odredbama zakona iz područja rada i radnih odnosa na razini Grupe, odnosno kolektivnim ugovorom u društvima u kojima djeluje sindikat.

Cromaris je u 2019. uveo interni mjesečni Newsletter kako bi svim desk zaposlenicima približio smjer u kojem društvo ide, koji su glavni projekti i planovi. Newsletter također prenosi i novitete iz industrije marikulture, kao i iz FMCG industrije. Započeo je i aktivnosti na društvenim mrežama u Hrvatskoj (Facebook, LinkedIn, YT i Instagram) te s Instagram kanalom u Italiji. Primarni cilj komunikacije putem tih kanala jest približiti Cromaris postojećim i budućim kupcima, zaposlenicima i poslovnoj zajednici. Dnevnom aktivnostima i objavama cilj je kontinuirano informirati o novitetima vezanim uz Cromarisove proizvode, pružiti dodanu vrijednost uz recepte i korisne informacije te podijeliti ključne inicijative kojima kontinuirano unaprjeđuje svoju ponudu i ukupno poslovanje.

Croatia osiguranje koristi se internim komunikacijskim kanalima kao što su Intranet portal Društva, službene e-adrese, mobilna aplikacija, interni ekrani i interni događaji kako bi se brzo i neposredno informirali zaposlenici te omogućila interakcija i razmjena znanja. Interni kanali komunikacije usmjereni su na potrebe zaposlenika kako bi svi dobili što preciznije i konkretnije informacije koje kompanija može pružiti, a pridonose stvaranju radnog okruženja koje potiče visoku angažiranost i osobnu odgovornost za ostvarenje ciljeva Croatia osiguranja.

U društvima Grupe gdje za to postoje uvjeti predstavnik zaposlenika član je Nadzornog odbora, pa su o važnim promjenama u poslovanju koje mogu znatno utjecati na zaposlenike predstavnici zaposlenika upoznati i prije donošenja konačne odluke. Zaposlenike se o predstojećim promjenama bitnima za poslovanje kompanije i njih osobno dodatno informira svim kanalima interne komunikacije te izravnom komunikacijom menadžera sa zaposlenicima obavještava.

6.1.3. Zdravlje i sigurnost na radnom mjestu

Cilj je zaštite na radu stvoriti sigurne radne uvjete i prevenirati štetne događaje, što se prvenstveno odnosi na nezgode i ozljede na radu te poremećaje u procesu rada. Učinkovitim provođenjem mjera zaštite zdravlja i sigurnosti na radu postiže se očuvanje radne sposobnosti zaposlenika, smanjen broj ozljeda, manji troškovi i bolji uvjeti rada. Sve to pridonosi zadovoljstvu zaposlenika i boljem poslovanju Grupe pa je zdravlje i sigurnost na radnom mjestu također materijalna tema.

U pojedinim društvima Grupe postoje odjeli u čijoj su nadležnosti zdravstvena sigurnost i zaštita na radu i koji sustavno i operativno provode politike iz navedenih područja te odgovaraju upravama društava.

U okviru navedenih politika kontinuirano se obavljaju unutarnji nadzori primjene pravila zaštite na radu te se u slučajevima uočenih nepravilnosti predlažu rješenja s ciljem smanjenja rizika ili uklanjanja uzroka ozljeda, nezgoda ili poremećaja u procesu rada i sl. Analiziraju se ozljede na radu – njihovi uzroci i mjere koje će se poduzeti kako bi se spriječile ozljede i bolesti u vezi s radom. U propisanim vremenskim razmacima obavljaju se ispitivanja, mjerenja i pregledi sredstava rada i radne opreme te radnog okoliša.

U skladu s primjenjivim propisima zaposlenici se šalju na zdravstvene preglede te se pri zapošljavanju provode osposobljavanja iz područja zaštite na radu.

Pitanja zdravlja i sigurnosti uređena su propisima i internim aktima te kolektivnim ugovorima u onim društvima u kojima djeluje sindikat. Tim se propisima i aktima uređuju osnovna pitanja povezana sa zaštitom zdravlja i sigurnosti.

U pojedinim društvima Grupe djeluju odbori zaštite na radu te povjerenici zaposlenika za zaštitu na radu. Članovi odbora predstavnici su zaposlenika, stručnjaci zaštite na radu, liječnici specijalisti medicine rada i predstavnici poslodavca.

S ciljem stvaranja radnog okruženja koje motivira zaposlenike na usvajanje zdravih navika, promicanja zdravlja na radnom mjestu i iskazivanja pozitivne brige o zdravlju te očuvanja okoliša, Croatia osiguranje potpisalo je ugovor s Hrvatskim zavodom za javno zdravstvo, koji će organizirati brojne radionice na temu zdravlja. Partnerstvom s HZJZ-om Croatia osiguranje želi steći certifikat „Tvrтка prijatelj zdravlja” te primjerom potvrditi da je ulaganje u zdravlje zaposlenika zapravo ulaganje u produktivnost i razvoj cijele zajednice.

Croatia osiguranje pokrenulo je i sudjelovanje u programu MultiSport kojim se potiče zaposlenike da žive zdravo i aktivno. Poticanje zaposlenika na bavljenje fizičkom aktivnosti direktno utječe na prevenciju učestalih tegoba, omogućuje efektivnije svladavanje stresnih situacija, povećava zadovoljstvo zaposlenika te stvara zdrav ekosustav odnosa Poslodavac – Zaposlenik.

Pregled ozljeda na radu tijekom izvještajnog razdoblja:

	2019.		2018.	
	Žene	Muškarci	Žene	Muškarci
Republika Hrvatska				
- prosječan broj zaposlenih	3439	2769	3151	2534
- broj zaposlenika lakše ozlijeđenih na radu	54	58	45	49
- broj zaposlenika teže ozlijeđenih na radu	2	2	7	3
- broj smrtno stradalih zaposlenika na radu	0	0	0	0
- broj profesionalnih bolesti	0	0	0	0
- ukupno dana bolovanja	1600	1024	1771	909
Bosna i Hercegovina				
- prosječan broj zaposlenih	135	155	130	150
- broj zaposlenika lakše ozlijeđenih na radu	0	0	0	0
- broj zaposlenika teže ozlijeđenih na radu	1	1	0	0
- broj smrtno stradalih zaposlenika na radu	0	0	0	0
- broj profesionalnih bolesti	0	0	0	0
- ukupno dana bolovanja	30	61	0	0
Srbija				
- prosječan broj zaposlenih	275	179	271	180
- broj zaposlenika lakše ozlijeđenih na radu	0	1	0	0
- broj zaposlenika teže ozlijeđenih na radu	0	0	0	0
- broj smrtno stradalih zaposlenika na radu	0	0	0	0
- broj profesionalnih bolesti	0	0	0	0
- ukupno dana bolovanja	0	12	2906	727
Sjeverna Makedonija				
- prosječan broj zaposlenih	116	74	116	75
- broj zaposlenika lakše ozlijeđenih na radu	0	0	0	0
- broj zaposlenika teže ozlijeđenih na radu	0	0	0	0
- broj smrtno stradalih zaposlenika na radu	0	0	0	0
- broj profesionalnih bolesti	0	0	0	0
- ukupno dana bolovanja	0	0	1615	263
Italija				
- prosječan broj zaposlenih	0	0	4	3
- broj zaposlenika lakše ozlijeđenih na radu	0	0	0	0
- broj zaposlenika teže ozlijeđenih na radu	0	0	0	0
- broj smrtno stradalih zaposlenika na radu	0	0	0	0
- broj profesionalnih bolesti	0	0	0	0
- ukupno dana bolovanja	0	0	0	0
Slovenija				
- prosječan broj zaposlenih	3	5	1	4
- broj zaposlenika lakše ozlijeđenih na radu	0	0	0	0
- broj zaposlenika teže ozlijeđenih na radu	0	0	0	0
- broj smrtno stradalih zaposlenika na radu	0	0	0	0
- broj profesionalnih bolesti	0	0	0	0
- ukupno dana bolovanja	0	0	0	0

6.1.4. Obuka i obrazovanje

Jedna od osnovnih strategija upravljanja ljudskim potencijalima jest ulaganje u obrazovanje i razvoj zaposlenika, što je nužan preduvjet za prilagođavanje novim trendovima i izazovima u poslovnom okruženju, a time i za osiguravanje dugoročne održivosti Grupe. Omogućivanjem kontinuiranog usavršavanja i dodatnog obrazovanja te planiranjem razvoja karijere nastojimo motivirati zaposlenike i povećati njihovo zadovoljstvo i učinkovitost.

Na razini Grupe program obrazovanja i osposobljavanja možemo podijeliti na tri razine:

- osnovni programi osposobljavanja (primjerice poznavanje stranih jezika, osnovni program komunikacijskih vještina, programi pripravnništva...)
- posebni programi osposobljavanja za pojedinačna i specifična radna mjesta (ovisno o specifičnim potrebama pojedinih društava i njihove djelatnosti)
- programi unapređenja menadžerskih vještina.

U 2019. godini fokus Maistre bio je na pripremi, obuci i obrazovanju zaposlenika Grand Park Hotelu Rovinj te je pojačan naglasak na interne treninge koje provode zaposlenici / interni treneri u skladu s programom *Train the trainer*. Na razini Maistre educirano je više od 100 internih trenera.

S ciljem osiguranja izvrsne usluge u Grand Park Hotelu Rovinj cijeli tim prošao je višednevne edukacije i treninge koji su uključivali teme kao što su Orijentacija, Kako zadiviti naše goste, Pomna izvrsnost, Motivacija i radno ponašanje, Timski rad i suradnja, Vođenje efikasnih timova, *Train the trainer* i sl. Ukupno je bilo organizirano 50,5 dana treninga te je u prosjeku svaki zaposlenik prošao 3,35 dana treninga. Svaki je voditelj odjela u pripremi za otvorenje Grand Park Hotela Rovinj prošao 5,77 dana treninga, srednji menadžment 3,83, a ulazno osoblje 3,07 dana treninga, što je olakšalo postizanje operativne efikasnosti i izvrsnosti novonastalog tima.

Maistra je u 2019. provela istraživanje angažiranosti zaposlenika. Istraživanje se provodi šesti put u svrhu razumijevanja elemenata koji utječu na angažiranost zaposlenika. Upitnik je sastavljen od 52 elementa koji se promatraju u 14 kategorija pitanja. Zabilježen je veći odaziv i angažman zaposlenika u odnosu na prethodnu godinu. Ukupno 81 % zaposlenika sudjelovalo je u istraživanju u odnosu na njih 79 % koje je sudjelovalo u istraživanju provedenom u 2017. godini. Zaposlenici HUP-a Zagreb i HDR-a Dubrovnik prvi su put sudjelovali u anketiranju. U odnosu na prošlu godinu (2018.) prosječna ocjena prema dimenzijama viša je između 0,1 i 0,5 u apsolutnom iznosu, odnosno između 0,1 % i 13,6 % u relativnom iznosu. Najniža je ocjena zadovoljstva za dimenziju Plaće / pogodnosti (3,9), što je u skladu s rezultatima prethodnih godina. Najbolje je ocijenjena dimenzija Fokus na gosta (5,9). Ista dimenzija bila je najbolje ocijenjena i u prethodne tri godine. Značajan rast zabilježen je u kategorijama Odgovornost i upravljanje učinkom, Organizacija poslovanja, Edukacije i razvoj, Vodstvo i Zadovoljstvo smještajem. Prosječni IAZ indeks za Maistru je 71, za dva veći nego 2018. godine. U izračunu IAZ indeksa odabrane su grupe pitanja za koje je faktorskom analizom ustanovljeno da među njima postoji najjača povezanost.

U skladu s industrijom, potrebama i planovima Cromaris je u 2019. sustavno provodio edukacije za svoje zaposlenike. Ukratko možemo reći da se edukacije odvijaju na nekoliko razina.

Prva razina odnosi se na stručne certifikate i dozvole te seminare koji su nužni za obavljanje svakodnevnog posla u različitim poslovnim odjelima. To su, na primjer, ronilac u gospodarstvu, voditelj brodice B i C kategorije, higijenski minimumi, polaganje za rad s dizalicom, viličarem i tahograf. Održani su i seminari za održivo gospodarenje otpadom, kemikalijama i kemijskim proizvodima te za potrebe zaštite na radu.

Druga razina podrazumijeva programe mentoriranja, stručne prakse i usavršavanja s ciljem privlačenja budućih kadrova i zaposlenika koji već imaju određena iskustva i prije izlaska na tržište rada, ali i zadržavanja postojećih talenata.

Nastavno na pripravnički program pokrenut u 2018. godini, Cromaris je nastavio planiran poslovni razvoj mladih zaposlenika. Program razvoja podrazumijeva uključenost u značajne projekte Cromarisa u domeni uzgoja, istraživanja i razvoja, prerade i sortirnice te mrijestilišta. Paralelno s aktivnim sudjelovanjem i zaduženjima organizirane su *in-house* i vanjske specijalističke edukacije za razvoj specifičnih vještina.

Sljedeća su razina programi osposobljavanja namijenjeni svim zaposlenicima. Podrazumijevaju orijentacijske programe, učenje stranih jezika, informatičko opismenjavanje, učenje komunikacijskih i prezentacijskih vještina,

vještine vođenja projekta i lobiranja, efikasne organizacije vremena i upravljanja konfliktnim situacijama, uz SAP interne i eksterne radionice te seminare iz područja kontrolinga i financija.

Konačno, različiti programi razvoja menadžerskih vještina i znanja namijenjeni su top menadžmentu na svim razinama upravljanja, ali i zaposlenicima koji nisu na voditeljskim pozicijama, ali su identificirani kao potencijal za buduće menadžerske pozicije. Uključuju programe *leadershipa*, upravljanja ljudima, *change* menadžmenta i projekt menadžmenta.

U suradnji s najvećim europskim udruženjima za akvakulturu Cromaris sudjeluje i u projektu „app_HEALTHY_FISH” s ciljem standardizacije i inovacije u osposobljavanju na europskoj razini razvojem potrebnih sadržaja za edukaciju osoblja vezano na zdravlje i dobrobit riba korištenjem novih tehnologija.

Fokus Croatia osiguranja u 2019. godini bio je na razvoju radnog okruženja koje potiče visok angažman i osobnu odgovornost za ostvarenje zajedničkih poslovnih ciljeva. Ključne aktivnosti navedene su u nastavku prema glavnim područjima:

Kontinuirana unapređenja organizacijskog zdravlja

U 2019. godini Croatia osiguranje provelo je treći ciklus istraživanja indeksa organizacijskog zdravlja (OHI) u sklopu kojeg svi zaposlenici kompanije imaju mogućnost otvoreno iskazati svoje mišljenje o tome što u kompanijskoj kulturi i načinu rada funkcionira dobro, ali i što smatraju područjima za poboljšanje. Ponovno je zabilježen rast odaziva i angažmana zaposlenika u odnosu na prethodnu godinu. Ukupno 84 % zaposlenika sudjelovalo je u anketi, ukupan indeks organizacijskog zdravlja unaprijeđen je u odnosu na istraživanje provedeno u 2018. godini, a posebno značajno unapređenje ostvareno je u kategoriji fokusa na tržište i klijente. Važno je istaknuti da se ostvareni rezultati u svih 10 kategorija mjerenja organizacijskog zdravlja nalaze u trećem kvartilu. To je značajan napredak u odnosu na prvo mjerenje organizacijskog zdravlja provedenog u 2017. godini, kada su samo tri kategorije bile na toj razini, a preostalih sedam nalazilo se u četvrtom kvartilu. U 2019. godini kompanija je zadržala fokus na aktivnostima koje su pokrenute još u 2017. godini i koje su donijele pozitivne pomake u organizacijskom funkcioniranju, a pokrenute su i nove inicijative. Tako je kreirana i implementirana nova organizacijska struktura koja za cilj ima unaprijediti jasnoću uloga i odgovornosti te potaknuti preuzimanje odgovornosti i ubrzati donošenje poslovnih odluka. Uz to, zbog smanjenja broja hijerarhijskih razina prijenos ključnih poruka u kompaniji bit će brži i točniji, što će pridonijeti boljem razumijevanju strategije i poslovnih odluka, kao i boljem prijenosu znanja i informacija koje dolaze iz direktnog kontakta s tržištem i klijentima.

Razvijanje poželjnoga radnog okruženja odvijalo se putem različitih formata informiranja, druženja i razmjene znanja: CO Konferencije, Sportskih igara Grupe te CO OBITELJSKOG DANA, koji je okupio zaposlenike i njihove obitelji na više lokacija diljem zemlje s jasnom porukom da su zaposlenici ključni čimbenik uspjeha kompanije, da je važno da se osjećaju dobro i da rade u pozitivnoj atmosferi u kojoj se potiče i cijeni zajedništvo te poštuju osobne vrijednosti zaposlenika.

Razvoj talenata

Croatia osiguranje ima potpuno implementiran proces upravljanja talentima i razvojem karijere zaposlenika. To je ključni strateški proces upravljanja ljudima koji omogućuje da se na vrijeme prepoznaju osobe koje imaju potencijal za preuzimanje složenijih i odgovornijih poslova u budućnosti – menadžerskih i stručnih te da se potakne i osigura njihov razvoj.

Procjena potencijala i planiranje daljnjeg razvoja svakog zaposlenika provedeni su metodologijom koja omogućuje pravednost i ispravnost procesa. Uz pomoć stručnjaka iz područja upravljanja ljudskim potencijalima rukovoditelji su procjenjivali zaposlenike tako da su vodili računa o njihovim dosadašnjim rezultatima rada kao i o pokazanom potencijalu za učenje, preuzimanje novih poslova i stjecanje novih iskustava. Za osobe s prepoznatim potencijalom za preuzimanje složenijih i odgovornijih poslova pripremljen je i proveden cjelovit program razvoja koji, među ostalim, obuhvaća razvoj vještina vođenja i upravljanja ljudima i procesima. Program „Efikasno vođenje”, koji je dio programa razvoja, organiziran je u tri modula s ciljem unapređenja vještina vođenja i građenja učinkovitih timova te građenja otvorene, suradničke i na rezultate usmjerene organizacijske kulture. Program je proveden u suradnji s poslovnom školom IEDC Bled, koja je prepoznata kao regionalni lider u razvoju upravljačkih vještina. Polaznici programa sudjelovali su i na Croatia osiguranje konferenciji za talente, na kojoj su u neposrednom radu s Upravom i pod vodstvom stručnog mentora dobili priliku kritički se osvrnuti na strategiju Croatia osiguranja te usvojiti strateške alate za buduće upravljanje kompanijom.

Već tijekom 2018. godine oko 55 % zaposlenika iz te grupe zaista je i preuzelo zahtjevnije poslove promocijom na menadžerske pozicije ili sudjelovanjem na strateškim projektima Društva, a u 2019. godini najvažnije novokreirane pozicije u visokom menadžmentu preuzeli su sudionici prve generacije talenata Croatia osiguranja. U 2019. godini po istoj metodologiji izabrana je nova generacija talenata te će tijekom 2019. i 2020. godine proći isti razvojni program. Promocije talenata iz prve generacije potvrdile su da su proces selekcije i proces razvoja kreirani i implementirani u skladu s dobrom praksom upravljanja ljudima i da daju očekivane rezultate.

Podržavanjem i ulaganjem u razvoj karijera svojih zaposlenika kompanija potiče razvoj radnog okruženja za zadovoljne, agilne i odgovorne pojedince, jasno usmjerene na klijente i nadmašivanje rezultata.

Razvoj znanja

Uz redovne edukacijske programe koje zaposlenici pohađaju radi unapređenja stručnih kompetencija, u 2019. godini Croatia osiguranje nastavlja rad na inicijativama s ciljem internog dijeljenja znanja i učenja iz iskustva drugih kolega. Tijekom 2019. godine više od 100 zaposlenika sudjelovalo je na novom ciklusu edukacija koje su održali interni edukatori / stručnjaci. Uz to, treneri iz Odjela za edukaciju održali su više od 170 edukacija na kojima je prisustvovalo više od 3500 polaznika. E-učenje kao iznimno važna edukacijska platforma dodatno je razvijana i osigurava stalno dostupne edukacijske sadržaje za sve zaposlenike pa je tako na edukaciji o stručnim znanjima provedeno više od 13.000 sati u e-učenju.

Za više od 1300 zaposlenika koji su u direktnom kontaktu s klijentima kreirani su i pokrenuti edukacijski programi s ciljem podizanja standarda usluge i komunikacijskih vještina zaposlenika. Programi su prilagođeni pojedinom radnom mjestu s obzirom na klijentsko putovanje i standarde pružanja vrhunske usluge, a sve u skladu s organizacijskim vrijednostima Croatia osiguranja.

Godišnji sati obuke i edukacije zaposlenika tijekom izvještajnog razdoblja:

Kategorija zaposlenika	Ukupan broj zaposlenika		Ukupno sati edukacije godišnje		Prosječni sati edukacije godišnje po zaposleniku	
	Žene	Muškarci	Žene	Muškarci	Žene	Muškarci
2019.						
Menadžment	38	67	4181	8125	110	121
Ostali radnici	3500	2607	85.502	61.762	24	24
UKUPNO	3538	2674	89.683	69.887	25	26
2018.						
Menadžment	56	104	2.039	3.709	36	36
Ostali radnici	3161	2272	50.012	32.322	16	14
UKUPNO	3217	2376	52.051	36.031	16	15

Ulaganjem u obrazovanje i osposobljavanje, odnosno razvijanjem kompetencija i usvajanjem novih znanja tijekom radnog odnosa, zaposlenici podižu i osobnu konkurentnost na tržištu rada.

6.1.5. Raznolikost i jednake mogućnosti, nediskriminacija

Grupa zapošljava, isplaćuje plaću i promiče zaposlenike te donosi druge odluke vezane uz radni odnos na temelju mjerodavnih faktora, ponajprije kvalifikacija i radnog učinka, a ne na temelju rase, spola, boje kože, vjere, dobi, etničke pripadnosti, spolne orijentacije, invaliditeta ili drugih trajnih obilježja.

Posvećeni smo stvaranju profesionalnoga radnog okruženja u kojemu se prema našim zaposlenicima odnosi s poštovanjem i dignitetom i u kojemu nema neodgovarajućeg ponašanja, diskriminacije ili uznemiravanja.

U Grupi postoje osobe koje je imenovala Uprava, uz savjetovanje sa sindikatom i/ili radničkim vijećem u društvima gdje ono djeluje, a koje se brinu za zaštitu dostojanstva zaposlenika.

Tijekom 2019. godine u Croatia osiguranje provedena su četiri postupka za zaštitu dostojanstva te sljedeće mjere:

- nadređeni kontinuirano prati rad i usmjerava zaposlenika
- aktivno sprječavanje mogućih konfliktnih i problematičnih situacija
- nadređeni jasno komunicira željene oblike ponašanja te ih po potrebi pismeno dokumentira
- ukazivanje zaposleniku na potrebu postojanja kolegijalnosti i primjerenog načina komunikacije s kolegama

Raznolikost upravljačkih tijela i zaposlenika na kraju izvještajnog razdoblja:

Dobne skupine	2019.				2018.			
	Menadžment		Ostali zaposlenici		Menadžment		Ostali zaposlenici	
	Žene	Muškarci	Žene	Muškarci	Žene	Muškarci	Žene	Muškarci
< 18 g.	0	0	4	2	0	0	9	7
18–24 g.	0	0	225	247	0	0	232	259
25–29 g.	0	1	346	344	2	3	380	328
30–39 g.	10	17	1155	758	17	31	1.053	875
40–49 g.	19	30	966	687	16	53	994	641
50–59 g.	8	18	803	676	10	22	832	528
60–64 g.	3	5	116	160	5	4	86	156
> 65 g.	0	2	12	11	0	1	6	9
UKUPNO	40	73	3627	2.885	50	114	3.592	2.803

6.2. Suradnja s lokalnom zajednicom

Slijedeći vrijednosti na kojima počiva – izvrsnost, inovativnost, znanje, dobrotu, pomaganje, odgovornost, toleranciju i otvorenost, Zaklada Adris, najveća korporativna zaklada u ovom dijelu Europe, 2019. godine zaključila je trinaesti donacijski ciklus u kojem je izvrsnim projektima i stipendistima dodijelila više od tri milijuna kuna.

Zaklada je i u ovom ciklusu podržala projekte vezane uz jačanje i razvoj hrvatske znanosti, upotrebu novih tehnologija i promicanje interdisciplinarnih istraživanja, kao i projekte s ciljem unapređenja zdravlja i prevencije bolesti. Donacije i stipendije dodijeljene su projektima i pojedincima putem dva programa doniranja.

PROGRAM ZNANJE I OTKRIĆA:

- FAKULTET STROJARSTVA I BRODOGRADNJE SVEUČILIŠTA U ZAGREBU; IamRONNA – Intelligent autonomous mobile RONNA (RObotic NeuroNAvigation) / Inteligentna autonomna mobilna RONNA (RObotska NeuroNAvigacija)
- KLINIČKA BOLNICA DUBRAVA, Zagreb; Analiza primjene robotskog sustava za stereotaktičnu neuronavigaciju
- MEDICINSKI FAKULTET SVEUČILIŠTA U ZAGREBU; Uspostava inovativne kategorije biomarkera tumora i krvnih ugrušaka mozga pomoću analize sfingolipidomskog profila
- INSTITUT RUĐER BOŠKOVIĆ, Zagreb; Alfa satelitska RNA: kandidat za dijagnostičko/prognostički krvni biomarker raka prostate
- PRAVNI FAKULTET SVEUČILIŠTA U ZAGREBU; Zaštita strateških industrija u Republici Hrvatskoj putem Zakona o preuzimanju dioničkih društava (de lege lata i de lege ferenda)

- MEDICINSKI FAKULTET SVEUČILIŠTA U ZAGREBU; Novi biološki pokazatelji upale u dijagnozi i procjeni ishoda životno ugrožavajućih infekcija u bolesnika sa zloćudnim hematološkim bolestima nakon alogenične transplantacije krvotvornih matičnih stanica
- INSTITUT RUDER BOŠKOVIĆ, Zagreb; Razvoj genomskih markera za brzu identifikaciju parazitskih nematoda u svrhu učinkovitih mjera suzbijanja
- ARHITEKTONSKI FAKULTET SVEUČILIŠTA U ZAGREBU; Socio-kulturni aspekti tržnica u hrvatskim gradovima – tradicijski javni prostor kao element inovativnih urbanih politika
- KLINIČKI BOLNIČKI CENTAR ZAGREB; Uloga koncentracije 2-hidroksiglutarata u urinu u dijagnostici IDH-1 mutacije kod glioma niskog gradusa
- HRVATSKO FILOLOŠKO DRUŠTVO, Zagreb; Jezik: časopis za kulturu hrvatskoga književnog jezika
- CENTAR ZA DEMOKRACIJU I PRAVO MIKO TRIPALO, Zagreb; Socijalno-demografska reprodukcija Hrvatske (otkup knjiga)

STIPENDIJE :

- četiri stipendije za učenike srednje škole
- pet stipendija za studente preddiplomskog i diplomskog studija
- dvije stipendije za polaznike poslijediplomskog stručnog i znanstvenog usavršavanja

PROGRAM STVARALAŠTVO, EKOLOGIJA, BAŠTINA I DOBROTA:

PODRUČJE STVARALAŠTVO:

- UDRUGA ANTONIO JANIGRO, Zagreb; Violončelo – moj život
- HRVATSKO DRUŠTVO SKLADATELJA, Zagreb; Pleter – Matej Meštrović & London Symphony Orchestra
- ARHITEKTONSKI FAKULTET SVEUČILIŠTA U ZAGREBU; Knjiga: Arhitektonske operacije. Projektantske lekcije hrvatske moderne arhitekture
- HRVATSKO DIZAJNERSKO DRUŠTVO, Zagreb; Izložba hrvatskog dizajna 19/20
- UDRUGA ZA AUDIOVIZUALNO STVARALAŠTVO „ARTIZANA”, Zagreb; Mali orkestar za veliku glazbu
- MATICA HRVATSKA, Zagreb; Mladi glazbenici u Matici hrvatskoj
- UDRUGA „HRVATSKI VELIKANI”, Vinkovci; Hrvatski velikani: Nikola Tesla
- KUMPANIJA KOSIRIĆI TINJAN; Zaplešimo, zasvirimo i zakantajmo u Tinjanu, po domaće i po moderno
- OSNOVNA ŠKOLA PIROVAC; Naša glazbena priča – snimanje glazbenog video spota za pjesmu „Domovina”
- ANA MUŠČET iz Zagreba; Zastave

PODRUČJE EKOLOGIJA:

- INSTITUT ZA POLJOPRIVREDU I TURIZAM, Poreč; Ekstrakt lista pajasena: nova generacija bioherbicida
- OPĆINA LANIŠĆE; Uređenje i opremanje dječjih igrališta na području Općine Lanišće
- SVEUČILIŠTE U ZADRU, ODJEL ZA EKOLOGIJU, AGRONOMIJU I AKVAKULTURU; Tajni život suhozida
- ČEŠKA OSNOVNA ŠKOLA JANA AMOSA KOMENSKOG, Daruvar; Čuvarkuća – stare metode i nove ideje za bolje sutra
- UDRUGA „ISTRAMET”, Tinjan; Tehničkim inovacijama do boljeg razumijevanja sezonskih agrometeoroloških oscilacija

PODRUČJE BAŠTINA:

- SVEUČILIŠTE JOSIPA JURJA STROSSMAYERA U OSIJEKU – ODJEL ZA MATEMATIKU; Mrežni okvir „Ča-Kaj-Što” sastavnice hrvatskoga identiteta
- GRAD KLANJEC; Centar za posjetitelje Putevima Lijepe naše i Kuća europskih himni
- MODERNA GALERIJA, Zagreb; Otkup umjetničke građe za izložbu stalnog postava „Hrvatska likovna umjetnost od 19. do 21. st.” u Modernoj galeriji
- HRVATSKI VITEŠKI RED TEMPLARA O.S.M.T.H. – VELIKI PRIORAT, Zagreb; Monografija: Templarska baština na području Hrvatske
- ETNOGRAFSKI MUZEJ, Zagreb; Monografija uz izložbu povodom 100. obljetnice Etnografskog muzeja u Zagrebu – „Kapa dolje! Priča o (ne)pokrivanju glave”
- KATEDRA ČAKAVSKOG SABORA – ŽMINJ; Antologijska zbirka čakavčica
- OSNOVNA ŠKOLA SVETVINČENAT; SpaVin

- HRVATSKA AKADEMIJA ZNANOSTI I UMJETNOSTI – HRVATSKI MUZEJ ARHITEKTURE, Zagreb; Knjiga: Sportska arhitektura akademika Borisa Magaša

PODRUČJE DOBROTA:

- HUMANITARNA UDRUGA „FRA MLADEN HRKAĆ”, Zagreb; Pomozimo zajedno osobama na liječenju daleko od doma!
- KATOLIČKA UDRUGA „KAP DOBROTE”, Zagreb; Ruka prijateljstva za pomoć starim osobama
- UDRUGA SVETI LOVRO – ZAJEDNICA CENACOLO, Vrbovec; Mostovi spasa – Stenjevec
- VRHBOSANSKO BOGOSLOVNO SJEMENIŠTE, Sarajevo; Rekonstrukcija kotlovnice u Vrhbosanskom bogoslovnom sjemeništu u Sarajevu
- CENTAR ZA NESTALU I ZLOSTAVLJANU DJECU, Osijek; Centar za sigurniji internet Hrvatska
- CARITAS ŽUPE SV. ANTE KNIN; Paket ljubavi za siromašne Kninjane
- KLUB ŽENA LIJEČENIH OD KARCINOMA DOJKE „GEA” – PULA; Savjetodavno-terapijski program „Tri Z” za žene oboljele i liječene od raka dojke
- KRIJESNICA – UDRUGA ZA POMOĆ DJECI I OBITELJIMA SUOČENIM S MALIGNIM BOLESTIMA, Zagreb; Krijesnica u Rijeci

Uspjeh turističkog dijela Grupe umnogome ovisi o daljnjem razvoju destinacija u kojima posluje. Stoga Grupa zauzima aktivnu ulogu u razvoju tih destinacija različitim strateškim projektima, suradnjom s jedinicama lokalne samouprave i turističkim zajednicama. U okviru turističkog dijela Grupe djeluje Odjel destinacijskog menadžmenta, čija je primarna zadaća suradnja s lokalnom zajednicom te razvoj destinacijskog lanca vrijednosti, specifičnih turističkih proizvoda, doživljaja i događanja putem modela suradnje glavnih dionika u destinaciji. Osigurava i specijaliziranu i stručnu podršku promociji, prodaji i menadžmentu događanja za definirane turističke proizvode na kojima destinacija gradi konkurentnost s ciljem povećanja broja dolazaka i noćenja, odnosno zauzetosti smještajnih kapaciteta te povećanja prihoda u terminima predsezone i posezone.

U okviru nacionalnog projekta „Hrvatska 365 – PPS destinacija” od 2017. godine kontinuirano traje suradnja glavnih dionika u destinacijama u segmentima razvoja turističkih proizvoda, evenata i doživljaja s krajnjim ciljem povećanja broja dolazaka i noćenja u terminima predsezone i posezone na tržištima od posebnih interesa. Na osnovi izvršene analize raspoloživih resursa u destinacijama Rovinj, Vrsar, Bale, Svetvinčenat i Kanfanar, glavni dionici u destinacijama usuglasili su se da će razvijati sljedećih pet proizvoda: *bike*, *outdoor*, tenis, nogomet i *gourmet*. Turističke zajednice u navedenim destinacijama s Maistrom svake godine sklapaju „Sporazum o razvoju destinacijskih proizvoda i evenata” s pripadajućim „Planom aktivnosti” prema iskazanom interesu turističkih zajednica za razvoj pojedinih proizvoda.

Organizacijom *evenata* Maistri i destinaciji pruža se mogućnost pokazati krajnjim korisnicima zajedničke rezultate u razvoju infrastrukture i usluga u pojedinom proizvodu odnosno ukupnoj ponudi Maistre i destinacije.

U Maistri je izvršena klasifikacija svih *evenata* te su oni podijeljeni u četiri kategorije: Image i VIP event, Networking & Business event, Product event i Event lokalne zajednice.

U kategoriji Image & VIP evenata Rovinj i Maistra bili su proteklih godina pokrovitelji i domaćini velikih svjetskih natjecanja, pa je tako 2019. organizirana prestižna regata Adris 44 cup kao dio programa svečanog otvorenja Grand Park Hotela Rovinj. Uz regatu, za više od 2000 uzvanika i gostiju organiziran je koncert maestra Andree Bocellija u uvali Lone kako bi se dodatno istaknulo dovršenje luksuzne zone Monte Mulini, čime je neupitno potvrđeno repositioniranje Rovinja kao nezaobilazne luksuzne destinacije na karti Hrvatske i Mediterana.

Što se tiče Networking & Business evenata, u 2019. godini realiziran je niz nacionalnih i međunarodnih *evenata*, kao što su Weekend Media Festival, Dani komunikacija, Summer Sensual Days, Salsa Festival, te velik broj međunarodnih kongresa, konferencija i incentiva: European Course in Neuroradiology, Patentam Incentive te Međunarodni kongres ortopeda.

U segmentu Product evenata, u dijelu sporta, Maistra je u suradnji s lokalnim turističkim zajednicama i vanjskim partnerima realizirala teniske turnire Istarska rivijera u Rovinju, Maistra Cup (TE 14), ITF 18 i TE 12 u Vrsaru; *outdoor* festivale Lim Bay Challenge, Lim Bay Challenge Sunny Winter Trail te Ocean Lava u Vrsaru; *bike evente* Weekend Bike & Gourmet Tour u Rovinju te Limes Bike Tour u Vrsaru.

Istovremeno u segmentu *gourmeta* u Rovinju je u suradnji s Turističkom zajednicom Istarske Županije Maistra i ove godine organizirala Istra Gourmet Festival, dvodnevni festival posvećen edukaciji s naglaskom na nove trendove u hotelijerstvu visoke kategorije i svjetskom kulinarstvu. U 2019. godini, na petom izdanju, Istria Gourmet Festival ugostio je 15 *chefova* s više od 25 Michelinovih zvjezdica.

S obzirom na visoku prisutnost Croatia osiguranja u lokalnim zajednicama diljem Hrvatske, strategija sponzorstava i donacija kompanije usmjerena je na pokretanje pozitivnih promjena upravo u lokalnim zajednicama te je usko vezana uz temeljnu djelatnost, vrijednosti i osobnost Grupe i Croatia osiguranja kao marke.

Politika sponzorstava i donacija provodi se na trima ključnim područjima:

- Kultura i baština – podrška projektima od nacionalne ili lokalne važnosti, projektima koji promiču čuvanje kulturnih vrijednosti i prirodnih resursa te materijalnih i nematerijalnih dobara
- Sport i zdravlje – poticanje razvoja nacionalnih i lokalnih sportskih klubova, podrška projektima koji promiču zdravo i odgovorno življenje
- Život i sigurnost – smanjenje rizika, povećanje uključenosti i poboljšanje kvalitete života onih kojima je to najpotrebnije, posebice najmlađih i najstarijih članova zajednice.

U 2019. godini Croatia osiguranje provelo je niz sponzorstava i donacija. Podržano je više od 30 vrijednih inicijativa na području kulture i baštine, među kojima se ističu Špancifest, Vinkovačke jeseni, Aurea fest – Zlatne žice Slavonije, Rabska fjera, Pag Art Festival, Samoborske glazbene večeri, Ljeto u gradu Zrinskih u Čakovcu, Festival Rocks & Stars @ Cave Romane, Zagreb book festival te program zagrebačkog Muzeja za umjetnost i obrt. Među projektima očuvanja baštine podržani su, među ostalima, Trka na prstenac u Barbanu, Olimpijada starih sportova u Brođancima, Samoborski fašnik i drugi projekti.

Na području sponzorstava i donacija u sportu Croatia osiguranje podržalo je više od 70 sportskih klubova diljem Hrvatske, među kojima su nogomet, rukomet, košarka, odbojka, biciklizam, vaterpolo, jedrenje, plivanje i drugi sportovi. Sponzorirani klubovi vlastitim komunikacijskim kanalima kontinuirano ističu važnost podrške Croatia osiguranja u ostvarenju svojih rezultata, što pridonosi pozitivnoj reputaciji kompanije te tržišnoj poziciji vodećega domaćeg osiguravatelja.

Croatia osiguranje u 2019. godini pomoglo je radu nekolicine bolnica, dječjih domova i humanitarnih udruga.

Croatia osiguranje također je značajno ulagalo u dijeljenje i unapređivanje znanja u zajednici podrškom stručnim skupovima i konferencijama putem više od 30 podržanih projekata na području osiguranja, aktuaristike, financija, tehnologije, prava, zdravstva te niza specifičnih tema vezanih za temeljnu djelatnost kompanije (npr. promet, požari, poljoprivreda). Zaposlenici i stručnjaci iz kompanije bili su prisutni kao sudionici, predavači ili panelisti na nizu sponzoriranih stručnih konferencija i skupova (STEM Games, Future of Fintech, Festival novih tehnologija Brave New World, Dani hrvatskih financijskih institucija...)

Croatia osiguranje posebnu pozornost posvećuje doniranju financijskih sredstava i rabljene informatičke opreme obrazovnim institucijama u okviru kojih je tijekom 2019. godine pomognut rad više od 20 dječjih vrtića, škola, gimnazija, fakulteta i sveučilišta.

Cromaris podržava brojne projekte i lokalne inicijative na područjima na kojima djeluje te je aktivan sudionik u znanstveno-stručnim aktivnostima povezanih s marikulturom. Tako je, primjerice, podržao Košarkaški klub s invaliditetom Zadar te Košarkaški klub Zadar. Financirana je sanacija puteva u mjestu Veli Iž i Tkon-Vitane, podržane su i razne manifestacije Općine Tkon, Kali, Sali. Cromaris je sudjelovao u provedbi strateškog projekta prostorno-programске osnove Linskog zaljeva i Limske drage „Park Lim – Limska draga”, s Općinom Vrsar surađivalo se u provedbi projekta IDEAL s ciljem poboljšanja sustava praćenja klimatskih promjena i planiranja mjera prilagođavanja. Organiziran je stručno-edukativni posjet studenata diplomskog studija Ribarstvo Agronomskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu te učenika Poljoprivredne, prehrambene i veterinarske Škole Stanka Ožanića Zadar. Cromaris je podržao i projekt „Uloga ribarstva i marikulture u regionalnom razvoju” Kluba studenata Geografije Zagreb te znanstveno-stručni skup Tunara. Cromarisovi stručnjaci sudjelovali su u projektu

Perform fish, gdje će se istraživati kako suzbiti parazite. Provođe se pokusi u kojima se provjeravaju aktivne supstancije koje bi spriječile razvoj parazita.

6.3. Usmjerenost na potrošača

6.3.1. Odgovornost za proizvod

Odgovornost prema potrošačima temeljna je odrednica poslovanja Grupe. Zadobivanje i zadržavanje povjerenja te zadovoljstvo potrošača kao rezultat vrhunskih i inovativnih proizvoda i usluga prilagođenih njihovim potrebama jedan je od najvažnijih strateških ciljeva Grupe. Zadovoljavanje potreba potrošača osigurava najvažniji izvor prihoda, stoga je ono materijalno za Grupu.

Misija Maistre jest postati nedvojbena lider u Hrvatskoj u *luxury* segmentu turističke ponude. Kontinuiranim investicijama u luksuzne proizvode u svim ključnim destinacijama Hrvatske te snažnim programima osposobljavanja ljudskih resursa za isporuku najviše razine usluge i kontinuiranom prisutnošću na ključnim emitivnim tržištima Maistra podiže svijest o snazi svojih brendova i proizvoda. Distinkcijom među svojim brendovima Collection, Select i Camping Maistra svjesno ulaže u izvrsnost u svakom segmentu svoje turističke ponude.

Tijekom 2019. program „Doživljaja”, u sklopu kojega gosti u svim brendovima mogu iskusiti autentičan doživljaj destinacije, širio je ponudu. Paketi su podijeljeni u tri grupe: *Greenscape*, *Bluescape* i *Townscape*, ovisno o tipu doživljaja koji su orijentirani na prirodu, more ili grad, a cilj je gostima upotpuniti doživljaj boravka u Maistrinim objektima.

Tijekom 2019. nastavljen je i rad na definiciji i kreaciji brendova Collection, Select i Camping te su u okviru projekta definirane poveznice među pojedinačnim proizvodima u svakom brendu.

Temeljni je cilj osigurati nezaboravan boravak u objektima Maistre, u cilju povratka starog i dolaska novog gosta, kada

- znamo da je gost centralna osoba i mi smo mu tu na usluzi
- moramo razumjeti i moći zadovoljiti želje naših gostiju
- moramo se ponašati prema gostima s poštovanjem.

Mjerenje kvalitete proizvoda i usluga prati se putem

- „tajnog gosta”
- primjedbi, reklamacija i žalbi
- prijedloga zaposlenika
- portala TrustYou
- i internih i vanjskih audita.

Rezultat dobiven iz upitnika tajnih gostiju dobra je smjernica u daljnjem planiranju poslovnih aktivnosti pa se namjerava povećati angažman stranih tajnih gostiju.

Od 8997 anketiranih gostiju prošle godine zaprimljene su 7244 povratne informacije. Zbirna ocjena za sve ankete za prošlu godinu jest 91/100.

Cromarisovu delikatesnom programu u 2019. godini dodan je i novi proizvod – dimljeni fileti hame. Poseban su segment ponude i svježi brancin i orada uzgojeni po principima ekološke proizvodnje te njihove prerađevine – fileti. Prateći trendove u prehrambenoj industriji, Cromaris je u 2019. lansirao nove proizvode u tzv. *skin* pakiranju. Brancin, orada i hama potrošačima su dostupni filetirani i očišćeni od kosti, u inovativnom pakiranju bez nabora koje čuva svježinu, boju i cjelovitost proizvoda te pruža neposrednije iskustvo kupnje. Pakiranje ima QR kod koji omogućuje virtualnu šetnju uzgajalištem pa se potrošači mogu uvjeriti u kakvim se uvjetima riba uzgaja. Razvoj *skin* proizvodnog portfelja u skladu je s Cromarisovom strategijom diferencijacije.

Visoku kvalitetu i izvrstan okus svježe ribe prepoznao je drugu godinu zaredom i iTQi (International Taste & Quality Institute), sa sjedištem u Bruxellesu. Cromaris je osvojio nagradu Superior Taste 2019 za sva tri testirana proizvoda:

brancina, oradu i hamu. Brancin je i ove godine dobio maksimalne tri zlatne zvjezdice za izniman okus s rezultatom 91,3 %, a izvrsno su ocijenjeni i orada (rezultat 87,4 %) i hama (rezultat 88,5 %) s dvije zlatne zvjezdice za izvanredan okus.

Istraživanja su pokazala da se u EU 32 % potrošača informira o ribljim proizvodima u medijima – u Italiji to iznosi čak 42 %, a u Hrvatskoj 45 %. Stoga Cromaris u isticanju svojih vrijednosti i kvaliteta potrošačima pridaje veliku važnost medijima kao kanalu komunikacije.

Lansiranje novih proizvoda Cromaris fileta i odrezaka u *skin* pakiranju popraćeno je i medijskom kampanjom u Hrvatskoj. Temeljeći polazišta na istraživanju tržišta o navikama konzumacije ribljih proizvoda kod modernih potrošača, komunicirane su i prednosti jednostavnosti i brzine pripreme Cromaris fileta i odrezaka u inovativnom *skin* pakiranju.

U 2019. u Italiji je nastavljena prošlogodišnja kampanja „Svježe iz Jadranskog mora”. Italija je najveće tržište brancina i orade na svijetu i tržište na kojem Cromaris ostvaruje gotovo 50 % prodaje, stoga je isticanje vrhunske kvalitete i svježine Cromaris proizvoda iznimno važno za prepoznatljivost marke Cromaris i nastavak pozitivnih trendova u prodaji. Istraživanje provedeno u 2019. godini pokazalo je da prepoznatljivost marke Cromaris u Italiji iznosi 4,44 %.

Prvi je put lansirana TV kampanja i u Sloveniji, tržištu na kojem Cromaris ostvaruje sve bolje poslovne rezultate, a kampanja „Svježe iz Jadranskog mora” potrošačima na slovenskom tržištu komunicira prepoznatljivu vrhunsku kvalitetu i svježinu Cromaris proizvoda.

Croatia osiguranje, s ciljem ispunjenja strateškog plana poslovanja, pokrenulo je plan transformacije korisničkog iskustva (CX) kao ključni diferencijacijski faktor poslovanja na tržištu. U 2019. godini predstavljena je CX platforma koja obuhvaća mjere koje se odnose na razumijevanje potreba i preferencija klijenata, promjene kulture rada, razvoj alata za upravljanje i poticanje CX-a, procesne promjene te edukacijske i organizacijske promjene.

Croatia osiguranje redovito prati trendove i kretanja na visoko razvijenim tržištima osiguranja s fokusom na EU. Uz to, provodi aktivnosti istraživanja tržišta s ciljem boljeg razumijevanja potreba tržišta i stvaranja proizvoda koji će na njih adekvatno odgovoriti. Na taj način povezuje relevantne svjetske osiguravateljske proizvode s potrebama potrošača u Hrvatskoj. Uvodi nove i inovativne proizvode koji će osigurati dugoročan rast i zadržavanje vodeće tržišne pozicije. Croatia osiguranje nastavlja razvijati program popusta i pogodnosti „Dobra prilika” putem kojeg klijenti mogu ostvarivati popuste na proizvode i usluge kod više od 80 tvrtki partnera programa.

Pri razvoju proizvoda naglasak je na stvaranju proizvoda s kvalitetnim osiguravateljskim pokrićem kao i na cjelokupnoj usluzi. Poseban naglasak stavlja se na kvalitetnu i dostupnu uslugu koja će pružiti adekvatno pokriće za rizike s kojima se potrošači suočavaju. Croatia osiguranje prati trendove i kontinuirano implementira najnovija tehnološka rješenja kao i brojne inovacije kako bi se osiguralo zadovoljstvo potrošača.

Croatia osiguranje nastavlja kvartalna mjerenja zadovoljstva klijenata koji su ugovorili automobilsko osiguranje, kasko, osiguranje imovine i životno osiguranje metodologijom Net Promoter Score (NPS). Nastavljeno je i polugodišnje praćenje kvalitete usluga na prodajnim mjestima metodom tajnog kupca (Mystery shopping), kojom se provjerava kvaliteta usluge u prodajnom prostoru s naglaskom na stručnost, prodajne vještine i ljubaznost djelatnika. Rezultati istraživanja pokazuju da klijenti imaju pozitivan stav i povjerenje prema Croatia osiguranju neovisno o kanalu prodaje te da su zadovoljni znanjem i kompetencijama svojih savjetnika.

Croatia osiguranje prvi je nositelj u osiguranju u Hrvatskoj koji ima certifikat sustava upravljanja kvalitetom prema međunarodnoj normi ISO 9001:2015.

Poslovanjem u skladu sa zahtjevima međunarodne norme potvrđuje se trajno opredjeljenje Croatia osiguranja:

- za razumijevanje i ispunjavanje zahtjeva kupaca
- za poboljšavanje kvalitete proizvoda i usluga
- za zadovoljstvo zaposlenika i poslovnih partnera
- za jačanje leaderske pozicije na nacionalnom i regionalnom tržištu.

6.3.2. Zdravlje i sigurnost potrošača

Zadovoljavanje najviših zdravstvenih i sigurnosnih standarda prioritet je Grupe, posebice turističkog dijela Grupe i Cromarisa s obzirom na njihovu djelatnost.

U turističkom dijelu poslovanja Grupe to se postiže:

- provedbom HACCP sustava koji predstavlja sistematičan pristup identifikaciji opasnosti i rizika u postupanju s namirnicama te pruža jasne metode utvrđivanja načina kontrole tih rizika
- deklariranjem i označavanjem alergena u svim jelovnicima kao i na pansionским obrocima
- posebnom brigom o gostima koji se ubrajaju u pet rizičnih skupina (starije osobe, kronični bolesnici, dijabetičari, alergičari i oboljeli od celijakije)
- provođenjem uzorkovanja zdravstvene ispravnosti prehrambenih proizvoda, leda i vode za ljudsku potrošnju
- nabavom i manipulacijom prehrambenim proizvodima a da se pritom očuva zdravstvena ispravnost
- uvođenjem suvremenih sustava za dojavu i gašenje požara, kao što su integrirani sustavi dojave požara i sigurnosne evakuacije, specijalizirani visokoučinkoviti sustavi za gašenje požara u komercijalnim kuhinjama, sustavi analitike kod detekcije štetnih plinova i sl.
- sustavnim procjenjivanjem rizika gdje se uzimajući u obzir relevantne rizike potrošača provjerava učinkovitost donesenih sigurnosnih mjera i planiranje budućih
- organizacijom tjelesne zaštite u objektima uz 24-satno dežurstvo
- praćenjem razvoja tehnologije videonadzora, protuprovale i protuprepada radi brige o sigurnosti potrošača i njihove imovine.

Radi unapređivanja sustava zaštite zdravlja i sigurnosti Maistra je podržala nacionalni program javno dostupne rane defibrilacije „Pokreni srce-spasi život” koje provodi Ministarstvo zdravstva. Ciljevi su programa promicanje važnosti rane defibrilacije, povećanje dostupnosti automatskih vanjskih defibrilatora (AVD) i educiranje laika za provođenje postupka oživljavanja uz upotrebu AVD uređaja. Maistra je postavila ukupno 11 AVD-a u svojim objektima i ugovorila suradnju sa Zavodom za hitnu medicinu Istarske županije koji će provoditi edukaciju za upotrebu AVD-a za djelatnike Maistre, sve prema međunarodnim smjernicama Europskog reanimatološkog društva. Lokacije AVD-a mapirane su u besplatnoj mobilnoj aplikaciji „Staying Alive” za pronalazak najbližeg AVD uređaja u kojoj je mapirano više od 120.000 AVD-a u svijetu.

Vrhunska kvaliteta proizvoda Cromarisov je imperativ. To potvrđuju brojni certifikati, ali i svakodnevne provjere kroz sustav strogih kontrola procesa i proizvoda. Zdravlje i sigurnost potrošača osiguravaju se primjenom:

Sljedivosti

Podaci o proizvodu prenose se kroz sve faze proizvodnje, prerade i distribucije (od mrijesta i kaveza za uzgoj do prodajnog mjesta). Implementirani sustav sljedivosti kroz LOT brojeve na finalnim proizvodima omogućuje nam da uđemo u trag cjelokupnom procesu uzgoja, od mrijesta, lokacije uzgojnog kaveza, hrane koju je konzumirala riba, temperaturnog režima od izlova do isporuke itd.

Kontrole procesa

Cijeli tehnološki proces od mrijesta ribe do gotovog proizvoda odvija se pod strogo kontroliranim uvjetima. Higijena procesa sortiranja i prerade kao i same ambalaže prati se redovnim mikrobiološkim kontrolama. Riba na samom izlovu ulazi u temperaturni režim 0 – 2 °C u kojem ostaje do krajnjeg potrošača. Kontroliraju se uvjeti rada zaposlenika, njihova sigurnost i zadovoljstvo.

Kontrole proizvoda

Mikrobiološkom kontrolom održava se kontinuirani nadzor nad higijenom proizvoda tijekom cijele godine. Redovnim kemijskim analizama proizvoda kontinuirano se prate nutritivne vrijednosti ribe, čije razlike mogu biti sezonalnog karaktera, posljedica različitih vrsta hrane i hranidbe u različitim dobima godine.

Kontrola okoliša

Prema studijama utjecaja na okoliš, ovlaštene institucije redovno prate parametre stupca morske vode, sedimenta morskog dna i stanja pridonjenih bioloških zajednica. Dosadašnji rezultati sustava praćenja stanja okoliša ukazuju da se uzgojni procesi odvijaju prema planu i da su propisane vrijednosti u okvirima održivog razvoja. Koristeći se najmodernijim tehnologijama uzgoja, minimaliziran je negativan utjecaj na okoliš. U prevenciji onečišćenja upotrebljavaju se moderne tehnologije pročišćavanja otpadnih voda. Razvijanjem ekološke svijesti kod kupaca, dobavljača i, što je najvažnije, kod nas samih implementiramo politiku održivog razvitka i okolišne odgovornosti.

Kontrole ulaznih sirovina

Hrana je jedan od ključnih faktora koji utječe na kvalitetu ribe, stoga je kvaliteta i kvantiteta hrane pod kontinuiranim nadzorom. Redovnim kemijskim i nutritivnim analizama prati se sastav hrane. Paralelnom pokusnom hranidbom dolazi se do izbora najkvalitetnije hrane za ribu te se bira optimalan način hranjenja.

Hrvatski zavod za javno zdravstvo dodijelio je Cromarisu pravo korištenja žiga „Živjeti zdravo”. Cromarisova svježa riba ispunila je specifične kriterije propisane za sirovu ribu. Propisano je da sadržaj zasićenih masnih kiselina može biti najviše 4 g/100 g, a sadržaj soli najviše 1 g/100 g. Time je Cromaris dodatno dokazao kako je njegova svježa riba izvrstan izbor kao dio zdrave i uravnotežene prehrane.

Strateški je cilj Croatia osiguranja d.d. društveno odgovorno, zakonito poslovanje, njegovanje kvalitetnog poslovnog odnosa s klijentima te u skladu s time kontinuirano poduzima sve mjere u smjeru zadovoljstva i zaštite prava Ispitanika.

U 2019. godini dovršene su aktivnosti ispunjenja tehničkih mjera zaštite prava Ispitanika u dijelu prijenosa podataka u treće zemlje kao i dijeljenja podataka s trećima.

U 2019. godini u Croatia osiguranju ispitanici su podnijeli ukupno 40 zahtjeva / pritužbi / prigovora vezano za obradu osobnih podataka i ostvarenja svojih prava. Croatia osiguranje provelo je procjenu rizika te je u skladu sa zakonskim propisima utvrđeno da ne postoji obveza obavještanja Agencije za zaštitu osobnih podataka. Poduzete su sve potrebne mjere za uklanjanje rizika za nastanak štete za ispitanike.

Indeks GRI

Standard GRI	Objava	Naslov objave	Poglavlje
GRI 102: Opći standardni podatci, 2016.	Organizacijski profil		
	102-1	Ime organizacije	2.1. Profil
	102-2	Aktivnosti, robne marke, proizvodi i usluge	2.1. Profil
	102-3	Sjedište organizacije	2.1. Profil
	102-4	Lokacija poslovnih aktivnosti	2.1. Profil
	102-5	Struktura vlasništva i pravni oblik	2.1. Profil
	102-6	Tržišta	2.1. Profil
	102-7	Veličina organizacije	2.1. Profil
	102-8	Zaposlenici i ostali radnici	2.1. Profil
	102-9	Dobavljački lanac	2.1. Profil
	102-10	Značajne promjene u organizaciji i dobavljačkom lancu	2.1. Profil
	102-11	Princip predostrožnosti	2.1. Profil
	102-12	Vanjske inicijative	2.1. Profil
	102-13	Članstvo u udruženjima	2.1. Profil
	Strategija		
	102-14	Izjava najviše rangirane osobe u organizaciji	1. Izjava Uprave 2.1. Profil
	102-15	Ključni utjecaji, rizici i mogućnosti	2.3. Upravljanje
	Etika i integritet		
	102-16	Vrijednosti, standardi i načela ponašanja	2.2. Etika i integritet
	102-17	Mehanizmi savjetovanja i izražavanja zabrinutosti vezani uz etično ponašanje	2.2. Etika i integritet
	Upravljanje		
	102-18	Struktura upravljanja	2.3. Upravljanje
	Uključivanje dionika		
	102-40	Popis dionika	3.1. Angažman, uključenost interesnih skupina (dionika)
	102-41	Kolektivno pregovaranje	3.1. Angažman, uključenost interesnih skupina (dionika)
102-42	Prepoznavanje i odabir dionika	3.1. Angažman, uključenost interesnih skupina (dionika)	
102-43	Pristup uključivanju dionika	3.1. Angažman, uključenost interesnih skupina (dionika)	
102-44	Ključne teme i interesi dionika	3.2. Objašnjenje materijalno značajnih tema i njihove granice	
Praksa izvještavanja			
102-45	Organizacijske jedinice uključene u konsolidirane financijske izvještaje	2.4. Praksa izvještavanja	

Standard GRI	Objava	Naslov objave	Poglavlje
	102-46	Postupak određivanja sadržaja izvještaja i granice aspekata	3.2. Objašnjenje materijalno značajnih tema i njihove granice
	102-47	Popis materijalnih tema	2.4. Praksa izvještavanja
	102-50	Izvještajno razdoblje	2.4. Praksa izvještavanja
	102-51	Datum posljednjeg izvještaja	2.4. Praksa izvještavanja
	102-52	Izvještajni ciklus	2.4. Praksa izvještavanja
	102-53	Kontakt za pitanja vezana uz izvještaj	2.4. Praksa izvještavanja
	102-54	Opcija usklađenosti	2.4. Praksa izvještavanja
	102-55	Kazalo sadržaja za GRI	Indeks GRI
	102-56	Vanjska verifikacija	2.4. Praksa izvještavanja
GRI 201: Ekonomski pokazatelji, 2016.	201-1	Izravno stvorena i distribuirana ekonomska vrijednost	4.1. Ekonomska vrijednost
	201-2	Financijske posljedice i drugi rizici i prilike vezani uz klimatske promjene	2.3. Upravljanje
GRI 202: Tržišna prisutnost, 2016.	202-1	Raspon omjera standardne početne plaće po spolu u usporedbi s lokalnom minimalnom plaćom	4.2. Prisutnost na tržištu
	202-2	Udio višeg menadžmenta zaposlenog iz lokalne zajednice	4.2. Prisutnost na tržištu
GRI 203: Neizravni ekonomski utjecaji, 2016.	203-1	Ulaganja u infrastrukturu i prateće usluge	4.1. Ekonomska vrijednost 6.2. Suradnja s lokalnom zajednicom
	203-2	Značajan neizravan ekonomski utjecaj	4.1. Ekonomska vrijednost 6.2. Suradnja s lokalnom zajednicom
GRI 204: Proces nabave, 2016.	204-1	Udio potrošnje na lokalne dobavljače	2.1. Profil
GRI 205: Antikorupcija, 2016.	205-1	Postotak i ukupan broj poslovnih jedinica podvrgnutih analizi korupcijskog rizika	2.2. Etika i integritet
	205-2	Komunikacija i obuka o antikorupcijskim politikama i procedurama	2.2. Etika i integritet
	205-3	Potvrđeni incidenti korupcije i poduzete mjere	2.2. Etika i integritet
GRI 206: Protutržišno ponašanje, 2016.	206-1	Pravni postupci pokrenuti zbog ponašanja u suprotnosti s načelom slobode tržišnog natjecanja, antitrustovske i monopolističke prakse te njihovi ishodi	2.2. Etika i integritet
GRI 302: Energija, 2016.	302-1	Potrošnja energije unutar organizacije	5.1. Energija
	302-4	Smanjenje potrošnje energije	5.1. Energija
	302-5	Smanjivanje potrebe za energijom u proizvodima i uslugama	5.1. Energija
GRI 303: Voda, 2016.	303-1	Crpljenje vode po izvoru	5.2. Voda, otpadne vode i otpad
	303-2	Izvori vode znatno pogođeni crpljenjem vode	5.2. Voda, otpadne vode i otpad
	303-3	Obujam reciklirane i oporabljene vode	5.2. Voda, otpadne vode i otpad
GRI 304: Bioraznolikost, 2016.	304-1	Lokacije poslovanja u vlasništvu, zakupu, pod upravom ili u neposrednoj blizini zaštićenih područja te područja visoke vrijednosti u pogledu biološke raznolikosti izvan zaštićenih područja	5.3. Bioraznolikost

Standard GRI	Objava	Naslov objave	Poglavlje
GRI 306: Otpadne vode i otpad, 2016.	304-2	Opis znatnih utjecaja djelatnosti, proizvoda i usluga na biološku raznolikost u zaštićenim područjima ili područjima visoke vrijednosti u pogledu biološke raznolikosti izvan zaštićenih područja	5.3. Bioraznolikost
	304-3	Zaštićena i obnovljena staništa	5.3. Bioraznolikost
	306-1	Ukupno ispuštanje vode prema kvaliteti i odredištu	5.2. Voda, otpadne vode i otpad
	306-2	Ukupna težina otpada prema vrsti i metodi zbrinjavanja	5.2. Voda, otpadne vode i otpad
	306-5	Vode koje su u znatnoj mjeri pogođene ispuštanjem i istjecanjem vode iz organizacije	5.2. Voda, otpadne vode i otpad
GRI 401: Zapošljavanje, 2016.	401-1	Nova zaposlenja i fluktuacija zaposlenika	6.1.1. Zapošljavanje
	401-2	Beneficije osigurane zaposlenicima koji rade puno radno vrijeme, a koje nisu osigurane zaposlenicima zaposlenima privremeno ili na djelomično radno vrijeme	6.1.1. Zapošljavanje
	401-3	Roditeljski dopust	6.1.1. Zapošljavanje
GRI 402: Odnos zaposlenika i menadžmenta, 2016.	402-1	Najkraće razdoblje u kojem se unaprijed obavještava o značajnim promjenama u poslovanju	6.1.2. Odnos zaposlenika i menadžmenta
	403-1	Radna snaga zastupljena u formalnim zajedničkim odborima za zdravstvena i sigurnosna pitanja	6.1.3. Zdravlje i sigurnost na radnom mjestu
GRI 403: Zdravlje i sigurnost na radnom mjestu, 2016.	403-2	Vrste i stope ozljeda, profesionalnih bolesti, izgubljenih dana i izostanaka te ukupni broj smrtnih slučajeva povezanih s nesrećama na radu prema regiji i spolu	6.1.3. Zdravlje i sigurnost na radnom mjestu
	403-3	Radnici s visokom učestalosti ili velikim rizikom od bolesti povezanih s njihovim zanimanjem	6.1.3. Zdravlje i sigurnost na radnom mjestu
GRI 404: Obuka i obrazovanje, 2016.	403-4	Zdravstvena i sigurnosna pitanja obuhvaćena formalnim sporazumima sa sindikatima	6.1.3. Zdravlje i sigurnost na radnom mjestu
	404-1	Prosječan godišnji broj sati obuke po zaposleniku prema kategoriji zaposlenika	6.1.4. Obuka i obrazovanje
	404-2	Programi za stjecanje vještina i cjeloživotno učenje koji podupiru stalnu mogućnost zapošljavanja zaposlenika	6.1.4. Obuka i obrazovanje
GRI 405: Raznolikost i jednake mogućnosti, 2016.	405-1	Sastav upravljačkih tijela i struktura zaposlenika	6.1.5 Raznolikost i jednake mogućnosti, nediskriminacija
	405-2	Omjer osnovne plaće i naknada muškaraca i žena prema kategoriji zaposlenika	6.1.5 Raznolikost i jednake mogućnosti, nediskriminacija
GRI 406: Nediskriminacija, 2016.	406-1	Ukupan broj slučajeva diskriminacije i poduzetih korektivnih mjera	6.1.5 Raznolikost i jednake mogućnosti, nediskriminacija
GRI 413: Lokalne zajednice, 2016.	413-1	Poslovne jedinice na pojedinim lokacijama s programima uključivanja zajednice i procjene utjecaja te razvojnim programima	6.2. Suradnja s lokalnom zajednicom
GRI 416: Zdravlje i sigurnost potrošača, 2016.	416-1	Procjena utjecaja proizvoda i usluga na zdravlje i sigurnost	6.3.1 Odgovornost za proizvod 6.3.2. Zdravlje i sigurnost potrošača
	416-2	Slučajevi nepridržavanja propisa i dobrovoljnih kodeksa u vezi s	6.3.1 Odgovornost za proizvod

Standard GRI	Objava	Naslov objave	Poglavlje
GRI 417: Marketing i označavanje, 2016.	417-1	utjecajima proizvoda i usluga na zdravlje i sigurnost Označavanje proizvoda i usluga te zahtjevi za informacije o proizvodima i uslugama	6.3.2. Zdravlje i sigurnost potrošača 6.3.1 Odgovornost za proizvod 6.3.2. Zdravlje i sigurnost potrošača
	417-2	Incidenti nepoštivanja označavanja proizvoda i usluga te informacija o proizvodima i uslugama	6.3.2. Zdravlje i sigurnost potrošača
	417-3	Incidenti nepoštivanja marketinških komunikacija	6.3.2. Zdravlje i sigurnost potrošača
GRI 418: Privatnost potrošača, 2016.	418-1	Ukupan broj opravdanih pritužbi u vezi s povredama privatnosti kupaca ili gubitkom osobnih podataka o kupcu	6.3.2. Zdravlje i sigurnost potrošača

ADRIS GRUPA d.d.
Obala V. Nazora 1
Rovinj

Izjava osoba odgovornih za sastavljanje godišnjeg izvještaja

Ovime, sukladno članku 462. stavak 2. Zakona o tržištu kapitala (NN 65/18, 17/20), izjavljujemo da, prema našem trenutnom najboljem saznanju:

- godišnji financijski izvještaji društva ADRIS GRUPA d. d., V. Nazora 1, 52210 Rovinj, OIB: 82023167977 (dalje: Izdavatelj) za razdoblje 01.01.2019. – 31.12.2019., sastavljeni uz primjenu odgovarajućih standarda financijskog izvještavanja, daju objektivan prikaz imovine i obveza, financijskog položaja, dobiti ili gubitka Izdavatelja i društava uključenih u konsolidaciju kao cjeline,
- izvještaj rukovodstva sadrži objektivan prikaz razvoja i rezultata poslovanja i položaja izdavatelja i društava uključenih u konsolidaciju kao cjeline, uz opis najznačajnijih rizika i neizvjesnosti kojima su izloženi.

IZRADIO:

Aleksandar Radulović
Voditelj računovodstva, poreza i
revizije

potpis

ADRIS GRUPA d.d.
Rovinj ①

ODGOVORNA OSOBA:

Marko Remenar
Predsjednik Uprave

potpis

ADRIS GRUPA d.d.
Nadzorni odbor

Obala V. Nazora 1
ROVINJ

Rovinj, 27. travnja 2020. godine

Temeljem odredbi članka 38. Statuta Društva i članka 263. i 300.c Zakona o trgovačkim društvima, na osnovu dostavljenih izvješća Uprave Društva: godišnje financijsko izvješće za 2019. godinu, konsolidirano financijsko izvješće za 2019. godinu, izvješće o tijeku poslova i stanju Društva i povezanih društava za 2019. godinu, izvješće revizorskog odbora Društva, revizorsko izvješće za 2019. godinu, prijedlog za upotrebu dobiti iz 2019. godine, te izvršenog nadzora nad vođenjem poslova Društva u 2019. godini, Nadzorni je odbor Društva na svojoj sjednici održanoj dana 27. travnja 2020. godine usvojio slijedeće

I Z V J E Š Ć E

o obavljenom nadzoru glede vođenja poslova Društva u 2019. godini

- I U razdoblju od 1. siječnja 2019. godine do 11. lipnja 2019. godine Nadzorni odbor je djelovao u sastavu Rino Bubičić, predsjednik, Marica Šorak – Pokrajac, zamjenica predsjednika, Tomislav Budin, zamjenik predsjednika, Iva Lokmer, članica, Hrvoje Patajac, član, Roberto Škopac, član, i Erika Zgrablić, članica. S danom 11. lipnja 2019. godine u Nadzorni odbor je izabran Vitomir Palinec, član, dok je s danom 27. lipnja 2019. godine na snagu stupila ostavka na članstvo u Nadzornom odboru Roberta Škopca, tako da je nakon tog dana do 31. prosinca 2019. godine Nadzorni odbor djelovao u sastavu Rino Bubičić, predsjednik, Marica Šorak – Pokrajac, zamjenica predsjednika, Tomislav Budin, zamjenik predsjednika, Iva Lokmer, članica, Hrvoje Patajac, član, Vitomir Palinec, član, i Erika Zgrablić, članica
- II Nadzorni odbor je u tijeku 2019. godine vršio kontinuirani nadzor i ispitivanje vođenja poslova Društva, te u tijeku iste poslovne godine održao tri sjednice. Nadzor je vršen razmatranjem izvješća Uprave o poslovanju i stanju Društva i grupe, kao i putem dodatno zatraženih analiza i izvješća. Kontinuiranom ostvarenju nadzorne funkcije, u najboljem interesu Društva, dioničara i ostalih dionika, a sukladno pozitivnim propisima i internim aktima, doprinijela je i konstruktivna suradnja Nadzornog odbora i Uprave. Nadzorni odbor je izvještavan od strane Uprave o svim bitnim poslovnim događajima, tijeku poslovanja, prihodima i rashodima, te općenito o stanju Društva, pa se ocjenjuje da je podrška Uprave u ostvarenju nadzorne uloge Nadzornog odbora bila adekvatna.
- III Nadzorni odbor je ustrojio Revizijski odbor koji je obavljao poslove sukladno pozitivnim propisima i Poslovniku o radu Revizijskog odbora. Revizijski odbor je stručno tijelo koje pruža podršku Nadzornom odboru Društva u smislu poboljšanja kvalitete nadzora koji je Nadzorni odbor dužan provoditi u skladu s propisanim nadležnostima. Revizijski odbor je tijekom 2019. godine održao ukupno 3 sjednice te je redovito izvještavao Nadzorni odbor o donesenim preporukama sa svojih sjednica. U razdoblju od 1. siječnja 2019. godine do 27. lipnja 2019. godine Revizorski odbor je djelovao u sastavu Hrvoje Patajac, predsjednik, Marica Šorak – Pokrajac, članica, i Roberto Škopac, član. S danom 27. lipnja 2019. godine na snagu je stupila ostavka na članstvo u Revizorskom odboru Roberta Škopca i odluka Nadzornog odbora o izboru Vitomira Palinca za člana Revizorskog odbora, tako da je nakon tog dana do 31. prosinca 2019. godine Revizorski odbor djelovao u sastavu Hrvoje Patajac, predsjednik, Marica Šorak – Pokrajac, članica i Vitomir Palinec, član.

- IV Utvrđuje se da:
- je Društvo djelovalo u skladu sa zakonima, Statutom i drugim aktima Društva te odlukama Glavne skupštine,
  - su godišnja financijska izvješća, te konsolidirana financijska izvješća napravljena u skladu sa stanjem u poslovnim knjigama Društva te pokazuju ispravno imovinsko i poslovno stanje Društva.
- V Prihvaća se:
- izvješće o tijeku poslova i stanju Društva i povezanih društava za 2019. godinu,
  - izvješće Revizorskog odbora Društva,
  - revizorsko izvješće za 2019. godinu,
  - prijedlog Uprave o upotrebi dobiti za 2019. godinu.
- VI Daje se suglasnost na godišnja financijska izvješća i konsolidirana financijska izvješća za poslovnu 2019. godinu, te se predlaže Glavnoj skupštini da:
- usvoji izvješće Uprave o tijeku poslova i stanju Društva i povezanih društava za 2019. godinu,
  - usvoji godišnja financijska izvješća za 2019. godinu,
  - usvoji konsolidirana financijska izvješća za 2019. godinu,
  - usvoji prijedlog upotrebe dobiti za 2019. godinu.
- VII Poslovanje Društva i rad Uprave u 2019. godini ocjenjuje se uspješnim, kao i suradnja ovog odbora s Upravom Društva.

ADRIS GRUPA d.d.
Predsjednik Nadzornog odbora: Rino Bubičić

ADRIS GRUPA d.d.
Rovinj

ADRIS GRUPA d.d.
Uprava

Obala V. Nazora 1
ROVINJ

Rovinj, 27. travnja 2020. godine

Temeljem odredbi članka 38. Statuta Društva i članka 275. i 300.b Zakona o trgovačkim društvima, Uprava Društva na sjednici održanoj dana 27. travnja 2020. godine donijela je slijedeći

PRIJEDLOG ODLUKE O UPOTREBI DOBITI

- I. *Utvrđuje se da ukupna ostvarena dobit poslije oporezivanja za 2019. godinu, iznosi = 24.379.488,65 kuna.*
- II. *Ukupna ostvarena dobit za 2019. godinu, poslije oporezivanja, u iznosu od = 24.379.488,65 kuna, raspoređuje se u Statutarne rezerve Društva.*

ADRIS GRUPA d.d.
Predsjednik Uprave: Marko Remenar

ADRIS GRUPA d.d.
Rovinj

ADRIS GRUPA d.d.
Uprava

Obala V. Nazora 1
ROVINJ

Rovinj, 21. travnja 2020. godine

Temeljem odredbi članka 27.-30. Statuta Društva i članka 250. Zakona o trgovačkim društvima, te Odlukama Glavne skupštine od 17.06.2014.g. i 11.06.2019.g., Uprava Društva podnosi sljedeće

I Z V J E Š Ć E
o stanju vlastitih dionica Društva, te
provedbi Programa raspolaganja vlastitim dionicama

- I. U skladu s Odlukom Glavne skupštine od 17. lipnja 2014. o davanju ovlasti Upravi za stjecanje vlastitih dionica oznake ADRS (ADRS-R-A) i ADRS2 (ADRS-P-A) za razdoblje od pet godina od dana donošenja odluke, radi ponude navedenih dionica na prodaju radnicima Društva i povezanih Društava, Uprava Društva izradila je Program raspolaganja vlastitim dionicama, kojeg je usvojio Nadzorni odbor dana 17. listopada 2017., te je Društvo temeljem tog Programa do dana 31.12.2019. otpustilo i prenijelo na radnike Društva i radnike povezanih društava Adris grupe 114.619 redovnih dionica oznake ADRS (ADRS-R-A) i 19.096 povlaštenih dionica oznake ADRS2 (ADRS-P-A). Dana 04.03.2020. izvršeno je posljednje otpuštanje i prijenos po predmetnom Programu na radnike Društva i radnike povezanih društava Adris grupe i to 6 redovnih dionica oznake ADRS (ADRS-R-A) i 1 povlaštena dionica oznake ADRS2 (ADRS-P-A), čime je ovaj Program zaključen.
- II. Glavna skupština Adris grupe d.d. dana 11. lipnja 2019. donijela je novu Odluku o davanju ovlasti Upravi za stjecanje vlastitih dionica oznake ADRS (ADRS-R-A) i ADRS2 (ADRS-P-A) za razdoblje od pet godina od dana donošenja odluke, radi ponude navedenih dionica na prodaju radnicima Društva i povezanih Društava, te je dana 18. lipnja 2019. donijet novi Program otkupa vlastitih dionica, kojim se ovlašćuje investicijsko društvo Interkapital vrijednosni papiri d.o.o., Masarykova 1, 10000 Zagreb, za provedbu procesa kupnje vlastitih dionica Društva na razdoblje od 19. lipnja 2019. do 19. lipnja 2020., budući je prethodni, donijet 02. ožujka 2018. istekao 16. lipnja 2019. godine.
- III. Tijekom 2019. Društvo je stjecalo vlastite dionice roda ADRS (ADRS-R-A) i ADRS2 (ADRS-P-A) kako slijedi:
  - Dana 25. veljače 2019. Društvo je steklo 54.938 dionica roda ADRS po prosječnoj ponderiranoj cijeni od 525,00 kn po dionici, što predstavlja 0,5713% dionica tog roda, odnosno 0,3349% ukupnog temeljnog kapitala Društva i 65.688 dionica roda ADRS2 po prosječnoj ponderiranoj cijeni od 444,00 kn po dionici, što predstavlja 0,9682% dionica tog roda, odnosno 0,4005% ukupnog temeljnog kapitala Društva,
  - Temeljem Programa otkupa vlastitih dionica iz točke II. (Program od 02.03.2018 i 18.06.2019) Društvo je od 01.01.2019. do 31.12.2019. steklo 6.536 redovnih dionica oznake ADRS (ADRS-R-A) i 138.982 povlaštenih dionica oznake ADRS2 (ADRS-P-A),

IV. Slijedom navedenog u nastavku se daje pregled stjecanje i otpuštanja vlastiti dionica Društva, te je stanje na dan 31.12.2019. kako slijedi:

rod dionica	stanje na dan 27.02.2015.	stjecanje dana 19.06.2017.	stjecanje dana 22.01.2018.	stjecanje dana 25.02.2019.	stjecanje po Programu otkupa od 02.03.2018. i 18.06.2019.	otpuštanje po ESOP 2015.	otpuštanje po ESOP 2017.	stanje na dan 31.12.2019.
ADRS	597.662	0	0	54.938	11.380	446.330	114.619	103.031
ADRS2	33.090	19.386	190.000	65.688	180.895	26.304	19.096	443.659
UKUPNO	630.752	19.386	190.000	120.626	192.275	472.634	133.715	546.690

V. U 2020. Društvo je stjecalo vlastite dionice roda ADRS (ADRS-R-A) i ADRS2 (ADRS-P-A) kako slijedi:

- Temeljem Programa otkupa vlastitih dionica iz drugog podstavka točke III. Društvo je od 01.01.2020. do današnjeg dana steklo 1.661 redovnih dionica oznake ADRS (ADRS-R-A) i 72.124 povlaštenih dionica oznake ADRS2 (ADRS-P-A).

slijedom čega stanje u nastavku se daje pregled stjecanje i otpuštanja vlastiti dionica Društva sa stanjem na današnji dan:

rod dionica	stanje na dan 27.02.2015.	stjecanje dana 19.06.2017.	stjecanje dana 22.01.2018.	stjecanje dana 25.02.2019.	stjecanje po Programu otkupa od 02.03.2018. i 18.06.2019.	otpuštanje po ESOP 2015.	otpuštanje po ESOP 2017.	stanje na dan 21.04.2020.
ADRS	597.662	0	0	54.938	13.041	446.330	114.625	104.686
ADRS2	33.090	19.386	190.000	65.688	253.019	26.304	19.097	515.782
UKUPNO	630.752	19.386	190.000	120.626	266.060	472.634	133.722	620.468

ADRS GRUPA d.d.
Predsjednik Uprave: Marko Remenar

ADRS GRUPA d.d.
Rovinj

